

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Opetushallituksen TILINPÄÄTÖS 2023

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

SISÄLLYS

1. Toimintakertomus	1
1.1. Opetushallitus-kirjanpitoyksikkö	1
1.2. Johdon katsaus	1
1.3 Tuloksellisuus	6
1.4 Vaikuttavuus	7
1.4.1 Opetushallitukselle asetettujen tavoitteiden toteutuminen – toiminnan yhteiskunnallinen vaikuttavuus	7
1.5. Toiminnallinen tehokkuus	53
1.5.1 Toiminnan tuottavuus	54
1.5.2 Maksullinen toiminta	61
1.5.3 Julkisoikeudellinen maksullinen toiminta	62
1.5.4 Liiketaloudellinen maksullinen toiminta	64
1.5.5 Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma.....	70
1.6. Tuotokset ja laadunhallinta	71
1.6.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet	71
1.6.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu	74
1.6.3 Valtion oppilaitosten keskeiset tuotokset	75
1.6.4 Opetushallituksen erillisyyksiköiden keskeiset tuotokset.....	85
1.7. Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen.....	93
1.7.1 Henkilöstön määrä ja rakenne	93
1.7.2 Osaamisen kehittäminen ja henkilöstön uudistuminen.....	95
1.7.3 Henkilöstön hyvinvointi	96
1.7.4 Toimitilat.....	99
1.8. Tilinpäätösanalyysi	100
1.8.1 Rahoituksen rakenne.....	100
1.8.2 Siirtomenojen rahoituslähteet ja kohdistuminen tuensaajittain	101
1.8.3 Talousarvion toteutuminen.....	103

1.8.4 Tuotto- ja kululaskelma	103
1.8.5 Tase	106
1.9. Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma.....	106
1.10. Arviointien tulokset.....	108
1.11. Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä	110
1.11.1 Virheitä ja väärinkäytöksiä koskevat yhteenvetotiedot	110
1.11.2 Takaisinperintää koskevat yhteenvetotiedot	111
2. Opetushallituksen talousarvion toteutumalaskelma	113
3. Opetushallituksen tuotto- ja kululaskelma.....	135
4. Opetushallituksen tase.....	136
5. Allekirjoitukset.....	160

TILINPÄÄTÖSLASKELMIEN LIITTEET

Liite 1	Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja vertailtavuus
Liite 2	Nettoutuettut tulot ja menot
Liite 3	Arviomäärärahojen ylitykset
Liite 4	Peruutetut siirretyt määrärahat
Liite 5	Henkilöstökulujen erittely
Liite 6	Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset
Liite 7	Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot
Liite 8	Rahoitustuotot ja -kulut
Liite 9	Talousarviotaloudesta annetut lainat

- Liite 10 Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset
- Liite 11 Taseen rahoituserät ja velat
- Liite 12 Valtiontakaukset, -takuut sekä muut monivuotiset vastuut
- Liite 13 Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat
- Liite 14 Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat
- Liite 15 Velan muutokset
- Liite 16 Velan maturiteettijakauma ja duraatio
- Liite 17 Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut tiedot
- Liite 18 Kilpailullisen toiminnan tuloslaskelma sekä kuvaus kustannuslaskennan periaatteista

MUUT LIITTEET

- Liite 19 Opetushallituksen (virasto ja erillisyyksiköt) ja valtion oppilaitosten henkilöstöä koskevat tunnusluvut

1. TOIMINTAKERTOMUS

1.1. Opetushallitus-kirjanpitoyksikkö

Opetushallitus on opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan virasto, jonka organisaatio käsittää neljä (4) päätoimintoa pääjohtajan ja viestinnän toiminnon lisäksi. Opetushallituksen toimintaa sääntelee laki Opetushallituksesta (564/2016).

Opetushallituksen yhteydessä toimii kolme (3) erillisyksikköä, joista säädetään erikseen. Opetushallituksen erillisyksikköinä toimivat: Kansallisesta koulutuksen arviointikeskuksesta annetussa laissa (1295/2013) tarkoitettu Kansallinen koulutuksen arviointikeskus, Ylioppilastutkinnosta annetun lain (502/2019) 2 §:ssä tarkoitettu ylioppilastutkintolautakunnan kanslia ja Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksesta annetussa laissa (682/2021) tarkoitettu Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus.

Opetushallitus vastaa valtion oppilaitosten tulosoajauksesta. Tulosoajauksen piiriin kuuluu kuusi (6) valtion oppilaitosta, joita ovat Oppimis- ja ohjauskeskus Valteri, Helsingin ranskalais-suomalainen koulu, Suomalais-venäläinen koulu, Helsingin eurooppalainen koulu, Saamelaisalueen koulutuskeskus ja Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskus Meriturva.

Opetushallitus (myöh. myös Opetushallitus-virasto), erillisyksiköt sekä valtion oppilaitokset muodostavat yhdessä Opetushallitus-kirjanpitoyksikön (myöh. myös Opetushallitus KPY).

1.2. Johdon katsaus

Vuosi 2023 oli opetus- ja kulttuuriministeriön ja Opetushallituksen välisen nelivuotisen tulossopimuskauden (2020–2023) viimeinen toimintavuosi. Opetushallituksen visiosta ja missiosta johdetut neljä vaikuttavuustavoitetta tulossopimuskaudella olivat: 1) Koulutuksen ja kansainvälistymisen tasa-arvoisuus kasvaa, 2) Oppijoiden hyvinvointi paranee, 3) Jatkuva oppiminen nostaa osaamistasoa ja 4) Avarakatseisuus kasvaa. Vaikuttavuustavoitteet kuvastivat Opetushallituksen suunnitelmia toiminnan pitkäkestoisiksi yhteiskunnallisiksi vaikutuksiksi.

Tulossopimuskauteen ovat sisältyneet laajat globaalit kriisit, koronaviruspandemia ja kansainväliset konfliktit, jotka ovat haastaneet myös kasvatuksen, koulutuksen ja kansainvälistymisen toimialaa maailmanlaajuisesti. Koronaviruspandemian vaikutukset lasten ja nuorten hyvinvointiin ja oppimiseen näkyvät tutkijoiden mukaan vielä vuosia. Pandemia vaikeutti merkittävästi myös oppilaitosten kansainvälistä toimintaa ja nuorten mahdollisuuksia kansainvälistyä. Venäjän

hyökkäys Ukrainaan on aiheuttanut monia heijastusvaikutuksia myös kasvatuksen ja koulutuksen toimintaympäristöön. Turvallisuudentunteen ja tulevaisuususkon luominen ja ylläpitäminen lapsen ja nuoren elämässä on tullut entistä tärkeämmäksi osaksi varhaiskasvatussyksiköiden, koulujen ja oppilaitosten toimintaa. Vuoden 2023 aikana olemme valmistelleet ja päivittäneet toimialalle ohjeistuksia ja tukimateriaaleja. Lisäksi olemme osaltamme tukeneet ukrainalaisia sekä Erasmus+ -ohjelman että Opetushallituksen rahoitusinstrumenttien mahdollisuuksilla, esimerkiksi Opetushallitus on myöntänyt 33 apurahaa ukrainalaisille väitöskirjatutkijoille kevään 2022 jälkeen.

Vuonna 2023 jatkoimme tulossopimuksen vaikuttavuustavoitteiden sekä nelivuotisten vaikutustavoitteiden mukaista työtä jatkuvan kehittämisen mallin ja edellisten vuosien kokemusten mukaisesti. Päätoimintojen ja yksiköiden yhteistyönä toteutettuja vaikutustekoja oli yhteensä 12. Tulossopimuskauden viimeisenä vuonna ne muodostivat jatkumon vuonna 2022 tehdyille työlle, mikä osoittautui hyväksi ratkaisuksi. Työ eteni pääsääntöisesti asetettujen tavoitteiden mukaisesti ja tavoitteet saavutettiin hyvin. Vuoden 2023 työssä otettiin soveltuvin osin huomioon vuonna 2022 toteutetun vaikuttavuustoiminnan ulkoisen arvioinnin suosituksia ja niitä hyödynnettiin uuteen nelivuotiskauteen valmistautumisessa. Lisäksi vuosia 2020–2023 koskevasta vaikuttavuustyöstä koottiin julkaisu Vaikuttavuuden poluilla.

Vuoden 2023 alussa käynnistimme Opetushallituksen strategiatyön koko henkilöstön yhteisillä keskusteluilla. Tulevien vuosien yhteiskunnalliset tavoitteemme kuvaavat sitä, miten osaltamme haluamme vaikuttaa yhteiskuntaan ja organisaatiotavoitteemme, miten työyhteisönä haluamme toimia. Suurimpia yhteiskunnallisia ongelmia emme voi ratkaista yksin kasvatusta ja koulutussektorilla, ja siksi haluamme edelleen vahvistaa yhteistyötämme sidosryhmien kanssa. Opetushallituksen vuonna 2023 valmistuneessa viestintästrategiassa kuvatut periaatteet linjaavat kaikkien opetushallituslaisten työtä ja toimivat viestinnän suunnittelun ja toteutuksen pohjana. Opetushallitus haluaa olla viestinnässään helposti lähestyttävä, asiantunteva, luotettava ja äänensävyltään inhimillinen ja kannustava.

Aloitimme vuoden 2023 alussa myös valmistautumisen uuteen tulossopimuskauteen 2024–2027 yhdessä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa. Tulossopimukset ja -prosessi valmisteltiin vuonna 2023 ensimmäistä kertaa valtiovarainministeriön koko valtionhallintoa koskevan ohjeen mukaisella yhtenäisellä rakenteella ja yhteisillä toimintatavoilla. Valmistelimme tulossopimuksen hallitusohjelmassa asetettujen yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden, sivistyshallinnon yhteisten toiminnallisten tavoitteiden ja Opetushallituksen strategian pohjalta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö käynnisti vuonna 2021 koko toimialan virastot kattavan konsernin kehittämishankkeen, Sivistyshallinto 2030 -hankkeen, jonka tavoitteena on varmistaa sivistyshallinnon toiminnan vaikuttavuus, laatu ja palvelukyky tulevinä vuosina. Uudistus toteutetaan tiivistämällä virastorakennetta, vahvistamalla tietopohjaa, keskittämällä ja yhdenmukaistamalla

tietohallinnon järjestelmiä ja digitaalisia palveluja. Lisäksi yhtenäistetään toimintatapoja ja uudistetaan työnjakoa yhteisissä palveluissa. Osallistuimme aktiivisesti hallitusohjelmaan sisältyvän uudistuksen valmisteluun vuonna 2023 ja työ jatkuu tulevien vuosien aikana.

Opetushallitus myönsi vuonna 2023 erilaisina kehittämistoimintaa tukevana valtionavustuksina, ja apurahoina yhteensä 168,5 milj. euroa, joka sisältää myös Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen myöntämät avustukset.

Vuonna 2023 päivitimme perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita niiden lukujen osalta, jotka koskevat koulujen toimintakulttuuria, kouluun kiinnittymistä ja koulupoissaoloihin puuttumista. Muutosten tavoitteena on edistää oppilaiden hyvinvointia, vahvistaa koulujen edellytyksiä tukea perustaitoja ja saavuttaa oppimistuloksia koulupoissaoloja vähentämällä sekä ehkäistä syrjäytymistä. Päivitykset ovat myös osa valtakunnallisen sitouttavan koulu yhteistyön kehittämistä ja vakiinnuttamista perusopetukseen.

Opetushallituksen Lukutaito-ohjelmassa seurasimme Kansallinen lukutaito -ohjelman 2030 toteutumista ja vaikuttavuutta paikallisesti, alueellisesti ja kansallisesti. Uudet lukutaidot -kehittämishjelma, joka oli osa opetus- ja kulttuuriministeriön käynnistämää Oikeus oppia kehittämisohjelmaa, päättyi kesällä 2023. Ohjelmassa julkaistiin lasten ja nuorten digitaalisen osaamisen kuvaukset, joiden tavoitteena on tukea varhaiskasvatussuunnitelman sekä esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteiden toimeenpanoa.

Toisen kotimaisen kielen kehittämisohjelmassa olemme toteuttaneet ohjelman toimenpiteitä, jotka edistävät toisen kotimaisen kielen (suomi/ruotsi) opetuksen vahvistamista ja jotka samalla toteuttavat Kansalliskielistrategian linjauksia. Vuonna 2023 käynnistimme yhdessä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa maahanmuuttotustaisten oppilaiden oppimis- ja koulunkäyntivalmiuksia tukevan KIEPPI-toimenpideohjelman. Valmistelimme ja julkaisimme ammatillisen koulutuksen uudet perustemääräykset 18 tutkinnon perusteeseen. Osallistuimme opetus- ja kulttuuriministeriön ammatillisen koulutuksen tutkintojärjestelmän kehittämistyöhön (Tutke4). Vuoden 2023 julkaistussa työryhmän loppuraportissa esitetään keinoja, joiden katsotaan edistävän jatkuvaa oppimista ja lisäävän ammatillisen koulutuksen joustavuutta. 1.8.2021 käyttöön otettujen Lukion opetussuunnitelman perusteiden toimeenpanon tukea jatkettiin. Yhteistyössä sidosryhmien kanssa suunnittelimme vapaan sivistystyön oppilaitoksille kansalliset osaamismerkkit. Osaamismerkkikokonaisuuden tavoitteena on osaamisen kehittämisen ohjaus ja motivointi sekä aikuisten työelämän perustaitojen näkyväksi tekeminen.

Osana tutkimusyhteistyön vahvistamista järjestimme syksyllä 2023 kokeiluna pyöreän pöydän keskustelutarjan, jonka teemana oli ajankohtaisessa yhteiskunnallisessa keskustelussa esillä ollut oppimistulosten lasku. Teemaa lähestyttiin hyvinvoinnin, digitalisaation ja oppijoiden moninaisuuden näkökulmista. Keskustelutarja auttoi rakentamaan kokonaiskuvaa myös vuoden 2023

lopulla julkaistujen PISA22-tutkimuksen tulosten taustalla vaikuttavista moninaisista tekijöistä sekä löytämään ratkaisuja oppimistulosten laskun pysäyttämiseksi.

Opintopolku on Opetushallituksen merkittävin kansalaisille suunnattu digitaalinen palvelukokonaisuus, jonka kehittämistä varten käynnistettiin Opintopolku 2027 tavoitetilatyö. Työn aikana tunnistettiin ja kuvattiin Opintopolun toiminnalliset kokonaisuudet asiakkaan näkökulmasta ja muodostettiin kehittämisen toimintasuunnitelma vuosille 2024–2027. Kehitimme vuonna 2023 Opintopolkua aiempaa kattavammaksi kansalliseksi koulutustarjontaportaaliaksi, josta koulutuksia etsivät löytäisivät kaikki Suomessa tarjolla olevat julkisrahoitteiset koulutukset.

Vuoden 2023 aikana valmistui ja julkaistiin uusi keskipitkän aikavälin, 5–9 vuoden, ennakkoinnin kohtaantomalli. Myös pitkän aikavälin ennakkointitulokset valmistuivat loppuvuodesta 2023. Vuonna 2023 julkistettiin Laaja-alainen osaaminen 2030-luvulla -raportti sekä Ammattialakohdattaiset osaamistarpeet -verkkoraportti, jossa tunnistettiin sellaisia ammattialoilla vaadittavia osaamisia, joiden tarve kasvaa tai vähenee huomattavasti vuoteen 2030 mennessä. Lisäksi vuonna 2023 käynnistettiin ennakkoinnin tietojärjestelmän toteuttaminen Opetushallinnon tietopalvelu Vipusen yhteyteen omana osionaan. Uusia ennakkointituloksia on julkaistu oph.fi-palvelussa, ensimmäistä kertaa myös PowerBI-muotoisina. Sekä ennakkoinnin digitalisointityö että ennakkointimallin ja kvalifikaatioluokituksen kehittäminen toteutettiin EU:n vuosille 2021–2023 myöntämällä RRF-rahoituksella.

Osallistuimme aktiivisesti opetus- ja kulttuuriministeriön sekä työ- ja elinkeinoministeriön johdolla ja EU-rahoituksella toteutettavaan Jatkuvan oppimisen digitaalinen palvelukokonaisuus -hankkeeseen (JOD). Hankkeen tavoitteena on rakentaa palveluita tukemaan yksilöiden koulutus- ja uravalintoja, osaamisen ylläpitoa ja kehittämistä koko työuran ja elämän ajan sekä työn ja koulutuksen kysynnän ja tarjonnan kohtaantoa.

Toteutimme opetus- ja kulttuuriministeriön toimeksiannosta määrittelytyön opettajarekisterin rakentamisen edellytyksistä ja rajauksista. Rekisterin ensisijaiseksi käyttötarkoitukseksi tarkentui ennakkoinnin, tilastoinnin ja tutkimuksen edistäminen. Totesimme rekisterin olevan parhaiten toteutettavissa osaksi Opetushallituksen digitaalista palvelukokonaisuutta. Jos rekisterin toteuttamista myöhemmin päätetään edistää, seuraavaksi on määriteltävä sen tarkempi tietosisältö ja arvioitava varhaiskasvatus- ja koulutustoimijoille koituvat kustannukset.

Vuoden 2023 syyskuussa toteutimme koko Opetushallituksen yhteisen asiakaskyselyn. Tavoitteena oli saada tietoa siitä, miten asiakkaat näkevät Opetushallituksen palvelut ja missä voimme parantaa. Kyselyyn vastasi 1 226 henkilöä eri taustoista. Otos edustaa kattavasti Opetushallituksen suurimpia asiakasryhmiä. Kokonaistyytyväisyyden keskiarvo Opetushallituksen palveluihin oli kyselyssä hyvä (3,7 asteikolla 1–5). Asiakaskyselyn lisäksi kehitimme asiakkuuksiamme kasvattamalla henkilöstön osallistamis- ja muotoiluosaamista, rakentamalla yhteisiä kehittämistyökaluja ja käytäntöjä sekä sujuvoittamalla asiointia.

Kansainvälinen liikkuvuus lisääntyi vuoden 2023 aikana eri koulutusasteilla, mutta ei ole vielä pandemiaa edeltävällä tasolla. Kansainvälistymistä edistävissä ohjelmissa toteutettiin vuonna 2023 yhteensä 29 537 ulkomaan jaksoa. Vuonna 2022 toteutettiin yhteensä 24 580 ja vuonna 2021 yhteensä 12 789 jaksoa, ennen koronaviruspandemiaa vuonna 2019 yhteensä 32 601 ulkomaan jaksoa. Ulkomaan jaksojen määrä kasvoi merkittävästi vuonna 2023, vaikka sektorin muut rahoitusmuodot, erityisesti omarahoitus, pienenivät tilastojen valossa.

Julkaisimme vuoden 2023 alussa selvityksen, jonka mukaan kansainvälistymisen tasa-arvo ei vielä toteudu Suomessa riittävän hyvin. Selvityksen mukaan aktiivisia toimijoita löytyy sekä pienistä että suurista kunnista ja hyvin erilaisista kouluista ja oppilaitoksista. Opetushallituksella on rahoitusohjelmia, jotka tarjoavat erityistoimia uusille tai kokemattomille organisaatioille sekä runsaasti erityisiä tukimuotoja niitä tarvitseville yksilöille. Kehitämme edelleen kansainvälistymisen tukimuotoja alueellisen tasa-arvoselvityksen pohjalta tietoperustaisesti vuosia 2024–2027 koskevan tulossopimuksen mukaisesti.

Opetusalan kehitysyhteistyön osaamiskeskuksen, FinCEEDin, vuoden 2023 lopulla toteutetussa toimintakauden 2021–2023 loppuarvioinnissa todetaan, että FinCEEDin toiminta on kehittynyt hyvin ripeästi sitten vuoden 2022 väliarvioinnin. Merkittävimpänä muutoksena ovat kaksi Euroopan komission rahoittamaa Team Europe -aloitetta, joissa Opetushallitus on mukana. Näissä Afrikan alueellisissa aloitteissa tuetaan opettajankoulutusta ja ammatillista koulutusta. Opetushallitus on mukana myös EU:n pilariarvioinnissa, jonka valmistuminen mahdollistaa EU:n rahoittamien kehitysyhteistyöhankkeiden hallinnoinnin.

Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen (Karvi) toiminta kattoi vuonna 2023 yhteensä 41 koulutusjärjestelmän toimivuutta ja laatua, koulutuksellista tasa-arvoa ja osaamista koskevaa arviointia. Vuonna 2023 arviointitoiminta painottui oppimistuloksiin perusopetuksessa ja ammatillisessa koulutuksessa, laatuja järjestelmien arviointeihin korkeakoulutuksessa, varhaiskasvatuksen laatuun ja laatuksiteereiden kehittämiseen sekä yhteiskunnallisesti ajankohtaisiin teema-kohtaisiin ja koulutusjärjestelmätasoisii arviointeihin. Karvin toiminnan vaikuttavuus toteutuu kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla sekä kansainvälisesti. Vuoden 2023 toiminta päätti Karvin toimintahistorian toisen nelivuotisen arviointisuunnitelmakauden (2020–2023). Vuonna 2023 saatettiin loppuun vuosien 2024–2027 arviointisuunnitelman valmistelu ja Karvin strategian uudistaminen.

Ylioppilastutkintolautakunnan kanslian keskeiset tavoitteet vuodelle 2023 olivat ylioppilastutkimuksen toimeenpano sekä oppivelvollisuuden laajenemisen edellyttämien maksuttomien kokeiden käyttöönotto. Oppivelvollisuuden piirissä oleva kokelas voi ilmoittautua maksuttomasti viiteen ensimmäiseen kokeeseen ja niiden hylättyjen arvosanojen uusimiseen. Ylioppilaat saavat pape-

risen ylioppilastutkintotodistuksen lisäksi myös digitaalisen todistuksen. Ylioppilastutkintolautakunta aloitti ylioppilaskokeissa ja kokeiden harjoittelussa käytettävän koejärjestelmän uudistamisen.

Vuosi 2023 oli Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen (Jotpa) toinen toimintavuosi. Tarkasteluvuonna rahoitetuilla koulutuksilla tavoitetaan suunnitelmien mukaan yhteensä noin 9 000 henkilöä. Rahoitusta kohdennettiin tehtäviin, joissa tarvittiin nopealla aikataululla uusia osajia olemassa oleviin töihin (mm. hoiva-avustajat), aloille, johon ei ole olemassa vakiintunutta koulutusta (mm. tuulivoima-ala) ja aloille, joilla työelämän muutos vaatii osaamisen päivittämistä. Jotpa käynnisti syksyllä kehittämistyön, jonka tavoitteena on kehittää työssä oleville päätoimista opiskelua korvaavia, kustannustehokkaita ja työn järjestelyt huomioivia malleja. Valtiontalouden tarkastusviraston (VTV) tarkastuksen mukaan Jotpa on onnistunut lyhyessä ajassa vakiinnuttamaan asemansa ja roolinsa suomalaisen koulutusjärjestelmän täydentäjänä.

Valtioneuvoston asettama Opetushallituksen uusi johtokunta aloitti työskentelynsä marraskuussa, jolloin uusi nelivuotinen strategia- ja tulossopimuskausi oli käynnistymässä.

1.3 Tuloksellisuus

Opetushallitus on pystynyt toimimaan vuoden 2023 aikana laadukkaasti, tehokkaasti ja pääosin myös taloudellisesti. Opetushallituksen perustoimintaan osoitetusta toimintamenosta vuodelle 2024 siirtyy 2,9 milj. euroa, joka on 1,0 milj. euroa vähemmän kuin vuonna 2023 käytettävissä ollut siirtyvä erä. Opetushallituksen kehysrahoitus vuodelle 2024 on 24,92 milj. euroa, joka pienenevän siirtyvän erän kanssa asettaa haasteet resurssien ja tuloksellisen toiminnan tasapainolle. Tavoitteena Opetushallituksessa on vuoden 2024 kehyksen mukainen taloudellinen toiminta ja tätä varten talouden sopeutustoimia tulee jatkaa edelleen.

Opetushallituksen ja opetus- ja kulttuuriministeriön välisessä vuosille 2020–2023 tehdyssä tulossopimuksessa toiminnalliset tavoitteet on asetettu viiden vaikutustavoitteen ympärille. Näiden tavoitteiden toteutumista on kuvattu tarkemmin tilinpäätöksen luvussa 1.4. Lisäksi toiminnallisen tuloksellisuuden mittareiden toteutumista suorituskyvyn ja laadun osalta on kuvattu luvussa 1.6.

1.4 Vaikuttavuus

Opetushallituksen vaikuttavuustyön nelivuotisen tulossopimuskauden 2020–2023 tavoitteet on kirjattu opetus- ja kulttuuriministeriön ja Opetushallituksen väliseen tulossopimukseen. Vaikutustavoitteet ovat 1) Yhteisöllinen kehittäminen ja johtaminen vahvistuvat, 2) Hyvinvointi paranee, 3) Kansainvälisyys lisääntyy, 4) Osaamistaso nousee ja 5) Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus lisääntyvät.

Vuonna 2023 jatkoimme tulossopimuksen vaikutustavoitteiden mukaista työtä edellisten vuosien kokemusten perusteella kehitetyn mallin mukaisesti vaikutustekoina sekä yksiköiden vaikutustyönä. Päätoiminto- ja yksikkörajoja ylittäviä vaikutustekoja muotoiltiin 12 kappaletta. Kullekin vaikutusteolle määriteltiin vastuuhenkilöt ja toteuttamiseen osallistuvat tiimit. Vaikutustekojen välillä tehtiin yhteistyötä. Osa vaikutusteoista oli luonteeltaan Opetushallituksen oman työn kehittämistä, osa asiakkaita palvelevaa työtä ja osa asiakkaiden kanssa tehtävää yhteiskehittämistä.

Tässä luvussa kuvaamme keskeisimpiä toimia, joilla olemme osaltamme vahvistaneet vaikutustavoitteiden mukaista kehitystä kasvatuksen, koulutuksen ja kansainvälistymisen toimialalla. Vaikutustavoitteilla on yhteiskunnallista muutosta kuvaavat ylätasoin mittarit, joille on asetettu tavoitteet. Osa tavoitteista on suuria ja muutokset vaativat toteutuakseen aikaa. Tavoitteiden toteutumiseen vaikuttaa Opetushallituksen toimien lisäksi myös moni muu tekijä. Kaikkien mittareiden tietoja ei myöskään kerätä tai ole mahdollista kerätä vuosittain. Kokonaisuutena käytävissä oleva mittaristo on puutteellinen ja vaatii jatkossa kehittämistyötä. Tästä syystä hyödynnämme tässä luvussa myös laadullista asiakaspalautetta sekä asiantuntijatiimimme itsearviointia.

1.4.1 Opetushallitukselle asetettujen tavoitteiden toteutuminen – toiminnan yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Vaikutustavoite 1. Yhteisöllinen kehittäminen ja johtaminen vahvistuvat

Tavoitteena on, että Opetushallitus on

- tukenut oppivien yhteisöjen ja yhteiskehittämisen mallien muotoutumista
- uudistanut tapaansa toimia suuntaamalla työn painopistettä ohjaukseen ja tukeen sekä oppimisen johtamiseen
- vahvistanut valmentavaa ja mahdollistavaa johtamista

Olemme tukeneet oppivien yhteisöjen ja yhteiskehittämisen mallien muotoutumista kasvatus- ja koulutusalan johtajuuden verkostojen kautta perusopetuksessa ja varhaiskasvatuksessa. Olemme vakiinnuttaneet ammatillisen koulutuksen johdon verkoston, joka on kokoontunut säännöllisesti kuulemaan ja keskustelemaan ajankohtaisista ammatillisen koulutuksen johtamiseen liittyvistä teemoista. Olemme kehittäneet ohjauksen muotoja perusopetuksessa ja ammatillisessa koulutuksessa. Olemme jatkaneet Opetushallituksen koko henkilöstölle suunnatun valmentavan ja oppivan työotteen VALOT-valmennusta. Valmennuksen keskeisinä tavoitteina oli saada käytännön työkaluja valmentavan ja oppivan työkulttuurin toteuttamiseksi.

Taulukko 1. Vaikutustavoitteelle 1 Yhteisöllinen kehittäminen ja johtaminen vahvistuvat asetetut mittarit

Tavoite/ toimenpide sekä mittarit	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 toteuma (tavoite)	2022 toteuma	2023 toteuma (tavoite)
Vaikutustavoite 1: Yhteisöllinen kehittäminen ja johtaminen vahvistuvat *					
1.1 Osallisuus ja vaikuttamismahdollisuudet oppilaitoksissa: Hyvät vaikutusmahdollisuudet koulussa, %					
Perusopetuksen 8.–9. -luokat	12,4		10,8 (13,0)		11,0 (14,0)
Lukio 1. ja 2. vuosi	13,8		10,5 (14,5)		14,4 (15,0)
Ammatillinen koulutus	27,8		25,9 (28,5)		27,3 (29,0)
1.2. Kasvuympäristön turvallisuus: tavoitteena vähentää koulukiusaamista. Koke- mukset koulukiusaamisesta, %					
Perusopetuksen 8.–9. -luokat	5,5		6,0 (5,2)		7,9 (4,9)
Lukio 1. ja 2. vuosi	1,1		1,0 (1,1)		1,7 (0,9)
Ammatillinen koulutus	3,6		2,9 (3,3)		4,0 (3,0)
1.3 Oppivan yhteisön ja oppilaitosjohtamisen tilannekuva	Selvityk- sen perus- teella laa- dittu tilan- nekuva	Johtajuus- selvitys valmistu- nut (n=1603)			Kehitys edennyt myöntei- seen suuntaan tilanne- kuvasta

*Taulukon luvut perustuvat kansalliseen kouluterveyskyselyyn, joka toteutetaan joka toinen vuosi.

Opetushallitus on tukenut oppivien yhteisöjen ja yhteiskehittämisen mallien muotoutumista

Vuoden 2023 kouluterveyskyselyn mukaan oppilaiden ja opiskelijoiden osallisuus- ja vaikuttamismahdollisuudet ovat hieman nousseet perusopetuksessa ja toisella asteella vuodesta 2021. Ammatillisen koulutuksen opiskelijat kokevat enemmän vaikutusmahdollisuuksia kuin perusopetuksen oppilaat tai lukiokoulutuksen opiskelijat.

Perusopetuksen osalta olemme koordinoineet vuosien 2022–2023 aikana valtakunnallista demokraattista **osallisuutta ja ihmisoikeuskasvatusta** edistävien pedagogisten käytänteiden koulupilottihanketta (DIOK). Hankkeessa on ollut mukana yhdeksän koulutuksen järjestäjää, joista kaksi ruotsinkielisiä. Hankkeen aikana oppilaiden osallistuminen ja vaikuttaminen suunnitteluun on lisääntynyt, oppilaskuntatoiminta monipuolistunut ja kehittynyt, yhteistyö yhdistysten ja yliopiston (erityisesti Jyväskylä) kanssa on ollut onnistunutta sekä paikalliset päättäjät ovat olleet hankkeessa hyvin mukana. Haasteena koettiin muun muassa koulun toimintakulttuurin muutos, joka on hidasta ja vaatii aikaa, opettajien osallistuminen ja sitoutuminen hankkeeseen ja johtamisen osalta rehtorin rooli, joka on keskeinen hankkeen toteutuksen kannalta. Kaikkien koulujen käyttöön on tuotettu julkaisu Hyviä toimintatapoja osallistumisen toteuttamiseen peruskouluissa, tietopaketti malleista koulujen demokratia- ja ihmisoikeuskasvatukseen sekä tietoisuus Vaalit tulossa – kuka päättää sinun tulevaisuutesi? puheenvuoroinen ja pedagogisine aineistoinen suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. DIOK-hankkeen päätösseminaari järjestettiin yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa toukokuussa 2023.

Varhaiskasvatuksen osalta olemme päivittäneet Opetushallituksen verkkosivuille Lapsen osallisuus -sivustolla olevat videot, jotka toimivat paikallisen työn tukena. Päivitetyillä viidellä videoluennolla syvennyttään osallisuuden pedagogiikkaan muun muassa inklusiivisuuden, pedagogisen dokumentoinnin, moninaisuuden ja johtamisen näkökulmista.

Kouluterveyskyselyn mukaan kokemukset koulukiusaamisesta ovat edelleen lisääntyneet perusopetuksen vuosiluokilla 8.–9. sekä toisella asteella.

Olemme päivittäneet Ei kaikelle väkivallalle -verkkosivuston tekstejä. Verkkosivustolla on tukimateriaalia **kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ennaltaehkäisemiseksi**. Sivustolle on koottu tietoa, ohjeita ja työkaluja siihen, miten tällaiset teot ja tilanteet tunnistetaan, miten niitä ehkäistään ja miten niihin voidaan puuttua varhaiskasvatuksessa, kouluissa ja oppilaitoksissa.

Olemme jakaneet valtion erityisavustuksen **kouluun kiinnittymisen ja poissaoloihin puuttumisen** alueelliseen koordinaattoritoimintaan. Kouluun kiinnittymisen alueellinen koordinaattoritoiminta on alkanut syksyllä 2023 yhteensä 11 alueella. Verkkosivuston kokoaminen aloitettu syksyllä 2023. Sivustolle on tulossa verkkokoulutuskokonaisuus, johon sisältyy asiantuntijaluennoita sekä lyhytvideoita. Kouluun kiinnittymistä tukeva valtakunnallinen kiertue on toteutettu yhteensä viidellä paikkakunnalla suomeksi ja kahdella paikkakunnalla ruotsinkielisenä. Osallistujia oli yhteensä 420 suomeksi, 61 ruotsiksi.

Ammatillisen koulutuksen **kestävän kehityksen ja vihreän siirtymän** kehittämisohjelman valtionavustushankkeet jatkoivat kehittämistoimintaansa vuonna 2023. Annoimme hankkeille ohjausta ja tukea sekä osallistuimme yhteisen ammatillisen koulutuksen kestävyystiekartan yh-

teiskehittämiseen. Verkostomainen toiminta kestävyyskysymysten vahvistamisessa ammatillisessa koulutuksessa on mahdollistanut vertaisoppimisen ja yhteisten tavoitteiden asettamisen. Aloitimme vuonna 2023 toimenpiteet varmistamaan kehittämishankkeiden toiminnan jatkuvuuden edelleen vuonna 2024.

Opetushallitus on uudistanut tapaansa toimia suuntaamalla työn painopistettä ohjaukseen ja tukeen sekä oppimisen johtamiseen

Olemme julkaisseet **Monialainen yhteistyö varhaiskasvatuksessa -sivuston**. Sivustolle on koottu tietoa varhaiskasvatuksen monialaisen yhteistyön sekä varhaiskasvatuksen palveluohjauksen ja neuvonnan tueksi. Päivitimme sivuston Viittomakieliset lapset varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa. Täydensimme varhaiskasvatuksen **lapsen tuki** -tukimateriaalit muun muassa hallintopäätösprosessin tueksi, julkaisimme esiopetuksen esittelyvideot sekä kasvun ja oppimisen tuki esiopetuksessa ja esiopetusta täydentävässä varhaiskasvatuksessa -videon. Laadimme usein kysyttyihin kysymyksiin vastauksia esi- ja perusopetuksen erityistä tukea koskeviin kysymyksiin.

Julkaisimme **hyvän ohjauksen kriteerit** vuonna 2023. Hyvän ohjauksen kriteerien tavoitteena on tukea lasten ja nuorten ohjauksen laatua, yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä huomioida ohjauksen kasvava merkitys oppivelvollisuuden laajentamisen myötä. Kriteerit on laadittu suositukseksi perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen ohjaukseen. Valtakunnallisten kriteerien tavoitteena on varmistaa lasten ja nuorten ohjaus tasapuolisesti ja saavutettavasti asuinpaikasta ja olosuhteista riippumatta.

Olemme tukeneet lukion Laatu- ja saavutettavuusohjelman hankkeita, joissa on kehitetty opinto-ohjauksen toimintatapoja. Myös lukion opinto-ohjaajien verkosto on käynnistynyt ja toiminnan tueksi on perustettu kehittäjätiimi, joka suunnittelee verkoston toimintaa. Olemme otaneet käyttöön lukion opinto-ohjaajille suunnatun uutiskirjeen.

Opetus- ja kulttuuriministeriö käynnisti hallitusohjelman mukaisesti lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen oppimisen tuen kehittämisohjelman. Jaoimme ammatillisen koulutuksen järjestäjille 10 milj. euroa hankeavustuksina ammatillisen koulutuksen **oppimisen tuen kehittämiseen**. Hankkeiden tarkoituksena on henkilökohtaistamisen kehittäminen, tuen tarpeiden tunnistamisen, tuen muotojen ja tuen toteuttamisen kehittäminen, henkilöstön osaamisen kehittäminen ja yhteistyön tiivistäminen, toimintamallien kehittäminen opiskelijoiden jatko-opintoihin ohjaamisessa ja työelämään siirtymisessä sekä yhteisöllisen opiskeluhoollon vahvistaminen. Lukiokoulutuksen oppimisen tuen kehittämiseen jaettiin 5 milj. euroa hankeavustuksina saman sisältöisenä kuin ammatillisessa koulutuksessa.

Toisen asteen koulutuksen työelämäverkosto (lukio ja ammatillinen koulutus) on kokoon-tunut kaksi kertaa vuoden aikana käsittelemään toisen asteen koulutuksen työelämäyhteistyötä edistäviä teemoja. Teemoja ovat olleet muun muassa maahanmuuttajien osaaminen ja työelämä sekä työelämälähtöisyys opetuksessa ja koulutuksessa.

Olemme jatkaneet perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen **kasvatus- ja koulutusalan johta-juuden verkostojen** uudistamista ja vakiinnuttaneet verkostojen toimintaa, joita ovat sivistys-hallinnon johtajien ja asiantuntijoiden verkosto, Majakka-rehtoriverkosto, aamu- ja iltapäivätoi-minnan johtaja ja kehittäjät -verkosto sekä varhaiskasvatuksen johtajuusverkosto. Johtajuuden tukemiseksi järjestimme Kohti kasvatus- ja koulutusalan uudistuvaa johtajuutta 2023 -seminaa-rin keväällä. Olemme tuottaneet verkkosivuille tukimateriaalia sekä varhaiskasvatuksen että esi-ja perusopetuksen johtamiseen.

Olemme vakiinnuttaneet myös ammatillisen koulutuksen johdon verkoston, jonka puitteissa olemme järjestäneet noin kerran kuukaudessa keskustelevia tilaisuuksia ajankohtaisista tee-moista ammatillisen koulutuksen johdon edustajille.

Opetushallitus on vahvistanut valmentavaa ja mahdollistavaa johtamista

Olemme edistäneet Opetushallituksen koko henkilöstölle suunnattua **valmentavaa ja mahdol-listavaa johtamista** Valmentavan ja oppiva työote VALOT –valmennuksen kautta. Valmenta-van johtamisen tavoitteena oli vahvistaa arvostavaa, osallistavaa ja tavoitteellista yhteistyötä, jossa yksilöiden ja ryhmien potentiaali vapautuu tavoitteen mukaiseen käyttöön. VMBaro 2023 -tulosten (valtion henkilöstötutkimus) perusteella myönteistä kehitystä oli tapahtunut usealla osa-alueella, joihin valmennusteemat kytkeytyivät. Osa-alueita, joissa positiivista kehitystä oli tunnistettavissa, olivat mm. esihenkilötyö, keskinäinen vuorovaikutus ja työyhteisön innosta-vuus. Valmentavat taidot -oppimisalustan harjoitukset tarjosivat jokaiselle työntekijälle mahdol-lisuuden tutkia omia totuttuja ajattelu- ja toimintatapoja ja rohkaisevat tekemään pieniä kokei-luja omien kehittymistavoitteiden mukaisesti. Johtamisvastuullisten yhteiset keskustelut val-mentajien kanssa tuottivat ymmärrystä siitä, miten monia eri osa-alueita valmentavaan ja op-pivaan työotteeseen sisältyy. Valmennus tarjosi uusia työkaluja mm. palautteen antamiseen ja vastaanottamiseen, kommunikaatioon, tavoitteiden saavuttamiseen ja tunnetyöskentelyyn. Op-pimisalustan teemoista lähityöyhteisöissä käyty keskustelu kollegojen kanssa auttoi tuntemaan kollegoja paremmin ja vahvisti yhteisöllisyyttä.

Vaikutustavoite 2. Oppijoiden ja oppimisyhteisöjen hyvinvointi paranee

Tavoitteena on, että Opetushallitus on

- tukenut oppimisyhteisöjen kykyä ja keinoja vahvistaa lasten ja nuorten osallisuutta ja toimijuutta turvallisissa oppimisympäristöissä
- kehittänyt tietotuotannon sisältöä ja menetelmiä sekä lisännyt tiedon hyödyntämistä hyvinvoinnin edistämiseksi ja uusien toimintatapojen luomisessa vahvistanut moniammatillisuutta, yhdessä toimimista ja yhteiskehittämistä.

Olemme tukeneet opetussuunnitelman tavoitteiden mukaisia oppilaiden ja opiskelijoiden osallisuus- ja vaikuttamismahdollisuuksia turvallisissa oppimisympäristöissä. Yhteiskunnan turvallisuustilanteen takia sivistyksellä, kasvatuksella ja koulutuksella on henkisen kriisinkestävyyden ylläpitämisessä erityinen merkitys lapsille, oppilaille ja opiskelijoille. Olemme jatkaneet tukimateriaalin laatimista kasvatuksen ja koulutuksen turvallisuussivustolle. Olemme myös päivittäneet tilannekuvaa ukrainalaisten tilanteesta ja jatkaneet Ukraina-ohjeistusten tuottamista ja tukea.

Olemme toimeenpanneet opiskeluhuollon uudistusta, osallistuneet oppimisen tuen kehittämis-työryhmiin sekä edistäneet liikkumiseen ja harrastamiseen liittyviä toimia.

Tietotuotannon sisältöjä ja menetelmiä on kehitetty ja osallistuttu Suomen Akatemian Strategisen tutkimuksen neuvoston hankkeisiin vuorovaikutuskumppanina.

Taulukko 2. Vaikutustavoitteelle 2 Hyvinvointi paranee asetetut mittarit

Tavoite/ toimenpide sekä mittarit	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 toteuma (tavoite)	2022 tavoite	2023 toteuma (tavoite)
Vaikutustavoite 2: Hyvinvointi paranee					
2.1 Osallisuus: Kokee olevansa tärkeä osa luokkayhteisöä, %					
Perusopetuksen 8.–9. -luokat	56,6		54,7 (57,2)		52,2 (58,0)
Lukio 1. ja 2. vuosi	56,6		52,4 (57,1)		49,3 (58,0)
Ammatillinen koulutus	64,8		62,3 (65,7)		49,6 (66,3)
2.2 Oppilaiden ja opiskelijoiden hyvinvointi					
2.2.1 Koettu terveydentila (keskinkertainen tai huono, %)					
Perusopetuksen 8.–9. -luokat	20,9		25,7 (20,3)		26,6 (19,5)
Lukio 1. ja 2. vuosi	21,2		26,5 (20,5)		25,2 (19,7)
Ammatillinen koulutus	23,2		27,9 (22,5)		28,6 (21,7)
2.2.2 Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, %					
Perusopetuksen 8.–9. -luokat	21,9		24,3 (23,2)		25,4 (24,5)
Lukio 1. ja 2. vuosi	13,9		17,5 (14,8)		19,5 (15,5)
Ammatillinen koulutus	15,0		15,4 (16,2)		17,4 (17,4)
2.2.3 Kouluruokailun ulkopuolelle jäämisen vähentäminen (ei kouluruokailuun osallistuneet, %)					
Perusopetuksen 8.–9. -luokat	36,5		34,4*		38,0 (30,0)
Lukio 1. ja 2. vuosi	30,3		30,0*		31,4 (23,0)
Ammatillinen koulutus	36,4		38,1*		(38,8) 27,0

Tavoite/ toimenpide sekä mittarit	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 toteuma (tavoite)	2022 tavoite	2023 toteuma (tavoite)
2.2.4 Kokee, että asuinalueella järjestetään kiinnostavaa vapaa-ajan toimintaa nuorille, %					
Perusopetuksen 8.–9. -luokat	31,4		30,8 (32,0)		31,8 (32,5)
Lukio 1. ja 2. vuosi	28,7		28,7 (29,3)		(30,2) 30,0
Ammatillinen koulutus	29,7		29,1 (30,4)		29,5 (31,0)
2.2.5 Pitää koulunkäynnistä, %					
Perusopetuksen 8.–9. -luokat	60,0		58,0 (60,8)		51,8 (62,0)
Lukio 1. ja 2. vuosi	70,8		65,8 (72,5)		62,2 (73,0)
Ammatillinen koulutus	81,5		76,9 (82,3)		78,6 (83,0)

Taulukon luvut perustuvat kansalliseen kouluterveyskyselyyn, joka toteutetaan joka toinen vuosi.

* toteuma päivitetty 2022.

Opetushallitus on tukenut oppimisyhteisöjen kykyä ja keinoja vahvistaa lasten ja nuorten osallisuutta ja toimijuutta turvallisissa oppimisympäristöissä

Yhteiskunnan turvallisuustilanteen takia (monihäiriötilanne) kasvatuksen ja koulutuksen järjestäjien tueksi on julkaistu uutinen turvallisuusasiakirjojen julkisuudesta sekä lisätty tietoa **kasvatuksen ja koulutuksen turvallisuus** -verkkosivustolle. Olemme lisänneet uutta tukimateriaalia informaatiovaikuttamisesta, kyberturvallisuudesta, tartuntataudeista, oppijoiden fyysistä rajoittamisesta, vahingonkorvausvastuusta sekä oppijoiden turvallisuusosaamisesta. Olemme päivittäneet myös salassapito ja tietosuoja varhaiskasvatuksessa -sivuston.

Olemme päivittäneet tilannekuvaa Suomeen paenneiden ukrainalaisten tilanteesta yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön ja korkeakoulutuksen sidosryhmien kanssa sekä viestitty Opetushallituksen Ukraina-tukitoimista sekä päivitetty ukrainalaisille opiskelijoille suunnattua verkkosivustoa. Korkeakouluopintoihin hakeutumisesta ja oppivelvollisuudesta on lisätty materiaalia ukrainalaisten tukeminen lukiokoulutuksessa ja ammatillisessa koulutuksessa -verkkosivuille. Olemme kohdentaneet rahoitusta 33 ukrainalaisille väitöskirjatutkijalle. Team Finland Knowledge maihin on suunnattu yhteistyörahoitusta. Aiemmin ollut Venäjä mukana, joka poistettiin listoilta ja kohdennettiin Venäjän rahoitus Ukrainaan seitsemälle yliopistolle. EU4Skills – Better

Skills for Modern Ukraine -hanke päättyi toukokuussa. Hankkeessa tuettiin Ukrainan ammatillisen koulutuksen uudistus- ja modernisointityötä.

Olemme järjestäneet syksyllä 2023 maksuttoman webinaarin teemalla Sujuva siirtymä valmistavasta opetuksesta perusopetukseen, jossa osallistujia oli yhteensä 556. Webinaarissa tarkasteltiin valmistavasta opetuksesta perusopetukseen siirtymisessä huomioitavia seikkoja hallinnon ja tutkimuksen näkökulmasta sekä opetuksen järjestäjien ja opettajien hyviä käytänteitä.

Toteutimme kaksipäiväisen Hyvinvointiareena -koulutustilaisuuden yhteistyössä THL:n kanssa syyskuussa 2023. Osallistujia tilaisuuteen oli yhteensä 820 (joista paikan päällä 635, striimauksen välityksellä 160 ja näytteilleasettajia 25). Tilaisuuden palaute on käytettävissä tammikuussa 2024.

Jaoimme valtionavustuksia nuorten jengiytymisen ja rikollisuuden ehkäiseminen sekä hyvinvointi- ja turvallisuusosaamisen vahvistaminen toisen asteen oppilaitoksissa 4,6 milj. euroa 18 hankkeelle. Ohjasimme ja tuimme vuoden 2022 lopussa käynnistyneitä sosiaalisesti kestävän ammatillisen koulutuksen valtionavustuskokonaisuuden hankkeita.

Olemme järjestäneet **opiskeluhuollon** koulutusmuotokohtaisia toimeenpanowebinaareja alkuvuodesta 2023. Tämän lisäksi opiskeluhuollon uudistusta on esitelty useissa koulutuksissa ja muissa tilaisuuksissa. Järjestimme ohjausta ja tukea, kuten webinaareja ja aamukahvitilaisuuksia, opiskeluhuoltoon liittyen, uudistuneista hyvän ohjauksen kriteereistä, erityisestä tuesta, yleisesti oppilaitosyhteisöjen hyvinvointiin liittyvistä kysymyksistä sekä yhteistyön tarpeista eri tahojen kanssa. Opiskeluhuollon tukiaineisto on julkaistu ePerusteissa.

Kouluterveyskyselyn mukaan **vähintään tunnin päivässä liikkuvien** määrä on hiukan lisääntynyt perusopetuksen yläluokilla, lukiossa ja ammatillisessa koulutuksessa. Myös vuoden 2023 Move!-mittausten tulosten mukaan lasten ja nuorten fyysisen toimintakyvyn lasku on tasaantunut. Valtakunnallinen tilanne on parantunut 2 %-yksikköä vuoteen 2022 verrattuna. Peruskoulun 5.- ja 8.-luokkalaisten poikien fyysinen toimintakyky on vahvistunut valtakunnallisesti. Tyttöillä useita vuosia kestänyt fyysisen toimintakyvyn heikentymisen trendi näyttää tasaantuneen. Tiheämmin asutuilla kaupunkiseuduilla lasten ja nuorten toimintakyky on selkeästi parempi kuin harvaan asutuilla alueilla, selviää vuoden 2023 Move!-mittauksista. Oppilaiden ja opiskelijoiden liikkumista edistäviä keskeisiä toimia ovat olleet Move!-mittauksen kautta saadut kansalliset 5.- ja 8.-luokkalaisten oppilaiden fyysisen toimintakyvyn tulokset ja niistä tehdyt johtopäätökset sekä Liikkuva varhaiskasvatus, Liikkuva koulu ja Liikkuva opiskelu -ohjelmat sekä Harrastamisen Suomen mallin edistäminen.

Liikkuva varhaiskasvatus, Liikkuva koulu ja Liikkuva opiskelu -ohjelmia sekä Harrastamisen Suomen mallin yhteyspisteen toimintaa toteutetaan Opetushallituksesta käsin opetus- ja kulttuuri-ministeriön rahoittamana. Ohjelmat muodostavat oman kokonaisuutensa, mutta ne ovat myös

osa kaikkia valtakunnallisia liikunnan edistämishankkeita, joista käytetään nimitystä Liikkuvat-kokonaisuus. Ohjelmat koordinoivat mm. valtakunnallisia koordinaattoriverkostoja, joiden avulla luodaan mahdollisuuksia toimenpiteiden vakiintumiselle kunnissa, yksiköissä ja oppilaitoksissa. Yksiköiden, koulujen ja oppilaitosten henkilökunnalle sekä kuntien henkilöille jaetaan valmiita toimintamalleja ja autetaan ratkaisemaan toiminnan ongelmia. Vuoden 2023 lopussa Liikkuva varhaiskasvatus -ohjelmassa oli mukana 3 032 varhaiskasvatuksen toimipaikkaa, joka on noin 73 % hallinnollisista varhaiskasvatusyksiköistä, Liikkuvassa koulussa noin 2 021 peruskoulua (noin 92 % kouluista) 291 Suomen kunnassa (94 % kunnista) ja Liikkuvassa opiskelussa 345 oppilaitosta (69 % lukioista, 63 % ammatillisista oppilaitoksista, 71 % korkeakouluista). Yhteensä näiden toimenpiteiden piirissä oli yli 1,2 miljoona lasta ja nuorta. Vuoden 2023 aikana Liikkuvat-ohjelmat järjestivät yhteensä 29 tilaisuutta ja kampanjoita, joissa oli 6 369 ilmoittautunutta osallistujaa. Tilaisuuksista viisi oli kaikille kolmelle ohjelmalle yhteisiä.

Harrastamisen Suomen mallin yhteyspisteen toiminnan tavoitteena on kuntien ja harrastusten järjestäjien tukeminen malliin osallistumisessa, toteuttamisessa sekä kehittämisessä. Luku-vuonna 2022–2023 malli on käytössä 262 kunnan alueella, missä järjestetään yhteensä noin 11 000 harrastusryhmää. Yhteyspiste tuki kuntia ja harrastusten järjestäjiä malliin mukaan tulemis-sessa, mallin toteuttamisessa sekä kehittämisessä. Lisäksi yhteyspiste auttoi kuntia löytämään harrastusten järjestäjät lasten ja nuorten toivomiin harrastuksiin. Löydä harrastuksen järjestäjä -palveluun oli vuoden loppuun mennessä lisätty 275 harrastuksen järjestäjää, jotka tarjosivat 181 harrastusta. Uutena tehtävä yhteyspisteelle kevästä 2023 alkaen tuli opetus- ja kulttuuri-ministeriön rahoittamien 17 Harrastamisen Suomen mallin kehittämishankkeen tukeminen. Yhteyspiste kokosi ja koordinoi valtakunnallisia Harrastamisen Suomen mallin kuntakoordinaatto-reiden ja harrastusten järjestäjien verkostoja sekä järjesti muita tapahtumia. Verkostoille jär-jestettiin neljä etätapaamista, joista oli yhteensä 371 osallistujaa. Lasten ja nuorten toivoma harrastusviikko toteutettiin yhdessä harrastusverkoston kanssa.

Opetushallitus on kehittänyt tietotuotannon sisältöä ja menetelmiä sekä lisännyt tie-don hyödyntämistä hyvinvoinnin edistämiseksi ja uusien toimintatapojen luomisessa

Olimme mukana vuorovaikutuskumppanina Suomen Akatemian Strategisen tutkimuksen neu-voston tukemassa kolmessa konsortiossa (EduRESCUE, Right to Belong ja SchoolWell), joissa tavoitteina on tutkia mm. miten tukea koulutuksen toimijoita, vanhempia ja oppilaita toipumi-sessa pandemian vaikutuksista; miten lasten ja nuorten yksinäisyyden kokemuksia voidaan vä-hentää erilaisissa ympäristöissä, kuten kouluissa sekä tutkia miten lasten ja nuorten kokonais-valtaista hyvinvointia ja sen edistämisen keinoja voidaan tukea koulun oppimisympäristöissä.

Käynnistimme 2023 kokeiluna Pyöreän pöydän keskustelutarjan. Tarjan teemana oli ajankoh-taisessa yhteiskunnallisessa keskustelussa esillä ollut oppimistulosten lasku. Teemaa lähestyttiin

hyvinvoinnin, digitalisaation ja oppijoiden moninaisuuden näkökulmista. Keskusteluihin osallistui Suomen Akatemian Strategisen tutkimuksen neuvoston rahoittamien tutkimushankkeiden jäseniä, muita tutkijoita ja asiantuntijoita sekä Opetushallituksen ja opetus- ja kulttuuriministeriön edustajia. Yhteinen foorumi lisäsi ymmärrystä oppimistulosten laskun taustalla vaikuttavista syistä sekä keinoista, joilla huolestuttava suunta saataisiin käännettyä. Keskustelujen tavoitteena oli ajankohtaisen tutkimustiedon välittäminen sekä vuoropuhelun mahdollistaminen asiantuntijoiden ja tutkijoiden välillä.

Lisäksi olemme mukana Suomen Akatemian lippulaivaohjelman hankkeessa Koulutuksen tulevaisuus (EDUCA), joka sain hyväksytyn rahoitushakemuksen syksyllä 2023. Hankeen virallinen aloitus on vuoden 2024 alussa.

Vaikutustavoite 3. Kansainvälisyys lisääntyy

Tavoitteena on, että Opetushallitus on vahvistanut kansainvälistä yhteistyötä, osaamista ja liikkuvuutta Erasmus+ -ohjelman ja muiden vastuullaan olevien ohjelmien, toimintojen ja verkostojen tehokkaalla toimeenpanolla edistänyt koulutusvientiä ja rakentanut maakuvaa niin, että Suomi näyttäytyy kiinnostavana ja houkuttelevana korkean osaamisen maana vahvistanut toimijuuttaan kansainvälisissä verkostoissa ja kansainvälistymiseen liittyvän tiedon tuottajana lisännyt avarakatseisuuden, Agenda 2030:n sekä kotikansainvälistymisen ymmärrystä ja toteutumista yhteiskunnassa.

Viime vuosina Opetushallituksen kansainväliset ohjelmat, erityisesti EU-ohjelmat kuten Erasmus+ ja Euroopan solidaarisuusjoukot, ovat laajentuneet huomattavasti, tukien monipuolisesti kansainvälisten hankkeiden toteuttamista ja liikkuvuutta eri kouluasteilla sekä nuoriso-, kulttuuri- ja liikunta-alalla. Ulkomaanjaksojen määrä kasvoi merkittävästi vuonna 2023, vaikka sektorin muut rahoitusmuodot, erityisesti omarahoitus, pienenivät tilastojen valossa. Erasmus+ ja Euroopan solidaarisuusjoukoissa suomalaisten osallistuminen lisääntyi merkittävästi, mikä oli linjassa kasvaneiden budjettien kanssa, ja ohjelmat tukivat kansainvälistä yhteistyötä noin 60 milj. eurolla. Erasmus+ -ohjelman vaihtojaksot kasvoivat edelleen kaikilla koulutusasteilla, hyödyttäen tuhansia suomalaisia oppilaita, opiskelijoita, opettajia ja muita ammattilaisia. Kansainvälisten ohjelmien käyttöaste palautui pandemia-ajan jälkeen erinomaiselle tasolle vuonna 2023.

Education Finland -ohjelman jäsenmäärä väheni vuonna 2023, mutta sen jäsenyritysten kokonaisliikevaihto kasvoi. Sen uusi ohjelmakausi (2024–2027) keskittyy erityisesti konsortioiden ja jo koulutusvientiä tekevien jäsenten palveluun.

Vuonna 2023 jatkoimme Opetushallituksen kansainvälisen toiminnan kehittämistä ja vaikuttavuuden lisäämistä. Toimintamme painopisteitä olivat Afrikka-yhteistyö, verkostoitumisen tukeminen ja viestintätoimet. Opetusalan kehitysyhteistyön osaamiskeskus FinCEED jatkoi aktiivista toimintaansa ja se saavutti valtaosan sen ensimmäiselle ohjelmakaudelle asetetuista tavoitteistaan erittäin hyvin. Vuonna 2023 valmistellut olevat kaksi Team Europe -hanketta tulevat myös merkittävästi vahvistamaan Opetushallituksen kansainvälistä toimintaa ja Afrikka-yhteistyötä tulevinä vuosina.

Agenda 2030 -tavoitteita olemme edistäneet kasvatuksessa, koulutuksessa ja kansainvälistymisessä muun muassa suuntaamalla näihin hankerahoitusta ja toimeenpanon tukea sekä toteuttamalla ilmasto- ja kestävyyskasvatushankkeen selvityksen vuonna 2023.

Taulukko 3. Vaikutustavoitteelle 3 asetetut mittarit ja tarkempi kuvaus toteutuneesta toiminnasta

Tavoite/ toimenpide sekä mittarit	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 toteuma (tavoite)	2022 toteuma (tavoite)	2023 tavoite
Vaikutustavoite 3: Kansainvälisyys lisääntyy					
3.1 Liikkuvuusohjelmiin osallistuneiden määrä	32 601	24 702	12 789 (34 000)	24 580 (37 000)	29 537 (40 000)
Kansainvälinen opiskelija- ja oppilasliikkuvuus					
- yliopistot (yli 3 kk)	4 465	2 434 (2800)	1 686 (2 800)	4137 (4 500)	ei saatavilla (4 725)
- ammattikorkeakoulut (yli 3 kk)	3 428	1432 (1 900)	1 203 (1 900)	2070 (3 400)	ei saatavilla (3 570)
- ammatilliset oppilaitokset	4 426	600	262	2 708 (4 500)	ei saatavilla 4 725
- lukiot	6 604	2 233	45	2 061 (6 900)	4599 (7 300)
Korkeakouluissa tai ammatillisessa koulutuksessa tutkinnon suorittaneiden kansainvälisten opiskelijoiden työllistyminen					
1. ylempi korkeakoulututkinto, 2. amk-tutkinto, 3. ammatillinen tutkinto;				1) 53****	
* luvut vuonna 2017 valmistuneet ja 2018 työllistyneet	1) 47*	1) 49**	1) 49***	2) 55****	ei saatavilla
** vuonna 2018 valmistuneet ja 2019 työllistyneet	2) 51 *	2) 57 **	2) 51***		
*** vuonna 2019 valmistuneet ja 2020 työllistyneet	3) 69*	3) 70**	3) 63***	3) 67****	
**** vuonna 2020 valmistuneet ja 2021 työllistyneet					

Tavoite/ toimenpide sekä mittarit	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 toteuma (tavoite)	2022 toteuma (tavoite)	2023 tavoite
Uudet ulkomaiset opiskelijat (vuosittain)				5460 3411	ei saatavilla
- Ammattikorkeakoulu	2 904	3225	3963		
- Yliopisto	1 926	2586	3138		
Peruskoulujen ja lukioden osallistuminen kansainväliseen opettajaliikkuvuuteen % kouluista					4 29
- peruskoulut	18,7	11,9	0,3	4	
- lukiot (vuodesta 2021 eteenpäin)			1,0	22	
3.2 Osuus EU-komission jakamasta, keskitetystä Erasmus+ -rahoituksesta (%)	3,0	3,4	2,28 (3,5)	3,4 (4,0)	ei saatavilla (4,0)
3.3 Koulutusvienti					
Education Finland -ohjelmaan hyväksytyjen ja jäsenmaksun maksaneiden yritysten ja organisaatioiden määrä	120	122	133 (150)	122 (150)	118 (150)
Asiakkaiden (jäsenyritysten) tyytyväisyys palveluiden laatuun (1-5)	4,0	4,0	3,8 (4,0)	3,8 (4,0)	3,5 (4,0)
Liikevaihto jäsenyrityksillä/toimijoilla (koulutusviennin kokonaisarvo, Suomen taloudessa, arvioitu liikevaihto*)	354 M€ (*960M€)	384 M€	498 M€	647 M€	773 M€

Vuoden 2023 toteumaluvut saatavilla myöhemmin vuoden 2024 aikana

Opetushallitus on mahdollistanut liikkuvuuden kasvun ja yhteistyön lisääntymisen

Opetushallituksen hallinnoimat **kansainvälisyysohjelmat ja -toimet, erityisesti EU-ohjelmat, ovat viime vuosien aikana kasvaneet merkittävästi** ja tukeneet laajasti kansainvälisten hankkeiden toteuttamista ja liikkuvuutta eri kouluasteilla sekä nuoris-, kulttuuri- ja liikunta-alalla. Opetushallituksen myöntämät ulkomaanjaksot lisääntyivät vuonna 2023 noin 20 % edelliseen vuoteen verrattuna, mikä juontui pitkälti Erasmus+ ja Euroopan solidaarisuusjoukot ohjelmien kasvusta. Muut sektoreidemme rahoitusmuodot kansainväliseen yhteistyöhön, erityisesti omarahoitus, ovat kuitenkin samaan aikaan tilastojen valossa pienentyneet. Tämä näkyy mm. siinä, että liikkuvuuden kokonaisluvut eivät ole, ohjelmien kasvusta huolimatta, täysin palautuneet pandemiaa edeltävällä tasolla (ks. ulkomaan jaksoja koskevat luvut alla).

EU-tasolla kilpailtujen Erasmus+ -rahoituksien (**keskitetty Erasmus+ -rahoitus**) toteuma jää tavoitteesta, mutta ylittää selkeästi Suomen laskennallisen kansallisen rahoitusosuuden 1,8 % mikä voidaan pitää hyvänä tuloksena tiukkenevassa EU-rahoituskilpailutilanteessa. Vuonna 2022–2023 kansallinen toimisto on myös lisännyt panostuksia keskitettyjen hankkeiden tukemiseen.

Julkaisimme vuoden 2023 alussa selvityksen, jonka mukaan **kansainvälistymisen tasa-arvo ei vielä toteudu Suomessa riittävän hyvin**. Selvityksen mukaan aktiivisia toimijoita löytyy sekä pienistä että suurista kunnista ja hyvin erilaisista kouluista ja oppilaitoksista. Mutta samaan aikaan, vierekkäisistä tai muuten verrannollisista kunnista voi silti löytyä hyvinkin suuria eroja. Jatkoimme yleissivistävän, aikuis- ja ammatillisen koulutuksen sekä nuorisosektorin osalta viestinnän ja neuvonnan kohdentamista aliedustetuille alueille. Toimenpiteisiimme kuuluivat mm. koulutukset, tiedotustilaisuudet ja työpajat. Lisäsimme vuoropuhelua kansainvälistymisestä opetus- ja koulutuksenjärjestäjien sekä kuntajohdon kanssa tapaamalla muun muassa sivistystoimenjohtoa, ammatillisen koulutuksen johtoa sekä aluehallintoviranomaisia ja Kuntaliittoa. Lisäksi tarjoamme erityistoimia suoraan uusille tai kokemattomille organisaatioille sekä isoimmissa ohjelmissa erityisavustuksia niitä tarvitseville yksilöille kaikilla sektoreilla. Vuonna 2023 alueiden aktiivisuus kansainvälistymistoimissa lisääntyi ja saimme uusia hakijoita vähäisen kansainvälisen toiminnan alueilta. Tulevina vuosina kehitämme edelleen kansainvälistymisen tukimuotoja alueellisen tasa-arvoselvityksen pohjalta tietoperustaisesti vuosia 2024–2027 koskevan tulossopimuksen mukaisesti.

Käynnistimme **vaikuttamiskampanjan 'Kansainvälisyysosaamisen merkitys'** liittyen ulkomaanjaksojen vetovoimaan, järjestämällä kolme kansainvälisyysdialogia sektoreiden johdon ja asiantuntijoiden kanssa. Osana kampanjaan liittyvää taustatyötä jatkoimme myös selvityk-

siämme laskevien liikkuvuuslukujen syistä ja seurauksista, kartoitimme yhteiskunnallista keskustelua sekä kokosimme ja täydensimme tilastollista tietoperustaa nuorten liikkuvuudesta. Kampanja jatkuu vuonna 2024 vaikuttajadialogien ja mediavaikuttamisen keinoin.

Erasmus+ ja Euroopan solidaarisuusjoukot -ohjelmissa oli vuonna 2023 havaittavissa trendinä suomalaisten yhä lisääntynyt innokkuus osallistua, mikä on hyvin linjassa myös vahvasti kasvavien budjettien kanssa. Ohjelmissa tuettiin vuonna 2023 kansainvälistä yhteistyötä ja yhteiskehittämistä noin 60 milj. eurolla. Budjetti ohjelmakauden ensimmäisenä vuonna 2021 oli noin 40 milj. euroa. **Erasmus+ -ohjelman vaihtojaksojen määrä jatkoi viime vuonna kasvuaan** kaikilla koulutusasteilla. Ohjelmasta hyötyi vuonna 2023 noin 24 000 lasta ja nuorta, oppilasta ja opiskelijaa sekä tuhansia opettajia ja muita ammattilaisia yhteensä yli tuhannessa suomalaisessa organisaatiossa. Ohjelmien käyttöaste on myös palautunut pandemia-ajalta erinomaiselle tasolle.

Myös **Erasmus+ -yhteistyöhankkeet** kiinnostivat laajasti ja hakemusten määrä lähes kaksinkertaistui edelliseen vuoteen verrattuna. Niiden laatu oli kaikilla sektoreilla korkea ja hyväksytyt hankkeet linkittyvät ajankohtaisiin kehittämisteemoihin kuten mm. rauhankasvatus ja rauhanyhteyksien kehittäminen, lukutaidon edistäminen, digitaaliset inklusiiviset oppimisympäristöt sekä kestävyyskasvatus ja ympäristöpainotteiset teknologiat eri muodoissa. **Erasmus+ -ohjelman keskitetyissä toiminnoissa** suomalaiset menestyivät viime vuonna hyvin. Näihin toimiin toihin haetaan suoraan EU-komissiolta. Erityisesti voisi mainita Eurooppalaiset yliopistot, jossa vuoden 2023 hakukierroksen jälkeen on mukana peräti 19 Suomen 37 korkeakoulusta. Korkeakoulujen määrään suhteutettuna tämä on paras kattavuus koko Euroopassa. Myös urheilusektori ja ammatilliset oppilaitokset ovat osallistuneet keskitettyjen toimintojen hakukierrokseen hyvällä menestyksellä.

Suomen Erasmus+ kansallinen toimisto **vaikutti vahvasti vuoden aikana eurooppalaiseen koulutuskeskusteluun** sekä ohjelmien tulevaisuuspohdintaan. Merkinä Opetushallituksen asiantuntijaprofiilin huomioimisesta näissä yhteyksissä olivat mm. kutsu vaikuttaa Euroopan komission korkeatason kansalaispaneelien taustaryhmässä, kutsu puhua Euroopan koulutusfoorumissa sekä kutsu toimia Erasmus+ kansallisten toimistojen lausunnon laatijana tulevaisuuskanottoa valmistelemassa ryhmässä. Lisäksi kansallinen toimisto antoi tukensa ohjelmien väliarviointiin, joka alkoi syksyllä sekä EU- että kansallisella tasolla.

Koulutuspoliittisesti keskeinen on myös Opetushallitukseen sijoitettu **SALTO Digital resurssikeskus ja sen rooli EU:n digitaalisen transformaation tukemisessa EU-ohjelmissa**. Vuosi 2023 oli ensimmäinen täysi toimintavuosi keskuksella ja Erasmus+ kansallisten toimistojen tukemisen sekä selvitys- ja koulutustehtävien lisäksi, työ digitaalisten strategioiden laatimisessa jäsenmaiden EU-ohjelmien toimeenpanoon on aloitettu tiiviissä yhteistyössä EU-komission kanssa.

Yleissivistävän koulutuksen kansainvälinen liikkuvuus kasvoi verrattuna vuoteen 2022. Liikkuvuustilastot kootaan lukuvuosittain, joten vuoden 2023 vuositietoa ei ole vielä saatavilla. Lukuvuonna 2022–2023 peruskoulujen ja lukioiden liikkuvuus kaksinkertaistui verrattuna edelliseen lukuvuoteen, lukioissa kasvu oli suurempi kuin peruskoulussa. Lukioista oppimiseen liittyvään liikkuvuuteen osallistui 4 599 opiskelijaa, peruskouluista 905. Lukioihin saapui ulkomailta 2 190, peruskouluihin 737 oppijaa. Suurin osa liikkuvuudesta tapahtui Erasmus+ ohjelman kautta. Erasmus+ liikkuvuuden akkreditointia haki 124 organisaatiota tai konsortiota Uusia akkreditointeja voitiin myöntää 30. Akkreditoituja yleissivistävän koulutuksen organisaatioita tai konsortioita on nyt yhteensä 180. Tuimme osallisuuteen liittyvän tietoisuuden ja sitä edistävien käytäntöjen lisääntymistä yleissivistävässä koulutuksessa koulutusten, infotilaisuuksien ja viestinnän avulla. Kiinnostus Erasmus+ rahoitteisiin yhteistyöhankkeisiin oli niin ikään suurta. Hakukierroksiin osallistuneet hakemukset olivat hyvälaatuisia ja kilpailu rahoituksesta tiukkaa. Yhteistyöhankkeissa Erasmus+ ohjelman painopisteistä ympäristövastuullisuus oli valittu teemaksi lähes puolessa hankkeista.

Järjestimme yhteistyössä Porin kaupungin kanssa yleissivistävän koulutuksen kansainvälistymispäivät, joiden osallistujamäärä oli reilut 200. Päivillä pohdittiin eri näkökulmista, miten kansainvälinen toiminta kasvatusta ja opetustyössä vahvistaa lasten ja nuorten luottamusta ja uskoa tulevaisuuteen. Järjestämämme kolme kansainvälistä Erasmus+ rahoitteista **Training and Cooperation Activity –seminaaria** tarjosivat suomalaisille ja muista Euroopan maista tuleville opettajille ja muulle henkilöstölle mahdollisuuden kouluttautumiseen ja verkostoitumiseen. Jyväskylän yliopiston kanssa yhteistyössä toteutettu seminaari keskittyi kestävyyskasvatukseen, monikielisyyttä ja vähemmistökieliä käsittelevä seminaari järjestettiin Saamelaiskäräjien ja Lapin aluehallintoviraston kanssa. Inklusiivinen oppiminen ja digitalisaation käyttö oli teemana Mikkelin kaupungin kanssa toteutetussa seminaarissa. Lähetimme myös suomalaisia opettajia kansainvälisiin tilaisuuksiin toisiin Euroopan maihin.

Yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen verkkopalvelu **eTwinningin** pyrkii tavoittamaan enimmäkseen myös ammatillisen koulutuksen toimijoita ja vuonna 2023 heille järjestettiin kansainvälinen verkostoitumisseminaari. Seminaarissa pohdittiin muun muassa tekoälyn käyttöä opetuksessa. Pidämme tärkeänä, että jo opettajaksi opiskelevat voivat perehtyä kansainvälisen yhteistyön mahdollisuuksiin ja eTwinning-asiantuntijamme tiivistivät yhteistyötä opettajankouluttajien eNorssi-verkoston kanssa. Harjoittelukouluille myönnettiin kansallinen sertifikaatti edistyksestä eTwinning-toiminnasta.

Pohjoismaisen yhteistyön merkitys myös koulutuksen ja kasvatuksen toimialalla tunnustetaan, mutta koulujen ja lukioiden yhteistyössä muiden Pohjoismaiden kanssa on vielä kasvun varaa. Nordplus-ohjelman hakijamäärät ovat palautuneet koronaa edeltävälle tasolle. Ohjelman fokus 2023 oli koulutusyhteistyön lisääminen sosiaalisesti kestävästä tulevaisuuden rakentamiseksi.

Opetushallituksen ja Suomen Yhdysvaltain suurlähetystön yhteisessä **Transatlantic Classroom -ohjelmassa** suomalaiset ja yhdysvaltalaiset lukiot tekevät yhteistyötä, jossa osallistetaan nuoria ja lisätään maiden välistä keskinäistä ymmärrystä yhteisesti valittujen teemojen kautta. Vuonna 2023 ohjelmassa rahoitettiin kahdeksan uutta hanketta.

Kansainvälisyyden valtionavustuksia jaettiin varhaiskasvatukselle ja yleissivistävälle koulutukselle yhteensä 590 000 euroa, 41 hankkeelle. Useat hankkeet kytkeytyivät tavoitteeseen edistää yhdenvertaisia mahdollisuuksia omaksua globaalikansalaisuuteen liittyviä tietoja, taitoja ja arvopohjaa.

Erasmus+ -ohjelmassa aikuiskoulutuksen liikkuvuus avautui vuoden 2023 alusta kaikille oppijoille, heikommassa asemassa olevien oppijoiden liikkuvuutta pyritään edelleen erityisesti edistämään. Aikuisoppimisen liikkuvuuden hakijamäärät kasvoivat merkittävästi. Erasmus+ -rahoitusta haettiin vuonna 2023 yhteensä 846 jaksolle, kun vastaava määrä vuonna 2022 oli 246. Myös kiinnostus liikkuvuuden akkreditointiin vahvistui, akkreditointia haki 21 organisaatiota, kun vuonna 2022 hakijamäärä oli 15. Akkreditoituja aikuiskoulutuksen organisaatioita on nyt 34.

Osallistuimme aktiivisesti Erasmus-rahoitteisen Saksan kansallisen toimiston koordinoimaan Research-based Impact Analysis of Erasmus+ Programmes in Adult Education -verkostoon, jossa käynnistettiin liikkuvuutta koskeva kyselytutkimus, jonka tuloksia on odotettavissa vuonna 2024. Aikuiskoulutuksen eurooppalaisen verkkofoorumien EPALEn käyttäjämäärä kasvoi 2023, vuonna 2023 verkkosivuvierailuja oli 19 095, kun niitä vuonna 2022 oli ollut 14 222 ja EPALEssa oli tarjolla lukuisia asiantuntijajulkaisuja, muun muassa 49 osallisuuteen ja 29 ympäristö vastuullisuuteen liittyvää tekstiä.

Selvitimme Ukrainasta sotaa paenneille tarjottavaa aikuisoppimistoimintaa ja siitä karttuneita kokemuksia kyselyllä, jonka tulosten raportoinnista ja levityksestä EPALE vastasi. Saaduissa vastauksissa korostui erityisesti muun muassa se, miten tärkeää ukrainalaisille on saada opiskella suomen kieltä. Tämä nähtiin tärkeänä sekä työllisyyden että laajemmin yhteiskuntaan mukaan pääsyn näkökulmasta.

Ammatillisen koulutuksen kansainvälisessä liikkuvuudessa on ollut Erasmus-hanketietojen mukaan kasvua verrattuna vuoteen 2022, mutta kansalliset liikkuvuustilastot kalenterivuodelta 2023 valmistuvat vasta keväällä 2024.

Erasmus+ -rahoitusta liikkuvuuteen jaettiin 9,4 milj. euroa yhteensä 3 715 liikkuvuusjakson toteuttamiseksi oppijoille ja henkilöstölle Eurooppaan ja globaalisti. Suurin osa opiskelijoiden liikkuvuusjaksoista toteutetaan ulkomailta työelämässä oppien. Liikkuvuuden Erasmus+ akkreditointiin tuli uusia hakemuksia vuonna 2023 ja akkreditoinnin piirissä on nyt 78 ammatillisen

koulutuksen järjestäjää. Vähimmäisaloituspaikkojen perusteella laskettuna liikkuvuuden Erasmus+ akkreditoinnin piirissä on Suomessa jo yli 95 % ammatillisen koulutuksen opiskelijoista.

Erasmus+ -rahoitusta **yhteistyöhankkeisiin** jaettiin 2,1 milj. euroa ja kysyntä näihin hankkeisiin oli suurta. Hakemuksia vastaanotettiin 41 ja apurahoja voitiin myöntää 15 hankkeelle. Tiedotimme keskitetysti haettavista hankkeista yhdessä komission toimeenpanoviraston kanssa. Nämä hankkeet edellyttävät oppilaitoksilta vahvaa kapasiteettia ja resurssointia valmisteluun, joka voi kestää useitakin vuosia. Ammatillisen osaamisen huippuyksiköt (Centre for Vocational Excellence) kiinnostivat suomalaisia sekä koordinaattorin että partnerin roolissa.

Vahvistimme ammatillisten oppilaitosten kansainvälistä toimintaa koulutusten ja hanketuen keinoin sekä Erasmus+ -ohjelmaan sisältyvän National VET team -toiminnon avulla. Erilaisten kansallisten ja kansainvälisten tilaisuuksien avulla tuimme oppilaitosten verkostoitumista sekä vahvistimme kansainvälisen toiminnan kyvykkyyttä. Erityisesti oppilaitosjohdolle ja asiantuntijoille suunnatuilla tilaisuuksilla ja yhteydenotoilla nostimme esiin oppilaitosjohdon sitoutumisen ja strategisen kansainvälisyyden merkitystä. Järjestimme ammatillisen koulutuksen kv-päivät Vantaalla ja osallistujia oli 136 henkilöä. Suomessa järjestettiin kaksi Erasmus+ Training and Cooperation Activity -seminaaria. Promoting VET Excellence through Skills Competition -seminaari järjestettiin Taitaja2023 -kilpailujen yhteydessä Espoossa ja yhteistyössä SkillsFinlandin ja Omnian kanssa. Sport and sustainability -seminaari järjestettiin yhteistyössä urheiluopistojen verkoston kanssa ja toteutettiin Vierumäellä.

Vuonna 2023 **EU:n nuoriso-ohjelmien** avustuskysyntä ylitti selkeästi koronavuosia edeltäneet luvut. Liikkuvuuksien ohella myös yhteistyöhankkeet kiinnostivat nuorisotyön kentällä yhä laajemmin. Toimintavuonna nuoriso-ohjelmat tavoittivat entistä paremmin myös sellaisia osallistujia, joilla on muita vähemmän osallistumismahdollisuuksia esimerkiksi taloudellisista, sosiaalisista, kulttuurisista tai maantieteellisistä syistä. Erasmus+ -hankkeisiin osallistuneista 35 prosenttia ja Euroopan solidaarisuusjoukkojen toimintaan osallistuneista 65 prosenttia oli tällaisia henkilöitä.

DiscoverEU (DEU) tarjoaa 18-vuotiaille nuorille mahdollisuuden tutustua raidematkailun keinoin eri eurooppalaisiin kulttuureihin ja asukkaisiin. Suomalaiset nuoret ovat löytäneet hyvin DEU:n keskitetyn toimen. Vuoden 2023 alusta alkaen olemme tukeneet neljää organisaatioita uuden DEU-osallisuustoimen avulla, jotta mukaan pääsisivät myös nuoret, joilla on muita vähemmän mahdollisuuksia. Vuoden aikana valittiin DiscoverEU:n toimeenpanoa tukevan Learning Cyclen toimijat. Learning Cyclen avulla vahvistetaan DEU-toimen koulutuksellista puolta ja valmennetaan kaikkia nuoria matkaan.

Vuonna 2023 osallistuimme aktiivisesti EU:n Erasmus+ ja Euroopan solidaarisuusjoukot -ohjelmien kansallisten toimistojen väliseen temaattiseen kehittämistyöhön, jossa edistetään esimerkiksi nuorten osallisuutta, kestäväää kehitystä ja ohjelmien vaikuttavuutta. Koordinoimme itse digitaalisen nuorisotyön sekä nuorten hyvinvoinnin ja mielenterveyden kehittämishankkeita.

Opetushallituksen isännöimän RAY-verkoston (Research-based analysis of European Youth programmes) koordinaation puitteissa teimme yhteistyötä 35 kansallisen toimiston ja niiden tutkimuskumppaneiden kanssa. Vuonna 2023 RAY verkosto toteutti kahdeksaa tutkimushanketta, joista kansallisena toimistona osallistumme kuuteen eri kokonaisuuteen. Toimintavuonna RAY:ssa keskityttiin erityisesti Erasmus+ ja ESC-perustiedonkeruiden uudistamiseen sekä laajemmin tutkimusten metodologiseen kehittämiseen.

Vuonna 2023 toteutettiin ensimmäisen kerran hajautettu **liikunta- ja urheiluseuroille suunnattu Erasmus+ KA1 urheiluhenkilöstön liikkuvuushaku**. Haussa myönnettiin Suomelle allokoitu avustus täysimääräisenä. Suomalaisten edunsaajien joukossa oli myös seura, joka sai ainoana koko Euroopassa paraurheilun ja -liikunnan toimijana Erasmus+-KA1-tuen. Suomalaisen liikunta- ja urheilusektori on hyödyntänyt yhä moninaisemmin myös keskitettyä EU-rahoitusta, ja ne ovat hyvin edustettuina Euroopan komission EACEA:n suoraan jakamissa ns. keskitetyissä avustuksissa. Euroopan urheiluviikolla liikkui yhteensä yli 100 000 lasta ja nuorta liikuntayhteisön kanssa yhteistyössä toteutetuissa tapahtumissa eri puolella Suomea.

Tuimme suomalaisen kulttuuri- ja luovien alojen mahdollisuuksia osallistua ja hakea rahoitusta EU:n **Luova Eurooppa -ohjelmasta** viestinnän, erilaisten tilaisuuksien ja neuvontapalvelujen avulla. Edesautoimme kansainvälisten kulttuurihankkeiden toteutusta käyttämällä täysimääräisesti meille osoitetun määrärahan suomalaisten hanketoimijoiden kansallisiin vastinrahoihin. Vuonna 2023 Luova Eurooppa -ohjelmassa käynnistyi uusia rahoitusaloitteita ja kulttuurialan liikkuvuustukiohjelman myötä Opetushallituksen asiakaskunta laajeni kattamaan taiteilijat. Ohjelman pyrkimykset muuttua vihreämmäksi ja ohjata kulttuurialoja tähän muutokseen näkyivät konkreettisesti vuonna 2023 julkaistussa kestävän kehityksen strategiassa, hyvien ympäristökäytäntöjen oppaassa sekä useissa kestävyyttä teemanaan käsittelevissä hankkeissa. Pienten ja ensimmäistä kertaa EU-hankkeisiin osallistuvien toimijoiden määrä kasvoi edellisvuoden tavoin, ja liikkuvuustukea myönnettiin 64 suomalaiselle taiteilijalle.

Vuonna 2023 **jatkoimme Ukrainasta paenneiden opiskelijoiden ja korkeakoulujen** henkilökunnan tukemista ja lisäsimme tukeamme institutionaaliselle koulutusyhteistyölle Ukrainan korkeakoulujen kanssa. Ukrainalaisille väitöskirjatutkijoille suunnatun EDUFI fellowship for doctoral students from Ukraine -apurahaohjelmamme kautta on Suomeen tullut helmikuun 2022 jälkeen yhteensä 33 ukrainalaista tutkijaa yhteensä yhdeksään yliopistoon ja painottuen yhteiskuntatieteellisille ja humanistisille tieteenaloille. Avasimme erillisen haun institutionaaliselle korkeakouluyhteistyölle Ukrainan ja Suomen välillä osana **Opetushallituksen Team Finland**

Knowledge -ohjelmaa. Haun puitteissa jätetystä 11 hankehakemuksesta voitiin rahoittaa seitsemän hanketta. Näihin osallistuu yhteensä yhdeksän ukrainalaista yliopistoa ja hankkeiden puitteissa muun muassa kehitetään ja toteutetaan yhteisiä opintojaksoja ml. virtuaaliset opinnot sekä edistetään opiskelijoiden ja opetushenkilökunnan liikkuvuutta.

Suomalaiset korkeakoulut ovat Erasmus+ -rahoituksen turvin tarjonneet helmikuusta 2022 alkaen yhteensä mahdollisuuden jatkaa opintoja Suomessa noin 250 ukrainalaiselle opiskelijalle ja henkilökunnan edustajalle. Kaiken kaikkiaan Erasmus+ -ohjelman puitteissa on tehty yhteistyötä 31 ukrainalaisen yliopiston kanssa, mikä luo kattavan pohjan Suomen jatkotoimille Ukrainan koulutussektorin ja tulevan jälleenrakennuksen tukemiseksi.

Korkeakoulujen kansainvälinen opiskelijaliikkuvuus Suomesta ulkomaille lisääntyi keväällä 2023 julkaistujen, kalenterivuotta 2022 koskevien tilastojen perusteella selkeästi, mutta ei vielä noussut koronapandemiaa edeltäneelle tasolle: opiskelijat tekivät yli 6 200 pitkäkestoista eli vähintään kolmen kuukauden mittaista ja reilut 2 000 tätä lyhyempää vaihto-opiskelu- tai harjoittelujaksoa ulkomailla. Kalenterivuoden 2023 luvut valmistuvat maaliskuussa 2024, mutta Erasmus+ -ohjelman osalta käytettävissä olevin tietojen perusteella kokonaisliikkuvuusmäärien voidaan olettaa edelleen kasvaneen vuoden 2023 aikana.

Tiivistimme kuluneena vuonna yhteistyötä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa korkeakoulujen kansainvälisen opiskelijaliikkuvuuden edistämiseksi: keräsimme työpajatyöskentelyssä tilanekuvaa opiskelijaliikkuvuuden kehityksestä, syistä laskevalle liikkuvuudelle ja keinoista liikkuvuuden lisäämiseksi. Teemasta keskusteltiin korkeakoulujen kv-kevätpäivillä ja vuoden lopussa se oli aiheena korkeakoulujen opetusvararehtoreiden tapaamisessa Oulussa, jonka toteutimme yhdessä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa.

Vahvistimme liikkuvuuden edistämistä koskevien toimiemme vaikuttavuutta jatkamalla läheistä yhteistyötä ja vuoropuhelua korkeakoulujen ja vuoden 2023 osalta erityisesti myös opiskelijajärjestöjen kanssa. Hyvän yhteistyön ansiosta samansuuntainen ymmärrys liikkuvuuden edistämisen tarpeista ja keinoista, samoin kuin tätä edistävä samansuuntainen viestintä on vahvistunut.

Erasmus+ -ohjelmahallinnossa tavoitteenamme on tukea liikkuvuuden ja yhteistyön lisäämistä tehokkaalla tuenkäytöllä kohdentamalla apurahoja strategisesti ja tarveperustaisesti sekä ohjeistamalla korkeakouluja tarkastus- ja monitorointikäyntien sekä kohdennetun neuvonnan (webinaarit ja muut tilaisuudet) avulla.

Tunnistimme opiskelijoiden osallisuuden vahvistamisen yhdeksi tärkeäksi kansainvälistymisen ja liikkuvuuden kokonaiskehitykseen vaikuttavaksi ulottuvuudeksi. Käynnistimme yhdessä eu-rooppalaisen kattojärjestömme ACAn (Academic Cooperation Association) ja viiden muun Erasmus+ kansallisen toimiston kanssa **Inclusion ACAdemy –koulutuskokonaisuuden**, johon

osallistuu 29 korkeakouluedustajaa 19 suomalaisesta korkeakoulusta. Koulutuksen avulla olemme lisänneet kansainvälistymisen osallisuuteen liittyvää tietoutta ja osaamista korkeakouluissa.

Suomalaisten korkeakoulujen menestys **Eurooppalaiset yliopistot -verkostojen** eurooppalaisella hakukierroksella jatkui poikkeuksellisen hyvänä. Kuluvan Erasmus+ -ohjelmakauden hakukierrosten myötä suomalaiset korkeakoulut ovat nyt mukana kaikkiaan 19 verkostossa 50:stä. Yliopistoistamme mukana ovat yhtä lukuun ottamatta kaikki, ja ammattikorkeakouluista mukana verkostoissa on seitsemän 24:stä. Tällä korkealla osallistumisasteella on Suomen osalta vaikutuksia koko korkeakoulusektoriin, sillä tiivis rakenteellinen yhteistyö ja uusien eurooppalaisten yhteistyömuotojen pilotointi tuo mukanaan koko korkeakoulukenttää koskettavia muutospaineita, joiden seuranta on Opetushallituksen työlle keskeistä. Vuonna 2023 olemme jatkaneet Eurooppalaiset yliopistot -aloitteen seurantaa ja tukemista yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa.

Opetushallitus jatkoi **Nordplus Korkeakoulutus** -ohjelman päähallinnoijana myös ohjelmakaudella 2023–2027. Ohjelman toimeenpanossa onnistuttiin osin saavuttamaan keskeinen tavoite eli paluu pandemiaa edeltävälle tasolle hakemusten määrässä ja toiminnan laajuudessa. Hakemusten määrä nousi, muttei ei vielä saavuttanut tavoitetta. Sen sijaan korkeakouluverkostojen puitteissa haettu rahamäärä nousi pandemiaa edeltävälle tasolle.

Jatkoimme työtä Nordplus ja Erasmus+ ohjelmien täydentävyyden vahvistamiseksi erityisesti opiskelijaliikkuvuudessa niin, että Nordplus-verkostot yhä enenevässä määrin hyödyntäisivät Erasmus+ -ohjelman rahoitusta liikkuvuudessa ja samalla vapauttaisivat Nordplus-varoja muuhun toimintaan. Viimeisimmät tilastot osoittavat tämän suuntaista kehitystä.

Kehitimme korkeakouluopiskelijoille suunnattuja **yksilöapurahaohjelmia** (kansainvälinen harjoittelu sekä apurahat ulkomaisille väitöskirjatutkijoille) parempaa toiminnan tehokkuutta ja vaikeavuutta tavoitellen. Kehittämistyön tuloksena Opetushallituksen ohjelmatarjontaa muokattiin ja joitain harjoittelu- ja tutkijatoimintoja lopetettiin. Muutoksilla tavoittelimme erityisesti kansainvälisen harjoittelun toteutuksen osalta vaikuttavia ja strategisia kumppanuuksia, joiden kautta voimme tulevana vuosina varmistaa tavoitteellista, laadukasta ja myös yhteisrahoitteisuuteen pohjaavaa toimintaa. Edelleen pyrimme vahvistamaan Opetushallituksen roolia korkeakoulujen kumppanina kansainvälisen harjoittelun kehittämisessä, ja kehittämään ulkomaisille tutkijoille suunnattuja toimintoja laajempaan kokonaisuutena Kansainvälisen korkeakoulu yhteistyön yksikössä. Yksilöapurahaohjelmien toimeenpanoa sujuvoitettiin ja kehitettiin asiakaslähtöisemmäksi.

Järjestimme toukokuussa yhteistyössä Aalto-yliopiston kanssa kansalliset **Korkeakoulujen kv-asioiden kevätpäivät**, jotka pandemiavuosien jälkeen kokosivat yhteen yli 450 korkeakoulu-

tuksen kansainvälistymisen parissa ympäri Suomen työskentelevää sidosryhmien edustajaa. Tapahtuman ohjelma rakentui Koulutuksen ja tutkimuksen kansainvälistymisen edistämisen visio 2035 pääteemojen ympärille. Tuimme **SIMHE-korkeakoulujen** (Supporting immigrants in Higher Education) kehittämistyötä korkeasti koulutettujen maahanmuuttajien koulutukseen ja työmarkkinoille ohjauksen ja neuvonnan parissa, ja julkaisimme selvityksen toiminnan tuloksista ja vaikuttavuudesta.

Pitkän valmisteluprosessin tuloksena Opetushallitus solmi ulkoministeriön kanssa toimeksiantosopimuksen uuden **korkeakoulutuksen kehitysyhteistyöinstrumentin eli Higher Education Partnership (HEP) -ohjelman** toimeenpanosta vuosille 2023–2026. Ohjelman hakukierroksella jätettiin ohjelmarahoituksen jäätyä huomattavasti aiempaa rahoituskautta matalammalle tasolle suomalaisten korkeakoulujen toimesta yhteensä 41 hakemusta. Rahoitukseen valikoitui seitsemän hanketta, joille myönnettiin noin 6 milj. euroa. Hankkeet toimivat Nepalissa, Mosambikissa, Keniassa, Sambiassa, Tansaniassa, Namibiassa ja Ruandassa vuosina 2024–2026.

Jatkoimme korkeakoulujen kahdenvälisen koulutusyhteistyön tukemista painopistemaiden ja -alueiden kanssa **Team Finland Knowledge -ohjelman** puitteissa. TFK-ohjelman kolmannella hakukierroksella kohdealueina olivat Eteläinen Afrikka, Latinalainen Amerikka, Intia, ja Kaakkois-Aasia. TFK-ohjelman varsinaisessa haussa hakemuksia saapui yhteensä 72 kappaletta, joista tukea myönsimme 26 hankkeelle (1,6 milj. euroa).

Vahvistimme globaalin etelän maiden kanssa tehtävän korkeakouluyhteistyön laatua ja vaikuttavuutta tukemalla edelleen rahoittamiemme hankkeiden keskinäistä verkostoitumista sekä tiedon- ja osaamisen vaihtoa sekä tekemällä korkeakoulujen kehittämistyötä näkyväksi erilaisin viestintätoimin.

Vuonna 2023 jatkoimme Opetushallituksen kansainvälisen toiminnan kehittämistä ja vaikuttavuuden lisäämistä. Toimintamme painopisteitä olivat Afrikka-yhteistyö, verkostoitumisen tukeminen ja viestintätoimet. Vuonna 2023 julkaistiin **eettiset ohjeistukset Opetushallituksen kansainvälisiä ohjelmia toteuttavien sidosryhmien käyttöön**. Ohjeistukset sisältävät tietoa kumppanuuksien tasavertaisuutta ja oikeudenmukaisuutta vahvistavista toimintatavoista. Vuonna 2023 seurasimme rahoitusohjelmien kautta tehtävää yhteistyötä ja edistimme opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan Afrikka-toimintasuunnitelman toteutumista Opetushallituksen toimien osalta. Edistimme sidosryhmäyhteistyötä FinCEED Forumin sessiossa Africa Strategy Action Plan - joining forces towards realization.

Vuonna 2023 tuimme verkostoitumista eri sektoreiden ja toimijoiden välillä kansainvälisessä toiminnassa. Järjestimme korkeakoulutus- ja ammatillisen sektorin yhteisen Global South-koordinaattoritapaamisen lokakuussa.

Opetusalan kehitysyhteistyön osaamiskeskus FinCEED jatkoi aktiivisesti työtään edistään suomalaisen osaamisen hyödyntämistä opetusalan kehitysyhteistyössä. FinCEEDin toimintakauden 2021–2023 loppuarvioinnissa todetaan, että sen toiminta on kehittynyt hyvin ripeästi sitten vuoden 2022 väliarvioinnin. Merkittävimpänä muutoksena ovat kaksi Team Europe -aloitetta, joiden ansiosta Opetushallitukseen pystytään palkkaamaan useita hanketyöntekijöitä ja joiden myötä Opetushallitus saa noin 17 milj. euroa rahoitusta vuosille 2024–2026. FinCEED on vuonna 2023 toteutetun ulkoisen arvioinnin mukaan saavuttanut valtaosan sen ensimmäiselle ohjelmakaudelle asetetuista tavoitteistaan erittäin hyvin.

FinCEEDin asiantuntijarekisteri perustettiin ohjelmakauden alussa Opintopolun yhteyteen, jossa on noin 243 asiantuntijaa, on perustettu ohjelmakauden aikana, ja rekisteriä on hyödynnetty onnistuneesti asiantuntijatehtävissä.

Asiantuntijoiden hyödyntäminen kehitysyhteistyössä kattaa lyhytkestoiset tehtävät, joustavan tuen ulkoministeriölle ja edustustoille sekä kansallisten asiantuntijoiden sekondeeraukset EU:n toimielimiin ja muihin monenkeskisiin organisaatioihin, mikä on tukenut koulujärjestelmien kehittämistä ja maastrategioiden tavoitteita Suomen pitkäaikaisissa kumppanimaissa ja parantanut EU:n opetussektorin tukiohjelmien laatua ja vaikutusvaltaa.

Ohjelmakauden 2021–2023 aikana toteutettiin yhteensä kahdeksan sekondeerausta (EU-delegaatiot, UNICEF Global Learning Innovation Hub Helsinki, Unesco Beirut, Sambian opetusministeriö ja Global Partnership for Education Pariisi, Maailmanpankki Ukraina-tiimi). Lyhytaikaisia asiantuntijatehtäviä toteutettiin kaudella 2021–2023 yhteensä 21 kpl. Kohteita olivat muun muassa Filippiinien autonominen muslimialue BARMM, Myanmar, Etiopian opetusministeriö, Palestiinan opetusministeriö sekä Etelä-Afrikan opetusministeriö.

FinCEED on järjestänyt kauden aikana useita opetusalan kehitysyhteistyötoimijoiden verkostoitumista ja vuoropuhelua tukevia tilaisuuksia. Lisäksi se on järjestänyt FinCEED forumin kahdesti ja tapahtumiin osallistui satoja opetusalan kehitysyhteistyön asiantuntijoita ja eri sektoreiden edustajia.

Keväällä 2023 Opetushallitus pyysi Euroopan komissiolta lupaa pilariarviointiin. Pilariarvioitu asema mahdollistaa EU:n delegoitujen yhteistyöhankkeiden, kuten Team Europe -hankkeiden, varojen hallinnoinnin. Arviointiprosessi on perusteellinen ja kestää noin vuoden sen aloittamisesta. Syksyllä 2022 tehdyn esiselvityksen suositusten toteuttaminen on käynnissä ja jatkuu vuoden 2024 puolelle.

Opetushallitus on edistänyt koulutusvientiä ja rakentanut maakuvaa niin, että Suomi näyttää kiinnostavana ja houkuttelevana korkean osaamisen maana

Koulutusviennin kasvattamiseen keskittyvä **Education Finland -ohjelma** on jatkanut toimintaansa Opetushallituksen yhteydessä. Ohjelman jäsenmäärä laski vuoden 2023 aikana neljällä täysjäsenyrityksellä (118 täysjäsentä, 27 aloittavaa). Vähennys johtui yritysmyynnistä ulkomaille sekä yritystoiminnan päättymisistä. Merkittävin yksittäinen muutos jäsenistölle oli yhteistyön loppuminen Venäjän kanssa. Education Finland -ohjelman jäsenyritysten liikevaihto vuonna 2022 oli yhteensä 774 milj. euroa, mikä osoitti koulutusviennin liiketoiminnan jatkavan edelleen kasvua (kasvua 20 %, ohjelman jäsenyritysten vuoden 2023 tilinpäätöstiedot sekä tyytyväisyysarviot kootaan seuraavan kerran helmi-maaliskuussa 2024). Uusi ohjelmakausi (2024–2027) keskittyy erityisesti konsortioiden ja jo merkittävää koulutusvientiä tekevien jäsenten palveluun. Ohjelma tukee suomalaisia toimijoita pääsemään mukaan kansainvälisten kehitysrahoituslaitosten, YK:n organisaatioiden kuten Unicefin ja UNESCO:n, sekä EU:n Team Europe -hankkeiden toteutukseen yhteistyössä FinCEEDin kanssa.

EU4Skills Better Skills for Modern Ukraine -hanke päättyi vuonna 2023. Huolehdimme hankkeen tuotosten levittämisestä sekä hankkeen loppuraportoinnista ja tilintarkastuksesta. Samanaikaisesti aloitimme ulkoministeriön kanssa uuden hankkeen suunnittelutyön, jonka tuloksena laadimme projektikonseptin yhdessä Ukrainan opetus- ja tiedeministeriön kanssa Suomen tuesta uudelle Ukrainan ammatillisen koulutuksen hankkeelle.

Opetushallitus koordinoi ja ohjasi ammatillista tutkintovientiä ja tutkintovientitoimikunnan työskentelyä. Valmistelimme tutkintovientikoulutukseen liittyvät määräykset ja luvat hakemusten perustella. Vuonna 2023 Opetushallitus teki 21 lupapäätöstä ja valmisti 15 määräystä poikkeamisista.

Opetushallitus edisti **Talent Boost -toimenpideohjelman** mukaisia tavoitteita kansainvälisten osaajien houkuttelussa. **Study in Finland -toiminto** järjesti yhteistyössä korkeakoulujen kanssa tutustumisvierailun kansainvälisille koulutusagenteille. Lisäksi järjestettiin tapahtumakiertueet Intiassa sekä Kaakkois-Aasiassa, Vietnamin ja Indonesiassa, korkeakouluopiskelijoiden houkuttelemiseksi. Study in Finland teetätti yhteistyössä edustustojen ja Business Finlandin kanssa markkinakartoitukset Brasiliasta ja Turkista. Study in Finlandin uudistettu brändi otettiin käyttöön loppuvuodesta. Kaiken kaikkiaan tapahtumissa ja webinaareissa sekä digitaalisissa kanavissa tavoitettiin miljoonia Suomessa opiskelusta kiinnostuneita potentiaalisia opiskelijoita. Kansainvälisten opiskelijoiden kiinnostus suomalaisten korkeakoulujen vieraskielisiin ohjelmiin kasvoi vuonna 2023 edelleen. Kevään ensimmäisessä yhteishaussa hakijoita oli 63 000, joista yli 53 000 oli kansainvälisiä hakijoita. Heistä noin 80 % oli muita kuin EU- tai ETA-alueen kansalaisia. Hakijamäärä kasvoi noin 3 %.

Vuonna 2023 jatkoimme yhteistyötä korkeakoulujen ja muiden sidosryhmien kanssa toimenpideohjelman toteuttamisessa, jonka tavoitteena on edistää Suomen houkuttelevuutta kansainvälisten opiskelijoiden ja osaajien kohdemaana.

Opetushallitus on lisännyt avarakatseisuutta ja ymmärrystä kansainvälistymisen eri muodoista yhteiskunnassa ja työelämässä sekä edistänyt Agenda 2030:n tavoitteita

Verkostoyhteistyössä vahvistettiin antirasistista osaamista ja aloitettiin korkeakouluille suunnattu webinaari rasismien tunnistamisesta ja purkamisesta (2/2024). Opetushallitus osallistui yhdessä korkeakoulujen ja muiden toimijoiden kanssa antirasistisen osaamisen kehittämiseen ja levittämiseen. Opetushallitus järjesti yhdessä Rasisminvastainen korkeakoulu -verkoston kanssa webinaarin, jossa käsiteltiin rasismien ilmenemismuotoja ja vaikutuksia korkeakouluissa sekä annettiin työkaluja rasismien tunnistamiseen ja purkamiseen. Webinaariin osallistui yli 300 korkeakoulujen edustajaa.

Olemme laatineet **toiminnallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitteluoppaan** varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen käyttöön verkkosivuillemme.

Opetushallitus toteutti yhdessä Maahanmuuttoviraston ja Kansalaisopistojen liiton kanssa hankkeen, jonka tavoitteena oli tuottaa ja päivittää **monikielinen yhteiskuntaorientaation oppimateriaali** suomen kielellä. Materiaali sisälsi tietoa Suomen yhteiskunnasta, kulttuurista, arvoista, laeista ja palveluista. Materiaali on tarkoitettu kaikille maahanmuuttajille, mutta erityisesti kv-opiskelijoille, jotka halusivat oppia suomea ja kotoutua Suomeen. Materiaali on saatavilla verkossa ja painettuna.

Vuonna 2023 Opetushallitus laati **ilmasto- ja kestävyyskasvatushankkeen** selvityksen. Selvitystyössä kartoitettiin Suomen koulutusjärjestelmän nykytilaa ja kehittämistarpeita ilmasto- ja kestävyyskasvatuksen näkökulmasta ja esitettiin toimenpide-ehdotuksia eri koulutusasteille ja -sektoreille. Selvitystyö toimitettiin opetus- ja kulttuuriministeriölle. Selvitystyössä esitettiin toimenpide-ehdotuksia eri koulutusasteille ja -sektoreille.

Opetushallitus koordinoi myös **kestävyyskasvatuksen kehittämishanketta, jossa on mukana 76 valtionavustushanketta**. Hankkeet jatkuvat vuodelle 2024. Opetushallitus tuotti myös kahdeksan jakson Intohimona oppiminen –kestävyyskasvatus podcast-sarjan, jossa haastateltiin eri alojen asiantuntijoita ja käsiteltiin ajankohtaisia aiheita.

Opetushallitus aloitti selvityksen **ympäristövastuullisuuden painottuneiden Erasmus+ -hankkeiden innovatiivisista käytännöistä**. Selvityksessä tarkasteltiin suomalaisten toimijoiden koordinoimien yhteistyöhankkeiden kokemuksia ja hyviä käytäntöjä ympäristövastuullisuuden edistämässä ja arvioinnissa. Selvitys valmistuu tammikuussa 2024 ja se julkaistaan osana

GreenSalto -toimintaa, joka tukee Erasmus+ -ohjelman ympäristövastuullisuusstrategian toteutumista.

Vaikutustavoite 4. Osaamistaso nousee

Tavoitteena on, että Opetushallitus on kumppaneidensa kanssa

- uudistanut koulutuksen ja osaamisen hankkimisen kehittämisprosesseja
- joustavoittanut koulutustarjontaa ja toteuttamistapoja vastaamaan yhteiskunnan osaamistarpeisiin ja yksilöiden mahdollisuuksia kasvaa potentiaaliinsa ennakointitiedon avulla kehittänyt strategioita ja keinoja, joilla vahvistetaan toimijoiden osaamista.

Taulukko 4. Vaikutustavoitteelle Osaamistaso nousee asetetut mittarit

Tavoite/ toimenpide sekä mittarit	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 toteuma (tavoite)	2022 toteuma (tavoite)	2023 (tavoite)
Vaikutustavoite 4: Osaamistaso nousee					
4.1 Varhaiskasvatukseen osallistuneiden osuus 1–6-vuotiaista (Vuosi 2022 viimeisin. 1-6-vuotiaat vakaan osallistuvat suhteessa 1-6-vuotiaaseen väestöön vuonna 2022)	73,9	77,0	74,9 (74,6)	76,8* (74,8)	(75,0)
4.2 Esiopetusta saavien lasten osuus esiopetusikäisten ikäluokasta, % (Vuosi 2022 viimeisin: 6-vuotiaat esiopetuksessa olevat suhteessa 6-vuotiaisiin väestössä 2022 (5-vuotiaita tai muun ikäisiä esiopetuksessa olevia ei ole laskettu mukaan).	99,0	98,2*	96,5*	96,0* (99,6)	(99,6)
4.3 Keskeyttäminen 2020/2021 (tuorein), %					
Lukiokoulutus	1,6	1,8*	1,8* (1,2)	– (1,1)	– (1,0)
Ammatillinen koulutus	8,7 *	12,3*	11,7*	– (6,1)	– (5,9)
Ammattikorkeakoulutus	6,6*	6,4*	6,5* (5,7)	– (5,6)	– (5,5)
Yliopistokoulutus	5,1*	4,8*	5,0* (4,8)	– (4,7)	– (4,6)
4.4 Läpäisy: koulutuksen suorittaneiden osuus kolmen vuoden päästä aloittamisesta (aloituslukuvuosi 2017/2018)					
Lukiokoulutus (aloituslukuvuosi 2018/19)	72,4	68,2	67,5*	(69,9)	(70,0)
Ammatillinen koulutus (aloituslukuvuosi 2017/2018)	57,3	57,6	56,9*	(65,5)	(66,0)
4.5 Ammatillisen koulutuksen opiskelijapalaute: Opintojen aikana muualla hankkimani osaaminen (muut opinnot, työkokemus, harrastukset, muutoin hankittu osaaminen) selvitettiin ja sen perusteella HOKSia tarvittaessa päivitetiin. (1–5)	3,8	3,9	4,0	3,9 (4,1)	(4,2)

* toteuma päivitetty 2024.

Mittariston tilastotietojen perusteella **varhaiskasvatuksen osallistumisaste** jatkaa nousuaan. Suunta on toivottava, sillä Suomen osallistumisaste on vieläkin jäljessä eurooppalaisista verrok-kimaista. **Esiopetukseen osallistuvien lasten määrä** näyttää laskevan. Ilmiö on erikoinen, sillä aiempien tietojen valossa lähes kaikki kuusivuotiaat osallistuvat esiopetukseen. Kaksivuoti-sen esiopetuksen kokeilu on lisäksi tarjonnut maksutonta esiopetusta myös viisivuotiaille ja nos-tanut esiopetusta esille. Viisivuotiaat eivät ole mukana edellä olevassa tilastossa. Kehitystä on syytä seurata ja selvittää laskun syitä.

Lukion ja ammatillisen koulutuksen keskeytykset eivät ole vähentyneet toivotulla tavalla. Opiskelijoiden kokemaan laatuun sekä heidän saamaansa oppilaanohjauksen kehittämiseen on tartuttu toisen asteen koulutuksen kehittämisessä. Opiskelijoiden hyvinvointia tukevaa työtä ja ohjausta on tärkeä jatkaa. Koulutukseen sitoutuneista opiskelijoista entistä useampi saa tutkin-tonsia valmiiksi kolmessa vuodessa aloittamisesta. Ammatillisen koulutuksen opiskelijapalaute on säilynyt hyvällä tasolla.

Opetushallitus on kumppaneidensa kanssa uudistanut koulutuksen ja osaamisen hankkimisen kehittämisprosesseja

Olemme jatkaneet tavoitteellisesti työtä eri koulutusasteilla **henkilöstön ajantasaisen osaa-misen ja tavoitetietoisien työn kehittämisessä**. Etätilaisuudet ovat edelleen olleet suosittuja ja niiden lisäksi olemme tarjonneet hybridi- ja lähitilaisuuksia. Asiakaspalaute niin maksullisista kuin maksuttomista tilaisuuksista on ollut hyvin positiivista. Etätilaisuudet ovat helposti saavu-tettavia ja osasta tilaisuuksista olemme voineet tarjota tallenteita, mikä joustavoittaa osallistu-mista. Lähitilaisuuksissa on korostunut tarve kohdata kollegoita ja kouluttajia, mikä on näkynyt aktiivisena keskusteluna.

Olemme tiiviissä yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön ja koulutuksen järjestäjien kanssa seuranneet **oppivelvollisuuden laajentumiseen** liittyvien käytäntöjen kehittymistä. Tieto uu-distuneista mahdollisuuksista on saavuttanut opiskelijat hyvin. Tutkintoon valmistava TUVA-koulutus on vakiintumassa ja seuraamisen ja valvonnan työkaluksi luotu VALPAS-järjestelmä on toiminut luotettavasti. Elinikäisen ohjauksen strategian mukaisesti olemme kiinnittäneet työs-sämme erityisesti huomiota moniammatilliseen yhteistyöhön eri kouluasteiden välillä sekä nivel-vaiheiden laadukkaaseen toteuttamiseen.

Toinen koulutusjärjestelmän uudistamiseen tähtäävä kehittäminen, **kaksivuotisen esiopetuk-sen kokeilu** alkoi elokuussa 2021. Laajassa kokeilussa on mukana 105 kokeilukuntaa. Esiopetus ja siihen liittyvät etuudet, kuten lasten kuljetus, on perheille maksutonta. Tällä pyritään lisää-mään koulutuksellista tasa-arvoa ja nostamaan varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten mää-rää. Kokeilu on vahvistanut esiopetuksen tunnettavuutta ja antanut mahdollisuuden kehittää esiopetuksen pedagogiikkaa. Pidimme yllä laajaa pedagogista verkostoa, jossa oli mukana noin tuhat ammattilaista. Verkosto tarjoaa ideoita ja vertaistukea kehittämiseen sekä maksutonta

tutkimusperustaista koulutusta. Opetushallitus ylläpitää kokeiluun liittyvää rekisteriä ja toimii tiiviissä yhteistyössä kokeilun tutkimusseurannasta vastaavan korkeakoulukonsortion kanssa. Seuranta tutkimus ulottuu myös ensimmäisen luokan oppilaisiin. Järjestimme useita tiedotustilaisuuksia, jotta seurantatutkimuksen käytännön järjestelyt kaikissa kokeilu- ja verrokkikunnissa onnistuisivat.

Valtionavustustoiminnan kehittämistä on jatkettu ja kehittäminen on synkronoitu valtiovarainministeriön ja Valtiokonttorin Valtionavustustoiminnan kehittäminen ja digitalisointi -hankkeen kanssa. Hankkeessa on kehitetty yhteiset verkkopalvelut, joista vastaa Valtiokonttori. Lokakuusta 2023 alkaen hakujen tiedot on Opetushallituksen verkkosivujen lisäksi toimitettu yhteiseen palveluun. Vuonna 2023 keskiössä oli erityisesti henkilöhakijoiden avustusten kehittäminen. Opetushallituksen johtoryhmässä on päätetty, että valtion yhteistä hakujärjestelmää pilotoidaan henkilöhakijoiden avustuksilla. Opetushallitus on lisäksi mukana opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan valtionavustustoiminnan kehittämis- ja käyttöönottoprojektissa (2022–2024), jonka tavoitteena on yhdenmukaistaa ja tehostaa hallinnonalamme valtionavustustoimintaa. Valmistelutyötä on tehty muun muassa järjestelmäratkaisujen ulkopuolella olevien kansainvälistymistä tukevien pilottihakujen toteuttamiseksi 2024–2025.

Opetushallituksen omaa valtionavustusjärjestelmää on kehitetty uusien toiminnallisuuksin, jotka lisäävät merkittävästi avustusprosessin automatisaatioastetta, tehokkuutta ja läpinäkyvyyttä. Olemme vakiinnuttaneet Opetushallituksen sisäisen valtionavustustoiminnan koordinaatio- ja organisoitumismallin, jossa valtionavustusprosessista vastaavat valtionavustuskoordinaattorit ja avustuksista vastuuvalmistelijat esihenkilöineen. Toimintamallin seurauksena valtionavustustoimintamme on yhdenmukaisempaa, tehokkaampaa ja asiakasystävällisempää, ja olemme hyvin valmistautuneita sekä hallinnonalan että valtionhallinnon hankkeista tulevien uudistusten toimeenpanoon.

Vuonna 2023 avattiin kolme erillistä hakua opetustoimen henkilöstökoulutukseen. Tavoitteena oli kannustaa koulutus- ja kasvatusmuodot ylittävään yhteiseen suunnitteluun ja toteutukseen ja siten edistää avustusten tehokkaampaa käyttöä. Avustuksia haettiin kolmessa haussa yhteensä 30,5 milj. euron edestä ja niitä myönnettiin 241 hankkeelle, yhteensä 15,3 milj. euroa. Kevään 2023 haussa oppiaine- ja alakohtainen osaamista painotettiin nostamalla se omaksi pääteemakseen. Eniten rahoitusta myönnettiin teema-alueille Osallisuus, turvallisuus ja hyvinvointi, Oppimisen tuki, ohjaus ja yksilölliset oppimispolut, Yhteisöllisen toimintakulttuurin kehittäminen ja johtamisosaaminen. Syksyn lisähaun teemoiksi valittiin Hyvinvointijohtaminen ja yhteisöllisen toimintakulttuurin kehittäminen, Elvytyskoulutus ja Ammatillisten oppilaitosten varhaiskasvatuksen tutkinto-opiskelijoita kouluttavien opettajien täydennyskoulutus. Vapaan sivistystyön ja taiteenperusopetuksen syksyn lisähaussa myönnettiin avustusta 0,8 milj. euroa. Opetustoimen

henkilöstökoulutuksen tiimi suunnitteli yhteistyössä Aluehallintoviraston, Opintopolun asiantuntijoiden ja opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa kansallista koulutuskalenteria valtionavustusta saaneille koulutushankkeille.

Olemme jatkaneet opetussuunnitelmien ja tutkintojen perusteprosessien ja niiden toimenpanon tuen muotojen kehittämistä. Opetushallitus vastaa noin 180 perusteasiakirjan ajantasaisuudesta varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle ja vapaaseen sivistystyöhön. ePerusteet -palvelu on Opetushallituksen virallinen perustekokoelma ja palvelu tarjoaa turvallisen julkaisutilan myös paikallisille opetussuunnitelmille. Päivitimme sisäiseen käyttöömme norminanto-ohjeen. Yhdessä asiakkaiden kanssa valmistelimme ePerusteiden tulevaisuuden vision. Näin varmistamme yhtenäistä toimintatapaamme sekä avointa ja osallistavaa perusteiden uudistamista.

Valmistelimme ja julkaisimme ammatillisen koulutuksen uudet perustemääräykset 18 tutkinnon perusteeseen. Näistä kaksi oli muutoksia ja muut perusteiden kokonaisuudistuksia. Keskeinen uudistus oli yhteisen kriteeristön käyttöönotto ammatillisten perustutkintojen ammatillisiin tutkinnon osiin. Samanaikaisesti perusteisiin sisällytettiin kunkin tutkinnon alan keskeinen uusi työelämässä edellytettävä osaaminen. Toimintaympäristön muutoksista erityisesti digitalisaatio ja vihreä siirtymä edellyttävät kunkin tutkinnon osalta määrittelyä, miten nämä muuttavat työtehtäviä ja niissä vaadittavaa osaamista. Sisällyttämällä uusin työelämässä tarvittava osaaminen varmistetaan ammatillisen koulutuksen työelämälähtöisyyttä ja vaikuttavuutta.

Otimme käyttöön **ammatillisen koulutuksen laadun kehittämisen toimintamallin tutkinnon perusteiden kehittämiseksi.** Malli on kehitetty eurooppalaisessa EQAVET-hankkeessa. Mallissa vahvistetaan entisestään perustevalmistelun asiakas- ja työelämälähtöisyyttä. Teimme prosessikuvauksilla näkyväksi eri toimijoiden roolin ja mahdollisuuden osallistua perustevalmisteluun.

Osallistuimme opetus- ja kulttuuriministeriön **ammatillisen koulutuksen tutkintojärjestelmän kehittämistyön** (Tutke4). Työryhmän loppuraportti luovutettiin ministerille marraskuussa 2023, ja siinä on esitetty useita toimenpide-ehdotuksia Opetushallitukselle. Aloitimme jo vuonna 2023 kehittämistoimien suunnittelun ammatillisten tutkintojen joustavuuden lisäämiseksi, perustaitojen varmistamiseksi sekä varmistamaan digitalisaation ja vihreän siirtymän edellyttämän osaamisen sisällyttäminen tutkinnon perusteisiin.

Toimimme vuonna 2023 yhteystahona OECD:n arviointitutkimuksessa VET and the green transition. Tuimme OECD:n tutkijoita toteuttamaan vierailun Suomeen syyskuussa. Yhteistyöllä vahvistimme ammatillisen koulutuksen ja sen vihreän siirtymän tunnettuutta kansainvälisesti. Teimme sidosryhmäyhteistyötä tuulivoima- ja akkuteknologiaan liittyvän osaamisen sisällyttämisestä tutkinnon perusteisiin ja mahdollisten koulutuspolkujen muotoilussa.

Tuimme aktiivisesti ammatillisen koulutuksen järjestäjiä perusteiden toimeenpanossa. Webinaarit ja osallistavat työpajat kokosivat laajasti osallistujia yhteiskehittämiseen. Tilaisuuksien yhteydessä koulutuksen järjestäjien edustajat ovat voineet valmistautua myös tuleviin muutoksiin. Olemme lisäksi järjestäneet toimeenpanon tukea myös osaamisen arviointiin, henkilökohtaistamiseen ja osaamisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen liittyen. Teimme muutoksen Todistukset ja niiden liitteisiin merkittävät tiedot -määräykseen. Tuella ja uudistuksilla on voitu selkeyttää koulutuksen järjestäjien prosesseja ja toimintatapoja.

Ammatillisen koulutuksen kehittämistä tehdään laajassa verkostoyhteistyössä. **Vakiinnutimme vuonna 2023 ammatillisen koulutuksen johdon verkoston, digitalisaatio ammatillisessa koulutuksessa -verkoston sekä toisen asteen työelämäverkoston.** Käynnistimme ammatillisen koulutuksen kielitietoisuusverkoston. Verkostoimaisella toimintatavalla vahvistamme koulutuksen järjestäjien ja sidosryhmien kumppanuuksia ja tiedon vaihtoa.

Opetushallitus on joustavoittanut koulutusjärjestelmää vastaamaan yhteiskunnan osaamistarpeisiin ja yksilöiden mahdollisuuksia kasvaa potentiaaliinsa ennakkointitiedon avulla

Ennakointikauden 2021–2024 tavoitteena on ennakoida osaamis- ja koulutustarpeita sekä arvioida työvoiman tarjontapotentiaalia. Työvoiman kysynnän ja tarjonnan kohtaannon ennakkoinnin ohella on havainnoitu myös keinoja kohtaannon parantamiseksi. Sekä ennakkointimallin että kvalifikaatioluokituksen kehittämistä on toteutettu EU:n myöntämällä RRF-rahoituksella. Tähän kokonaisuuteen on sisältynyt myös ennakkoinnin digitaalisen tietojärjestelmän kehittäminen. Vuoden 2023 aikana tehtiin päätös ja uusi suunnitelma tietojärjestelmän toteuttamisesta Opetushallinnon tietopalvelu Vipusen yhteyteen, ja tämä suunnitelma on pitkälle toteutettu vuoden loppuun mennessä. Ennen tietojärjestelmän valmistumista uusia ennakkointituloksia on julkaistu oph.fi-palvelussa, ensimmäistä kertaa myös PowerBI-muotoisina.

Kokosimme ja tarjosimme tietoa koulutustarjonnan kehittämiseksi. Vuoden 2023 aikana valmistui ja julkaistiin uusi keskipitkän aikavälin (5–9 v.) ennakkoinnin kohtaantomalli. Myös pitkän aikavälin (vuoteen 2040) ennakkointityötä edistettiin suunnitelmien mukaisesti. Ensituloksia julkistettiin jo elokuussa 2023, ja tulokset valmistuivat loppuvuodesta (julkistus vuoden 2024 puolella). Julkaisimme myös raportin vuonna 2022 Osaamisen ennakkointifoorumin jäsenille (OEF) ja muille vastaajille suunnatusta osaamiskyselystä. Työssä koottiin myös osaamistarvetietoa noin 130 ammattialalle. Tammikuussa julkaisimme Laaja-alainen osaaminen 2030-luvulla -raportin, jossa eriteltiin laaja-alaisen osaamistarpeiden muutoksia digitaalisen ja kestävyysosaamisen näkökulmasta vuoteen 2030 mennessä. Raportissa tarkasteltiin lisäksi, mitkä muu-

tostekijät vaikuttavat osaamistarpeisiin. Jatkoimme tiedon koontia syksyllä toteuttamalla Osamisen ennakointifoorumin jäsenille pitkän aikavälin osaamiskysely. Analyysin tulokset julkaistaan 2024.

Ennakointiin liittyvän **tietojärjestelmämme kehitystyössä** on huomioitu Jatkuvan oppimisen digitaalisen palvelukokonaisuuden (JOD) sekä Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen tulevat digitaaliset ratkaisut. Lisäksi olemme edelleen tiivistäneet ennakointiin liittyvää yhteistyötä erityisesti työ- ja elinkeinoministeriön sekä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa. Tavoitteena on rakentaa yhteistä näkemystä ja lähestymistapaa työvoima-, koulutus- ja osaamistarpeiden ennakoinnille sekä tunnistaa yhteiset intressit sekä toisaalta välttää päällekkäistä toimintaa. Esimerkkinä uudenlaisesta yhteistyöstä Opetushallituksen ennakointitiimi toteutti yhdessä Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen (JOTPA) kanssa alueellisen osaamiskyselyn, joka hankkeena palkittiin kesäkuussa 2023 alue-ennakoinnin valtakunnallisessa seminaarissa vuoden ennakointitekona.

Kehitimme **vapaan sivistystyön perustaitojen osaamismerkit**, jotka mahdollistavat osamisen näkyväksi tekemisen entistä paremmin. Osaamismerkkit julkaistaan vuoden 2024 alussa. Ne jakautuvat kuuteen teema-alueeseen: oppimisen taidot, tekstitaidot, numero- ja taloustaidot, vuorovaikutus- ja työhyvinvointitaidot, digitaidot sekä kestävyysosaaminen. Olemme myös määritelleet osaamismerkkien osaamistavoitteet ja arviointikriteerit. Osaamismerkkien tavoitteena on motivoida aikuisia kehittämään työelämässä tarvittavia perustaitoja sekä tunnistaa ja tunnustaa osaamista. Yksittäiset osaamismerkkit koostuvat pienistä osaamiskokonaisuuksista, jolla pyritään mahdollistamaan niiden vaatiman tason saavuttaminen suhteellisen lyhyessä ajassa sekä osamisen osoittamisen joustavuus. Tämän toivotaan kannustavan osamisen kehittämistä ja merkkien suorittamista. Toisaalta hyväksytty osamisen osoittaminen johtaa suoritusmerkintään KOSKI-tietovarannossa, ja suorittaja voi halutessaan jakaa sen haluamilleen tahoille Oma Opintopolun kautta.

Tekoälyn, erityisesti **generatiivisten tekoälysovellusten** nopea kehitys huolestutti ja innosti koulutusalan asiantuntijoita. Osallistuimme keskusteluun muun muassa julkaisemalla tekoälyä opetuskäytössä käsittelevän tekstin verkkosivuillamme. Käsittelimme lisäksi aihetta eri tilaisuuksissa ja verkkostoissa. Järjestimme myös laajan yleisön koonneen (noin 1000 osallistujaa) webinaarin tekoälystä ja sen opetuskäytöstä. Myös Opetushallituksen omalle henkilöstölle tarjottiin aiheesta alustuksia ja koulutusta. Nopeasti kehittyvät teknologia edellyttää aktiivista toimijuutta myös jatkossa.

Opetushallitus on kehittänyt strategioita ja keinoja, joilla vahvistetaan toimijoiden osaamista

Opetushallituksen yhteisenä vaikutustavoitteena oli mahdollistaa että kasvatus- ja koulutustoi-
mialan **päätökset perustuvat tietoon sekä ajantasaiseen ja laadukkaaseen dataan poh-
jautuvaan tilannekuvaan**. Vaikutustyö sisälsi sekä viraston oman toiminnan kehittämistä että
yhteiskehittämistä opetus- ja kulttuuriministeriön, muiden virastojen sekä asiakkaiden kanssa.
Osallistuimme opetus- ja kulttuuriministeriön digitaalisten palveluiden ja tietojohdamisen kehit-
tämisen ohjausrakenteen valmisteluun yhteistyössä Tilastokeskuksen kanssa. Uusi ohjausra-
kenne on tarkoitus asettaa ja ottaa käyttöön vuoden 2024 alussa.

Opetushallitus käynnisti vuoden 2023 alussa **tietojohdamisen tiekartan** kehittämisen yhdessä
Opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa. Tiekarttatyö käynnistyi yhteistä käsitteistöä ja reunaeh-
toja, luomalla alustava tietojohdamisen kehittämisen viitekehys, tietojohdamisen tavoitetila sekä
tunnistamalla keskeiset kehittämiskokonaisuudet sekä tiedon johtamisen että tiedolla johtami-
sen alueilla. Työ jatkuu 2024, kun työtä ohjaavat rakenteet on virallisesti asetettu. Tietojohda-
misen tiekarttatyötä tulee jatkossa koordinoimaan Tietojohdamisen koordinaatioryhmä, jossa on
edustajia Opetushallituksesta, Opetus- ja kulttuuriministeriöstä, Opetushallituksen erillisyyksi-
köistä sekä Tilastokeskuksesta.

Opetushallituksessa toimii sisäinen, eri yksiköiden edustajista koostuva **Tietoverkosto**. Vierai-
lijoina verkoston kokouksissa oli sekä asiakkaiden että sidosryhmien edustajia, että asiantunti-
joita Opetushallituksesta ja opetus- ja kulttuuriministeriöstä. Alustukset käsittelivät tietojohda-
mista monipuolisesti sekä tiedon tuotannon että hyödyntämisen näkökulmista. Tietoverkosto
järjesti myös työpajan, jossa käsiteltiin laajasti tietojohdaminen-työssän teemaa Opetushalli-
tuksessa. Työskentelyn tuloksena olemme mm. julkaisseet oph.fi -sivustolla Tietoineistot ja
analyysit –kokonaisuuden, josta sidosryhmät saavat kootusti tietoa mm. ennakkoinnista, tilas-
toista, tietovarannoista ja rekistereistä sekä tutkimusyhteistyöstä ja tietojen luovutuksesta ja
tietopyynnöistä.

Tilastopalvelu Vipusen kehittämistä jatkettiin muun muassa Vipusen arkkitehtuurin auditoin-
nilla sekä laatimalla Vipusen häiriötilanneviestinnän suunnitelma ja ohjeistus. Lisäksi perus-
timme Koulutuksen ja kasvatuksen tulevaisuuden tietotarpeet –jaoston, jossa kartoitettiin laa-
jasti tunnistettuja alan tietotarpeita. Työ jatkuu vuonna 2024. Myös Vipusen käyttöliittymän uu-
distustyö aloitettiin ja se jatkuu vuonna 2024. Vipuseen tuotettiin myös uusia raportteja eri
aihealueilta, mm. tutkimukseen valmistavasta koulutuksesta, oppivelvollisten toiminnasta sekä va-
paan sivistystyön koulutuksista. Lisäksi valmisteltiin ja suunniteltiin Ennakointi-tiedon tuomista
Vipuseen.

Toteutimme vuonna 2023 **Avointen oppimateriaalien kirjastoon** (aoe.fi-palvelun) liittyvän asiakasymmärrystä kartoittavan palvelumuotoiluprojektin sekä palvelun teknisen selvityksen. Näiden avulla valmistauduttiin palvelun ylläpidon omistajuuteen. Lisäksi varmistettiin palveluun liittyvät resurssit, ja laadittiin tarvittavat sopimukset ja tietosuojakäytännöt. Palvelun omistajuus siirtyi opetus- ja kulttuuriministeriöltä Opetushallitukselle 1.1.2024. Avointen oppimateriaalien käyttökulttuurin edistämistä jatketaan suunnitelmallisesti aoe.fi-palvelun ja sidosryhmäverkostojen avulla.

Olemme edelleen kehittäneet ja tiivistäneet **tutkimusyhteistyötä** ja olemme mukana vuorovaikutuskumppanina Suomen Akatemian Strategisen tutkimuksen neuvoston rahoittamassa kolmessa tutkimuskonsortiossa. Yhteistyössä järjestimme kolme pyöreän pöydän keskustelua, joiden aiheena oli oppimistulokset hyvinvoinnin, digitalisaation ja oppijoiden moninaisuuden näkökulmista tarkasteltuna. Keskustelujen tavoitteena oli ajankohtaisen tutkimustiedon välittäminen sekä vuoropuhelun mahdollistaminen asiantuntijoiden ja tutkijoiden välillä. Olemme lisäksi tehneet tutkimusyhteistyötä muun muassa Kasvatustieteen seuran Sivistys, hallinto ja tutkimus – yhteistyöryhmässä, osallistumalla tieteellisiin tapahtumiin sekä tekemällä yhteistyötä koulutusjohtamisen tutkijoiden kanssa.

Toimiva **työelämäyhteistyö** vahvistaa oppijoiden opiskelumotivaatiota ja tarjoaa aitoja oppimisympäristöjä. Jatkoimme työelämäyhteistyön kehittämistä tiiviissä yhteistyössä työmarkkinajärjestöjen sekä koulutuksen työelämäverkoston kanssa. Verkostoon osallistuu myös opiskelijajärjestöjen edustajia. Kansallisen yhteistyön valmistelussa olemme hyödyntäneet sisäistä työelämäyhteistyön tiimiä. Työelämätoimikunnat ovat jatkaneet toimintaansa ammatillisen koulutuksen laadun varmistamisessa. Opetushallitus käynnisti uuden työelämätoimikauden valmistelun ja nimesi uudet työelämätoimikunnat vuosiksi 2024–2026.

Vaikutustavoite 5. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Tavoitteena on, että Opetushallitus on

- tukenut toimijoita niin, että varhaiskasvatus ja koulutus järjestetään tasa-arvoisesti ja laadukkaasti huomioimalla yksilöiden lähtökohdat ja tarpeet, alueelliset ja kielelliset erityispiirteet sekä eriarvoisuuden vähentäminen.
- kehittänyt opetushallinnon kansallisia digitaalisia palveluita ja niiden vaikuttavuutta tavoitteena kansainvälinen edelläkävijyys ja tasa-arvon turvaaminen tukenut toimijoita päätösarvioinnin kriteerien käyttöönotossa

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen **Toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu -opas** julkaistiin oph.fi-palvelussa ja sen toimeenpanoa tuettiin webinaarin ja informaati-

tio-ohjauksen avulla. Vuoden lopussa käynnistimme Perusopetuksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelun oppaan valmistelun. Kartoitimme myös vapaan sivistystyön oppilaitosten tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelua kyselyllä. Kysely tuotti arvokasta tietoa oppilaitosten tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelun prosessista, suunnitelmien sisällöstä, henkilöstön ja opiskelijoiden osallistumisesta sekä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelun kehittämistarpeista ja vaikutuksista oppilaitosten toimintaan. Julkaisimme tulokset oppilaitosten käyttöön.

Taulukko 5. Vaikutustavoitteelle Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus lisääntyvät asetetut mittarit

Tavoite/ toimenpide sekä mittarit	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 toteuma (tavoite)	2022 to- teuma(t avoite)	2023 (ta- voite)
Vaikutustavoite 5: Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus lisääntyvät					
5.1 Varhaiskasvatukseen osallistuminen alueittain (2022 tuorein tieto) Varhaiskasvatukseen osallistuneiden osuudet 1–6-vuotiaista, maakuntien osuuksien keskihajonta . Vuonna 2022 maakunta-osuuksien vaihteluväli 71,2–81,2 %; valtakunnan keskiarvo 76,8 %) (Lähde: Vipusen varhaiskasvatus- ja väestötilasto).	4,5	4,2	4,3	3,1 (4,2)	(4,1)
5.2 Koulutukseen siirtyminen perusasteen jälkeen alueittain					
Lukiokoulutukseen siirtyminen. Perusopetuksesta suoraan lukiokoulutukseen siirtyneiden osuudet, (2022) maakuntien keskihajonta . Vuonna 2022 maakuntien vaihteluväli oli 42–61 %, pl. Ahvenanmaa. Valtakunnan keskiarvo 48 %,	3,2	3,4*	3,8	4,1** (3,2)	(3,2)
Ammatilliseen koulutukseen siirtyminen. Perusopetuksesta suoraan ammatilliseen koulutukseen siirtyneiden osuudet (2022), maakuntien keskihajonta . Vuonna 2022 maakuntien vaihteluväli oli 32–53 % pl. Ahvenanmaa. Valtakunnan keskiarvo 46 %.	3,4	3,7*	4,2	4,6**	(2,5)

Tavoite/ toimenpide sekä mittarit	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 toteuma (tavoite)	2022 to- teuma(t avoite)	2023 (ta- voite)
Perusopetuksen päättäneiden osuudet (2022), jotka eivät välittömästi siirtyneet mihinkään koulutukseen, maakuntien keskihajonta . Vuonna 2022 maakuntien vaihteluväli oli 0,3–1,7 %, pl. Ahvenanmaa. Valtakunnan keskiarvo oli 0,8 %.	0,8	0,7*	0,7	0,4**	(0,6)
5.3 Digilaitteiden, välineiden ja oppimateriaalien käyttö opettajilla ja oppilailta yleisopetuksessa Opeka -itsearvioinnin perusteella (valtakunnallinen keskiarvo 2022)					
Arvio yleissivistävien oppilaitosten teknologisista valmiuksista (0–4)	2,99	3,03	3,1	3,14 (3,35)	(3,40)
Arvio yleissivistävien oppilaitosten tieto- ja viestintätekniikan opetuskäytöstä (0–4)	1,63	1,65	1,67	1,76 (1,8)	(1,85)
5.4 Muodollisesti kelpoisten opettajien osuus, % (tuorein tiedonkeruu 2019)					
Esi- ja perusopetus	95,1		(96,0)		(96,5)
Lukiokoulutus	97,0		(98,5)		(99,0)
Ammatillinen koulutus	93,1		(91,0)		(92,0)
Vapaa sivistystyö	82,2		(83,0)		(83,5)
5.5 Tasa-arvoinen arviointi: Perusopetuksen päättötodistuksessa annettujen arvosanojen vastaavuus oppimistulosten arvioinneissa saatuihin tuloksiin	Oppimistulosten arvioinnit osoittavat eroja	Perusteita uudistettu arvioinnin osalta.	Toimeenpanon tuen saavutettavuutta vahvistettu	Yhdeksännen luokan kriteerit käytössä	Ei vielä tutkimusnäyttöä arvosanojen ja oppimistulosten vastaavuudesta. ***

* Toteuma päivitetty 2022, maakuntien osuuksien keskihajonta, pl. Ahvenanmaa ja Satakunta.

**Toteuma päivitetty 2024, maakuntien osuuksien keskihajonta, pl. Ahvenanmaa.

*** Perusopetuksen arviointitutkimuksen (PARVI) mukaan kriteerit olivat selkeyttäneet arviointia.

Mittarin osoittamien tilastotietojen mukaan varhaiskasvatukseen osallistuminen on yhdenmukaisempaa eri maakunnissa. Vastaavaa myönteistä kehitystä ei näy oppilaiden siirtymisessä toiselle asteelle. Alueellinen jakautuminen lukio- ja ammatilliseen koulutukseen vaihtelee kunnittain ja maakunnittain. Yhä useampi yhdeksännen luokan päättävä oppilas saa paikan ja siirtyy

toisen asteen opintoihin. Vaihtelu maakuntien välillä on kaventunut. Opeka-itsearviointitietojen mukaan yleissivistävien oppilaitosten teknologiset valmiudet sekä tieto- ja viestintäteknologian opetuskäyttö ovat hieman vahvistuneet. Opetushallitus on tukenut toimijoita niin, että varhaiskasvatus ja koulutus järjestetään tasa-arvoisesti ja laadukkaasti huomioimalla yksilöiden lähtökohdat ja tarpeet sekä alueelliset ja kielelliset erityispiirteet

Otimme osaa **ajankohtaiseen koulutuskeskusteluun** järjestämällä kahdeksan koulutuswebinaarin sarjan, jossa tarkasteltiin opetussuunnitelmien perusteiden pohjalta ajankohtaisia teemoja niin varhaiskasvatuksessa kuin esi- ja perusopetuksessakin. Palaute webinaareista on hyvin positiivista.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden uudistuksen toimeenpanon tueksi laadimme tukimateriaalia ja järjestimme koulutuksia esimerkiksi tuen teemasta. Kokosimme Opetushallituksen verkkosivuille tietoa varhaiskasvatuksen monialaisen yhteistyön ja varhaiskasvatuksen palveluohjauksen tueksi. Tarkoituksena on huolehtia, että huoltajat saavat monipuolista tietoa varhaiskasvatuksesta, kun he pohtivat esimerkiksi varhaiskasvatuksen aloittamista.

Jatkoimme **perusopetuksen oppimisen arvioinnin** kehittämistyötä. Kehittämistyön lähtökohdiana on, että oppilaiden osaamisen arvioinnista tulee yhdenvertaisempaa koulujen ja kuntien välillä sekä kansallisesti. Samalla opettajat saavat tukea arviointityöhönsä. Päättöarvioinnin uudet ohjeet ja kriteerit ovat käytössä. Laadimme 6. vuosiluokan lukuvuosi-arvioinnin kriteerit sekä Aikuisten perusopetuksen alkuvaiheen hyväksytyn osaamisen arviointikriteerit, jotka julkaisimme alkuvuodesta 2023. Toimialan asiantuntijoiden näkemyksiä on hyödynnetty arvioinnin uudistamisessa laajasti muun muassa kriteerityöryhmissä sekä seminaareissa. Uudet kriteerit otettiin käyttöön 1.8.2023, ja niitä käytetään ensimmäistä kertaa kuudesluokkalaisten lukuvuosi-arvioinnissa sekä aikuisten perusopetuksen alkuvaiheen arvioinnissa keväällä 2024. Laadimme 6. luokan kriteerien käyttöönoton tueksi tukimateriaalit oppiaineittain sekä järjestimme kahdeksan webinaaria, joilla tavoitimme noin 450 opettajaa ja rehtoria. Tuimme myös aikuisten perusopetuksen alkuvaiheeseen laadittujen osaamisen kriteereiden käyttöönottoa. Opetushallitus on Venäjän Ukrainaan kohdistuvan hyökkäyksen johdosta reagoinut myös ukrainalaisten lasten ja nuorten oppimisen ja osaamisen arviointiin osana opetuksen järjestämisen toimeenpanon ohjausta ja neuvontaa.

Tuimme myös **perusopetuksen oppimisen tuen** käytäntöjä muokkaamalla ja täydentämällä Opetushallituksen sivuilla julkaistuja ohjeistuksia, jotka ovat olleet ristiriidassa erityisopetuksen järjestämisestä koskevan kanteluratkaisun kanssa. Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Opetushallitus jatkoivat oppimisen tuen kehittämistyötä ja valmistautuvat tuen muutoksiin perusopetuslaissa.

Olemme vahvistaneet oppijoiden yhdenvertaisuutta tukemalla **lukutaitoa, kielitietoisuuden opetuksen kehittämistä, kielitarjonnan monipuolistamista** sekä maahanmuuttotasaisten

koulutustason nostamisessa. Keskeisinä toimenpiteitä ovat olleet muun muassa vahva tuki kielitietoisien opetuksen kehittämiseksi eri koulutusasteilla. Työtä tukee eurooppalaisessa yhteistyössä valmisteltu kielitietoisien opetuksen kehittämisen malli (Roadmap), Opetushallituksen sivulla julkaistu laaja LUKILOKI-koulutusmateriaali sekä Lukutaito-ohjelmassa tuotettu Monilukutaitoa kielitietoisesti -materiaali, jossa opettajalle mallinnetaan kielitietoisien opetuksen käytänteitä ja annetaan esimerkkejä tehtävistä.

Romanikielen elvytysohjelman (2022) mukaiset Opetushallitukselle suunniteltujen kehittämistoimien toimeenpano on aloitettu. Opetushallitus on myös osallistunut suomenruotsalaisen **viittomakielen** elvytysohjelman laatimiseen. Vuonna 2023 aloitti toimintansa Viittomakielen ad hoc -asiantuntijaryhmä, jossa käsitellään viittomakielen opetukseen, oppimateriaaleihin ja asemaan liittyviä kysymyksiä yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Työryhmän asiantuntijat osallistuivat Viittomakieliset lapset varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa -oppaan päivittämiseen. Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen henkilöstölle järjestettiin seminaari Monikielisyyden tukeminen varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa syksyllä 2023. Seminaarin teemoina olivat kielitietoisuus, viittomakieli ja suomi/ruotsi toisena kielenä opetus. Seminaarin materiaaleista, esitystallenteista ja teksteistä, muokataan tukimateriaalia opettajien käyttöön. Työ kaksikielisen opetuksen kehittämisessä sekä vieraiden kielten valintojen lisäämisessä on myös jatkunut toimeenpanon tuen eri menetelmiä käyttäen.

Perusopetuslain muutoksen vuoksi opetuksen järjestäjät ovat jatkossa velvollisia **poissaolojen** seurannan lisäksi ennalta ehkäisemään ja puuttumaan poissaoloihin suunnitelmallisesti. Olemme osallistuneet perusopetuksen kouluun kiinnittymisen ja poissaolojen ennaltaehkäisyn kehittämiseen. Toiminnalla vähennetään ja ennaltaehkäistään koulupoissaoloja yhteistyössä kotien kanssa, tuetaan oppilaiden kiinnittymistä kouluun vahvistamalla myönteistä koulukulttuuria ja -hyvinvointia, tunnistetaan ja autetaan oppilaita, joilla on haasteita säännöllisessä koulunkäynnissä ja vahvistetaan perustaitojen saavuttamista ja oppimistuloksia. Kehittämistyö liittyy oleellisesti myös hyvinvointi paranee -vaikutustavoitteeseen. Kouluun kiinnittymisen ja poissaolojen ennaltaehkäisyn perustemuutos tuli voimaan 1.8.2023.

Lukutaito-ohjelman mukaisesti edistimme lasten, nuorten ja aikuisten luku- ja kirjoitustaitoa sekä Kansallisen lukutaitostrategian 2030 toimeenpanoa jatkamalla Lukeva koulu- ja Lukeva kunta -osaohjelmia sekä laajentamalla ohjelmaa varhaiskasvatukseen. Lukutaito-ohjelman jatkamalla valtionavustuksilla sitoutettiin uusia toimijoita strategian suuntaviivojen toimeenpanoon. Lukutaitotyön verkostoja vahvistettiin Pyöreän pöydän keskusteluihin. Keväällä 2023 toteutettuun Lukeva varhaiskasvatus -pilottiin osallistui 27 varhaiskasvatuksen yksikköä. Pilotin pohjalta suunniteltiin **Lukeva varhaiskasvatus** -ohjelma, joka julkaistiin Educa-messuilla 2024. Lukeva koulu -ohjelmassa vahvistettiin monilukutaito-osaamista tuottamalla Monilukutaitoa kielitietoisesti eri oppiaineissa -materiaali. Lukeva kunta -ohjelmaa jalkautettiin erityisesti valtionavustusten kautta; lisäksi keväällä järjestettiin Lukutaidon kuntafoorumi. Digitaalisen osaamisen

edistämisen viitekehyksessä järjestettiin Kuuntelen, siis luen -seminaari. Lukutaito-ohjelma jakoi valtionavustuksia yhteensä 1,1 milj. euroa 22 hankkeelle (haettu määrä 7,9 milj. euroa). Avustuksensaajia veloitettiin nimeämään hankkeille koordinaattorit, jotka osallistuvat säännöllisesti Lukutaito-ohjelman koordinaattoritapaamisiin. Lukutaito-ohjelman Pyöreän pöydän keskusteluissa tuotiin lukutaitokentän toimijoita yhteen kolmesti. Joulukuussa perustettiin Lukutaito-ohjelman koordinoima Lukutaitoverkosto, jolla rakennetaan tiiviimpää yhteistyötä toimijoiden välille ja seurataan lukutaitostrategian toimeenpanoa. Tapaamisiin kutsutaan opetustoimen, tutkijoiden, media-alan, kirjastoalan ja kustannusalan, rahoittajien ja edunvalvojien edustajia.

Uudet lukutaidot -kehittämishjelman tavoitteena oli vahvistaa oppijoiden ja opettajien digitaalista osaamista (tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen, medialukutaito ja ohjelmointiosaaminen). Uudet lukutaidot -kehittämishjelman koordinaatio on päättynyt suunnitellusti kestäkuussa 2023. Ohjelmassa julkaistiin **lasten ja nuorten digitaalisen osaamisen kuvaukset**, joiden tavoitteena on tukea varhaiskasvatussuunnitelman sekä esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteiden toimeenpanoa. Digitaalisen osaamisen kuvaukset ovat kansallinen viitekehys, jolla pyritään varmistamaan oppijoiden yhdenvertaisia mahdollisuuksia kehittää digitaalista osaamistaan. Digitaalisen osaamisen kuvaukset on julkaistu suomen, ruotsin, englannin ja saamen kielillä. Digitaalisen osaamisen kuvaukset toimivat paikallisten digisuunnitelmien ja -strategioiden perustana. Palautteen perusteella kuvaukset on koettu tarpeellisiksi ja niiden mukainen kehittämissyö on aloitettu useissa kunnissa.

Uudet lukutaidot -kehittämishjelmassa tuettiin verkostoitumistilaisuuksilla, koulutuksilla ja työpajoilla opetuksen ja varhaiskasvatuksen järjestäjien hankkeita, joita opetus- ja kulttuuriministeriö avusti yhteensä 12 milj. eurolla (jaettuina avustuksia yhteensä 158). Opetushallitus on tuottanut kehittämishjelmassa **tukimateriaaleja muun muassa datatalousosaamiseen, kyberturvallisuusosaamiseen ja uusien teknologioiden käyttöönottoon** suomen ja ruotsin kielellä. Digitaalisen osaamisen kuvaukset on julkaistu ePerusteet-palvelussa ja muu digitaalisen osaamisen sisältö on julkaistu Opetushallituksen sivuilta. Uudet lukutaidot -kehittämishjelma toteutettiin yhteistyössä Kansallisen audiovisuaalisen instituutin kanssa. Lasten ja nuorten digitaalisen osaamisen kuvauksia ylläpidetään ja kehitetään jatkossakin. Lisäksi edelleen tuetaan digitaalisen osaamisen kehittymistä, tuottamalla tukea esimerkiksi kriittisen digitaalisen lukutaidon edistämiseen ja tekoälyn hyödyntämiseen opetuksessa.

Taiteen perusopetuksen indikaattorityö on jatkunut vuonna 2021 valmistuneen suunnitelman mukaan. Luonteeltaan strategisten ja pedagogisten indikaattoreiden valmistelutyö on jatkunut yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa. Indikaattoreiden validoinnissa hyödynnetään asiakaspalautetta ja -kokemuksia ennen varsinaista käyttöönottoa 2024.

Lukiokoulutuksessa uusin opetussuunnitelma otettiin käyttöön myös kolmannen vuosiluokan opiskelijoilla. Opetushallitus tuki opetussuunnitelmien toimeenpanoa koulutuksilla, informaatio-

ohjauksella ja tukimateriaaleilla. Toimeenpanoa tuki **lukiokoulutuksen laatutyön kehittäminen**, jonka tuloksena marraskuussa 2022 julkaistiin lukiokoulutuksen laatustrategia. Lukioiden kehittäjiä saavutettiin erityisen hyvin lokakuussa järjestetyillä XIV valtakunnallisilla lukiopäivillä, joille osallistui 358 henkeä teemalla Parempaa arkea ja kokonaisvaltaista hyvinvointia.

Opetushallituksen koordinoima Lukioiden kehittämisverkosto (LUKE) jatkoi monipuolista toimintaansa valtakunnallisesti ja alueellisesti. Lukioiden laatutyötä varten jaettiin vuosille 2021–2024 13,1 milj. euroa valtionavustuksina, joilla toteutettujen kehittämishankkeiden tuloksia esiteltiin verkoston seminaareissa. Lisäksi julkaistiin LUKE-seminaarin yhteydessä LUKE-verkoston verkkojulkaisu Laadukasta meininkiä lukioissa.

Lukion opetussuunnitelman perusteiden 2019 toimeenpano on lähtenyt hyvin käyntiin pääsääntöisesti Kansallisen arviointikeskuksen keväällä 2023 julkaiseman arvioinnin ja Opetushallituksen vuonna 2023 laatiman lukioiden opetussuunnitelma-analyysin perusteella. Tosin lukioiden välillä on suuriakin eroja. Opetushallitus kannustaakin lukioita seuraavan kolmivuotiskauden aikana paikallisten opetussuunnitelmien tuotekehittelyyn, jotta perusteiden kaikki mahdollisuudet tulevat täysin hyödynnetyiksi: esimerkiksi laaja-alaisen osaamisen ja oppiaineiden yhteisten opintojaksojen rakentamisessa on vielä paikoitellen parantamisen varaa.

Hallituskaudella 2019–2023 Lapsi- ja perhetyön muutosohjelman (LAPE) toimeenpanoa jatkettiin osana **Tulevaisuuden sote-keskus -ohjelmaa**. Keskeiset LAPE-sisällöt Tulevaisuuden sote-keskus -ohjelmassa olivat perhekeskusten kehittäminen sekä matalan kynnyksen mielen-terveys- ja päihdepalveluiden kehittäminen, jonka tiimoilta oli tunnistettavissa neljä kehittämisen teemaa, joita ohjelmissa erityisesti painotettiin: opiskeluhuollon, kasvatus- ja perheneuvonnan, nuorten päihdepalveluiden sekä neuvonnan ja -nuorten palvelukokonaisuuksien kehittäminen. Perhekeskuskehittämisen rinnalla käynnistynyt Sähköinen perhekeskus -kehittäminen vuosina 2021–2023 vastasi LAPE-muutosohjelmassa havaittuun tarpeeseen kehittää sähköisiä palveluja.

Valtakunnallinen **vaativan erityisen tuen** VIP-verkostohanke päättyi 2022. Oikeus oppia -ohjelmaan kuuluneen hankkeen valtionavustusten turvin tekemä kehittämistyö kunnissa oppimisen tuen ja inklusion sekä laadun ja tasa-arvon kehittämisessä jatkuivat vielä vuonna 2023. Sitouttavan kouluyhteistyön kehittäminen jatkui kevään 2023 ajan. Vaikka osa hanketyöstä oli päättynyt, näimme vuonna 2023 jatkuvien hankkeiden monialaisen yhteistyön koordinaatio edelleen tärkeänä. Toteutimme keväällä 2023 verkostoitumistapaamisia sekä tarjosimme paikallisille hanketoimijoille apua, ohjausta sekä tukea paikallisen kehittämistyön vakiinnuttamiseksi.

Opetushallitus on kehittänyt opetushallinnon kansallisia digitaalisia palveluita ja niiden vaikuttavuutta tavoitteena kansainvälinen edelläkävijyys ja tasa-arvon turvaaminen

Olemme jatkaneet aktiivisena toimija kansallisissa kasvatus- ja opetusalan **digitaalisten palveluiden ja toimialan digitaalisen ekosysteemin kehittämishankkeissa**, keskeisimpänä Jatkuvan oppimisen digitaalisen palvelukokonaisuuden (JOD) kehittäminen. Opetus- ja kulttuuriministeriön, työ- ja elinkeinoministeriön, KEHA-keskuksen ja Opetushallituksen yhteistyössä kehitettävä kokonaisuus on osa Suomen kestävän kasvun ohjelmaa. Kehittyvä JOD-kokonaisuus muodostuu toisiinsa kytkeytyvistä sähköisistä palveluista ja tietovarannoista.

Digitaalisten palvelujen avulla ihmiset voivat jatkossa aiempaa paremmin saada tietoa koulutus- ja työmahdollisuuksista ja ohjausta päätösten tueksi. Digitaaliset palvelut tukevat myös ennakointia ja tiedon hyödyntämistä. Osallistuimme vuonna 2023 JOD-hankkeen valmisteluun, arkkitehtuurityöhön sekä toimimme aktiivisesti hankeorganisaatiossa. Toteutimme JOD-hankkeen ohjausryhmän linjauksen mukaisesti Opintopolku.fi-palvelun koulutustarjonnan jatkokehityksen kattamaan laajemmin eri hallinnonalojen julkisrahoitteinen koulutus. Laadimme hankkeelle selvityksen markkinaehtoisen koulutustarjonnan lisäämisestä Opintopolku.fi -palveluun. Osana JOD-hanketta olemme käynnistäneet yksilön työkokonaisuuden määrittelyn yhdessä hanketoimiston kanssa.

Olemme jatkaneet säännöllistä yhteistyötä **Korkeakoulujen digivisio 2030** -hankkeen ja kuntavetoisen **DigiOne-hankkeen** toimijoiden kanssa. Pitkäjänteinen aktiivinen osallistuminen ja suunnitelmallinen yhteistyö Opetushallituksen sisällä ja kumppaneiden kanssa on vahvistanut toimialan digitalisaation tilannekuvan hallintaa Opetushallituksessa. Kokonaisarkkitehtuurityö on edennyt hyvin yhteistyössä eri toimijoiden kanssa ja luottamuksellinen yhteistyö on tehnyt mahdolliseksi ekosysteemissä toimimisen. Keväällä 2023 julkaistiin Kasvatuksen ja koulutuksen digitalisaation linjaukset 2027, jonka mukaan Suomi on maailman johtava kestävän digitalisaation kehittäjä ja hyödyntäjä kasvatuksessa, opetuksessa ja koulutuksessa vuonna 2027. Opetushallitus osallistui aktiivisesti linjausten valmisteluun yhdessä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa ja on käynnistänyt toimenpiteitä linjausten toteuttamiseksi.

Varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen sekä vapaan sivistystyön digitalisaation viitekehystyö on opetus- ja kulttuuriministeriön hanke, joka toteutetaan yhteistyössä Opetushallituksen ja toimialan kanssa. Digitalisaation viitekehys toteuttaa Suomen digitaalisen kompassin ja Kasvatuksen ja koulutuksen digitaalisia linjauksia 2027 varhaiskasvatuksessa, esi- ja perusopetuksessa sekä vapaassa sivistystyössä. Olemme koonneet yhdessä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa viitekehysten sisälle työpaketteihin jo olemassa olevia sekä tunnistettuja digitaalisen kehittämisen tehtäviä. Toteutamme tehtäviä yhdessä eri toimijoiden, organisaatioiden ja sidosryhmien kanssa. Tehtävät ovat erilaisia sisällöiltään ja kestoltaan, mutta edistävät

osaltaan digitalisaation kehittämistä varhaiskasvatuksessa, esi- ja perusopetuksessa tai/sekä vapaassa sivistystyössä.

Jatkoimme **ePerusteet-palvelun** ylläpitoa, eri koulutusmuotojen paikallisten suunnitelmien käyttöönoton tukea sekä kehitystyötä käyttäjälähtöisesti. Vuoden 2023 aikana toteutettiin laaja koko palvelun kattava asiakasymmärryksen keruu tulevaisuuden visiota varten, viimeisteltiin järjestelmäkokonaisuuden aiempina vuosina aloitettujen työkalujen kehitystä ja käyttöönottoa sekä toteutettiin uusia osaamiskuvauksia palveluun koulutuksenjärjestäjien ja kansalaisten käyttöön. Kerätyn asiakasymmärryksen pohjalta valtakunnallisten perusteiden ja paikallisten suunnitelmien löydettävyyttä parannettiin sekä kehitettiin palvelua Opetushallituksen määräyskokoelmana. Vuoden aikana myös toteutettiin dokumenttien generoimisen laaja uudistus.

Vuoden aikana otimme lisää askelia tukemaan osaamisperusteisuutta sekä jatkuvaa oppimista ja siten koulutuksellista tasa-arvoa toteuttamalla Uudet lukutaidot -ohjelmassa rakennettujen digitaalisen osaamisen kuvausten hallinta sekä kansallisten perustaitojen osaamismerkkien kuvausten hallinta ePerusteet-palveluun.

Laajassa yhteistyössä rakennetun ja asiakasymmärrykseen pohjautuvan vision mukaisesti Opetushallitus näkee ePerusteet-palvelukokonaisuuden tulevaisuudessakin tärkeänä työkaluna Opetushallituksen perustemääräysten valmisteluun, kasvatukseen, opetuksen ja koulutuksen järjestäjien paikallisten suunnitelmien laadintaan ja hyödyntämiseen. Osaamisen kuvausten tietovarantona palvelun tuottama data on laadukasta ja helposti muiden opetuksen palveluiden hyödynnettävissä.

Vuoden **2023 opiskelijavalinnat tehtiin uudistuneessa Opintopolussa**. Uusi palvelu on aikaisempaa joustavampi, selkeämpi ja kustannustehokkaampi. Palvelua jatkokehitettiin käyttäjälähtöisesti toimintavuoden aikana tavalla, joka tukee jatkuvan oppimisen digitaalisten palveluiden kehittämisen tavoitteita. Vanha Opintopolku sammutettiin 19.1.2023.

Varhaiskasvatuksen **tietovaranto Vardan** indikaattoritietojen hyödyntäminen laajentui varhaiskasvatuksen henkilöstön tietoihin. Vuonna 2023 julkaisimme ensimmäistä kertaa Opetushallituksen Vipunen-tilastopalvelussa varhaiskasvatuksen henkilöstöstä valtakunnallista tietoa sekä kolme kokonaan uutta varhaiskasvatusraporttia. Aloitimme henkilöstötietojen säännöllisen tietojen luovutuksen Vardasta Karville varhaiskasvatuksen laadunarviointijärjestelmä Valssin käyttöönottoa varten. Tämän lisäksi jatkoimme säännöllisiä tiedonluovutuksia Kelalle, Tilastokeskukselle ja Vipunen-tilastopalvelulle sekä julkaisimme varhaiskasvatuksen vuosiraportit toista kertaa. Yksittäisiä tiedon luovutuksia viranomais- ja tutkimuskäyttöön tehtiin 11 kappaletta. Vuonna 2023 valmistauduimme myös varhaiskasvatuksessa annettavan tuen tietojen talentamiseen määrittelyillä ja toteutuksella.

Opetushallituksen tunnistuksenvälityspalvelun **MPASSid-palvelun** käyttö jatkoi kasvuaan vuonna 2023. Palvelun avulla oppijat, opettajat ja muu kouluhenkilökunta voivat kirjautua eri sähköisiin oppimispalveluihin käyttämällä omia koulusta saamiaan käyttäjätunnuksia. Palvelu tekee kouluarjesta sujuvampaa ja vähentää käyttäjätunnuksiin liittyvää hallinnollista työtä niin koulutuksen järjestäjien kuin palveluntarjoajien päässä. Viime vuoden aikana MPASSid:n kautta kirjaututtiin eri oppimispalveluihin yli 25 miljoonaa kertaa. MPASSid kirjautumismäärät kasvoivat melkein 70 % vuoteen 2022 verrattuna (15 milj.). Uudistimme palvelun hallintoa ja julkaisimme palvelun uudet käyttöehdot vuoden lopussa. Käyttöehtojen isoimpana muutoksena on helpottaa koulutustoimijoiden ja palveluntarjoajien henkilötietojen käsittelystä sopimista.

Vuonna 2023 **KOSKI-palveluun** (opetuksen ja koulutuksen valtakunnallinen tietovaranto) alettiin tallentaa opiskeluoikeus- ja suoritustietoja seuraaviin koulutusmuotoihin:

- Helsingin eurooppalainen koulu (tallennusvelvollisuus 1.1.2023 alkaen)
- Taiteen perusopetus (ei tallennusvelvollisuutta, vaan mahdollisuus tallentaa taiteen perusopetuksen opiskeluoikeus- ja suoritustietoja 1.1.2023 alkaen)
- Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen rahoittamat opinnot (tallennusvelvollisuus 1.1.2022 alkaen, mutta tallennukset aloitettu pääasiassa vasta 1.1.2023 alkaen)

Olemme kehittäneet KOSKI-tietojen hyödyntämistä viranomaiskäytössä ja muussa käytössä vuoden 2023 aikana monella tavalla. Teimme esimerkiksi reaaliaikaista KOSKI-dataa päätöksenteossa käyttävien Kelan ja Maahanmuuttoviraston viranomaisrajapintoihin teknisiä ja sisällöllisiä muutoksia ja parannuksia. Lisäksi toteutimme Kelalle mm. mahdollisuuden tehdä koneellista opintojen edistymisen seuranta lukiokoulutuksessa ja ammatillisessa koulutuksessa. Kehitimme KOSKI-palvelun ja Ylioppilastutkintorekisterin välistä integraatiota sekä toteutimme Oma Opintopolku -palveluun käyttöliittymän, josta oppija saa tulostettua digitaalisen ylioppilastutkintotodistuksen. Saimme valmiiksi tietojen luovuttamisen KOSKI-palvelusta Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskukselle (JOTPA) opetuksen ja koulutuksen valtakunnallisesta tietovarannosta sekä muun kuin säännellyn koulutuksen rekisteristä. Tietojen luovutus toteutettiin uudella teknisellä ratkaisulla, jota hyödynsimme myös Tilastokeskukselle luovutettavien tietojen toteutuksessa sekä KOSKI-datan laadun varmistamisen automatisointiin tähtäävän kehittämisshankkeen valmistelutyössä. Toteutimme myös KOSKI-palvelun arkistointiratkaisun viranomaisvalmistelun, jonka seurauksena saimme Kansallisarkistolta seulontapäätöksen. Vuonna 2023 kehitimme myös ns. OmaData-konseptin (kansalainen itse jakaa tietojaan kolmansille osapuolille) mukaisia tiedonluovutuksia niin, että tietojen jakaminen olisi jatkossa mahdollista yhä useammassa palvelussa ja yhä helpommin.

Olemme vahvistaneet **eHOKSin** teknistä ylläpitoa ja käytettävyyttä, mukaan lukien valtakunnallisten opiskelijapalautteiden ja työelämäpalautteiden kerääminen. Uutena palveluna otettiin käyttöön Organisaatioiden rekisteröintipalvelu muuta kuin säänneltyä koulutusta järjestäville

uusille koulutustoimijoille. Käyttäjälähtöisesti kehitetty palvelu on uusien koulutustoimijoiden työkalu organisaation rekisteröitymiseen ja käyttöoikeuksien hallinnan prosessiin sekä JOTPA:n virkailijoille.

Vuonna 2023 **Opintopolun koulutustarjontaan** on tuotu puuttuvat koulutustyyppit, ja vanha koulutustarjontapalvelu lakkautettiin. Koulutustarjonnan selaamista ja koulutusten etsimistä kehitettiin muun muassa luomalla hakuun ennakoiva tekstinsyöttö, parantamalla rajainmahdollisuuksia sekä luomalla ohjaava haku. Etusivu uudistettiin luomalla etusivulle pikalinkkejä tiettyyn koulutustarjontaan, ja oppilaitossivujen toimintaa kehitettiin. Lisäksi koulutustarjonnan tuonti-rajapintoja parannettiin niin ohjeistuksen kuin validaatioiden tasolla.

1.5. Toiminnallinen tehokkuus

Opetushallituksen toiminnallisen tehokkuuden, tuottavuuden ja taloudellisuuden kuvaaminen tuotetaan kustannuslaskennan tietojen pohjalta. Tietoja tuotetaan työpanoksen kohdistumisena Opetushallituksen ydintoiminnoille sekä vastaavien toimintojen kokonaiskustannuksina, näiden yhdistämisenä selkeisiin, mitattaviin suoritemääriin.

Opetushallituksen (virasto ja erillisyyksiköt) henkilötyövuodet 487,7 jakautuivat lähes samoin kuin edellisvuonna ydintoimintaan (ao. graafin kohteet) 63 %, tukitoimintaan 19 % ja palkalliseen poissaoloon 18 %.

Taulukko 6. Opetushallituksen (virasto ja erillisyyksiköt) henkilötyövuodet toiminnoittain

Toiminto	2023	2022	2021	2020
KV-liikkuvuus ja yhteistyö	115,0	111,0	108,5	104,3
Koulutuksen ja opetuksen kehittämiseen liittyvä in-formaatio-ohjaus	99,6	102,4	79,0	76,1
Seuranta ja tietopalvelut	50,4	48,8	52,0	54,5
Arviointitoiminta	46,4	47,7	49,6	49,5
Opintopolun palvelukokonaisuus	44,2	42,0	33,7	25,4
Perusteprosessi	34,8	33,5	32,8	29,9
Ylioppilastutkinto	23,9	24,2	24,7	24,7
Liiketaloudellinen maksullinen palvelutoiminta	23,5	20,1	21,8	25,6
Jatkuva oppiminen ja työllisyys	14,8	10,0	0,0	0,0
Valtionapuviranomaistehtävät	11,5	8,6	10,6	9,9
Viranomaispalvelut	11,3	8,3	9,2	9,2
KV-verkostotoiminta	4,6	2,5	2,5	2,6
Maksullinen palvelutoiminta	3,7	4,4	3,2	1,3
KV-toimintojen vaikuttavuus	2,6	1,8	3,6	4,6
Muut	1,5	2,4	2,7	0,0
Toiminnot yhteensä	487,7	467,5	434,2	417,6

Taulukossa 7 esitetyt toimintojen kokonaiskustannukset kasvoivat 7,7 milj. euroa vuodelle 2023 verrattuna edelliseen vuoteen.

Jatkuva oppiminen ja työllisyys aiheutti suurimman kasvun 1,6 milj. euroa eli 119 % edellisvuoteen verrattuna. Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus keskittyi digitaalisten palveluiden ja järjestelmien kehittämiseen, mikä aiheutti kustannusten kasvun. Viranomaispalvelut kasvoivat edellisvuoteen verrattuna 1,1 milj. euroa eli 71 %. Kasvu aiheutuu Opetushallituksessa alkaneesta uudesta toiminnasta yleisestä kielitutkinnosta. Edellisten osalta kasvu näkyi myös henkilötyövuosien kasvuna, jotka on esitetty taulukossa 6.

Taulukko 7. Opetushallituksen (virasto ja erillisyyksiköt) toimintojen kokonaiskustannukset (1000 eur)

Toiminto	2023	2022	2021	2020
Koulutuksen ja opetuksen kehittämiseen liittyvä informaatio-ohjaus	27 616	28 465	23 927	23 682
Kv-liikkuvuus ja yhteistyö	14 109	12 810	11 402	10 510
Opintopolun palvelukokonaisuus	10 613	9 405	7 305	6 299
Ylioppilastutkinto	10 362	10 425	10 715	11 162
Arviointitoiminta	6 255	5 065	4 576	4 521
Seuranta ja tietopalvelut	5 459	4 989	5 608	5 780
Perusteprosessi	3 450	3 215	3 091	3 170
Liiketaloudellinen maksullinen palvelutoiminta	3 421	2 635	2 800	3 532
Jatkuva oppiminen ja työllisyys	2 992	1 369	0	0
Viranomaispalvelut	2 651	1 544	1 072	861
Valtionapuviranomaistehtävät	1 339	990	1 140	939
Kv-verkostotoiminta	767	508	407	274
Maksullinen palvelutoiminta (arviointi)	536	596	394	125
Kv-toimintojen vaikuttavuus	384	227	341	420
Muut	2	29	50	0
Toiminnot yhteensä	89 955	82 272	72 827	71 277

1.5.1 Toiminnan tuottavuus

Valtionavustuspäätöksiä tehtiin 2 318 kpl (2022/2 306 kpl), sis. Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen avustuspäätökset 194 kpl (2022/374 kpl). Kansallisista valtionavustuspäätöksistä kielteisten osuus oli 33 % (767 kpl). Valtionavustuksina jaettavaa määrärahaa on ollut käytettävissä edellisvuotta vähemmän.

Kansainväliseen toimintaan liittyviä apurahapäätöksiä tehtiin 3 235 kpl (2022/2 728 kpl). Kansainvälisen toiminnan apurahapäätöksistä kielteisten osuus oli 56 % (1 810 kpl), mikä johtuu rahoituksen kovasta kilpailusta. Rahoitusta jaettiin yhteensä 75 milj. euroa. Jaettu rahoitus kasvoi vuoteen 2022 verrattuna noin 18,4 % ja hakemusten määrä 18,6 %. Liikkuvuusohjelmiin osallistuneiden määrät ovat kasvaneet samassa ajassa 20,1 %.

Taulukko 8. Toteuma tulossopimuksen mukaisista tavoitteista

Mittarit	2023	2023	2022	2021
	tavoite	toteuma	toteuma	toteuma
Valtionavustuspäätökset kpl/htv	250	202	269	203
Kansainvälisten toimintojen apurahapäätökset kpl/htv	60	28	25	19
Koulutettavapäivät/htv	370	259	782	346

Toiminnan taloudellisuutta kuvaavista indikaattoreista valtionavustustoiminta ylitti asetetun tavoitteen. Valtionavustustoiminnan koordinoitua on koottu yhteen yksikköön, joka on keskittynyt laadulliseen sekä enemmän prosessimaiseen toimintatapaan. Prosessien sähköistämällä, toimintaa kehittämällä sekä yhdenmukaistamalla valtiotasoisesti toimintojen taloudellisuutta voidaan jatkossa edelleen parantaa.

Kansainväliset liikkuvuus- ja yhteistyöohjelmat ovat riippuvaisia EU-proseduureista järjestelmäratkaisuineen. Toiminnan taloudelliset indikaattorit ovat kehittyneet positiivisesti kasvavassa kokonaisuudessa, mutta rajoittavia tekijöitä on enemmän kuin kansallisesti hallinnoidussa valtionavustustoiminnassa.

Taulukko 9. Toteuma tulossopimuksen mukaisista tavoitteista

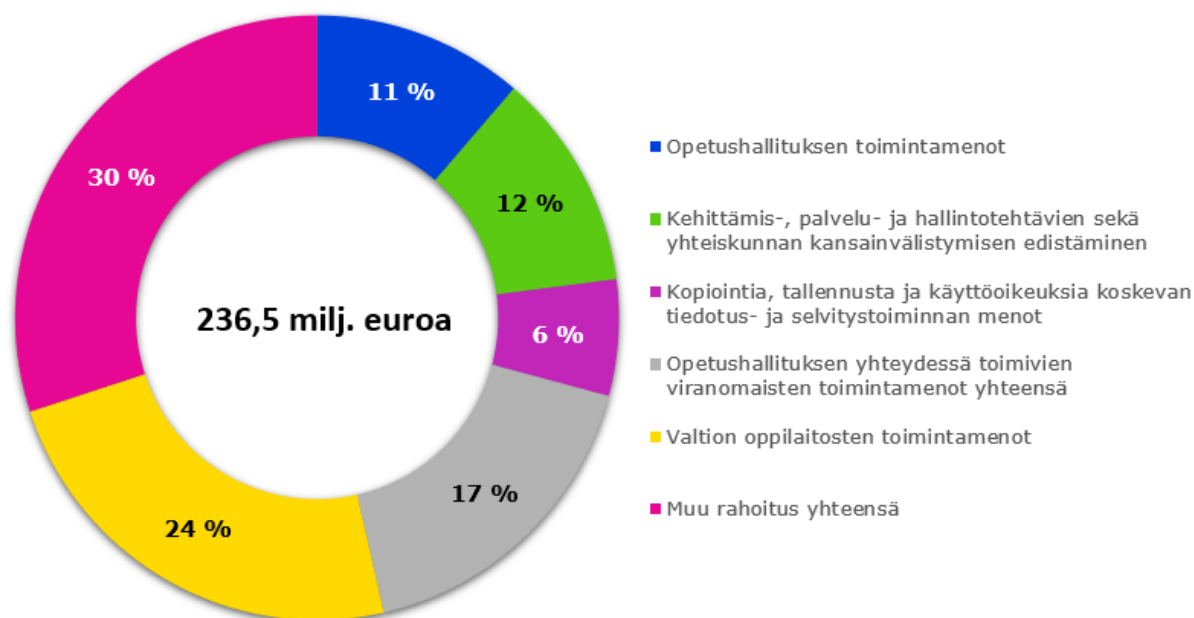
Mittarit	2023	2023	2022	2021
	tavoite	toteuma	toteuma	toteuma
Valtionavustusprosessi 1 000 euroa/htv	75	120	115	107
Kansainväliset liikkuvuus- ja yhteistyöohjelmat 1 000 euroa/htv	95	107	115	105

Taulukko 10. Koko kirjanpitoyksikön talousarviomäärärahojen käyttö (netto) ja käytön jakauma

	Käyttö 2022	Siirtynyt vuodelta 2022	TA 2023	Käytettävissä 2023	%-osuus koko määrä- rahasta	Käyttö 2023	%-osuus koko käytöstä	Siirtyy vuodelle 2024
Opetushallituksen toimintamenot	24 921 333	3 878 212	25 799 000	29 677 212	9,62 %	26 748 678	11 %	2 928 534
Kehittämis-, palvelu- ja hallintotehtävien sekä yhteiskunnan kansainvälistymisen edistäminen	26 795 526	6 920 111	27 107 000	34 027 111	11,03 %	27 557 399	12 %	6 052 590
Kopiointia, tallennusta ja käyttöoikeuksia koskevan tiedotus- ja selvitystoiminnan menot	14 674 700	19 081	15 377 000	15 396 081	4,99 %	14 674 700	6 %	721 381
Opetushallituksen toimintamenomomentti yhteensä	66 391 559	10 817 404	68 283 000	79 100 404	26 %	68 980 776	29 %	9 702 505
Opetushallituksen yhteydessä toimivien viranomaisten toimintamenot								
Kansallinen koulutuskeskuksen arviointikeskus	3 986 601	672 735	4 560 000	5 232 735		5 058 746	2 %	173 990
Ylioppilastutkintolautakunnan kanslia	2 412 228	262 821	5 221 000	5 483 821		4 084 610	2 %	1 399 210
Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus	34 800 106	32 313 866	39 833 000	72 146 866		31 726 609	13 %	38 831 381
Opetushallituksen yhteydessä toimivien viranomaisten toimintamenot yhteensä	41 198 935	33 249 422	49 614 000	82 863 422	27 %	40 869 966	17 %	40 404 581
Valtion oppilaitosten toimintamenot	54 282 723	11 172 796	49 836 000	61 008 796		55 636 309	24 %	5 372 487
Valtion oppilaitosten toimintamenot	54 282 723	11 172 796	49 836 000	61 008 796	20 %	55 636 309	24 %	5 372 487
Kansainvälinen yhteistyö	0	40 000	40 000	80 000		0		40 000
Jatkuva oppiminen ja osaamisen kehittäminen	620 373	667 233	131 500	798 733		798 733		0
Yleissivistävän koulutuksen, varhaiskasvatuksen ja vapaan sivistystyön yhteiset menot	19 852 320	3 776 017	3 441 056	7 217 073		4 452 342		2 753 146
Ammatillisen koulutuksen yhteiset menot	16 706 300	23 315 559	11 895 640	35 211 199		25 869 392		9 341 807
Korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteiset menot	223 014	611 664	620 800	1 232 464		609 265		373 200
Opetus- ja kulttuuriministeriön toimintamenot	138 388	10 000	307 000	317 000		269 212		47 788
Valtionavustukset (arviomäärärahat ja muut)	51 665 811		37 361 500	37 361 500		36 703 887		
Valtionavustus järjestöille (kiinteä mr)	1 526 000		1 948 000	1 948 000		1 948 000		
Rahapelitoiminnan voittovarot (arviomäärärahat)	135 375		0	0		0		
Muiden pääluokkien määrärahat	406 951	603 762	846 984	1 450 745		351 993		1 025 967
Muu rahoitus yhteensä	91 274 533	29 024 235	56 592 480	85 616 714	28 %	71 002 824	30 %	13 581 908
Kaikki yhteensä	253 147 750	84 263 856	224 325 480	308 589 336	100 %	236 489 875	100 %	69 061 480

Opetushallituksen kirjanpitoyksikön talousarviotaloudesta, joka on yhteensä 308,6 milj. euroa, 48 % kohdistui valtionavustus- ja erilaisiin kehittämismäärärahoihin. Edellisvuonna talousarviotalouden kokonaissumma oli 340,7 milj. euroa, muutos selittyy pääasiassa Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen toimintamenorahoituksen laskusta (10,5 milj. euroa) ja valtionavustus- ja kehittämismäärärahojen laskusta (21,4 milj. euroa). Talousarviomäärärahojen käyttötoteuma oli 236,5 milj. euroa. Käyttötoteuman kohdistuminen käy ilmi alla olevasta kuvasta.

Siirtyvien talousarviomäärärahojen kanta väheni 70 milj. eurosta 69 milj. euroon. Siirtyvistä talousarviomäärärahoista 56 % kohdistuu Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskukselle. Siirtyvissä talousarviomäärärahoissa on mukana sekä Opetushallituksen itsensä siirtämät että ministeriön määrärahakirjeillä kohdistamat siirtyneet määrärahat

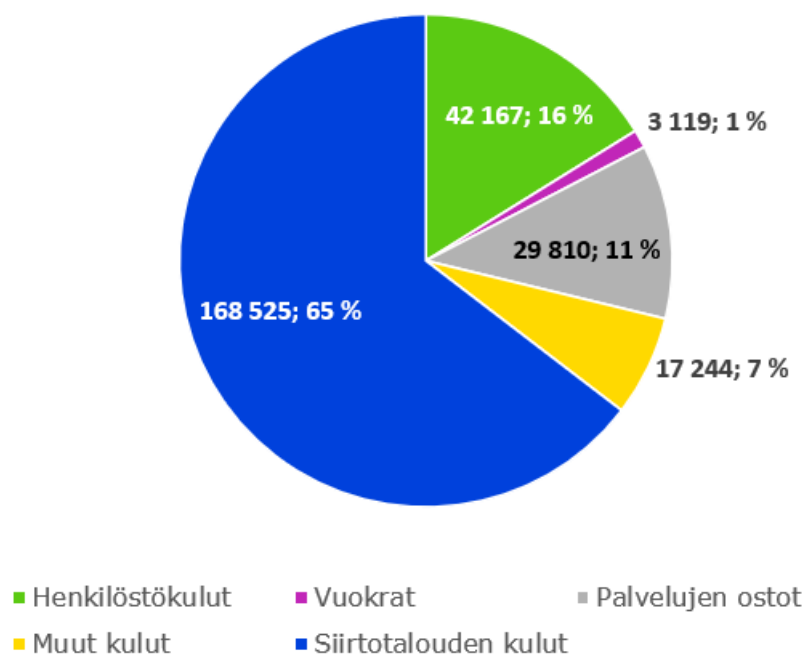

Kuva 1. Talousarviomäärärahojen käytön jakauma 2023 (Opetushallitus KPY)

Opetushallitus-viraston perustoimintaan käytössä oleviin perustoimintamenoihin oli käytettävissä vuonna 2023 29,7 milj. euroa (2022: 28,8 milj. euroa), joka on 9,62 % koko kirjanpitoyksikön talousarviorahoituksesta. Perustoimintamenojen käyttö oli 26,7 milj. euroa. Koko kirjanpitoyksikön talousarviomäärärahojen käytöstä perustoimintamenon osuus oli 11 %. Tämä on huomattavan vähän ottaen huomioon koko kirjanpitoyksikön toiminta, sen vastuut, monimutkaistunut toimintaympäristö ja uudet tehtävät koulutuksen kehittäjävirastona.

Taulukko 11. Opetushallitus (virasto ja erillisyksiköt) toiminnan kuljen jakauma ja muutos

Kulujakauma (1 000 euroa)	2023	2022	2021	2020	Muutos 2022-2023	Muutos %
Henkilöstökulut	42 167	39 012	35 560	34 613	3 155	8,1 %
Vuokrat	3 119	2 909	2 352	2 020	210	7,2 %
Palvelujen ostot	29 810	25 917	21 709	21 386	3 893	15,0 %
Muut kulut	17 244	16 684	15 667	15 850	560	3,4 %
Siirtotalouden kulut	168 525	181 343	113 591	170 073	-12 818	-7,1 %
Yhteensä	260 865	265 865	188 879	243 942	-5 000	-1,9 %

Kuva 2. Opetushallituksen (virasto ja erillisyksiköt) 266 milj. euron kulujakauma 2023 (1 000 euroa)

Opetushallituksen (virasto ja erillisyksiköt) toiminnan kulut olivat 261 milj. euroa. Kulut jakautuvat yllä olevan taulukon 11 ja kuvan 2 mukaisesti. Edellisvuoteen verrattuna kokonaiskulut ovat vähentyneet 5 milj. euroa. Tähän vaikutti siirtotalouden kulujen lasku 12,8 milj. euroa. Palvelujen ostot ja henkilöstökulut ovat kasvaneet edelliseen vuoteen verrattuna eniten. Palveluostojen nousuun vaikuttivat erityisesti tietotekniikan asiantuntija- ja ylläpitopalvelut (2,8 milj. euroa), muut palvelut (0,5 milj. euroa) sekä kokousten, seminaarien ym. järjestämispalvelut (0,3 milj. euroa). Virkapalkat ovat lisääntyneet 2,1 milj. euroa ja työsuhdepalkat 0,3 milj. euroa.

Henkilöstökulujen kasvuun vaikuttavat luonnollisesti kasvanut henkilöstömäärä. Henkilötyövuosien kasvu liittyi pääosin ulkopuolisella rahoituksella toteutettavien projektien ja kehittämishankkeiden resurssitarpeisiin.

Siirtotalouden kulut (169 milj. euroa) ovat 65 % kaikista viraston kuluista. Ne laskivat 7 % edelliseen vuoteen verrattuna. Tähän ovat pääosin vaikuttaneet koronapandemian tukitoimenpiteiden päättyminen. Myös Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen jakoi valtionavustuksia 4,5 milj. euroa vähemmän kuin vuonna 2022. (ks. muutoksen analyysi luku 1.7.2.)

Taulukko 12. Opetushallitus (omat nettoutetut perustoimintamenot) toiminnan tuottojen ja kulujen kehitys sekä kulujakauma

Käytön jakauma (1 000 eur)	2023	2022	2021	2020	Muutos	
					2022-2023	Muutos %
Muut toiminnan tuotot	-11 467	-11 426	-7 076	-4 971	41	0,4 %
Maksullisen toiminnan tuotot	-3 650	-1 594	-1 629	-1 596	2 056	128,9 %
Tuotot yhteensä	-15 117	-13 021	-8 705	-6 567	2 097	16,1 %
Henkilöstökulut	25 537	22 818	21 200	19 516	2 719	11,9 %
Palvelujen ostot	12 435	11 486	9 238	8 896	949	8,3 %
Vuokrat	2 544	2 438	1 910	1 263	105	4,3 %
Muut kulut	1 354	984	349	380	370	37,6 %
Siirtotalouden kulut	56	75	0	500	-19	-25,7 %
Kulut yhteensä	41 926	37 802	32 697	30 555	4 124	10,9 %
Nettokäyttö	26 808	24 781	23 993	23 988	2 027	8,2 %

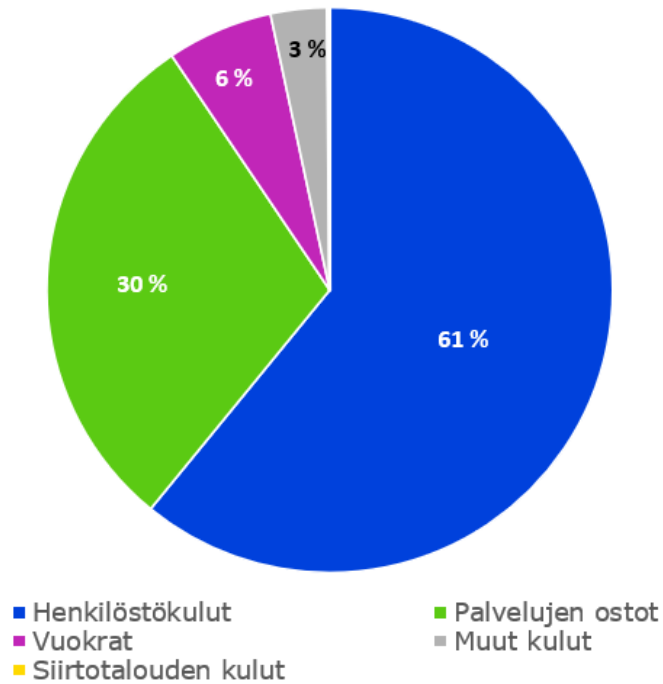
Opetushallituksen perustoimintamenojen tuotot kasvoivat 2,1 milj. euroa. Maksullisen toiminnan tuotot kasvoivat yleisten kielitutkintojen tutkintomaksujen siirryttyä Opetushallitukselle. Laki astui voimaan 1.1.2023. Muiden toiminnan tuottojen kasvuun vaikutti lähinnä sisäisten yhteistoiminnan kustannusten korvausten kasvu. Maksullinen palvelutoiminta on raportoitu kohdassa 1.4.3. erikseen.

Henkilöstökulujen kasvu selittyy pääosin kansainvälisten tehtävien lisääntymisen sekä muihin ulkopuolisella rahoituksella toteutettavien projektien ja hankkeiden resurssitarpeista. Näihin palkataan useimmiten määräaikaista henkilöstöä.

Palvelujen ostot ovat nousseet selkeästi edelliseen vuoteen verrattuna. Tähän vaikutti muiden palveluiden, tietotekniikan asiantuntija- ja ylläpitopalvelujen sekä kokousten ja seminaarien järjestämispalveluiden kasvu. Muissa palveluissa on ensimmäistä vuotta yleisten kielitutkintojen järjestäjien tutkintojen järjestelykulut (0,6 milj. euroa). Vuokrien nousu johtuu pääasiassa hintatason noususta. Opetushallitus luopui yhteensä 1,5 kerroksesta 1.12.2023. Näiden vaikutus vuokratuluihin tulee näkymään vuodesta 2024 alkaen. Perustoimintamenolta maksettiin myös

siirtotalouden kuluja 56 000 euroa. Tämä on tuloutettu ennakoista muihin yhteisrahoitteisen toiminnan tuottoihin

Alla kuvattuna perustoimintamenojen 41,9 milj. euroa bruttokulujakauma kuvattuna prosenttiosuuksina, valtaosa muodostuu kiinteistä kustannuksista: henkilöstökulut ovat 61 prosenttia kuluista.

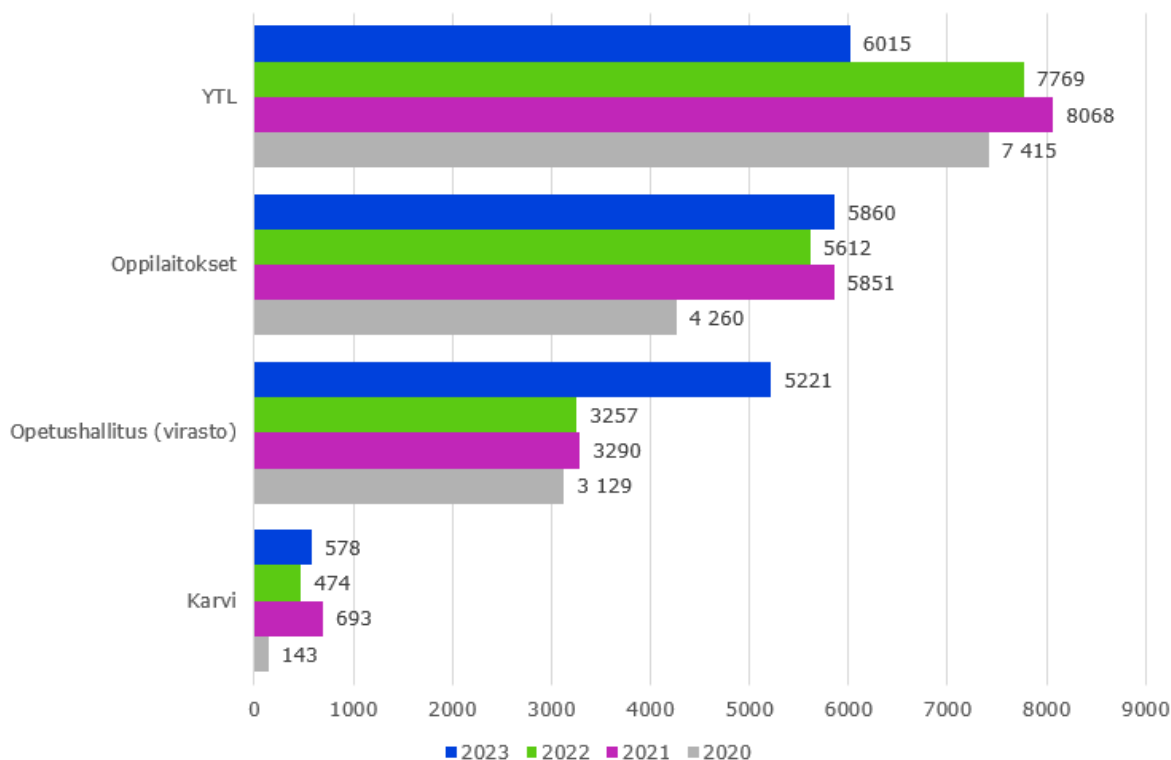
Kuva 3. Opetushallituksen perustoimintamenojen menojakauma (virasto, ilman erillisyksiköitä) vuonna 2023

1.5.2 Maksullinen toiminta

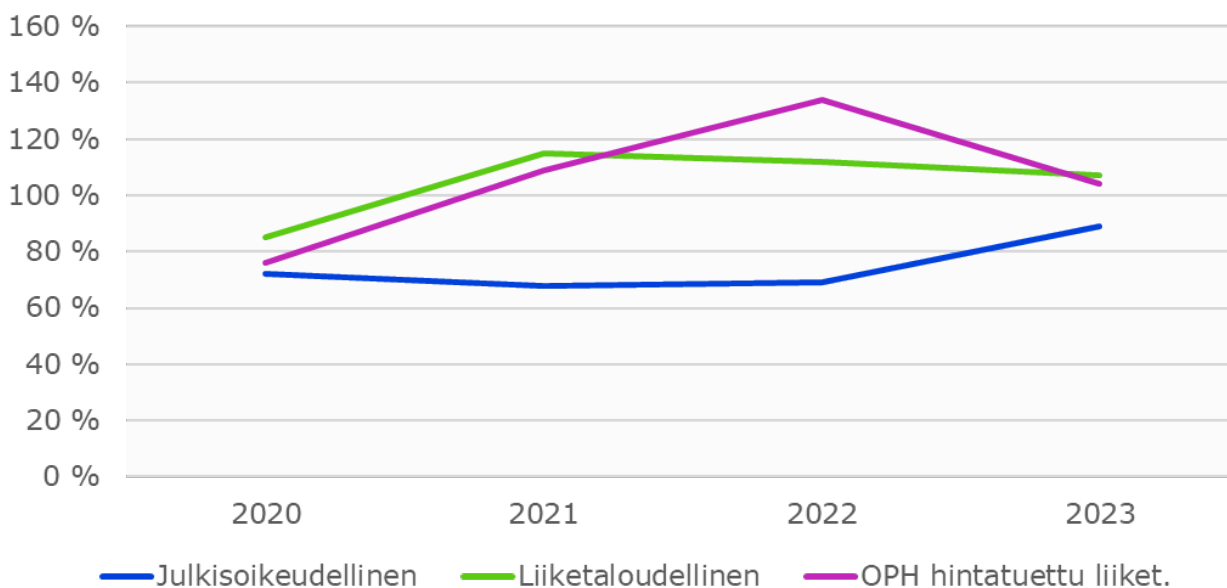
Opetushallitus kirjanpitoyksikön maksullinen toiminta koostuu julkisoikeudellisesta, liiketaloudellisesta ja hintatuetusta liiketaloudellisesta maksullisesta toiminnasta.

Kirjanpitoyksikön maksullisen toiminnan tuottojen kertymä on esitetty alla olevassa kuvassa. Maksullisen toiminnan tuotot olivat vuonna 2023 yhteensä 17,7 milj. euroa, joka on 0,6 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2022.

Valteri-koulun julkisoikeudellisen ja liiketaloudellisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat vuosien 2021–2023 ei ole täysin vertailukelpoisia. Valteri-koulun ohjaustoiminnan asiantuntijatyö, verkostotehtävät ja esimiestyö yhdenmukaistettiin rakenteiden, toimintatapojen ja käytänteiden suhteen vuonna 2021. Toimintakokonaisuuden vyörytyssääntöjä on muutettu vuonna 2023 vastaamaan paremmin aiheuttamisperiaatetta. Kustannusvastaavuuslaskelmat vuosien 2021–2023 välillä eivät ole täysin vertailukelpoisia.

Kuva 4. Maksullisen toiminnan tuotot vuosina 2020–2023

Kuva 5. Opetushallituksen (virasto) kustannusvastaavuuden kehitys vuosina 2020–2023

1.5.3 Julkisoikeudellinen maksullinen toiminta

Opetushallitus kirjanpitoyksikön julkisoikeudellisia suoritteita ovat ylioppilastutkinto, tutkintojen tunnustaminen, tutkinnot ja osa valtion oppilaitosten koulutusta tukevista palveluista. Julkisoikeudellisen toiminnan tuotot pysyivät edellisen vuoden tasolla ja kustannukset laskivat 9 prosenttia. Toiminannon kustannusvastaavuus parani hiukan ollen 55 %.

Ylioppilastutkintolautakunnan tuotot ovat laskeneet 1,7 milj. euroa eli 22 % liittyen lakimuutokseen ylioppilastutkinnon maksuttomuudesta.

Opetushallituksessa (virasto) alkoi uusi maksullinen toiminta, yleinen kielitutkinto, mikä näkyy tuottojen nousuna. Tuotot kasvoivat 1,7 milj. euroa. Opetushallituksen (virasto) julkisoikeudellisen toiminnan kustannusvastaavuus oli hyvällä tasolla ollen 89 %.

Valteri-koulun julkisoikeudellisen maksullisen toiminnan tuotot laskivat hiukan eli noin 4 %. Vuonna 2023 kustannuslaskentaa on tarkennettu, jotta kustannusten kohdentaminen toimintaan noudattaisi paremmin aiheuttamisperiaatetta. Vuoden 2023 kustannukset ovat osin tästä syystä vähentyneet 0,8 milj. euroa eli noin 22 %. Kustannusvastaavuuslaskelmat vuosien 2021–2023 välillä eivät ole täysin vertailukelpoisia. Tehty muutos myös heikentää toiminnan kustannusvastaavuutta.

Taulukko 13. Opetushallituksen kirjanpitoyksikön julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuuslaskelma

Julkisoikeudellinen toiminta	2023 toteutuma	2023 tavoite	2022 toteutuma	2021 toteutuma
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	10 440	0	10 387	11 117
Maksullisen toiminnan muut tuotot			3	
Tuotot yhteensä	10 440	0	10 390	11 117
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	94		165	114
Henkilöstökustannukset	9 311		10 570	9 730
Vuokrat	78		72	36
Palvelujen ostot	3 619		2 484	2 257
Muut erilliskustannukset	1 016*	0	1 504*	699
Erilliskustannukset yhteensä	14 118	0	15 159	12 836
Tukitoimintojen kustannukset	3 574*	0	4 149*	4 093
Poistot	0	0	1	1
Korot	0			
Muut yhteiskustannukset	1 124	0	1 362	0
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	4 698	0	5 512	4 094
Kokonaiskustannukset yhteensä	18 816	0	20 671	16 930
KUSTANNUSVASTAAVUUS				
Tuotot-kustannukset, euroa	-8 376	0	-10 281	-5 813
Kustannusvastaavuus-%	55 %	0 %	50 %	66 %
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki	0	0	0	0
KUSTANNUSVASTAAVUUS HINTATUEN JÄLKEEN				
Tuotot-kustannukset, euroa	-8 376	0	-10 281	-5 813
Kustannusvastaavuus-%	55 %	0 %	50 %	66 %
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki	0	0	0	0

*Valteri-koulun ohjauspalvelujen kustannuslaskennan muutos vuonna 2023 aiheuttaa vuosien välisten tietojen vertailuun haastetta. Vuodet eivät ole täysin vertailukelpoisia keskenään.

1.5.4 Liiketaloudellinen maksullinen toiminta

Opetushallitus kirjanpitoyksikön liiketaloudellinen toiminta sisältää muun muassa koulutus- ja konsultointipalvelut, oppimateriaalien ja julkaisujen tuottamisen, tietopalvelut, oppimistulosten arviointipalvelut, kasvatuksen ja koulutuksen toimialaan liittyvät tilausarviointit ja auditoinnit sekä merenkulun turvallisuuskoulutuspalvelut. Vuonna 2023 vain Opetushallituksen (virasto) liiketaloudellinen toiminta oli kannattavaa eli kustannusvastaavuus oli yli 100 prosenttia.

Liiketaloudellisen maksullisen toiminnan suurin tuottokertymä on Valteri-koulun 1,8 milj. euroa. Valteri-koulun toimintaan heijastui kuntapuolta koskevat hyvinvointialuejärjestelyt ja muuttunut taloustilanne. Haastavasta tilanteesta huolimatta liiketaloudelliset tuottotavoitteet saavutettiin. Vuonna 2023 kustannuslaskentaa on tarkennettu, jotta kustannusten kohdentaminen toimintaan noudattaisi paremmin aiheuttamisperiaatetta. Kustannusvastaavuuslaskelmat vuosien 2021–2023 välillä eivät ole täysin vertailukelpoisia. Tehty muutos myös heikentää toiminnan kustannusvastaavuutta.

Meriturvan tuotot nousivat edellisvuodesta 0,3 milj. euroa eli 23,2 %. Meriturvan toimintavuosi oli haasteellinen toimintaan kohdistuneiden remonttien ja yleisen hintojen nousun vuoksi. Meriturva sai vuoden aikana uusia asiakkuuksia ja nostettua oppilasmääriä, joiden ansiosta tuotot kasvoivat ja toiminnan kustannusvastaavuus nousi lopulta hyvälle tasolle 86 prosenttiin.

Vähälevikkisen oppimateriaalituotannon tuotot laskivat 0,09 milj. euroa eli 5,5 %. Vastaavasti kustannukset nousivat 0,24 milj. euroa eli noin 20 %, minkä ansiosta kustannusvastaavuus laski 104 prosenttiin ollen edelleen kannattavalla tasolla. Toiminta on tasaantumassa muutaman erittäin tuottoisan vuoden jälkeen.

Taulukko 14. Opetushallituksen kirjanpitoyksikön liiketaloudellisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma

Liiketaloudellinen toiminta	2023 toteutuma	2023 tavoite	2022 toteutuma	2021 toteutuma
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	7 233	0	6 738	6 803
Maksullisen toiminnan muut tuotot	10		7	0
Tuotot yhteensä	7 244	0	6 745	6 803
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	445	0	437	419
Henkilöstökustannukset	3 017	0	2 805	2 721
Vuokrat	1 640	0	1 681	1 595
Palvelujen ostot	1 506	0	1 284	1 172
Muut erilliskustannukset	756*	0	687*	494*
Erilliskustannukset yhteensä	7 363	0	6 894	6 401
Tukitoimintojen kustannukset	2 976*	0	3 077*	3 818*
Poistot	13	0	11	13*
Korot	2			
Muut yhteiskustannukset	997		981	
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	3 988	0	4 069	3 832
Kokonaiskustannukset yhteensä	11 351	0	10 963	10 233
KUSTANNUSVASTAAVUUS				
Tuotot-kustannukset, euroa	-4 107	0	-4 218	-3 430
Kustannusvastaavuus-%	64 %	0 %	62 %	66 %
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki	3 020	0	3 020**	2 830
KUSTANNUSVASTAAVUUS HINTATUEN JÄLKEEN				
Tuotot-kustannukset, euroa	-1 087	0	-1 198	-600
Kustannusvastaavuus-%	90 %	0 %	89 %	94 %
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki				
-talousarviossa	3 020		3 020	3 020
-siirtynyt edelliseltä vuodelta	620		620	430**
-yhteensä	3 640		3 640	3 450

*Valteri-koulun ohjauspalvelujen kustannuslaskennan muutos vuonna 2023 aiheuttaa vuosien välisten tietojen vertailuun haastetta. Vuodet eivät ole täysin vertailukelpoisia keskenään. 2021 lukuja mukautettu, jotta vuosien tiedot olisivat vertailukelpoisia.

** Vuoden 2022 Meriturvan hintatuki korjattu – käytetty 2 400

Taulukko 15. Valteri-koulun liiketaloudellisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma

Valteri-koulun (viraston) liiketaloudellinen toiminta	2023 toteutuma	2023 tavoite	2022 toteutuma	2021 toteutuma
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	1 813	1 841	1 964	1 714
Maksullisen toiminnan muut tuotot	0		0	0
Tuotot yhteensä	1 813	1 841	1 964	1 714
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	104	60	77	69
Henkilöstökustannukset	919	850	857	792
Vuokrat	4	16	12	2
Palvelujen ostot	34	100	83	65
Muut erilliskustannukset	226*	15	339*	167**
Erilliskustannukset yhteensä	1 287	1 041	1 368	1 096
Tukitoimintojen kustannukset	678*	750	821*	916
Poistot	0	0	0	0
Korot	0			
Muut yhteiskustannukset	314		325	
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	992	750	1 146	916
Kokonaiskustannukset yhteensä	2 279	1 791	2 515	2 012
KUSTANNUSVASTAAVUUS				
Tuotot-kustannukset, euroa	-465	50	-551	-298
Kustannusvastaavuus-%	80 %	103 %	78 %	85 %
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki	0	0	0	0
Tuotot-kustannukset, euroa	-465	50	-551	-298
Kustannusvastaavuus-%	80 %	103 %	78 %	85 %
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki				
-talousarviossa	0	0	0	0
-siirtynyt edelliseltä vuodelta				
-yhteensä				

Kirjanpitoyksikön hintatuettu maksullinen toiminta on 45 prosenttia, koko liiketaloudellisesta maksullisesta toiminnasta, tuotoista laskettuna. Tuottotavoite molempien osalta saavutettiin. Vähälevikkisen oppimateriaalituotannon myynti on ollut viime vuodet tuottavaa. Toiminta on

kuitenkin tasaantumassa, mikä näkyy kuvassa 5, jossa on kuvattu opetushallituksen kustannusvastaavuuden kehitystä 2020–2023.

Taulukko 16. Opetushallituksen kirjanpitoyksikön liiketaloudellisen hintatuetun maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat

OPH (virasto) hintatuettu liiketaloudellinen toiminta	2023 toteutuma	2023 tavoite	2022 toteutuma	2021 toteutuma
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	1 570	1 200	1 661	1 660
Maksullisen toiminnan muut tuotot	2			
Tuotot yhteensä	1 572	1 200	1 661	1 660
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	4		2	1
Henkilöstökustannukset	555		458	511
Vuokrat	11		0	0
Palvelujen ostot	614		530	598
Muut erilliskustannukset	239	1 900	193	229
Erilliskustannukset yhteensä	1 423	1 900	1 183	1 339
Tukitoimintojen kustannukset	493	700	375	585
Poistot				1
Korot				
Muut yhteiskustannukset	189		145	
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	683	700	520	586
Kokonaiskustannukset yhteensä				
KUSTANNUSVASTAAVUUS	2 106	2 600	1 703	1 925
Tuotot-kustannukset, euroa	-534	-1 400	-41	-266
Kustannusvastaavuus-%	75 %	46 %	98 %	86 %
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki	620	620	620	430*
Tuotot-kustannukset, euroa	86	-780	579	164
Kustannusvastaavuus-%	104 %	70 %	134 %	109 %
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki				
-talousarviossa	620	620	620	620
-siirtynyt edelliseltä vuodelta	620	620	620	430
-yhteensä	1240	1240	1240	1050

Taulukko 17. Meriturvan liiketaloudellisen hintatuetun maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma

Meriturvan hintatuettu liiketaloudellinen toiminta	2023 toteutuma	2023 tavoite	2022 toteutuma	2021 toteutuma
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	1 667	1 200	1 359	1 500
Maksullisen toiminnan muut tuotot	0			
Tuotot yhteensä	1 667	1 200	1 359	1 500
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	306	0	319	333
Henkilöstökustannukset	895	0	839	838
Vuokrat	1 489	0	1 606	1 560
Palvelujen ostot	361	0	352	254
Muut erilliskustannukset	211	3 600	151	133
Erilliskustannukset yhteensä	3 261	3 600	3 266	3 117
Tukitoimintojen kustannukset	1 119	900	1 197	1 452
Poistot	13		11	11
Korot	2			
Muut yhteiskustannukset	320		324	
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	1 454	900	1 532	1 463
Kokonaiskustannukset yhteensä	4 715	4 500	4 798	4 580
KUSTANNUSVASTAAVUUS				
Tuotot-kustannukset, euroa	-3 048	-3 300	-3 439	-3 080
Kustannusvastaavuus-%	35 %	27 %	28 %	33 %
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki	2 400	2 400	2 400*	2 400
Tuotot-kustannukset, euroa	-648	-900	-1 039	-680
Kustannusvastaavuus-%	86 %	80 %	78 %	85 %
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki				
-talousarviossa	2400	2400	2400	2400
-siirtynyt edelliseltä vuodelta	0	0	0	0
-yhteensä	2400	2400	2400	2400

Taulukko 18. Opetushallitus (viraston) liiketaloudellisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma

OPH (viraston) liiketaloudellinen toiminta	2023 toteutuma	2023 tavoite	2022 toteutuma	2021 toteutuma
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	1 387	0	1 015	1 006
Maksullisen toiminnan muut tuotot	9			0
Tuotot yhteensä	1 396	0	1 015	1 006
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0		1	0
Henkilöstökustannukset	287		260	291
Vuokrat	135		63	33
Palvelujen ostot	478		265	187
Muut erilliskustannukset	55	0	-8	-44
Erilliskustannukset yhteensä	955	0	581	467
Tukitoimintojen kustannukset	257		236	408
Poistot	0		0	1
Korot	0		0	0
Muut yhteiskustannukset	98		90	0
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	355	0	326	409
Kokonaiskustannukset yhteensä	1 310	0	907	876
KUSTANNUSVASTAAVUUS				
Tuotot-kustannukset, euroa	86	0	108	130
Kustannusvastaavuus-%	107 %	0 %	112 %	115 %
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki	0	0	0	0
Tuotot-kustannukset, euroa	86	0	108	130
Kustannusvastaavuus-%	107 %	0 %	112 %	115 %
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki				
-talousarviossa	0	0	0	0
-siirtynyt edelliseltä vuodelta				
-yhteensä				

1.5.5 Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma

Yhteisrahoitteinen toiminta sisältää Erasmus+ ja Euroopan solidaarisuusjoukot -ohjelmat, muita pienempiä EU-ohjelmia ja hankkeita, pohjoismaisia ohjelmia ja hankkeita sekä kansallisesti rahoitettuja hankkeita. EU:lta saatu rahoitus väheni 12 prosenttia muun rahoituksen pysyessä lähes samalla tasolla kuin vuonna 2022. Vuonna 2023 päättyi yksi hanke, jonka takia EU:lta saatu rahoitus väheni. Omarahoitusosuus kasvoi hieman 45 prosenttiin.

Taulukko 19. Opetushallituksen kirjanpitoyksikön yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (laskelma omarahoitusosuudesta)

OPH kirjanpitoyksikön yhteisrahoitteinen toiminta (1000 euroa)	2023 toteutuma	2023 tavoite	2022 toteutuma	2021 toteutuma
YHTEISRAHOITTEISEN TOIMINNAN TUOTOT				
Muilta valtion virastoilta saatu rahoitus	143		219	308
EU:lta saatu rahoitus	6 614		7 537	4 822
Muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus	1 736		1 715	97
Yhteisrahoitteisen toiminnan muut tuotot	7		0	1 216
Tuotot yhteensä	8 500		9 471	6 442
Yhteisrahoitteisen toiminnan erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	45		51	32
Henkilöstökustannukset	5 016		4 587	4 210
Vuokrat	43		57	11
Palvelujen ostot	3 358		4 346	2 801
Muut erilliskustannukset	1 248		1 434	332
Erilliskustannukset yhteensä	9 711		10 475	7 386
Yhteisrahoitteisen toiminnan yhteiskustannusosuus				
Tukitoimintojen kustannukset	4 335		4 274	5 361
Poistot	1		1	10
Korot	0			
Muut yhteiskustannukset	1 491		1 401	
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	5 827		5 677	5 371
Kokonaiskustannukset yhteensä	15 538		16 151	12 757
OMARAHOITUSOSUUS				
(tuotot - kustannukset)	-7 038		-6 681	-6 315
Omarahoitusosuus, %	45 %		41 %	50 %

1.6. Tuotokset ja laadunhallinta

1.6.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Taulukko 20. Suoritemäärät – toteuma tulossopimuksen mukaisista tavoitteista

Mittarit	2020 toteuma	2021 toteuma	2022 toteuma	2023 toteuma	2023 tavoite
Opintopolku-palvelun kävijämäärä (lkm.)	14 950 000	17 913 268	24 363 224	12 048 938	18 500 000
Opintopolku-palvelussa julkaistujen koulutusten määrä (lkm.)	18 500	22 386	13 245	19 262	30 000
Oma Opintopolussa tarjolla olevat palvelut (lkm.)	3	4	5	5	8
KOSKI, kansalaisten kirjautumiset (lkm.)	936 606	1 064 000	1 331 919	1 674 356	1 200 000
KOSKI, kansalainen jakanut tietoaan linkillä	81 147	149 000	252 777	359 643	230 000
Asiakaspalveluratkaisussa käsiteltävät asiat (lkm.)	29 800	37 400	41 800	50 700	35 000
Myynnissä olevien julkaisujen ja vähälevikkisten oppimateriaalien määrä (kpl)	430	418	408	385	500
Saatavilla olevien oppimista tukevien kustannettujen digimateriaalien määrä (kpl)	227	145	148	136	155
Maksullisten koulutusten ja tapahtumien koulutettavapäivät (kpl)	5 722	7 556	5 578	6 065	8 000
Julkaistujen opsiemäärä ePerusteet -palvelussa (lkm.)	819	1 294	2 064	2 833	4 500

Opintopolku-palvelun kävijämäärä: Aikaisempien vuosien luvut eivät ole vertailukelpoisia vuoden 2023 luvun kanssa. Lisäksi vuoden 2023 tavoitetta ei pystytty arvioimaan ennakolta luotettavasti, koska vanha Opintopolku sammutettiin tammikuussa 2023 ja vanhan sekä uuden palvelun lukujen päällekkäisyys vaikeutti kävijöiden arviointia uudessa palvelussa. Vielä vuonna 2022 suurin osa hakijoista on tullut uuteen palveluun, mutta hakulomakkeen täyttäminen ja Oma Opintopolku -palvelun käyttö ovat rekisteröityneet vanhaan Opintopolkuun, minkä vuoksi käyttäjät ovat asioineet molemmissa palveluissa.

Opintopolku-palvelussa julkaistujen koulutusten määrä: Aikaisempien vuosien luvut eivät ole vertailukelpoisia vuoden 2023 luvun kanssa. Lisäksi koulutusten määrän on oletettu kasvavan tasaisesti, joka on ollut virhearvio.

Oma Opintopolussa tarjolla olevat palvelut: Vuonna 2023 ei Oma Opintopolkuun liitetty uusia palveluista. Ohjaus- ja kartoitus -palvelu toteutettaneen osana JOD-hanketta vuosien 2024–2025 aikana ja sen sijoituspaikkana tulee olemaan jod.fi.

KOSKI, kansalaisten kirjautumiset (lkm.): Vuoden 2023 tavoite kansalaisten kirjautumisten osalta ylitti sille asetetun tavoitteen. Palvelun tunnettuus on yleisesti kasvanut ja osaltaan kävijämäärän kasvua selittää se, että otimme käyttöön digitaalisen ylioppilastutkintotodistuksen tulostaminen Oma Opinto-palvelusta.

KOSKI, kansalainen jakanut tietojaan linkillä: Suoritusjakojen määrä ylitti reilusti sille asetetun arvion. Palvelu on selkeästi yhä tunnetumpi ja tietoja hyödynnetään enemmän virallisena tietolähteenä paperidokumenttien asemesta. Kävijämäärän kasvua selittää myös se, että yhä useammat kolmannet osapuolet hyödyntävät omien suoritustietojen jakamismahdollisuutta.

Asiakaspalveluratkaisussa käsiteltävät asiat: vuoden 2023 aikana asiakaspalveluratkaisun käyttöönotto Opetushallituksessa on edennyt erityisesti sisäisillä palveluosoitteilla, jotka selittävät yhteydenottojen nousun vuoden 2022 tasosta ja nousun vuoden 2023 tavoitteesta. Palveluosoitteiden käytön lisääminen asiakaspalveluratkaisussa on edistänyt myös Opetushallituksen muita asiointiin liittyviä tavoitteita, esimerkiksi vuoden 2022 aikana Opetushallituksen puhelinvaihteeseen tuli 16 % vähemmän yhteydenottoja kuin vuotta aiemmin ja vuonna 2023 puheluiden määrä pysyi vuoden 2022 tasolla.

Maksullisten koulutusten ja tapahtumien koulutettavapäiviä kertyi vuonna 2023 yhteensä 6 065. Tavoitearvo 8 000 koulutettavapäivää jäi toteutumatta. Koulutustoiminta on kuitenkin kasvussa ja vuoden 2022 verrattuna koulutettavapäiviä oli 9 % enemmän.

Julkaistujen oppimateriaalien ja opettajan oppaiden kokonaismäärä oli 488 tuotetta. Luku sisältää sekä maksulliset että maksuttomat tuotteet. Tuotteista maksullisten oppikirjojen ja äänitteiden osuus oli 329 kappaletta ja maksullisia tuotteita täydentävien maksuttomien digimateriaalien osuus oli 159 kpl. Maksullisia julkaisuja oli yhteensä 56 kappaletta. Maksullisia tuotteita oli siis yhteensä 385 kappaletta (vrt. taulukko edellä). Vanhentuneita tuotteita poistettiin myynnistä 24 kappaletta.

Myyntissä olevien julkaisujen ja vähälevikkisten oppimateriaalien kappalemäärätavoitteeseen ei päästy, koska digitaalisen oppimisympäristön käyttöönotossa kesti ennakoitua pitempään. Ensimmäiset maksulliset digimateriaalit saadaan myyntiin vuoden 2024 aikana. Tästä huolimatta oppimateriaalimyynti säilytti vuonna 2023 euromääräisesti tarkasteltuna korkean tason, joskin tasaantumista aiemmista vuosista on havaittavissa.

Kokonaisuudessaan ePerusteet -palveluun on luotu 7 870 paikallista suunnitelmaa. Näistä on poistettu/arkistoitu 2153. Julkaistujen opetus- ja toteutus suunnitelmien lisäksi palveluun on luotu 2 790 suunnitelmaa luonnostilaan, joita osin käytetään julkaistun suunnitelman tavoin.

Taulukko 21. Kansainvälisyys

Mittarit	2021 toteuma	2022 to- teuma	2023 toteuma	2023 tavoite
Ulkomaan kansalaisten määrä, opiskelemaan valittujen suhde hakijoihin. Mukana luvuissa sekä yhteishaut että erillishaut. Vuosi tarkoittaa aina sinä vuonna (joko keväällä tai syksyllä) alkanutta koulutusta.	0,34	0,28	0,24	0,30
Study in Finland -verkkosivun kävijät*	366 457	487 536	1 329 647	380 000
Linkkisiirtymät Study in Finland -verkkosivulta Studyinfoon ja korkeakoulujen hakusivuille**	-	-	-	-

* 2022 toteumalukua tarkistettu 2023 tilinpäätökseen. Jyrkkä nousu raportoiduissa kävijämäärissä selittyy analytiikkaohjelman muutoksella. Vuodesta 2023 alkaen myös ne kävijät, jotka eivät hyväksy evästeitä, tilastoituvat kävijöiksi.

** Linkkisiirtymiä ei ole seurattu vielä vuodesta 2022 analytiikkajärjestelmän vaihtumisen vuoksi. Asiaa edistetään 2024 alkaen.

Study in Finland tavoitti tapahtumissa ja webinaareissa sekä markkinointikampanjoilla miljoonia Suomessa opiskelusta kiinnostuneita potentiaalisia opiskelijoita. Study in Finland -brändi uudistettiin vuonna 2023. Uudistuksen tavoitteena oli kertoa potentiaalisille opiskelijoille jo houkutteluviesteissä, että Suomi tarjoaa työskentelymahdollisuuksia opintojen jälkeen. Kansainvälisten opiskelijoiden kiinnostus suomalaisten korkeakoulujen vieraskielisiin ohjelmiin kasvoi merkittävästi. Kansainvälisten opiskelijoiden kiinnostus suomalaisten korkeakoulujen vieraskielisiin ohjelmiin kasvoi vuonna 2023 edelleen. Kevään ensimmäisessä yhteishaussa hakijoita oli 63 000, joista yli 53 000 oli kansainvälisiä hakijoita.

1.6.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Taulukko 22. Toteuma tulossopimuksen mukaisista tavoitteista

Mittarit	2020 toteuma	2021 toteuma	2022 toteuma	2023 toteuma	2023 tavoite
Tutkinnon tunnustaminen (päättösten käsittelyaika, kk)	2,6	1,7	1,9	1,7	2,0
Kansainvälinen ohjelmatoiminta (joka 3. vuosi; 1–100)	-	96	-	-	-
Maksullinen koulutus (1–5)	4,3	4,3	4,2	4,4	4,1
Hakijapalaute Opintopolusta (1–5)	4,1	4,3	4,5	4,5	4,3
Kuljettajakoulutuksen tarkastusten määrä (lkm.) perustaso ja jatkokoulutus	19	20	20	20	20

Tutkinnon tunnustamispäättösten keskimääräinen käsittelyaika (kk) viimeisestä kirjauksesta ratkaisuun oli 1,7 kk. Tutkintojen tunnustamisprosessi on sähköistämisen myötä helpottunut asiakkaalle. Kokonaan sähköinen haku on myös nopeuttanut hakemusten käsittelyä.

Maksullinen koulutus: Maksullisena palvelutoimintana toteuttavien koulutusten ja tapahtumien asiakastyytyväisyys saavutti erinomaisen tason (4,4). Koulutus- ja tapahtumasisältöjen keskiarvo oli 4,2 ja järjestelyjen keskiarvo oli 4,6. Erityisen hyvää palautetta vuonna 2023 saivat Kouluun kiinnittymisen ja poissaolot -tapahtumasarja (4,7), Opetushallinnon kurssi (4,7) ja FinCEED Forum 2023 (4,7), joissa asiakkaat olivat erityisen tyytyväisiä sekä koulutussisältöihin että tapahtumien järjestelyihin.

Opintopolun hakijapalaute: Opintopolun hakemuspalvelun hakulomakkeiden asiakaskokemus on parantunut muun muassa palvelun asiakaslähtöisemmän kehittämisen ansiosta. Palvelun toimintavarmuus ja tuttuus sekä hakijoille että virkailijoille voi vaikuttaa myös hakijoiden antamaan positiivisempaan palautteeseen.

Osana kuljettajien ammattipätevyyskoulutuksen valvontatehtävää Opetushallitus teki 11 toiminnan tarkastusta ja 9 jatkokoulutustarkastusta kuljetus-, metsä-, rakennus- ja kaivosaloilla kohdentuen useisiin eri tutkintoihin. Lisäksi Opetushallitus ohjasi ja tuki koulutuksen järjestäjiä ammattipätevyyskoulutuksen järjestämisessä. Koulutuksen järjestäjien ammattipätevyystoiminnan tasalaatuisuus eri koulutusalojen välillä on kehittynyt myönteiseen suuntaan viime vuosina.

1.6.3 Valtion oppilaitosten keskeiset tuotokset

Opetushallitus kirjanpitoyksikköön kuuluu kuusi valtion oppilaitosta: kaksi kielikoulua, Valteri-koulu, Helsingin eurooppalainen koulu, Saamelaisalueen koulutuskeskus (SAKK) ja Merenkulun turvallisuus-koulutuskeskus (Meriturva). Opetushallitus vastaa näiden oppilaitosten tulosohejauksesta. Lisäksi Opetushallitus ohjaa valtion koulukotien perusopetusta sekä huolehtii Eurooppa-koulujen hallinto- ja tarkastustehtävistä.

Valtion oppilaitokset raportoivat vuosiraporteissaan tulossopimuksensa mukaisten tavoitteiden toteutumisesta. Oppilaitosten johtokunnat käsittelevät oppilaitoskohtaiset vuosiraportit ja ne käydään palauttekeskusteluun läpi yhdessä Opetushallituksen tulosohejaajien kanssa. Tässä tilinpäätöksessä käsitellään oppilaitosten kustannusvastaavuuslaskelmat, tuotokset, määrärahat sekä oppilaitosten henkilöstön osalta keskeisimmät tunnusluvut. Oppilaitokset sisältyvät myös tilinpäätöslaskelmiin ja niiden liitteisiin kaikilta osin. Oppilaitosten maksullinen toiminta on raportoitu erikseen luvussa 1.5.2. Oppilaitosten taloutta ovat rasittaneet toimintavuonna erityisesti inflaatio, vuokratkustannusten ja koulunpidon kallistuminen yleisesti ja lukuisat toimitilauudistukset.

Opetushallituksen ja valtion oppilaitosten tulossopimusten mukaisesti toimintavuoden 2023 tavoitteiden toteutumisen arviointi voidaan kiteyttää koostetusti seuraavasti:

Taulukko 23. Valtion oppilaitosten tulossopimusten tavoitteiden toteutuminen

Tulostavoitteet tiivistetysti	Tavoitteiden toteutuminen
Vaikuttavuus	Saavutettiin lähes täysin
Tuotokset	Saavutettiin täysin
Palvelukyky ja laatu	Saavutettiin täysin
Toiminnallinen tehokkuus	Saavutettiin osin
Kustannusvastaavuus	Saavutettiin osin
Henkilöstö resurssit/mittarit	Saavutettiin lähes täysin

Kielikoulut

Valtion kielikouluja ovat Helsingissä sijaitsevat Helsingin ranskalais-suomalainen koulu (HRSK) ja Suomalais-venäläinen koulu (SVK). Kielikouluista valmistuu kielitietoisia ja -taitoisia, hyvät jatko-opiskeluvalmiudet omaavia nuoria. Tavoitteena on, että jokainen perusopetuksen oppilas saa perusopetuksen päättötodistuksen, jokainen abiturientti suorittaa ylioppilastutkinnon ja saa lukion päättötodistuksen, ja että kielikouluista valmistuneet pääsevät tavoittelemaansa jatko-opiskelupaikkaan. Venäjän aloittaman hyökkäyssodan jatkuminen Ukrainassa lisää epävarmuutta Suomalais-venäläisen koulun oppilasmäärän kehityksessä, erityisesti SVK:n esikoulun ja lukion osalta, peruskoulussa oppilasmäärä

sen sijaan on noussut. SVK:ssa aloitti syksyllä 2023 11 ukrainalaista TUVA-oppilasta. HRSK:ssa oppilasmäärien kehitys on ollut suotuista erityisesti lukion oppilaissa – osuva markkinointi, A-ranskan linjan aloittaminen ja onnistuneet tilaratkaisut selittänevät kehitystä. Kolmen väistövuoden jälkeen HRSK:n alakoulu ja lukio ovat kesällä 2023, onnistuneen peruskorjauksen jälkeen, muuttaneet takaisin pääkoululle.

HRSK on erityisen koulutustehtävän saanut valtion kielikoulu, jossa laaja-alainen opetus painottaa monikielisyyttä, avointa mieltä, yhteisöllisyyttä ja vuorovaikutustaitoja. Koulu pyrkii korkeaan sivistystasoon turvallisessa oppimisympäristössä ja perehdyttää ranskan kieleen sekä ranskankieliseen kulttuuriin. Helsingin ranskalais-suomalaisen koulun erityisenä tehtävänä on antaa oppilailleen ranskan kielessä ja ranskankielisessä kulttuurissa sellaiset tiedot ja taidot, että opiskelijat koulusta valmistuttuaan ovat ranskalaisuuden tuntijoita ja kielen taitajia, joilla on hyvät valmiudet jatko-opintoihin ja työelämään.

Helsingin ranskalais-suomalainen koulu tarjoaa hyvät edellytykset oppilaiden kasvulle, kehitykselle ja oppimiselle esiopetuksesta lukioon asti. Koulun oppilaista suuri osa tulee eri puolilta pääkaupunkiseutua. Koulusta valmistuu kielitaitoisia ja -tietoisia, hyvät jatko-opiskeluvalmiudet omaavia nuoria. Ranskalais-suomalainen koulu on saanut uudistettua kesällä 2022 LabelFrancÉducation-laatuleiman, joka tarkistetaan kolmen vuoden välein ja myönnetään tasoltaan erinomaisille, aidosti kaksikielisille kouluille. Laatuleima lisää koulun kansainvälistä tunnettua ja lisää koulun näkyvyyttä ja houkuttelevuutta rekrytoitaessa ranskankielisiä opettajia.

Suomalais-venäläinen koulu on valtion yleissivistävä oppilaitos, jonka tehtävänä on antaa esiopetusta, perusopetusta, lukiokoulutusta ja TUVA-opetusta. Suomalais-venäläinen koulu on kielikoulu, jonka erityisenä koulutustehtävänä on venäjän kieleen ja kulttuuriin painottunut opetus. Opetuksen tavoitteena on antaa oppilaille ja opiskelijoille tavanomaista A-venäjän perusopetusta ja lukiokoulutusta laajemmat tiedot ja taidot venäjän kielessä ja kulttuurissa. Suomalais-venäläisen koulun opetus- ja toimintakielenä ovat suomi ja venäjä. Kaksikielisen opetuksen tavoitteena on saavuttaa monipuolinen kielitaito, ja opetuksen pitkän tähtäimen tavoitteena on perustan luominen elinikäiselle oppimiselle sekä kielten ja kulttuurin moninaisuuden arvostamiselle.

Suomalais-venäläisessä koulussa kasvatetaan oppilaita esikoulusta alkaen monikielisyyteen, kansainvälisyyteen ja avarakatseisuuteen. Koulu tarjoaa opetusta myönteisessä, turvallisessa ja innostavassa oppimisympäristössä, jossa pyrkimyksenä on taata jokaiselle oppilaalle yhtäläinen mahdollisuus kykyjen ja tarpeittensa mukaiseen koulutukseen ja myös turvata oppilaan kielellisen ja kulttuuri-identiteetin kasvua. Opetuksen lähtökohtana ovat oppilaskeskeisten työtapojen kehittäminen ja toteuttaminen. Oppilaita ja opiskelijoita ohjataan ja rohkaistaan ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan ja ratkaisemaan ongelma- ja ilmiölähtöisiä tehtäviä. Lukiossa opiskelijoista jopa puolet puhuu äidinkielenään muuta kieltä kuin suomea. Venäjän kielen osaaminen on päättövaiheessa selvästi valtakunnallisen osaamisen tason yläpuolella. Koululla on tärkeä tehtävä maahanmuuttajataustaisten ja vieraskielisten nuorten koulutuksessa. Äidinkieleltään venäjänkieliset nuoret saavuttavat korkeakouluopintokelpoisuuden ja riittävän kielitaidon akateemisiin opintoihin sekä suomen että venäjän kielillä. Koulun toiminta rakentaa näin osaltaan koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Taulukko 24. Kielikoulujen tuotokset

Toiminnan laajuus/tuotokset	2021 Toteuma	2022 Toteuma	2023 Toteuma
Opetus			
Oppilaat yhteensä	1 521	1 547	1 545
Esiopetuksen oppilaat	127	106	113
Esiopetuksen oppilastunnit	103 968	86 450	92 264
Perusopetuksen oppilaat	1 094	1 113	1 115
Perusopetuksen oppilastunnit	1 117 816	1 140 760	1 143 040
Lukion oppilaat	300	317	302
Lukion oppilastunnit	298 197	313 918	304 190
TUVA-oppilaat		11	15
Opetusta tukevat palvelut			
Iltapäivätoiminnan oppilaat	168	159	161
Iltapäivätoiminnan oppilastunnit	118 330	105 735	107 065

Helsingin eurooppalainen koulu

Helsingin eurooppalainen koulu on Eurooppa-koulujärjestelmään akkreditoitu koulu. Koulun perustävänä on noudattaa Eurooppa-koulujen opetussuunnitelmaa, jonka päättötutkintona on European Baccalaureate (EB) -tutkinto. Eurooppa-koulut ovat EU:n jäsenvaltioiden yhteisesti hallinnoimia kouluja, jotka ovat osa julkista koulutusjärjestelmää, ja niissä on mahdollista opiskella esiopetuksesta lukioon saakka. Eurooppa-koulut ja akkreditoidut Eurooppa-koulut tukevat eurooppalaisten instituutioiden työvoiman liikkuvuutta Euroopan unionin alueella tarjoamalla monikielistä ja monikulttuurista opetusta, joka mahdollistaa oman äidinkielen opiskelun jatkuvuuden ulkomailla. Helsingin eurooppalainen koulu vastaa ensisijaisesti Euroopan kemikaaliviraston ja muiden Euroopan Unionin toimielimien työntekijöiden lasten koulutustarpeisiin. Osana julkista koulutusjärjestelmää koulu vastaa myös ulkomailta muihin työtehtäviin tulevien perheiden lasten sekä suomalaisten kansainvälisen taustan omaavien lasten monikielisen opetuksen tarpeeseen.

Opetus jakaantuu kaksivuotiseen esikouluun, viisivuotiseen alakouluun ja seitsemänvuotiseen yläkoulu-lukioon. Koulussa on kolme kieliosastoa (suomenkielinen, englanninkielinen ja ranskankielinen). Koulun erityisenä tehtävänä on kasvattaa oppilaita kansainvälisyyteen, aktiiviseen eurooppalaiseen kansalaisuuteen, monikulttuurisuuteen, eurooppalaisiin arvoihin sekä monipuoliseen ja hyvään kielitaitoon. Helsingin eurooppalainen koulu toteuttaa ainoana kouluna Suomessa EB ohjelmaa. Korkealaatuisen opetuksen varmistamiseksi koulu noudattaa Eurooppa-koulujen ulkoista tarkastusmenetelmää (External school audit), jonka mukaisesti koulun akkreditointi varmistetaan kolmen vuoden välein. Edellinen tarkastus on tehty vuonna 2022.

Vuosi 2023 oli Helsingin eurooppalaisen koulun viidestoista toimintavuosi, jota juhlistettiin vuoden lopulla aukaisemalla koulun ovet laajemmalle yleisölle monikielisen ja -kulttuurisen koulun sekä koulun pedagogiikan näkyvyyden lisäämiseksi. Suomi L2-kielenä alkoi valinnaisena kielenä syyslukukaudella 2023.

Taulukko 25. Helsingin eurooppalaisen koulun tuotokset

Toiminnan laajuus/tuotokset	2021 Toteuma	2022 Toteuma	2023 Toteuma
Opetus			
Esiopetuksen oppilaat	23	22	20
I kategorian oppilaat	14	13	10
II kategorian oppilaat	9	9	9,5
Esiopetuksen oppilastunnit	27 600	26 397	23 398
Alakoulun oppilaat	104	93	97
I kategorian oppilaat	62	57	55
II kategorian oppilaat	42	36	42
Alakoulun oppilastunnit	129 800	115 385	120 998
Yläkoulu-lukion oppilaat	163	170	185
I kategorian oppilaat	90	85	76,5
II kategorian oppilaat	73	86	108
Yläkoulu-lukion oppilastunnit	194 500	202 817	220 116
Oppilaat yhteensä	290	285	301
I kategorian oppilaat	166	155	141,5
II kategorian oppilaat	124	130	159,5
Oppilastunnit yhteensä	351 900	344 599	364 512
Opetusta tukevat palvelut			
Iltapäivätoiminnan oppilaat	106	117	111
Iltapäivätoiminnan oppilastunnit	18 000	20 428	21 111

Valteri-koulu

Oppimisen tuen keskuksena Valterin toiminnan tavoitteena on mahdollistaa jokaiselle lapselle ja nuorelle oppimisen ja hyvinvoinnin tie, opiskeli lapsi tai nuori omassa lähikoulussaan tai Valteri-koulussa. Valteri tukee toiminnallaan lähikouluperiaatetta tarjoten ohjausta ja tukea oppijan omaan parhaaseen. Valteri vahvistaa kuntien ja lähikoulujen palveluita ja erityisopetuksen asiantuntemusta esi- ja perusopetuksen sekä varhaiskasvatuksen kentällä tarjoten tukea oppimiseen ja koulunkäyntiin ympäri Suomen. Valterin tarjoamat palvelut kohdentuvat paitsi suoraan lapsen tai nuorten koulunkäynnin tukeen, niin myös heidän kanssaan työskentelevien ammattilaisten osaamisen kehittämiseen. Tavoiteltavaa on myös osallistuminen kouluyhteisöjen ja kuntatason tukea tarvitsevien oppilaiden opetuksen järjestämisestä koskeviin kehittämistoimiin.

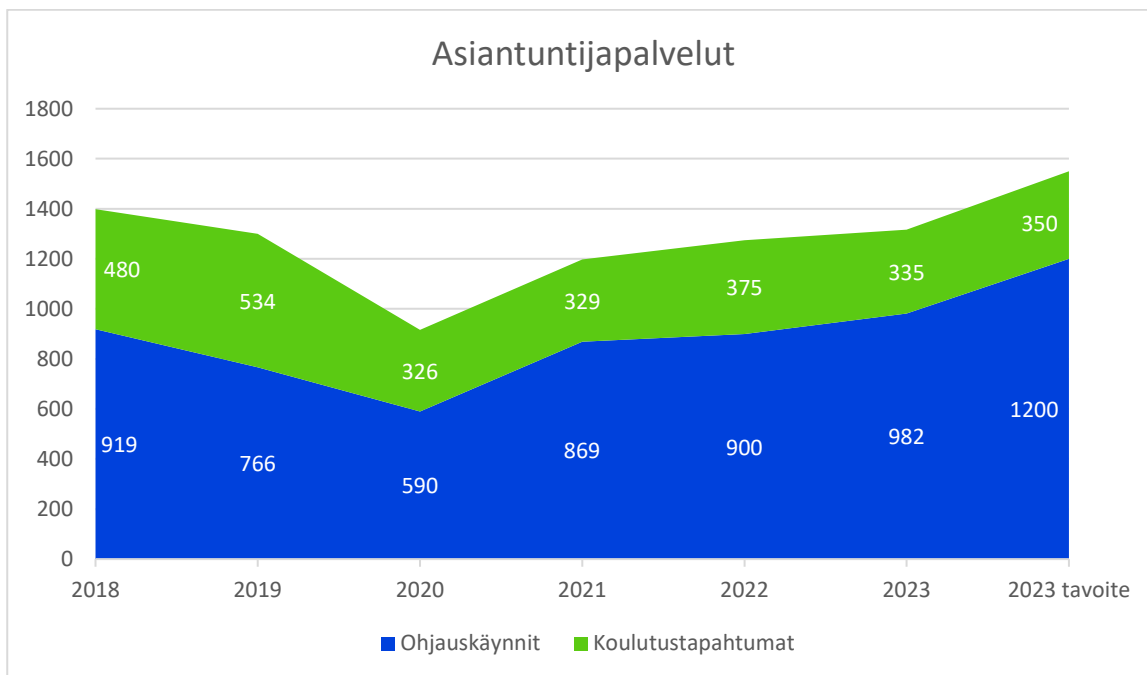
Valteri pyrkii vaikuttamaan lasten ja nuorten tuen tarpeisiin myös ennaltaehkäisyn näkökulmasta. Valterissa toimitaan ajantasaisen ja kehittyvän, kaikille valterilaisille, yhteisen laadunhallintajärjestelmän mukaisesti. Kolmen nk. sisältöalueen (opetus, kuntoutus ja oppilastuen palvelut) ja ohjauspalveluiden monialaisen yhdessä työskentelyn tavoitteena on korkea laatu sekä kustannustehokkuus niin

palvelun maksajan kuin sen tarjoajan (Valterin) näkökulmasta. Mainittakoon, että varhaiskasvatukseen suunnattujen palveluiden kysyntä on edelleen kasvussa. Valterin tuottamat asiantuntijapalvelut, toimivat strategian mukaisesti palveluita käyttävien kuntien määrän pysyessä korkeana ja koko valtakuntaa edustavana. Palveluiden alkuvaiheen ohjauskäynnin maksuttomuus avaisi tietä palveluiden pariin nykyistä paremmin ja näin päästäisi todennäköisesti entistä ennaltaehkäisevämpään ja aina niin tehokkaaseen varhaiseen puuttumiseen.

Taulukko 26. Valteri-koulun tuotokset

Toiminnan laajuus/tuotokset	2021 Toteuma	2022 Toteuma	2023 Toteuma
Opetus			
Oppilasmäärä yhteensä	314	311	307
Esiopetuksen oppilaat	2	3	5
Esiopetuksen oppilastunnit	1 520	2 280	3 420
Perusopetuksen oppilaat	304	305	302
Perusopetuksen oppilastunnit	305 678	310 968	309 736
Lisäopetuksen oppilaat	8	3	0
Lisäopetuksen oppilastunnit	9 060	3 420	0
Tukijaksopäivät	3 302	3 182	3 116
Tukijakson oppilaat	575	592	658
Opetusta tukevat palvelut			
Kuntoutustunnit	35 403	33 548	35 805
Majoitusvuorokaudet	8 696	7 535	7 039
Aamu- ja iltapäivätoiminnan oppilaat	110	117	107
Asiantuntijapalvelut (päätuotteet)			
Ohjauskäynnit yhteensä	869	900	982
josta ohjauskäynnit ohjaavat opettajat ja erityisluokan-opettajat	799	847	932
josta ohjauskäynnit muu kuin opetushenkilöstö	68	53	50
Ohjauspalveluja käyttäneiden kuntien määrä	213	221	219
Nepsyjen* määrä, kaikki toimijat	579	139	68
Koulutustapahtumat yhteensä	329	375	335
josta lähikoulutuksena ja -luentona	190	144	197
josta etäkoulutustapahtumia (monimuoto, verkko ja webinaari jne.)	139	231	138
Koulutettavapäivät	33 742	19 683	17 665

*Nepsy=Neuropsykologinen valmennus

Kuva 6. Valteri-koulun asiantuntijapalvelut vuosina 2018–2023

Saamelaisalueen koulutuskeskus

Saamelaisalueen koulutuskeskuksessa järjestetään ammatillista perustutkinto-, ammatti-, erikoisammattitutkinto- ja muuta ammatillista koulutusta sekä saamen kielen ja kulttuurin opetusta lyhyt- ja lukuvuosisäilytystenä. Saamelaisalueen koulutuskeskus kouluttaa alueelle työvoimaa ja osaajia alueen lähtökohdat huomioiden, esimerkiksi elinkeino- ja työvoimatarpeeseen. Oppilaitos vaikuttaa erityisesti saamelaisalueen kuntien (Inari, Utsjoki, Enontekiö ja Sodankylä) työvoimatilanteeseen sekä veto- ja pitovoimaan. Oppilaitos kouluttaa osaajia luonto- ja ympäristöalalle, taideteollisuuslalle, sosiaali- ja terveyslalle, matkailualalle, ravintola- ja cateringlalle, liiketoimintaan ja media-alalle. Oppilaitoksen koulutukset saamen kielessä ja kulttuurissa tuottavat kielen käyttäjiä perheiden, yhteisöjen, työelämän ja jatkokoulutuksen tarpeisiin. Oppilaitos on luonut koulutustaustat ja elämäntilanteet huomioivan joustavan ja monimuotoisen koulutuksen toteuttamistavan, jolla pystytään vastaamaan tehokkaasti alueen koulutustarpeisiin ja työvoiman kysyntään. Lakisääteisen tehtävän toteuttaminen saamen kielten ja kulttuurin edistämiseksi ja kehittämiseksi edellyttää panostusta kolmen saamen kielen ja kulttuurin opetuksen järjestämiseen eritasoisille kielenosaajille. Koulutusta järjestetään kaikissa kolmessa saamen kielessä.

Työvoimatarve on ollut kasvava monilla saamelaisalueen aloilla, mutta erityinen työvoimapula on esimerkiksi hoitoalalla sekä matkailu- ja ravintola-aloilla. Lisäksi saamelaiselinkeinoissa on pulaa käsityöntekijöistä, teurastajista ja lihanleikkaajista sekä perinteen opettajista. Saamenkielinen työvoima puuttuu lähes kaikilta aloilta ja suurten ikäluokkien eläköitymisen myötä tilanne heikkenee entisestään. Toiminnan vaikuttavuusluvut ovat positiivisia. HOKS prosessit toimivat hyvin ja opiskelijoita on valmistunut nopealla aikataululla lähes tavoitteiden mukaisesti. Keskeyttämisprosentti nousi hieman

vuoden 2022 (6 %) tasosta ollen 11 %. Opiskelijoilla on mahdollisuudet työllistyä ja he ovatkin sijoittuneet valmistumisen jälkeen hyvin työelämään ennen kaikkea omalle alalleen. Lisäksi osa on jatkanut jatko-opinnoissa. Opiskelijat ovat pääosin kirjoilla saamelaisalueella ja suuri osa opiskelijoista myös saapuu saamelaisalueelta. Keskeiset tuotokset ja palvelukykyä kuvaavat tunnusluvut ovat myös hyvät, oppilaitos on vetovoimainen, mutta yhteiskunnalliset tilanteet vaikuttavat selvästi myös SAKK:n opiskelijarekrytointiin. Ammatilliseen koulutukseen on lisätty henkilöresurssia, muun muassa saamen kielten koulutusmääriä on lisätty. Tutkinto-opiskelija voi opiskella saamea perustasolta, jatkaa kielen opiskelua vieraana kielenä tai opiskella kieltä äidinkielenään.

Taulukko 27. Saamelaisalueen koulutuskeskuksen keskeiset tuotokset

Toiminnan laajuus/tuotokset	2021 Toteuma	2022 Toteuma	2023 Toteuma
Opiskelijat			
Ammatillinen perustutkinto ja tutkinnonosien suorittajat	137	128	204
Ammatti- ja erikoisammattitutkinnot	62	12	20
Muu koulutus		129	148
Työvoimakoulutus	3	0	5
Lukuvuosikoulutukset	32	49	50
Saamen kielen ja kulttuurin opetus, lyhytkoulutukset	326	666	561
Ammatillinen perustutkinto, tutkinnon osat, osaamispisteet	8 277	8 159	8 092
Opiskelijavuodet			
Ammatillinen perustutkinto	121	121	92
Työvoimakoulutus	0,4	0	0,7
Oppisopimuskoulutus (pt, at, eat)	5,3	5,5	6,3
Ammatti- ja erikoisammattitutkinnot	6,4	5,3	8,7
Opiskelijatyöpäivät			
Saamen kielen ja kulttuurin lukuvuosikoulutukset (sis. media), opiskelijatyöpäivät	4 604	4 670	4 599
Pohjoissaame, tuntia		1 080	1 080
Koltansaame, tuntia		560	0
Inarinsaame, tuntia		1 080	540
Saamen kielen ja kulttuurin lyhytkoulutukset, opiskelijatyöpäivät	3 868	6 279	6 068
Pohjoissaame, tuntia		724	1 847
Koltansaame, tuntia		188	800
Inarinsaame, tuntia		120	314

Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskus (Meriturva)

Meriturva tuottaa merenkulun ammattilaisille, viranomaisille, merenkulkualan opiskelijoille, tuulivoima-alan henkilöstölle ja merellä toimiville muille sidosryhmille sekä lentävälle henkilöstölle laadukasta turvallisuuskoulutusta. Meriturva edistää samalla turvallisuutta ja vastuullisuutta yhteiskunnassamme ja kansainvälisestikin koulutusviennin kautta.

Koulutus täyttää koulutuksesta, pätevyyskirjoista ja vahdinpidosta annetut kansainväliset STCW (IMO Standards for Training, Certification and Watchkeeping for Seafarers)- ja tuulivoima-alan GWO (Global Wind Organization)- vaatimukset sekä EU- ja kansalliset säädökset. Meriturva osallistuu alan tutkimus- ja kehityshankkeisiin, onnettomuustutkintaan (OTKES) sekä koulutusmenetelmien, toimialan operatiivisen toiminnan ja laiteympäristöjen turvallisuuden parantamiseen. Meriturvassa otetaan huomioon työelämän tarpeet ja tavoitteet sekä ajanmukaiset käsitykset oppimisesta. Koulutuksen vaikuttavuutta asiakkaiden turvallisuustason kehittymiseen mitataan organisaatiotason kyselyllä (miten koulutus hyödytti organisaation turvallisuutta) vuosittain. Vaikuttavuus on tunnustettua asiakkaiden toimesta saadun sanallisen palautteen perusteella. Meriturvan henkilökunnan ammattitaitoa arvostetaan ja asiantuntijoita pyydetään säännöllisesti mukaan eri työryhmiin. Meriturva osallistui yhteiskunnalliseen sekä kansainväliseenkin vaikuttamiseen monien sidosryhmiensä kautta.

Toinen näkökulma vaikuttavuuteen on merenkulkuelinkeinon ja merellisten viranomaisten toiminnan turvaaminen tuottamalla koulutusta pätevyyksien saamiseen ja ylläpitämiseen kansainvälisten sopimusten edellyttämällä tavalla. ISO 9001:2015-, STCW- ja GWO- auditoituina oppilaitoksena Meriturva varmistaa merenkulkuhenkilöstön, lentävän henkilöstön ja tuulivoima-alan tarvitseman turvallisuuskoulutuksen saatavuuden maassamme. Meriturva on Suomessa ainut GWO Sea Survival- koulutusta tarjoava toimija. GWO-koulutus on kansainvälistä ja mahdollistaa ulkomaisten asiakkaiden tulon kursseille. Numeerisesti vaikuttavuutta arvioidaan koulutettujen kokonaismäärällä. Arvioinnissa voi painottaa koulutettujen ammattilaisten ja ammattiin opiskelevien määriä. Koulutettu henkilö, erityisesti ammattilainen, parantaa yleistä turvallisuutta hyödyntäessään koulutuksessa saamiaan oppeja työssään. Kurssien välillä on eroja kohderyhmien, kurssien keston ja oppisisältöjen osalta, joten tilasto on yksinkertaistettu väline tarkastella vaikuttavuutta. Yleensä sisällöltään ja järjestelyiltään vaativammat kurssit ovat oppilasmääriltään pienempiä.

Vuosittain tehtävässä ulkoisessa ISO 9001:2015- laatuauditoinnissa ja kolmen vuoden välein tehtävässä uudelleensertifiointinnissa (toteutettiin 10/2023) käydään läpi ja arvioidaan kuluneen vuoden aikana kerätty asiakaspalaute ja sen mukaiset kehittämistoimet. Viiden vuoden välein tehtävässä STCW-auditoinnissa (seuraava 2026) tarkastellaan laadunhallinnan toimivuutta STCW-standardin näkökulmasta. Lisäksi Traficom hyväksyy koulutusohjelmat ja auditoi koulutusympäristöt. Meriturvan kaikki mitattavat tuotokset ovat palautuneet korona-pandemiaa edeltävälle tasolle, jopa sen ylikin.

Taulukko 28. Meriturvan suoritteet

Toiminnan laajuus/tuotokset	2021 Toteuma	2022 Toteuma	2023 Toteuma
Kursseja	423	418	435
Kurssipäiviä	612	628	642
Koulutettuja	4 664	4 537	5 082
Koulutettavapäiviä	6 673	6 755	7 676

Valtion koulukotikoulu

Valtion koulukotien toiminta perustuu Lakiin Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) alaisista lastensuojeluyksiköistä (1379/2010). Koulukotitoiminnan tulosohtauksesta vastaa THL:n Valtion palvelut osasto ja perusopetuksen järjestämisen osalta Opetushallitus. Valtakunnallisina sijaishuollon ja perusopetuksen palveluntuottajina koulukotiyksiköiden tehtävänä on vaativimman lastensuojelun asiakasryhmän kasvattaminen, hoitaminen ja opettaminen. Koulukotien perusopetuksen tavoitteena on, että peruskoulun päättötodistuksen saavat kaikki ne nuoret, joiden kohdalla se on tavoitteena – tässä on kyse keskeisestä koulukotien vahvuustekijästä.

Kaikki oppilaat ovat saaneet erityistä tukea. Oppilaiden tilanteet ovat yhä haastavampia ja oppimisen tuki on entistä yksilöllisempää sekä monialaisempaa. Oppilaiden haasteet ovat vuoden aikana painottuneet vakaviin toiminnanohjauksellisiin ongelmiin, epäsäännölliseen koulunkäyntiin, keskittymisvaikeuksiin, päihteiden käyttöön sekä väkivaltaisuuteen. Koulun työ on painottunut perustyön tekemiseen, keskiössä kouluun kiinnittymisen tukeminen. Koulun oppilasmäärä on pysynyt samankaltaisena vuoteen 2022 verrattuna. Yli 17 -vuotiaiden osuus on edelleen huomattavan korkea ja tämä näkyy TUVA -opiskelijoiden määrässä. Tyttöjen määrä on kasvanut hieman. Ruotsinkielisten ja vieraskielisten määrä on laskenut. TUVA -opiskelijoiden YTO -opintojen suorittamisen turvaamiseksi tehtiin yhteistyösopimus KPEdun kanssa loppuvuodesta 2023.

Taulukko 29. Valtion koulukotikoulun tuotokset

PERUSOPETUS	2021	2022	2023
Toiminnan laajuus/Tuotokset	Toteuma	Toteuma	Toteuma
Oppilasmäärä	98	97	95
Tytöt	39	37	40
Pojat	59	60	55
Ruotsinkieliset oppilaat	4	4	1
Vieraskieliset oppilaat	10	10	6
Erityistä tukea tarvitsevat oppilaat (erityisen tuen päätös)	83	96	95
Tehostetun tuen piirissä olevat oppilaat			
Vuosiluokkien 1–6. oppilaat	1	5	3
Vuosiluokan 7. oppilaat	16	17	9
Vuosiluokan 8. oppilaat	27	31	22
Vuosiluokan 9. oppilaat	39	27	32
Lisäopetuksen/TUVAn oppilaat	9	18	29
Aikuisten perusopetus	6	0,5	0
Opetushenkilöstö/oppilas	0,51	0,59	0,53
Oppilaskohtaisten opetustuntien määrä (opetustunnit/oppilas)	289	300	270
Opetusryhmän keskimääräinen koko	4,17	3,8	4,3
Koulupäivien määrä	194	188	187

Eurooppa-koulut

Opetushallituksen Eurooppa-kouludelagaatio on hoitanut Eurooppa-koulujen toimielinten kokoukset, säädösten edellyttämät opettajien tarkastukset, lähetettävien opettajien rekrytoinnit sekä heidän koulutuksensa. Eurooppa-koulujen johtotehtävissä on tällä hetkellä yksi henkilö avustavana apulaisrehtorina. Suomenkieliset kieliosastot on Bryssel II-koulussa ja Luxemburg I-koulussa. Kummankin kieliosaston oppilasmäärä on laskeva. Suomen delegaatio on tukenut kieliosastojen oppilasrekrytointia yhteistyössä koulujen kanssa.

Taulukko 30. Eurooppa-koulujen tuotokset

Toiminnan laajuus/Tuotokset	2021	2022	2023
	Toteuma	Toteuma	Toteuma
Kouluja	13	13	13
Opettajat	27	27	27
Apulaisrehtorit ja muu johto	2	2	1
Suomalaisia oppilaita	401	398	397
Oppilaita yhteensä	28 278	28 765	28 970
Ylioppilastutkinnon (European Baccalaureate) suorittaneita			
Suomalaisen kieliosaston oppilaat	49	36	44
Tutkinnon suorittaneita yhteensä	2 359	2 391	2 626
Keskimääräinen päättöarvosana (max 100)			

Suomalaisten kieliosastojen oppilaat	77	82	79
Kaikki tutkintoon osallistuneet yhteensä	78	77	77
Järjestelmään akkreditoituja kansallisia kouluja (mm. Helsingin Eurooppalainen koulu)	20	22	23

1.6.4 Opetushallituksen erillisyksiköiden keskeiset tuotokset

Jatkuvan oppisen ja työllisyyden palvelukeskus (JOTPA)

Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus edistää työikäisten osaamisen kehittämistä ja osaa-
van työvoiman saatavuutta. Laki Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksesta (682/2021)
tuli voimaan 1.9.2021. Palvelukeskuksen ohjauksesta vastaavat yhdessä opetus- ja kulttuuriministeriö
sekä työ- ja elinkeinoministeriö. Toimintaa ohjaa myös Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden neuvosto,
jonka jäsenistöön kuuluvat keskeisten ministeriöiden ja työelämäjärjestöjen edustajat.

Palvelukeskuksen tehtävänä on toimialaansa liittyen

- tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluiden kehittäminen ja koordinointi
- osaamis- ja työvoimatarpeen ennakointitiedon analysointi ja tulkinta
- erityisesti työssä oleville ja työvoiman ulkopuolella oleville suunnatun ja muuta julkisesti tu-
ettua koulutustarjontaa täydentävän koulutuksen ja muiden osaamispalveluiden rahoittami-
nen
- alueellisten ja muiden yhteistyöverkostojen tuki ja vaikuttavuuden edistäminen.

Koulutuksen ja muiden osaamispalveluiden rahoittaminen ja vaikuttavuus

Rahoitusinstrumentteina palvelukeskuksella on käytössä valtionavustukset sekä hankinta. Rahoituk-
sen painopisteet on asetettu työelämän tarpeiden pohjalta. Kaikki rahoitushaut on suunniteltu kiinte-
ässä yhteistyössä työelämäjärjestöjen kanssa.

Vuonna 2023 palvelukeskus toteutti

- yhdeksän valtionavustusprosessia, joilla rahoitettiin 134 eri hanketta
- kolme osaamispalveluiden kilpailutusta
- hakevan toiminnan pilotin osittaisen uudelleenkilpailutuksen

Vuonna 2023 rahoitetut osaamispalvelut ovat osin käynnistyneet ja niiden toteuttamisaikataulut päät-
tyvät liukuvasti, viimeiset kesäkuussa 2025. Vuoden 2023 rahoituksella toteutettavilla osaamispalve-
luilla tavoitellaan suunnitelmien mukaan kokonaisuudessaan yhteensä noin 9 000 henkilöä. Koulutuk-
set ovat tutkinnon osia tai sitä lyhyempiä kokonaisuuksia ja työn ohessa suoritettavia.

Taulukko 31. JOTPA:n vuonna 2023 rahoitetut valtionavustukset ja hankinnat

	Myönnetty rahoitus/hankinnan arvo (€)	Tavoiteltu opiskelijamäärä	Hinta per opiskelija (€)
Valtionavustukset			
Hoiva-avustajien koulutus 1/2023	5 400 000	1 298	4 170
Pätevöittävät opinnot varhaiskasvatuksen tehtäviin	2 000 000	388	5 070
Ukrainalaisten osaamispalvelut	4 000 000	965	4 110
Valtionavustus vankien perustaitovalmennukseen	1 200 000	890	1 380
Hoiva-avustajien koulutus 2/2023	5 300 000	784	6 770
Hankeavustus ulkomailla sairaanhoitajan tehtäviin pätevöityneiden osaamisen täydentämiseen	2 200 000	262	8 400
Hankeavustus tuulivoima-alan osaamispalveluihin (RRF)	3 200 000	546	5 780
Työmarkkina-asemaa vahvistavat osaamispalvelut (RRF)	5 200 000	1 266	4 120
Hankeavustus englanninkieliseen kone- ja tuotantotekniikan oppisopimuskoulutukseen (RRF)	800 000	48	16 950
Valtionavustukset yhteensä	29 300 000	6 447	
Hankinnat	Hankinnan arvo € (sis. alv)	Tavoiteltu opiskelijamäärä	Hinta per 27 opiskelijatyötuntia (€) (sis. alv)
Hiilinieluihin liittyvä osaaminen metsätaloudessa	6 200 000	630	1 010
Työelämän rakennemuutoksen tukeminen elintarvikealalla	3 700 000	340*	990
Tietoturvaan, kyberturvaan ja datatalouteen liittyvät osaamispalvelut (RRF)	2 500 000	1 637**	430
Hankinnat yhteensä	12 400 000	2 607	
Kaikki yhteensä	41 700 000	9 054	

*tavoiteltu vähimmäisopiskelijamäärä

**opiskelijoiden enimmäismäärä

Tuloksellisuus ja vaikuttavuus:

Jotpan vaikuttavuuden seurannan suunnitelma valmistui maaliskuussa 2023. Vaikuttavuuden seurannan keskeisiä tietolähteitä ovat opiskelijoista kerättävä tieto, opintojen suoritustiedot, hankkeiden toteutussuunnitelmat sekä toteutuneita kustannuksia koskevat tiedot.

Jotpa hyödyntää myös opiskelijoilta, työelämätoimijoilta sekä keskeisiltä sidosryhmiltä kerättyä palautetta toiminnan laadun seuraamisessa. Loppuvuonna 2023 toteutettiin palautekyselyt kaikille rahoitusta hakeneille organisaatioille. Palautteen keskiarvo oli 7,8 (106 vastaajaa).

Palvelukeskuksen myöntämän rahoituksen vaikuttavuutta ja tulospäätöksiä on myös varmistettu jo valtionavustuspäätösten ja hankintojen sopimusehdoissa.

Valtionavustuksissa vaikuttavuus on otettu huomioon seuraavasti:

- Rahoitettavan osaamispalvelun edellytyksenä on erikseen todennettu ja osoitettu työelämän osaamistarve.
- Tavoitellusta opiskelijamäärästä tulee saavuttaa vähintään 75 %. Muutoin rahoitusta tulee palauttaa siltä osin kuin avustusta ei ole käytetty avustuspäätöksen mukaisesti.
- Osa avustushauista on kohdennettu koulutuksessa aliedustetuille ryhmille, joita ovat esimerkiksi vain perusasteen tai yleissivistävän koulutuksen varassa olevat sekä ikääntyneet ja maahanmuuttajataustaiset henkilöt.

Hankinnoissa vaikuttavuus on otettu huomioon tulospäätöksiin nojautuvissa sopimusehdoissa sekä esimerkiksi hyödyntämällä kannustinjärjestelmää osana rahoitusta seuraavasti:

- Rahoitus maksetaan toteutuneen koulutuksen mukaan (opiskelijamäärä, opintosuoritusten määrä).
- Käytetään kannustinta, kun tavoitellaan vaikeasti palveluihin osallistuvia ryhmiä.

Palvelukeskuksen myönnettyyn rahoitukseen lukuina voi tutustua sivulla <https://www.jotpa.fi/fi/rahoitus/myonnetty-rahoitus-lukuina>

Tutkimuskokonaisuus hakevasta toiminnasta

Palvelukeskus käynnisti vuonna 2022 tutkimuskokonaisuuden, jossa selvitetään, voiko koulutustietoa jakamalla ja työpaikoilla tapahtuvilla ryhmäohjauksilla lisätä pelkän perusasteen varassa olevien osallistumista koulutukseen. Tutkimuskokonaisuus koostuu kahdesta satunnaistetusta kenttäkokeesta: 1) hakevan toiminnan pilotista sekä 2) kirjepostikokeilusta. Tutkimuksen toteuttavat Elinkeinoelämän tutkimuslaitos Etla, työn ja talouden tutkimuslaitos, Labore sekä Työterveyslaitos.

Palvelukeskus on kilpailuttanut hakevan toiminnan pilotin toteutukseen palveluntarjoajat, jotka kontaktoivat työpaikkoja ja pitävät niissä ohjauksia. Jokaiseen ohjaukseen osallistuu vähintään yksi enintään yleissivistävän koulutuksen suorittanut henkilö. Ryhmäohjauksia pidetään yhteensä vähintään 1200 kappaletta. Pilottiin kilpailutettiin uusia palveluntuottajia syksyllä 2023 ja toteutusaikaa jatkettiin vuoden 2024 loppuun. 31.12.2023 mennessä ryhmäohjauksia on pidetty 396 kappaletta, joiden lisäksi pidettäväksi sovittuja ohjauksia on 379 kappaletta. Tutkimuskokonaisuuteen liittyvä kirjepostikokeilu toteutettiin helmikuussa 2023. Ensimmäiset väliraportit tuloksista saadaan kesäkuussa 2024. Loppuraportti valmistuu vuoden 2025 lopussa.

Ennakoinnin raportointijärjestelmä

Palvelukeskus kehittää vuosina 2022–2024 uudenlaisen työvoima- ja osaamistarpeiden ennakointitiedon analytiikkajärjestelmän ja tietopalvelun EU:n elpymis- ja palautumisvälineen rahoituksella (RRF). Ennakoinnin tietopalvelun perustana on asiakaslähtöinen, oikea-aikainen ja luotettava osaamisen ennakointitieto, jossa lyhyen ja keskipitkän aikavälin osaamisen ennakointitietoa on yhdisteltävissä ja skaalattavissa niin alueellisesti kuin valtakunnallisesti. Palvelu tarjoaa täsmätietoa osaamistarpeiden muutoksesta myös toimialoittain.

Palvelun beta-versio on julkaistu 4.12.2023 osoitteessa www.osaamistarvekompassi.fi. Palvelun kaikki osat otetaan käyttöön kesäkuuhun 2024 mennessä.

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (Karvi)

Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen (Karvi) toiminta kattoi vuonna 2023 yhteensä 41 koulutusjärjestelmän toimivuutta ja laatua, koulutuksellista tasa-arvoa ja osaamista koskevaa arviointia. Vuonna 2023 arviointitoiminta painottui oppimistuloksiin perusopetuksessa ja ammatillisessa koulutuksessa, laatu- ja järjestelmien arviointeihin korkeakoulutuksessa, varhaiskasvatukseen laatuun ja laatu-kriteereiden kehittämiseen sekä yhteiskunnallisesti ajankohtaisiin teemakohtaisiin ja koulutusjärjestelmätasoisiiin arviointeihin. Vuoden 2023 toiminta päätti Karvin toimintahistorian toisen nelivuotisen arviointisuunnitelmakauden (2020–2023).

Karvi tuottaa koulutuksen tilaa kuvaavia yhteenvetoja, synteesejä ja lausuntoja koulutuspoliittisessa keskustelussa ja päätöksenteossa hyödynnettäväksi. Karvin policy brief- julkaisusarjan tarkoituksena on tukea koulutuspoliittista ja yhteiskunnallista keskustelua ja päätöksentekoa sekä edistää arviointitiedon hyödyntämistä päätöksenteon tukena. Vuonna 2023 koulutusjärjestelmätasoisien synteisien painopisteinä olivat koulutuksen tasa-arvo, yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä koulutuksen jatkuvan kehittämisen ja laadunhallinnan tukeminen. Karvi julkaisi kesällä 2023 yhteenvedon kaikkia koulutusasteita koskevista toimivan koulutuksen laadunhallinnan elementeistä ja käytänteistä. Lisäksi Karvi on julkaissut eri koulutusasteita koskevia laadunhallinnan tilaa avaavia raportteja, kuten Perusopetuksen laadunhallinnan nykytilan kartoitus ja Ammatillisen koulutuksen järjestäjien laadunhallinnan tila.

Kehittävä arviointi, vuorovaikutus ja osallisuus ovat keskeisiä Karvin toiminnan periaatteita. Vuonna 2023 kansallisen arviointitiedon tuottamiseen osallistui noin 5 500 toimijaa, jotka edustivat varhaiskasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen järjestäjiä, oppilaitoksia ja korkeakouluja. Karvi järjesti yhteensä 106 arviointitiedon käyttöä ja vaikuttavuutta edistävää tilaisuutta eri toimijaryhmille paikallisella ja kansallisella tasolla. Tilaisuudet järjestettiin webinaareina sekä lähi- ja etäosallistumisen mahdollistavina hybriditilaisuuksina, mikä mahdollisti aiempaa suuremman osanottajamäärän ja paremman alueellisen kattavuuden. Osanottajia tilaisuuksissa oli yhteensä yli 7 500 osanottajaa.

Taulukko 32. Karvin toiminnan tunnusluvut

Tuottavuus ja vaikuttavuus	2021	2022	2023
Valmistuneet arvioinnit (kpl)	25	26	24
Kaikki käynnissä olleet arvioinnit (kpl)	60	59	41
Julkaisujen määrä Karvin julkaisusarjoissa	60	34	49
Julkaisut ja artikkelit muissa kuin Karvin julkaisusarjoissa	33	13	21
Lausunnot	21	30	19
Järjestetyt tilaisuudet, seminaarit ja konferenssit	95	165	109
Tilaisuuksien osallistujamäärä yhteensä	5 490	5 949	7 526
Arviointeihin osallistuneiden koulutuksen/opetuksen/varhaiskasvatuksen järjestäjien, oppilaitosten ja korkeakoulujen määrä	4 040	3 331	5 535

Toimintaan käytetyt voimavarat	2021	2022	2023
Henkilöstövoimavarat (HTV)	54	53	43
Arviointiryhmien jäsenten/ulkopuolisten asiantuntijoiden yhteismäärä	270	192	193

Toiminnan taloudellisuus	2021	2022	2023
Kustannukset / Käynnissä olleiden arviointien ja auditointien määrä	84 770 €	85 161 €	146 025 €
Kokonaiskustannukset (netto)	5 086 216 €	5 024 490 €	5 987 041 €

Ylioppilastutkintolautakunnan kanslia

Ylioppilastutkintolautakunnan kanslian keskeiset tavoitteet vuodelle 2023 olivat ylioppilastutkinnon toimeenpano sekä siihen liittyvät kehittämistoimet. Ylioppilaat saavat paperisen ylioppilastutkintotodistuksen lisäksi myös digitaalisen todistuksen. Ylioppilastutkintolautakunta aloitti ylioppilaskokeissa ja kokeiden harjoittelussa käytettävän koejärjestelmän uudistamisen.

Ylioppilastutkinnosta annettu lainsäädäntö uudistettiin 2019. Keväällä 2022 tai sen jälkeen tutkinnon aloittavien kokelaiden tulee suorittaa vähintään viisi koetta, joista yksi on äidinkielen ja kirjallisuuden koe. Vuonna 2023 uuden tutkintorakenteen mukaisen tutkinnon suoritti noin 96 % kaikista vuoden 2023 ylioppilaista.

Oppivelvollisuuslain muutosten toimeenpano tapahtuu vuosina 2021–2025. Oppivelvollisuuden piirissä oleva kokelas voi ilmoittautua maksuttomasti viiteen ensimmäiseen kokeeseen ja niiden hylätyjen arvosanojen uusimiseen. Maksuttomuus koskee pääasiassa niitä opiskelijoita, jotka aloittavat lukion syksyllä 2021 tai myöhemmin. Maksuttomien ilmoittautumisten toteuttaminen on edellyttänyt tiivistä yhteistyötä Opetushallituksen ja lukioden kanssa. Maksuttomia ilmoittautumisia oli kevään 2023 tutkinnossa 30 % ja syksyn 2023 tutkinnossa 55 %.

Kevään 2023 ylioppilaat saivat paperisen ylioppilastutkintotodistuksen lisäksi myös digitaalisen todistuksen. Digitaalinen ylioppilastutkintotodistus on ladattavissa maksuttomasti Opetushallituksen Oma Opintopolku -palvelussa. Sen saavat käyttöönsä kaikki ylioppilaat, jotka ovat aloittaneet tutkintonsa 1990 tai sen jälkeen. Digitaalinen todistus helpottaa ylioppilaiden hakuprosessia erityisesti ulkomaisiin oppilaitoksiin. Kokeiden uusimisesta ja tutkinnon täydentämisestä saadut arvosanat päivittyvät todistukseen automaattisesti.

Ylioppilastutkintolautakunta kehittää ylioppilaskokeissa ja kokeiden harjoittelussa käytettävää Abitti-koejärjestelmää vastaamaan paremmin päätelaitteiden ja lukioden tarpeita. Keväällä 2023 koejärjestelmän kehittämisestä julkaistiin selvitys, josta pyydettiin lausuntoja. Valtaosa lausunnonantajista piti selvityksessä esitettyjä suunnitelmia pääosin kannatettavina, perusteltuina ja digitaaliset ylioppilaskirjoitukset turvaavina. Opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt rahoituksen kehitystyön aloitukseen. Uuden koeympäristön ensimmäiset testiversiot tuotiin syksyllä 2023 lukioden käyttöön. Tavoite on, että uusi Abitti on lukioden ja kokelaiden käytössä vuonna 2025. Ylioppilaskokeissa uusi Abitti otetaan käyttöön myöhemmin.

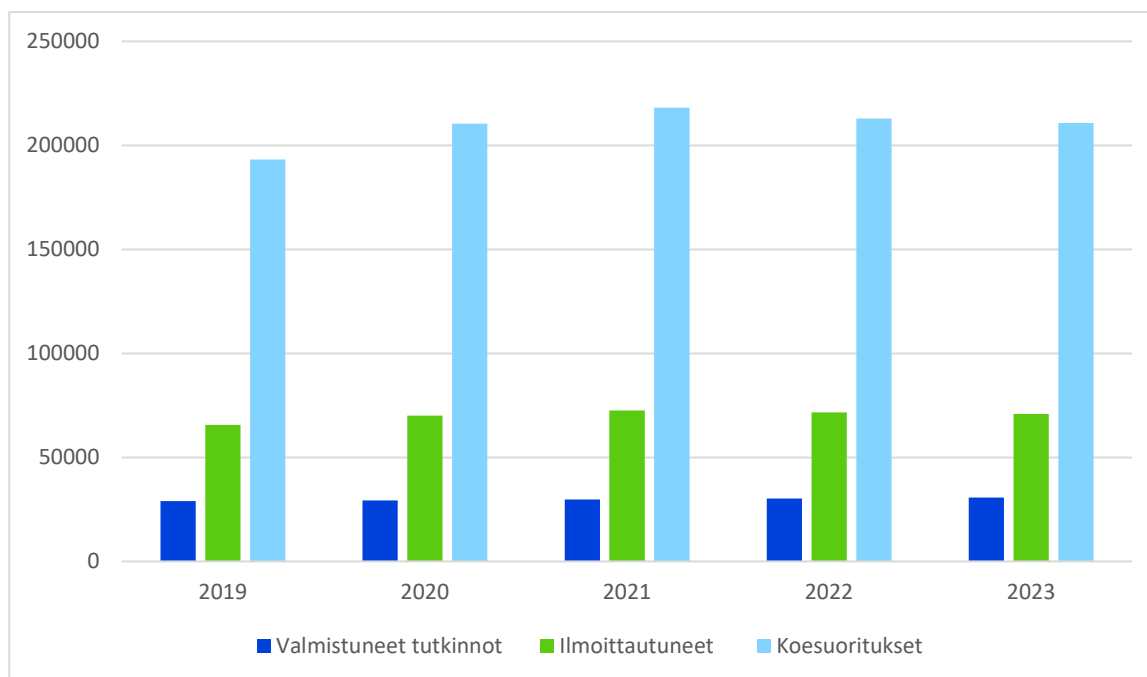
Ylioppilastutkinnon toimeenpano ja tavanomainen kehittäminen katetaan kokelailta perittävillä maksuilla sekä valtion talousarviossa osoitetuilla määrärahoilla. Oppivelvollisuuden laajentamisesta johtuva maksuttomuus vähentää tutkintomaksuja. Vastaavasti toimintamomenttien määrärahojen osuus on kasvanut. Muita julkisoikeudellisia tuottoja olivat oikaisuvaatimusten käsittelystä perittävät maksut.

Liiketaloudellisia tuottoja saatiin lähinnä ylioppilastutkintotodistusten jäljennöksistä ja käännöstodistuksista. Näiden tuottojen osuus on hieman laskenut edellisvuosista.

Oheisesta taulukosta ja kuvasta käyvät ilmi valmistuneet tutkinnot, ilmoittautuneiden eri henkilöiden määrä ja koesuoritusten määrä vuosittain. Ylioppilastutkinnon saa vuosittain valmiiksi noin 30 000 henkilöä. Ikäluokan koko ja opiskelijoiden sijoittuminen lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen välillä vaikuttavat valmiiden tutkintojen määrään. Hyväksytyjen tutkintojen laskentatapa muuttui 1.8.2019 lakimuutoksen johdosta. Ylioppilaskokeisiin ilmoittautuu vuosittain noin 70 000 eri henkilöä. Osa kokelaista osallistuu kokeisiin sekä syksyn että kevään tutkinnossa. Ylioppilastutkinnon kokeita suoritetaan noin 200 000 vuosittain. Koesuoritusten määrä on ollut viime vuosina kasvussa, mutta kasvu on taittunut.

Taulukko 33. YTL valmistuneet tutkinnot, ilmoittautuneet ja koesuoritukset

	2019	2020	2021	2022	2023
Valmistuneet tutkinnot	29 078	29 371	29 808	30 264	30 765
Ilmoittautuneet	65 584	70 048	72 640	71 659	70 944
Koesuoritukset	193 264	210 513	218 124	212 855	210 814

Kuva 7. YTL valmistuneet tutkinnot, ilmoittautuneet ja koesuoritukset 2019–2023

Ylioppilastutkintolautakunta järjestää kaksi kertaa vuodessa 42 koetta. Matematiikan, reaaliaineiden ja vieraiden kielten kokeet järjestetään suomeksi ja ruotsiksi. Taulukosta käy ilmi, kuinka monta koesuoritusta eri aineissa ja oppimäärissä on vuosittain tehty.

Taulukko 34. YTL koasuoritukset tutkinnon kokeissa

	2019	2020	2021	2022	2023
Biologia	10 727	12 084	13 229	11 675	10 663
Elämäkatsomustieto	224	307	387	448	562
Englanti, lyhyt oppimäärä	970	1 242	1 556	1 893	2 190
Englanti, pitkä oppimäärä	38 010	39 834	42 089	40 564	39 902
Espanja, lyhyt oppimäärä	823	920	856	748	791
Espanja, pitkä oppimäärä	55	104	100	102	114
Evangelisluterilainen uskonto	1 859	2 687	3 528	3 873	3 887
Filosofia	1 957	1 943	2 008	2 118	2 144
Fysiikka	7 723	9 963	10 643	9 969	9 651
Historia	6 696	7 556	8 280	8 655	9 151
Inarinsaame, lyhyt oppimäärä	5	1	3	1	3
Italia, lyhyt oppimäärä	82	94	92	90	84
Kemia	7 910	9 984	10 062	9 261	8 674
Koltansaame, lyhyt oppimäärä	13	.	.	.	2
Latina, laajempi lyhyt oppimäärä	7	4	3	3	8
Latina, lyhyt oppimäärä	36	31	26	24	38
Maantiede	4 458	4 578	4 670	4 579	4 649
Matematiikka, lyhyt oppimäärä	12 552	15 656	16 660	17 347	17 387
Matematiikka, pitkä oppimäärä	13 170	15 992	16 530	16 220	16 314
Ortodoksinen uskonto	19	27	35	41	43
Pohjoissaame, lyhyt	5	3	4	4	11
Portugali, lyhyt oppimäärä	21	22	13	10	15
Psykologia	8 565	9 396	9 929	9 974	10 248
Ranska, lyhyt oppimäärä	838	755	660	689	614
Ranska, pitkä oppimäärä	287	336	298	283	285
Ruotsi, keskipitkä oppimäärä	14 037	13 718	12 761	11 390	10 875
Ruotsi, pitkä oppimäärä	1 588	1 447	1 420	1 249	1 298
Saksa, lyhyt oppimäärä	1 627	1 560	1 391	1 321	1 230
Saksa, pitkä oppimäärä	446	487	445	444	420
Suomi, keskipitkä oppimäärä	618	639	805	715	912
Suomi, pitkä oppimäärä	1 914	1 811	1 833	1 691	1 590
Terveystieto	9 707	8 678	8 708	8 527	8 491
Venäjä, lyhyt oppimäärä	504	392	421	415	339
Venäjä, pitkä oppimäärä	443	538	549	593	583
Yhteiskuntaoppi	10 646	9 733	9 198	9 202	9 506
Äidinkieli ja kirjallisuus, inarinsaame	.	3	.	1	.
Äidinkieli ja kirjallisuus, pohjoissaame	12	6	6	13	7

	2019	2020	2021	2022	2023
Äidinkieli ja kirjallisuus, ruotsi	2 396	2 578	2 610	2 659	2 655
Äidinkieli ja kirjallisuus, ruotsi toisena kielenä	24	30	19	22	26
Äidinkieli ja kirjallisuus, suomi	30 706	33 373	34 164	33 826	33 395
Äidinkieli ja kirjallisuus, suomi toisena kielenä	1 584	2 001	2 133	2 216	2 057
Yhteensä	193 264	210 513	218 124	212 855	210 814

1.7. Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

1.7.1 Henkilöstön määrä ja rakenne

Vuoden 2023 lopussa Opetushallitus-viraston henkilöstömäärä oli 408 (ei sisällä erillisyyksiköitä). Henkilötyövuosia oli vuoden loppuun mennessä 400,1 ja kasvua edellisvuoteen verrattuna oli 5,2 %. Henkilöstöstä 76,2 % oli vakituisia ja 23,8 % määräaikaista. Ulkomaan lehtoreita oli 16 (12,3 htv, lukuun sisältyy myös ne ulkomaan lehtorit, joiden palkan maksaa kokonaisuudessaan yliopisto) ja Eurooppakoulujen opettajia 26 (28 htv). Erillisyyksiköiden henkilömäärä vuoden 2023 lopussa oli 88 (78,1 htv).

Henkilötyövuosien kasvu selittyy pääosin kansainvälisten tehtävien lisääntymiseen sekä muihin ulkopuolisella rahoituksella toteutettavien projektien ja hankkeiden resurssitarpeisiin, joihin palkattiin useimmiten määräaikaista henkilöstöä. Lisäksi toteutettiin korvausrekrytointeja poislähtevien tilalle. Henkilöstöstä toimihenkilötehtävissä toimi 12,0 %, asiantuntijatehtävissä 81,4 %, esihenkilötehtävissä 5,1 % sekä johtotehtävissä 1,5 %. Naisten määrä organisaatiossa pysyi lähes samana edellisvuoteen verrattuna, heidän osuutensa henkilöstöstä oli 78,2 %.

Ulkopuolista työvoimaa käytettiin henkilöstövuokrauksen muodossa 0,2 milj. euroa (2,66 htv). Eniten vuokratyövoimaa käytettiin perusteprosessien toimeenpanoon liittyvien kehittämishankkeiden hallintaan, koordinointi- ja ohjaustehtäviin sekä kansainvälisen toiminnan tehtäviin (ml. yhteisrahoitteinen toiminta). Ulkopuolisten palkkioihin ja työkorvauksiin käytettiin 0,7 milj. euroa. Palkkiot ja työkorvaukset kohdistuivat eniten kansainväliseen toimintaan, maksulliseen toimintaan ja työelämätoimikuntien toimintaan.

Henkilöstön ikärakenne oli melko tasainen. Keski-ikä oli 48,1 vuotta. Vanhuuseläkkeelle siirtyi yhdeksän henkilöä, työkyvyttömyyseläkkeelle yksi henkilö. Kevan eläköitymisennusteen mukaan seuraavan kymmenen vuoden aikana (2024–2033) vanhuuseläkkeelle siirtyy keskimäärin 13 henkilöä vuosittain (sisältäen myös erillisyyksiköiden henkilöt). Osa-aikaisen henkilöstön osuus oli yhteensä 3,5 %. Virkavapaalla oli 51 hlöä, joista 25 toimi virastossa toisissa määräaikaississa työtehtävissä.

Taulukko 35. Henkisten voimavarojen hallinta (Opetushallitus-virasto ilman erillisyyksiköitä). Tu-
lossopimuksessa asetettu HTV-tavoite koskee perustoimintamenoja, joten mittariston toteumia on
tarkistettu tältä osin.

Mittari	2020 toteuma	2021 toteuma	2022 toteuma	2023 to- teuma	2023 ta- voite
Henkilötyövuodet (perustoimintamenot, htv)	307	318	339	357,3	320
Henkilötyövuodet (muut momentit)	35	40	41	43	
Työtyytyväisyysindeksi (VM Baro)	3,4	3,5	3,6	3,7	3,6
Sairauspoissaolot (tpv/htv)	4,7	4,6	9,5	7,1	6,0
Koulutuspäivät (työpäiviä/htv)	1	0,4	0,6	1,2	3,0
Johtaminen (VM Baron johtajuusindeksi)	3,3	3,3	3,5	3,5	3,6
Tilat (tilatehokkuus m ² /hlö)	22,1	15,4	15,4	15,4	15,5
Sopimuksista Hanselin kilpailuttamia (%) *	tietoa ei saata- villa	12,4	13	20	11
Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa koskeva mittari (onko laadittu yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmat sekä konkreettiset toimet)	kyllä	kyllä	kyllä	kyllä	kyllä
Kestävää kehitystä koskeva mittari (konkreettiset toimet)	ei	ei	ei		
Digitaalisuutta koskeva mittari (konkreettiset toimet)	kyllä	ei	ei	ei	

* Hansel-yhteishankintojen osuus (%) kaikista hankinnoista (pl. valtion sisäiset).

Opetushallituksessa edistettiin kansallisen julkisten hankintojen strategian tavoitteita vuonna 2021 laaditun toimintasuunnitelmansa mukaisesti.

1.7.2 Osaamisen kehittäminen ja henkilöstön uudistuminen

Henkilöstötutkimuksen mukaan osaaminen, oppiminen ja uudistuminen (3,73) on noussut vuoden 2022 tasosta (3,66). Kuitenkaan Koulutuspäivien tavoite (3,0 pv/hlö) ei ole toteutunut kolmena vuonna peräkkäin, mutta koulutuksiin osallistuminen on kuitenkin lisääntynyt koronavuosista. Kehittymisen selittää mm. koko henkilöstölle suunnattu valmentavan ja oppivan työotteen valmennus, joka kohdistui koko henkilöstöön. Oppiminen tapahtuu nykyään yhä enemmän työn arjessa. Valtaosa henkilöstötutkimukseen (VMBaro) vastaajista (n. 84 %) koki, että he voivat oppia ja uudistua työssään sekä kehittää osaamistaan kollegojen, sidosryhmien ja asiakkaiden kanssa verkostoitumalla (n. 80 % vastaajista). Työnantajan mahdollisuudet tukea osaamisen ylläpitoa henkilöstökoulutuksella tai muulla tavoin sekä kehityskeskustelujen tarjoama tuki työn tekemisessä ja osaamisen kehittämisessä saivat kuitenkin myös kriittistä palautetta.

Henkilöstökoulutuksessa VALOT-valmennuksen lisäksi muita teemoja olivat tekoälyn käyttö asiantuntijan työssä, kohderyhmälähtöinen viestintä, kyselyn laatiminen, ekologinen jälleenrakennus sekä datan lukutaito. Edellisenä vuonna yhdessä Suomen Akatemian kanssa käynnistetty mentorointiohjelma päättyi toukokuussa ja tarjosi mahdollisuuden yhdessä oppimiseen ja osaamisen jakamiseen yli organisaatiorajojen.

Yhteiset kielikoulutukset käynnistyivät vuoden 2023 alussa yhteistyössä viiden muun opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan viraston (Suomen Akademia, Museovirasto, Kotimaisten kielten tutkimuskeskus, Taiteen edistämiskeskus ja Kansallinen audiovisuaalinen instituutti) kanssa. Tavoitteena on tarjota virastojen johtamis- ja esihenkilötehtävissä, asiantuntija-, asiakaspalvelu- sekä avustavissa tehtävissä toimiville henkilöille vaativuudeltaan eritasoisia ruotsin ja englannin sekä vähäisemmässä määrin myös muiden kielten koulutusta.

Osaava-järjestelmän (Osaajat valtiolla) käyttöä laajennettiin ja uusina lomakkeina otettiin käyttöön tehtäväkuva ja vaativuuden arviointi sekä suoriutumisen arviointilomake. Tehtäväkuvalomakkeen yhteydessä aloitettiin mallitehtäväkuvien valmistelu, tavoitteena on selkeät, aikaa kestävät ja yhteismitalliset tehtäväkuvaukset. Mallitehtäväkuvat yhtenäistivät samankaltaista tehtävää hoitavien tehtäväkuvia. Tavoitteena on, että suoriutumisen arviointi selkiytyy, kun samankaltaista tehtävää tekevillä on samankaltainen tehtäväkuva.

Koko henkilöstön osaamista ja vuorovaikutusmahdollisuuksia vahvistettiin mm. erilaisten foorumeiden avulla. Uuden henkilöstön perehdyttämiseen valmisteltiin Opetushallituksen oma perehdytysohjelma eOppivaan. Esihenkilöitä perehdytettiin esihenkilötyön eri teemoihin sekä mm. työkykyasioihin. Koko henkilöstölle järjestettiin luentoja liikkuvamman ja palautumista tukevan arjen tueksi.

1.7.3 Henkilöstön hyvinvointi

Opetushallitus osallistui ensimmäisten virastojen joukossa uuden Tutka- henkilöstökyselyjärjestelmän käyttöönottoon. Kyselyn tulosten perusteella henkilöstön työtyytyväisyys kasvoi edelleen vuodesta 2022. Kyselyyn vastausaktiivisuus (84,18 %) oli merkittävästi korkeampi kuin vuonna 2022 (76,6 %).

Kyselyn tulosten perusteella työtyytyväisyys ja summaindeksit ovat kehittyneet myönteisesti vuoteen 2020 ulottuvassa tarkastelussa.

Taulukko 36. Indeksit (2020-2023)

Indeksit (2020 – 2023)

	2020	2021	2022	2023
Työtyytyväisyys yhteensä	3,37	3,52	3,64	3,70
Oma työ	3,89	3,94	4,01	4,09
Työyhteisön oikeudenmukaisuus	3,64	3,77	3,91	3,91
Esimiestyö	3,71	3,75	3,85	3,92
Johtaminen	2,82	2,93	3,11	3,12
Palkkaus	2,32	2,89	3,07	3,05
Sisäinen työnantajakuva		3,96	4,07	4,08
Johtajuus	3,28	3,33	3,47	3,51
Innovointikyky	3,69	3,75	3,82	3,96
Työyhteisö	3,58	3,75	3,91	3,91

Työn keskeisenä voimavarana nousee esiin oman työn kokeminen merkityksellisenä (keskiarvo 4,23).

Heikoimmiksi osa-alueiksi indeksitarkastelussa jäävät aiempien vuosien tapaan johtaminen (3,12) ja palkkaus (3,05). Esihenkilötyötä koskevat tulokset ovat tasaisesti kasvaneet vuosina 2020–2023.

Työtyytyväisyyskyselyn tulokset kertovat myönteisestä kehityksestä henkilöstön työhyvinvoinnissa. Kouluarvosanan 9–10 antoi omalle työhyvinvoinnilleen lähes 35 % vastaajista (31 % vuonna 2022) ja kouluarvosanan 7–8 n. 58 % vastaajista (53 % vastaajista vuonna 2022). Heikoksi (kouluarvosana 4–6) työhyvinvointinsa kokevien osuus oli vähentynyt merkittävästi ja oli nyt 7 % (16 % vuonna 2022).

Henkilöstön sairauspoissaolojen määrä laski edellisvuoteen verrattuna ollen 7,1 henkilötyöpäivää/htv (9,5 htp/htv v. 2022). Sairauspoissaolojen määrät olivat laskussa loppuvuoteen saakka, mutta loppuvuoden hengitystieinfektiot vaikuttivat poissaolojen lopullisiin määriin. Poissaolojen tavallisimmat syyt olivat sairauden oireet (esim. hengitystieinfektiot), toiseksi suurin syy oli mielenterveyteen liittyvät sairauspoissaolot, joiden määrä kuitenkin lähes puolittui edellisestä vuodesta.

Työterveyshuollon lopulliset kustannukset (251 460 euroa) pysyivät lähes samoina vuoteen 2022 verrattuna, työterveyspalveluiden kustannukset per htv ovat hieman laskeneet Opetushallitus-viraston

osalta, mutta nousseet kaikilla erillisyyksikoilla. Uutena työterveyshuollon tukimuotona otettiin käyttöön Digiklinikan työterveysasema sekä mahdollisuus lyhytpsykoterapiaan, siihen liittyvä kokeilu jatkuu vuonna 2024.

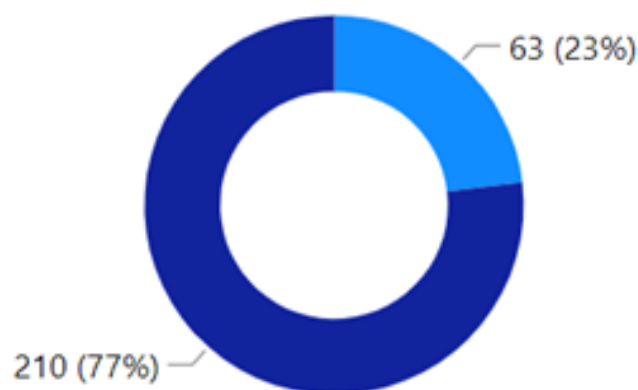
Henkilöstö on siirtynyt hybridityöhön, joka näyttää jäävän vakiintuneeksi työnteon muodoksi. Etätö on edelleen läsnätyötä yleisempää, mutta kasvokkain tapaamisten määrät ovat nousseet niin toimistotyössä kuin sidosryhmä- ja asiakastapaamisissa. Yhteisöllisyyttä ja liikkuvuutta työn arjessa tuettiin mm. yksiköiden ja päätoimintojen yhteisillä virkistyspäivillä, pikkujouluilla, virkeytysviikolla sekä mahdollistamalla yksiköille yhteisöllisyyttä tukevia pieniä hetkiä vuoden varrella eri tavoin toteutettuna.

Alkuvuonna 2023 perehdyttiin Etelä-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualueen joulukuussa 2022 toteuttaman työsuojelutarkastuksen tarkastuskertomukseen sekä laadittiin selvitys työnantajan toimista työolosuhteiden parantamiseksi. Tarkastuksella käsitellyt teemat keskittyivät työn vaarojen selvittämiseen ja arviointiin, psykososiaalisen kuormituksen, häirintään ja epäasialliseen kohteluun, työpaikkaselvitykseen sekä liukuvaan työaikaan. Vuonna 2022 henkilöstölle suunnatun psykososiaalisen kuormituksen kyselyn mukaan liialliseksi koettu työmäärä suhteessa työaikaan, tehtävänkuviiin tai vastuisiin liittyvät epäselvyydet, usean asian tekeminen samanaikaisesti, työyhteisön sosiaalinen toimivuus, hallitsematon tietotulva tai liiallinen tietomäärä sekä epärealistiset tai kohtuuttomiksi koetut tavoitteet nousivat esiin keskeisinä haitallista kuormitusta tuottavina tekijöinä.

Työn vaarojen arviointi eteni kaikissa yksiköissä vuoden 2023 ensimmäiselle neljänneksellä. Esihenkilöt tunnistivat ja arvioivat työhön, työoloihin ja työympäristöön liittyviä riskejä; tarkastelussa olivat mukana fyysiset ja psykososiaaliset vaara- ja haittatekijät.

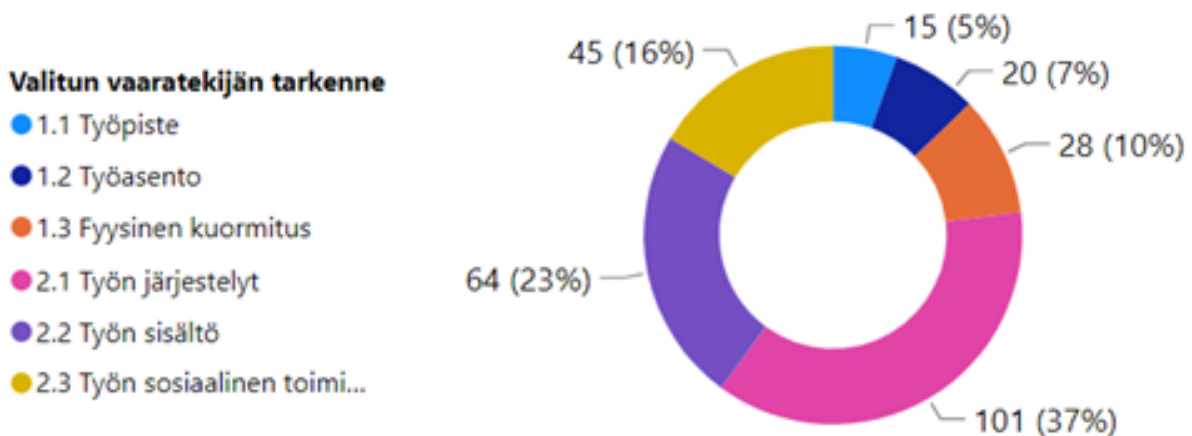
Vaaratekijöiden jakauma

Vaaratekijä ● 1. Fyysinen kuormittuminen ● 2. Psykososiaalinen kuormittuminen

Kuva 8. Vaaratekijöiden jakauma

Kuormitustekijöiden jakauma

Kuva 9. Kuormitustekijöiden jakauma

Vaara- ja haittatekijät vaihtelevat jonkin verran päätoimintojen ja yksiköiden välillä. Suurimpia kuormitus- ja riskitekijöitä olivat työmäärä ja työtahti, työn hallinta (erityisesti usean eri asian tekeminen samanaikaisesti) sekä ongelmat työntekijöiden keskinäisessä vuorovaikutuksessa. Hallintatoimenpiteet riskien pienentämiseksi käynnistettiin yksiköissä keväällä 2023.

Työsuojelutarkastuksessa ja työn vaarojen arvioinnissa esiin nousseita kuormitus- ja riskitekijöitä on pyritty vähentämään vuoden aikana monin eri tavoin koko organisaatioon tasolla, mm. yhtenäistämällä tehtäväkuvia, kiinnittämällä huomiota työaikakertymiin ja niiden hallintaan, kehittämällä työsuojelukäytäntöjä, korostamalla työn tauottamisen ja yhteisöllisyyden merkitystä, kannustamalla liikuvampiin työpäiviin sekä vahvistamalla työpari- ja tiimitoimintaa osaamisen jakamiseksi. Yhteistyötä työterveyshuollon kanssa on tiivistetty ennaltaehkäisevän toiminnan vahvistamiseksi ja työkykyriskien ennakoinniseksi ja työkyvyn tukemiseksi.

Työajan seurannan ja aktiivisen työajan tasoittamisen merkitystä on korostettu erityisesti esihenkilöille, joilla on viime kädessä vastuu huolehtia työkuorman pysymisestä kohtuullisena. Opetushallitukselle kertyi koronavuosina paljon työaikapankkitunteja, joiden poisittämiseksi tehtiin suunnitelmia päätoiminnoittain. Työaikapankkituntien määrä vuoden 2023 lopussa oli n. 3,25 htv, joka kuitenkin pieneni vuoden 2022 tilanteesta yhteensä n. 0,64 htv. Syksyllä 2023 linjattiin, että 1.1.2024 alkaen työaikapankin maksimituntimäärä puolitetaan eli on jatkossa 72 h 30min.

Esihenkilötyötä selkiytettiin tunnistamalla ja kuvaamalla yhdessä esihenkilöiden kanssa esihenkilötyön keskeiset periaatteet ja tavoitteet sekä miten niitä toteutetaan käytännössä. Materiaaliin on koottu tavoitteiden ja ihmisten johtaminen, yhteisöllisyyden ja yhdessä onnistumisen edellytykset ja yhteisten toimintatapojen noudattaminen.

Työyhteisötaitojen vahvistamiseksi on koottu Meillä töissä – yhteistyötä ja luottamusta vaalien -periaatteet, jossa kuvataan periaatteet työyhteisön rakentamiseksi: onnistuminen perustuu luottamukseen, yhteistyöhön, avoimeen vuorovaikutukseen ja vastuunkantoon yhteisistä tavoitteista.

1.7.4 Toimitilat

Hybridi- ja etätyötä tehdään edelleen hyvin paljon ja toimistolle tullaan pääosin yhteisöllisyyttä ja asiakastyötä tukeviin tilanteisiin kuten yksikkökokouksiin asiakastapaamisiin, neuvotteluihin ja suunnitteluhetkiin. Työympäristönä Helsingin Hakaniemessä on valtion työympäristökonseptin mukainen monitilaratkaisu, joka valmistui heinäkuussa 2021. Samoissa tiloissa toimivat Ylioppilastutkintolautakunnan kanslia, Karvi ja JOTPA.

Opetushallituksen toimitiloja Helsingissä Hakaniemenranta 6:ssa tiivistettiin vuonna 2023. HAKA6:n tilatehokkuus vuonna 2021 valmistuneen remontin jälkeen oli 15,4 m²/HTV ja sitä tehostettiin entisestään vuoden 2023 aikana. Keväällä 2023 toteutetun käyttöastemittauksen mukaan käytössämme oli tilaa enemmän kuin tarvittiin. Luovuimme yhteensä 1,5 kerroksesta 1.12.2023. Aiemmin keväällä 2023 olimme jo tiivistäneet varastotilojen tarvetta luopumalla yhdestä Leipätehtaalla sijaitsevasta varastosta. Tilamuutoksilla alitimme Hakaniemenranta 6:ssa joulukuussa 2023 valtion tavoitteen n. 10 m²/HTV (toteuma n. 8,1 m²/htv). Vuoden 2023 aikana tehtiin HAKA6:ssa myös joitakin muutoksia kaluste- ja neuvottelutilajärjestelyihin, sillä toimistolla isoin tarve on riittävän kokoisille neuvottelutiloille ja riittävälle määrälle vetäytymistiloja.

Vuoden 2023 aikana aloitettiin valmisteluja yhteisiin valtion työympäristöihin siirtymistä varten. Karvista seitsemän henkilöä toimii Jyväskylässä yhteiskäyttötiloissa muiden virastojen kanssa. Jyväskylän toimitilojen osalta Senaatti käynnisti yhteiskäyttötilojen kehittämishankkeen, jonka suunnittelu alkoi keväällä 2023 aikana ja toteutetaan vuosien 2024–2025 aikana. Lisäksi Opetushallituksella on kuuden henkilön toimipiste Tampereen yliopistolta vuokratuissa tiloissa, ja niiden osalta käynnistettiin joulukuussa 2023 tarkastelu mahdollisuudesta siirtyä Senaatin tiloihin. Selvitystyö jatkuu alkuvuonna 2024 ja mahdolliset muutokset toteutetaan vuoden 2024 aikana. Hakaniemenranta 6:n osalta käynnistettiin Senaatin toimesta selvitystyö ja vuoden 2023 lopussa käynnistyi hanke yhteisestä työympäristöstä Rauhankatu 17:ssä yhdessä neljän muun opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan viraston kanssa.

1.8. Tilinpäätösanalyysi

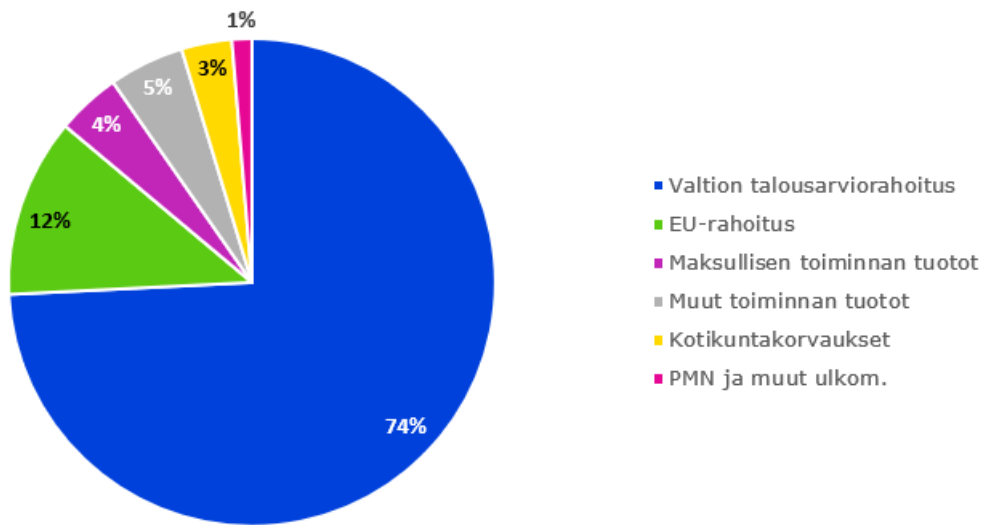
Tilinpäätösanalyysi laskelmineen kattaa koko Opetushallituksen kirjanpitoyksikön, sisältäen myös valtion oppilaitokset.

1.8.1 Rahoituksen rakenne

Opetushallituksen kirjanpitoyksikön kokonaistalous vuonna 2023 oli yhteensä 415,8 milj. euroa. Talousarvion kautta kirjanpitoyksiköllä oli käytössään määrärahoja 308,6 milj. euroa (sisältää vuodelta 2022 siirtyneet talousarviotilien siirtomäärärahat 84,3 milj. euroa). EU-rahoitusta saatiin käyttöön 49,3 milj. euroa sekä valtion yleissivistävien oppilaitosten toimintaan kotikuntakorvauksia 13,9 milj. euroa. Maksullisesta toiminnasta ja sen muutoksista on raportoitu luvussa 1.5.2. Talousarviorahoitusta oli kaikkiaan 74 prosenttia ja muuta ulkopuolista rahoitusta 17 prosenttia (EU, kotikunta ja PMN). Siirtomenoja Opetushallitus maksoi yli 168 milj. euroa eli noin 40 prosenttia koko taloudesta.

Taulukko 37. Opetushallituksen (kirjanpitoyksikön) rahoituksen rakenteen muutos

Rahoituksen rakenne (kpy) miljoonaa euroa	2023	2022	2021	2020	Muutos 2022-2023	Muutos %
Valtion talousarviorahoitus	308,59	340,72	284,99	261,74	-32,13	-9,4 %
EU-rahoitus	49,33	39,78	27,04	38,43	9,55	24,0 %
Maksullisen toiminnan tuotot	17,67	17,11	17,90	14,95	0,56	3,3 %
Muut toiminnan tuotot	20,77	19,82	14,29	28,22	0,95	4,8 %
Kotikuntakorvaukset	13,92	13,64	13,27	12,58	0,28	2,1 %
PMN ja muut ulkom.	5,50	5,10	3,82	5,19	0,40	7,8 %
Yhteensä	415,78	436,17	361,31	361,11	-20,39	-4,7 %

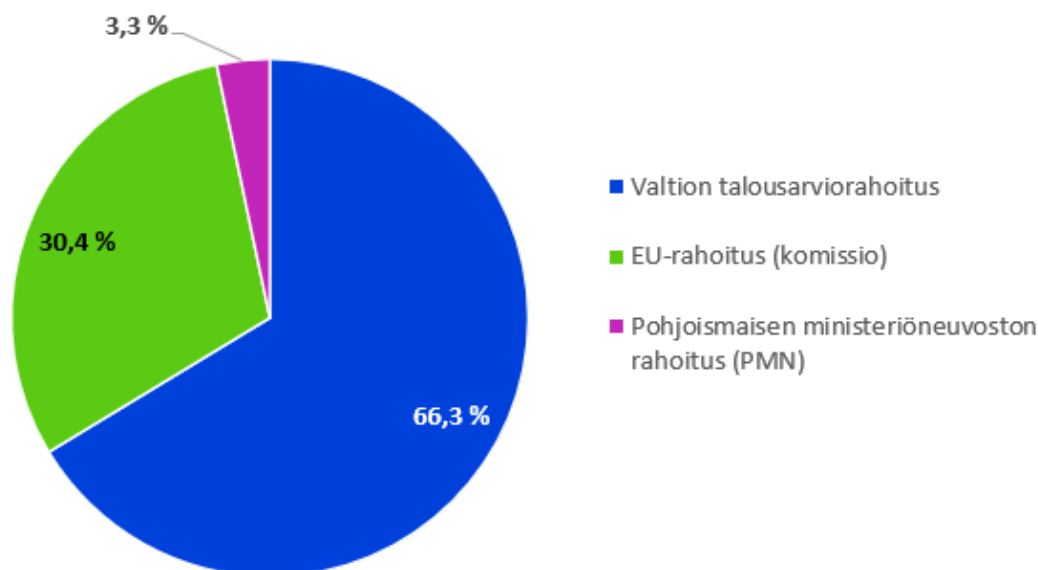
Kuva 10. Opetushallituksen (kirjanpitoyksikön) rahoitus vuonna 2023

1.8.2 Siirtomenojen rahoituslähteet ja kohdistuminen tuensaajittain

Siirtomenojen osalta valtion talousarviorahoitus laski edelliseen vuoteen verrattuna (24,3 milj. euroa) mm. koronapandemian tukitoimien päättymisen vuoksi. Yhtenä osatekijänä laskuun vaikutti myös Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen jakamien valtionavustusten väheneminen verrattuna edelliseen vuoteen. EU-rahoitus kasvoi 11,0 milj. euroa liikkuvuuden lisääntymisen takia.

Taulukko 38. Opetushallituksen (kirjanpitoyksikön) siirtomenot rahoituslähteittäin

Rahoituslähde (siirtomenot)	2023	2022	2021	2020	Muutos 2022-2023	Muutos %
Valtion talousarviorahoitus	111 787 112	136 094 889	82 322 789	125 905 895	-24 307 778	-17,9 %
EU-rahoitus (komissio)	51 162 923	40 149 611	27 445 859	38 898 299	11 013 312	27,4 %
Pohjoismaisen ministeriöneuvoston rahoitus (PMN)	5 574 567	5 098 714	3 822 582	5 060 921	475 853	9,3 %
Muu rahoitus (Business Finland)	0	0	0	56 400	0	0,0 %
Yhteensä	168 524 601	181 343 214	113 591 229	169 921 515	-12 818 613	-7,1 %

Kuva 11. Opetushallituksen (kirjanpitoyksikön) siirtomenot rahoituslähteittäin 2023

Vuoden 2023 avustus- ja apurahapäätösten lukumäärä oli 5 553, joista myönteisiä päätöksiä oli 2 987 kpl (vuonna 2022 yhteensä 5 034 kpl).

Alla oleva taulukosta käy ilmi maksettujen siirtomenojen kohdistuminen tuensaajittain vuonna 2023.

Taulukko 39. Opetushallituksen (kirjanpitoyksikön) siirtomenot tuensaajittain

Käyttötalouden kulujen jakautuminen (LKP)	2023	Osuus prosentteina
Valtionavustukset käyttötalous, paikallishallinto p. Hy	87 459 544	51,9 %
Valtionavustukset käyttötalous, voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	35 528 258	21,1 %
Valtionavustukset käyttötalous, yliopistot	29 333 426	17,4 %
Valtionavustukset käyttötalous, elinkeinoelämä	7 823 858	4,6 %
Siirtotalouden kulut käyttötalous, EU jäsenvaltiot	3 299 411	2,0 %
Siirtotalouden kulut käyttötalous, ulkomaat	1 489 520	0,9 %
Muut siirtotalouden kulut käyttötalous, elinkeinoelämä	1 108 738	0,7 %
Valtionavustukset käyttötalous, kotitaloudet	803 319	0,5 %
Valtionavustukset käyttötalouteen, muut valtionhallinnon yksiköt	700 000	0,4 %
Muut siirtotalouden kulut käyttötalous yhteensä	978 526	0,6 %
Yhteensä	168 524 601	100 %

1.8.3 Talousarvion toteutuminen

Opetushallitukselle myönnettiin vuoden 2023 valtion talousarviossa kaiken kaikkiaan n. 236,4 milj. euroa. Lisäksi tilikaudella oli käytettävissä siirtyneitä määrärahoja n. 84,3 milj. euroa (26,3 % määrärahoista), jolloin käytettävissä oli yhteensä 320,7 milj. euroa tilikauden menoihin. Määrärahojen kokonaiskäyttö oli 197,8 milj. euroa. Siirtomäärärahakanta väheni kokonaisuudessaan edellisvuodesta 14,4 milj. euroa. Vuodelle 2024 siirtyi yhteensä 69 milj. euroa, josta Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen osuus on 56 %. Käytettävissä olevista arviomäärärahoista, joita oli 37,4 milj. euroa, jäi käyttämättä 0,7 milj. euroa. Käyttämättä jääneitä siirtyneitä määrärahoja, joita ei voitu enää siirtää vuodelle 2023, peruutettiin yhteensä 2,4 milj. euroa. Peruutusten suuruuteen vaikutti oleellisesti Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskukselle momentilta 29.01.04.2. tehty yksittäinen 1,6 milj. euron peruutus.

Vuoden 2023 talousarviossa nettoutettaviin talousarviotileihin esitetty bruttotuloarvio oli 106,3 milj. euroa, tilikauden toteumaksi kertyi saman verran eli 106,3 milj. euroa.

Opetushallitus virastolla oli vuoden 2023 talousarviossa osoitettuja toimintamenoja käytettävissään 68,3 milj. euroa ja lisäksi siirtyneitä määrärahoja 10,8 milj. euroa, yht. 79,1 milj. euroa. Vuodelle 2024 siirtyi 9,7 milj. euroa. Opetushallituksen perustoimintaan tarkoitettuja perustoimintamenoja siirtyi 2,9 milj. euroa. Muilta toimintamenomomentin alajaottelun kohdista siirtyi vuodelle 2023 yhteensä 6,8 milj. euroa.

Valtion oppilaitosten toimintamenojen kokonaiskäyttö oli 55,6 milj. euroa ylitti 5,8 milj. eurolla vuotuisen talousarviomäärärahan (49,8 milj. euroa). Tästä syystä oppilaitosten siirtomäärärahakanta supistui vastaavalla summalla. Vuodelle 2024 siirtyi vain 5,4 milj. euroa.

1.8.4 Tuotto- ja kululaskelma

Toiminnan tuotot

Opetushallitus kirjanpitoyksikön toiminnan tuotot olivat vuonna 2023 yhteensä 38,4 milj. euroa. Nousua edelliseen vuoteen oli noin 1,5 milj. euroa. Toiminnan tuotoista maksullisen toiminnan tuottoja oli 46 % (17,7 milj. euroa), josta julkisoikeudellisen toiminnan tuotot olivat 10,5 milj. euroa. Opetushallituksen (virasto) maksullisen liiketoiminnan volyymi oli noin 3,7 milj. euroa ja julkisoikeudellisen volyymi 2,3 milj. euroa. Muut toiminnan tuotot olivat 11,5 milj. euroa, joka kertyi pääosin yhteistoiminnan kustannusten korvauksista (2,4 milj. euroa) ja yhteisrahoitteisesta toiminnasta (6,6 milj. euroa).

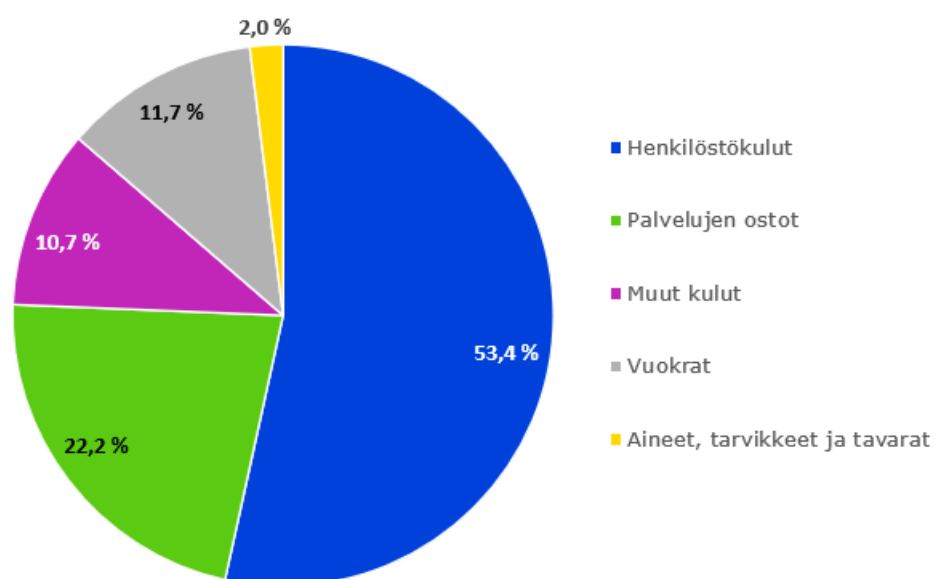
Toiminnan kulut

Koko kirjanpitoyksikön toiminnan kulut olivat tilinpäätösvuonna yhteensä 173,5 milj. euroa. Toiminnan kuluista 53,4 prosenttia muodostuu henkilöstökuluista, noin 92,5 milj. euroa, josta Opetushallituksen (virasto, sisältäen erillisyyksiköt) osuus on 42,2 milj. euroa ja Valteri-koulun osuus 28,9 milj. euroa. Palvelujen ostot olivat toiseksi suurin kuluerä 22,2 prosentin osuudella (38,4 milj. euroa), tästä Opetushallituksen (virasto, sisältäen erillisyyksiköt) osuus on 29,8 milj. euroa. Erilaisiin vuokra-

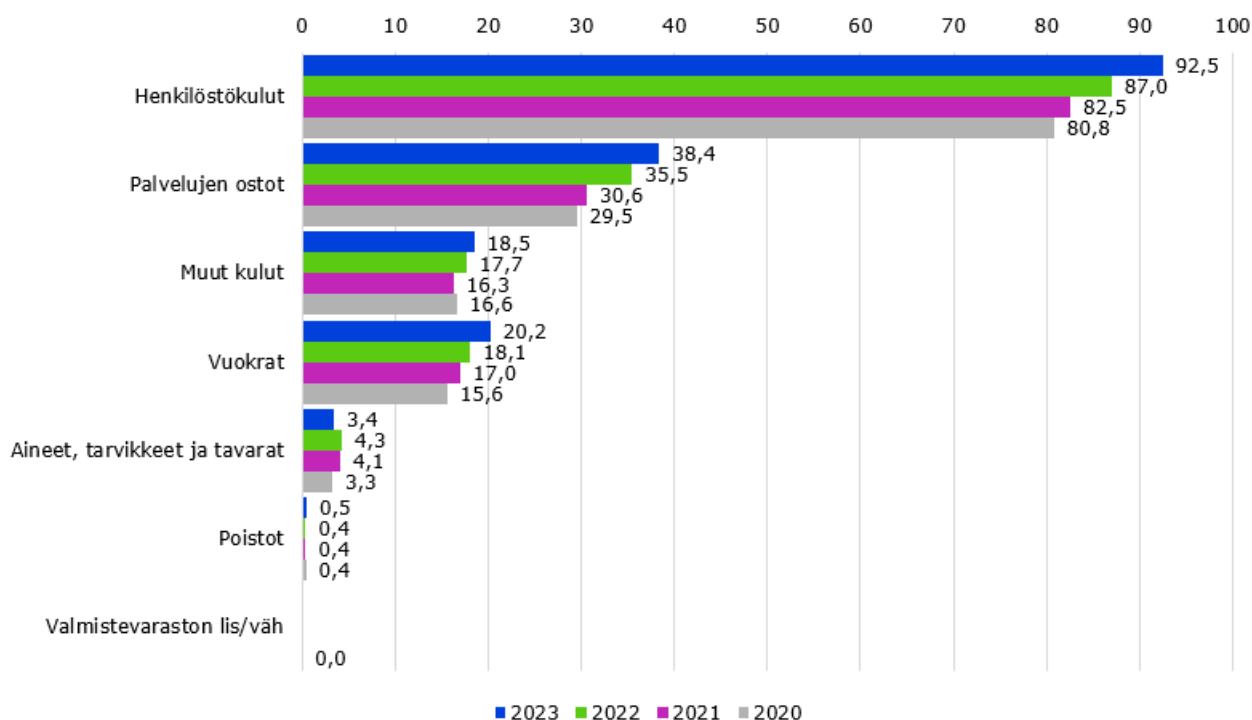
menoihin käytettiin 11,6 prosenttia kuluista, yht. 20,2 milj. euroa. Eniten vuokramenot nousivat Valteri-koululla. Opetushallituksen (virasto) osuus on 2,5 milj. euroa. Palvelujen ostojen ja vuokramenojen kasvuun vaikuttaa yleinen hintatason nousu. Muut kulut, 18,5 milj. euroa, sisältävät Kopiosto ry:lle ja APFI ry:lle maksetut käyttöoikeuskorvausmaksut 14,7 milj. euroa.

Taulukko 40. Toiminnan kulut

Toiminnan kulut (1 000 euroa)					Muutos	
	2023	2022	2021	2020	2022-2023	Muutos %
Henkilöstökulut	92 453	86 978	82 543	80 778	5 475	6,3 %
Palvelujen ostot	38 386	35 468	30 614	29 509	2 918	8,2 %
Muut kulut	18 505	17 694	16 275	16 634	811	4,6 %
Vuokrat	20 213	18 071	17 007	15 590	2 142	11,9 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	3 420	4 268	4 097	3 256	-848	-19,9 %
Poistot	497	407	400	426	90	22,1 %
Valmisteveraston lis/väh	29	-11	-28	6	40	-363,6 %
Yhteensä	173 503	162 875	150 908	146 199	10 628	6,5 %

Kuva 12. Toiminnan kulujen jakauma vuonna 2023

Kuva 13. Toiminnan kulujen jakauma vuosina 2020–2023 (milj. euroa)

Rahoitustuotot, siirtotalouden tuotot ja kulut

Rahoitustuotot (2 milj. euroa) koostuvat pääosin saldolistien pankkitilien koroista ja avustusten takaisinperintöjen koroista. Siirtotalouden tuotot olivat vuonna 2023 yhteensä 68,8 milj. euroa. Tuotot paikallishallinnolta, 13,9 milj. euroa, koostuivat suurimmaksi osaksi valtion oppilaitoksille maksetuista oppilaiden kotikuntakorvauksista. Tuotot EU:n toimielimiltä ja muilta elimiltä 49,3 milj. euroa, koostuu Erasmus+ ja European Solidarity Corps (ESC) -apurahaohjelmien sekä Euroopan unionin muihin ohjelmiin saatavasta rahoituksesta. Muut siirtotalouden tuotot ulkomailta, 5,5 milj. euroa, koostuu Pohjoismaiden ministeriöneuvoston (PMN) myöntämästä rahoituksesta.

Opetushallitus maksoi valtionavustuksia ja apurahoja vuonna 2023 yhteensä 168,5 milj. euroa. Valtionavustusten omaehtoisia palautuksia oli 3,62 milj. euroa. Takaisin perintöjä vuonna 2023 ei ollut. Kv.-toiminnan apurahapalautuksia eri pankkitileille kertyi 6,8 milj. euroa.

1.8.5 Tase

Opetushallitus kirjanpitoyksikön taseen loppusumma vuonna 2023 oli 135,7 milj. euroa. Käyttöomaisuudessa ja pitkävaikutteisissa sijoituksissa pitkävaikutteisissa menoissa on Opetushallituksen itse valmistetut ja teetetyt tietojärjestelmät (1,2 milj. euroa). Käyttöomaisuuden muut suuret erät olivat rakennukset (0,7 milj. euroa) ja koneet ja laitteet (0,6 milj. euroa).

Vaihto-omaisuus, 0,6 milj. euroa, muodostuu pääosin Opetushallituksen kustantamista oppikirjoista ja muista koulutusmateriaaleista.

Lyhytaikaiset saamiset olivat yhteensä 5,8 milj. euroa. Siirtotalouden vastikkeettomiin tuottoihin liittyvät saamiset nousivat edelliseen vuoteen verrattuna noin 1,8 milj. euroa. Myyntisaamiset sen sijaan laskivat edelliseen vuoteen verrattuna (1,6 milj. euroa) ollen yhteensä 2,7 milj. euroa. Myyntisaamisten lasku johtui valtion sisäisestä laskutuksesta. Sisäisissä myyntisaamisissa oli lähes 2 milj. euroa vähemmän kuin vuonna 2022. Siirtosaamiset olivat yhteensä 738 000 euroa.

Rahat, pankkisaamiset ja muut rahoitusvarat olivat vuonna 2023 yhteensä 46,6 milj. euroa. Muut pankkitilit, 42,0 milj. euroa, koostuu Opetushallituksen ns. saldollisista pankkitileistä, joilta maksetaan EU-rahoitteisiin apurahaohjelmiin sekä PMN:n ohjelmiin liittyviä apurahoja ja avustuksia.

Muut rahat ja pankkisaamiset, 4,5 milj. euroa, koostuu pääosin Valteri-koulun Skillan toimipisteen rahastoiduista testamentteilla saadusta varoista 4,2 milj. euroa. Valteri-koulun Onervan ja Mikaelin toimipisteillä oli pienempiä rahastoituja varoja yhteensä lähes 0,4 milj. euroa.

Pitkäaikaisessa vieraassa pääomassa muissa pitkäaikaisissa veloissa on pitkäaikaiset saadut ennakot (15 milj. euroa). Aikaisemmin nämä on esitetty lyhytaikaisissa veloissa muissa saaduissa ennakoissa.

Lyhytaikaiset velat olivat tilikauden päätyessä yhteensä 59,2 milj. euroa. Suurin osa, 33,5 milj. euroa, koostuu pääosin saatuihin ennakoihin kirjatusta EU- ja PMN- rahoitteisten apurahaohjelmien rahoituksesta. Siirtovelat, 13,9 milj. euroa, koostuu koko kirjanpitoyksikön lomapalkkavelasta 13,3 milj. euroa sekä muista siirtoveloista 554 000 euroa. Muut lyhytaikaiset velat olivat 1,4 milj. euroa.

1.9. Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Opetushallituksen johto vastaa talousarvioasetuksen 69 §:n mukaan siitä, että virastossa toteutetaan sen talouden ja toiminnan laajuuteen ja sisältöön sekä niihin liittyviin riskeihin nähden asianmukaiset menettelyt, jotka varmistavat viraston talouden ja toiminnan laillisuuden ja tuloksellisuuden, viraston hallinnassa olevien varojen ja omaisuuden turvaamisen, viraston vastattavana ja välitettävänä olevien varojen hoidon sekä viraston johtamisen ja ulkoisen ohjauksen edellyttämät oikeat ja riittävät tiedot viraston taloudesta ja toiminnasta.

Opetushallituksen johto on arvioinut viraston sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan nykytilaa sekä kehittämistarpeita. Arvioinnissa on hyödynnetty vuoden 2023 riskiarviointia sekä Opetushallituksen henkilöstölle teetettyä kyselyä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilasta, joka perustuu valtiova-

rain controller -toiminnon suosituksen mukaiseen sisäisen valvonnan arviointikehikkoon. Lisäksi sisäisen valvonnan tilan arvioinnissa on hyödynnetty ulkoisen ja sisäisen tarkastuksen raportteja sekä muuta käytössä olevaa arviointimateriaalia.

Opetushallituksen riskienhallintaa kehitetään jatkuvasti, ja tavoitteena on, että se on proaktiivista ja osa jatkuvaa toimintaa. Vuosikellon mukaisesti vuonna 2023 riskienkäsittelysuunnitelmat käytiin yksikkökohtaisesti läpi, päivitettiin ja niistä koottiin koko organisaation kattava dynaaminen riskianalyysi. Raportti julkaistaan koko henkilöstön saataville Opetushallituksen intraan.

Arviointien perusteella Opetushallitukseen kohdistuvat olennaisimmat riskit liittyvät seuraaviin osa-alueisiin:

1. Voimavaroihin liittyvät riskit: henkilöstöressurssien riittävyys ja kohdentaminen, työhyvinvointi ja jaksaminen sekä osaaminen ja sen ennakointi
2. Toimintaympäristöön liittyvät riskit
3. Tietoon, tietoturvaan ja -järjestelmiin liittyvät riskit

Sisäisen valvonnan henkilöstökyselyn perusteella keskeisimmiksi Opetushallituksen vahvuuksiksi tunnistettiin hallinnollisten ohjeiden ja toimintatapojen noudattaminen, yksiköiden tavoitteita uhkaavien riskien kartoittaminen ja arviointi sekä sidosryhmäyhteistyö. Kehittämiskohteiksi tunnistettiin osaamis- ja resurssitarpeiden määrittely, työajanseurannan luotettavuus, organisaatorakenteen toimivuus sekä olennaisten sisäisen toimintaympäristön muutosten arviointi, kuten organisaatiomuutokset. Organisaation yhtenäisyys ja tehtävien priorisointi nousivat esiin myös vuonna 2023 valmistuneessa virastoarvioinnissa. Tehtäväkuvien selkeys ja tehtävien priorisointi ovat tärkeitä elementtejä myös henkilöstön jaksamisen kannalta. Vuonna 2024 tavoitteena on jatkaa Opetushallituksen toiminnan selkeyttämistä, esimerkiksi kuvaamalla systemaattisesti Opetushallituksen ydinprosessit sekä vastuut ja roolit. Lisäksi vuoden 2024 aikana otetaan vaiheittain käyttöön uusi tavoitejohtamisen malli, joka osaltaan selkeyttää työn suunnittelua ja priorisointia.

Henkilöstön jaksamiseen ja töiden tasaiseen jakautumiseen liittyvät riskit on tunnistettu jo aikaisempina vuosina ja vuonna 2023 Opetushallituksessa ryhdyttiin toimiin muun muassa lisäämällä henkilöstöjohtamiseen sekä työnantajan työsuojeluvastuuihin liittyvien teemojen käsittelyä, tarjoamalla työnohjauksellista tukea esihenkilöille ja lähityöyhteisöille, tiivistämällä yhteistyötä työterveyshuollon kanssa ja siirtämällä työhyvinvointi- ja työsuojelutoiminnan painopistettä reagoivasta työstä ennaltaehkäisevään työhön. Vuoden 2023 VMbaron tuloksien mukaan työhyvinvointi onkin kehittynyt positiiviseen suuntaan vastaajien oman arvion mukaan.

Merkittävin riski Opetushallituksen toimintaedellytyksille on jo pitkään liittynyt rahoituksen kehitykseen ja erityisesti perustoiminnan henkilöstöresursseihin varattuun vajaan rahoitustasoon tulevissa kehyksissä samalla kun vastuut, tehtävät ja odotukset ovat laajentuneet ja kirjanpitoyksikkö

monimuotoistunut. Monimuotoistuminen jatkuu, kun opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan rakenteita uudistetaan ja tavoitteena on, että Opetushallitus sekä Kotimaisten kielten keskus yhdistyvät yhdeksi virastoksi vuoden 2026 alussa.

Lisäksi haasteena on erityisesti Opetushallitukselle nopealla aikataululla osoitetut uudet tehtävät, kuten hankkeet, joiden toteuttamiseksi ei ole varattu henkilötövuosiin rahoitusta. Useassa yhteydessä todettu perustoimintamenoissa oleva rakenteellinen alijäämä vaikuttaa Opetushallituksen pidemmän aikavälin suunnitteluun sekä henkilöstön jaksamiseen.

Tietoon, tietoturvaan ja tietojärjestelmiin liittyvät riskit ovat läsnä edelleen vakiintuneen hybridityökentelyn sekä toimintaympäristön muutosten myötä. Opetushallituksessa tähän teemaan tunnistetut riskit liittyvät organisaation käytäntöihin ja prosesseihin, ulkopuolisten hallintojen järjestelmien toimivuuteen, henkilöstön osaamiseen sekä tietojärjestelmiin kohdistuviin mahdollisiin ulkopuolisiin uhkiin. Vuonna 2022 toteutettiin IT-toimintojen ja tietoturvan kokonaisprosessin sisäinen tarkastus ja tarkastuksessa saatujen kehittämiskohteiden ja suositusten toimeenpanoa jatkettiin systemaattisesti vuonna 2023 tietoturvan henkilöstöresurssien vahvistuttua loppuvuonna 2022. Vuonna 2023 IT-toimintojen sisäisen tarkastuksen kohteeksi valittiin Opetushallituksen tietojärjestelmien auditointiprosessi.

Kolmas tunnistettu teema on ulkoiseen ja sisäiseen toimintaympäristöön liittyvät riskit. Toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset ja kriisit kuten Venäjän hyökkäys Ukrainaan seurauksineen, muutunut turvallisuustilanne, sähköpula ja koronapandemia ovat osoittaneet ennakkoinnin ja varautumisen merkityksen. Opetushallituksen rooliin liittyen lisäksi tunnistettiin muita ulkoiseen toimintaympäristöön liittyviä riskejä. Sisäiseen kehittämiseen liittyen vuonna 2023 valmistui kehittämis- ja projekti-toiminnan johtamisen hanke, jolla vastattiin aikaisemmin tunnistettuun puutteeseen hankejohtamisen yhtenäisissä toimintatavoissa. Sekä sisäiseen että ulkoiseen toimintaympäristöön liittyvät tunnistetut riskit linkittyvät myös henkilöstöresursoinnin vajaukseen – on olemassa riski, että suurempiin toimintaympäristön muutoksiin on vaikea vastata substanssialoilla, kun resurssit ovat niukat.

Arviointien perusteella Opetushallituksen sisäinen valvonta ja siihen liittyvä riskienhallinta on toiminnan laajuuteen nähden asianmukaisesti järjestetty. Käytössä olevat menettelyt antavat kohtuullisen varmuuden sisäisen valvonnan toimivuudesta virastossa.

Kunkin valtion oppilaitoksen johto vastaa oman oppilaitoksensa osalta sisäisen valvonnan toimivuudesta ja on toteuttanut sisäisen valvonnan tilan arvioinnin valtiovarain controller -toiminnon arviointikehikon mukaisesti. Oppilaitoskohtaiset sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausumat esitetään oppilaitosten tuloksellisuusraporteissa.

1.10. Arviointien tulokset

Vuonna 2023 käynnistettiin tietoturvaan liittyvä sisäinen tarkastus ja Erasmus+ -ohjelmahallinnon sisäinen tarkastus, jotka ovat kesken vielä tilinpäätöshetkellä. Lisäksi toteutettiin muita tarkastuksia mm. kansainvälisiin hankkeisiin ja EU-hankkeisiin liittyen. Tietoturvaan liittyvä tarkastus kohdistuu

Opetushallituksen prosessiin, jossa säännöllisenä valvontatoimenpiteenä Opetushallituksen hallinnoimiin järjestelmiin tehdään auditointeja, joiden perusteella järjestelmiä ja kontroleja kehitetään. Erasmus+-ohjelmahallinnon sisäisessä tarkastuksessa keskitytään täsmäytysprosessien tarkastukseen sekä aikaisempien vuosien tarkastuksissa annettujen kehittämisehdotusten jälkitarkastukseen.

Opetushallitus on hakenut lupaa Euroopan komissiolta pilariarviointiin keväällä 2023. Pilariarviointi status antaa mahdollisuuden toimia EU:n delegoidun yhteistyön varojen hallinnoijana. Arviointi on perusteellinen ja kestää noin vuoden siitä, kun lupa arvioinnin aloitukseen saadaan. Syksyllä 2022 tehdyn esiselvityksen suositusten toimeenpano on meneillään ja jatkuu vuoden 2024 puolelle.

Valtiontalouden tarkastusvirasto toteutti vuonna 2023 tuloksellisuustarkastuksen Opetushallituksen erillisyyksikön, Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen (JOTPA) rahoitustoiminnasta. Tarkastuksen tavoitteena oli tuottaa tietoa siitä, millaiset edellytykset JOTPA:lla on rahoittaa tuloksellisia ja vaikuttavia osaamispalveluita ja millaisia riskejä tähän rahoitustoimintaan liittyy. Tarkastuksen keskeisinä havaintoina todettiin, että palvelukeskuksen toiminnan nopea käynnistäminen ja odotukset rahoitusprosessien virtaviivaistamisesta ovat lisänneet rahoitustoiminnan riskejä. Määrärahojen budjetoinnin aikataulut ovat ohjanneet JOTPAa käynnistämään rahoitushakuja nopeasti. Lisäksi todettiin, että JOTPA:n toimintaa ei ole ohjattu konkreettisten tavoitteiden avulla, mikä on vaikuttanut toiminnan tuloksellisuuteen.

Vuonna 2023 valmistui lisäksi valtiovarainministeriön tekemä virastoarviointi. Opetushallituksen osalta arviointi kohdistui kahteen vuosina 2017 ja 2018 toteutettuun uudistukseen: ensin Cimo ja Opetushallitus yhdistyivät ja vuotta myöhemmin Karvi ja YTL aloittivat erillisyyksikköinä. Arvioinnissa tarkasteltiin virastojen nykytilaa, toteutettujen uudistushankkeiden tavoitteiden toteutumista sekä virastojen tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta. Arvioinnin tavoitteena oli tehdä kokonaisarvio viraston nykytilanteesta ja uudistushankkeiden onnistumisesta. Arviointi antaa hyödyllistä tietoa organisaation ja johtamisjärjestelmän kehittämistarpeista sekä tukee organisaatiouudistusten onnistunutta toteuttamista. Arviointi antaa hyödyllistä tietoa myös Sivistyshallinto 2030-hankkeen toteuttamisen kannalta.

Arvioinnissa nousi esille mm. sidosryhmien tyytyväisyys Opetushallituksen toimintaan sekä vaikuttavuustavoitteiden edistäminen. Suosituksina jatkotoimenpiteiksi arvioinnissa nostettiin esiin organisaation yhtenäisyyden edistäminen mm. toimintatapojen, prosessien ja nimikkeiden yhtenäistämällä sekä viraston ydintoiminnan kirkastaminen ja toiminnan priorisointi. Lisäksi nostettiin esiin tarve selkeyttää hallintoviraston suhdetta erillisyyksiköihin, ministeriön ja Opetushallituksen välistä roolijakoa sekä vahvistaa Opetushallituksen yhteiskunnallista roolia. Henkilöstön vaihtuvuuteen ja riittävän osaamisen varmistamiseen tulee kiinnittää huomiota.

Vuonna 2023 toteutettiin Opetusalan kehitysyhteistyön osaamiskeskus FinCEEDin toimintakauden 2021–2023 ulkoinen loppuarviointi, jossa tavoitteena oli arvioida FinCEEDin toiminnan tehokkuutta, tuloksellisuutta, vaikuttavuutta ja strategisuuteen liittyviä tuloksia. Lisäksi arvioinnissa nostettiin esiin toiminnan eri osa-alueiden vahvuuksia ja kehityskohteita. Ulkoinen arviointi antaa konkreettisia kehitysehdotuksia ja suosituksia ohjelmadokumentin 2024–2027 toteuttamisen tueksi. Ulkoinen arviointi toteutettiin kehittävän arvioinnin luonteen mukaisesti ja arviointiprosessiin osallistui aktiivisesti FinCEEDin henkilöstö. Arvioinnin johtopäätöksinä todettiin muun muassa, että FinCEEDin toiminta on

kehittynyt nopeasti vuonna 2022 toteutetun väliarvioinnin jälkeen. FinCEED on vahvistanut tunnettuuttaan sekä kansainvälisesti että kansallisesti ja saavuttanut valtaosan ensimmäiselle ohjelmakaudelle asetetuista tavoitteista erittäin hyvin. Team Europe -aloitteiden osalta toiminta on ylittänyt asetetut tavoitteet. Kehittämissuosituksina esiin nousi muun muassa hallinnollisten valmiuksien vahvistaminen vastaamaan kasvutarpeita, oman toiminnan politiikkakoherenssin ja roolituksen varmistaminen sekä pidemmän aikavälin kehityksen ja tavoitteiden pohdinta.

1.11. Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

1.11.1 Virheitä ja väärinkäytöksiä koskevat yhteenvetotiedot

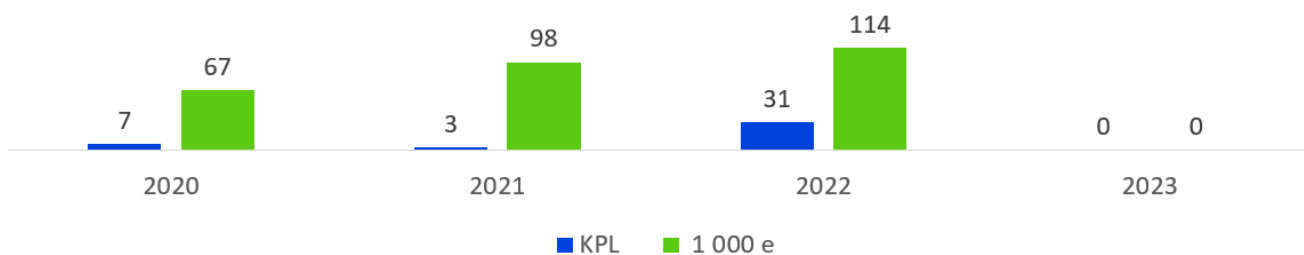
Opetushallitus maksoi vuonna 2016 valtionavustusta 40 000 euroa yhdistysmuotoiselle avustuksen-saajalle, joka sittemmin laiminlöi hankkeen raportoinnin ja pidättäytyi selvittämästä avustuksen käyttöä. Opetushallitus teki päätöksen avustuksen takaisinperinnästä, mutta yhdistys osoittautui maksukyvyttömäksi ja se asetettiin sittemmin konkurssiin. Vuonna 2022 Opetushallitus ryhtyi selvittämään, onko yhdistyksen puolesta toiminut luonnollinen henkilö mahdollista saattaa maksuvelvolliseksi. Opetushallitus teki myös tutkintapyyntöä poliisille sen selvittämiseksi, onko avustuksen käytössä syyllistetty rikokseen. Konkurssin yhteydessä havaittiin viitteitä väärinkäytöksistä, minkä vuoksi pesä siirtyi konkurssiasiamiehen julkisselvitykseen. Poliisi tutki tilanteeseen liittyviä väärinkäytöksiä. Yhdistyksen vastuuhenkilö tunnusti syyteneuvottelussa useita rikoksia, minkä johdosta poliisi teki joulukuussa 2023 päätöksen Opetushallituksen tutkintapyyntöä perusteella käynnistetyn tutkinnan lopettamisesta (esitutkinnan rajoittaminen tunnustuksen perusteella). Tämän ja sen vuoksi, että perintä yhdistykseltä tai sen vastuuhenkilöltä ei näiden varattomuuden vuoksi ole mahdollista, asian käsittely Opetushallituksessa on päättynyt.

EU-rahoitukseen liittyviä säännönvastaisuuksia ilmeni vuoden aikana yhdessä hankkeessa. Opetushallitus käynnisti EU:lta saatujen varojen käytön selvittämiseksi riskiperusteisen tarkastuksen vuonna 2019 myönnettyyn Erasmus+ -ohjelman nuorisovaihtohankkeeseen, jonka rahoitus oli kokonaisuudessaan 18 000 euroa. Edunsaaja ei määräajan puitteissa jättänyt Opetushallitukselle ohjelmäsääntöjen vaatimaa loppuraporttia. Lisäksi perintätoimet jatkuivat edellisenä vuonna havaituissa kahdessa muussa hankkeessa, joista toinen on Erasmus+ -ohjelman yhteistyöhanke ja toinen Euroopan solidaarisuusjoukkojen -hanke.

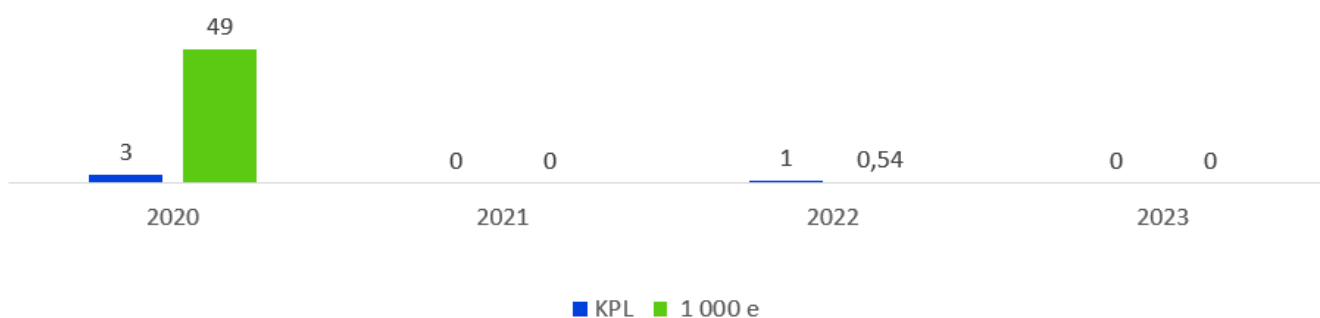
1.11.2 Takaisinperintää koskevat yhteenvetotiedot

Valtionavustusten takaisinperintäpäätöksiä ei vuonna 2023 ollut (vuonna 2022 31 kpl).

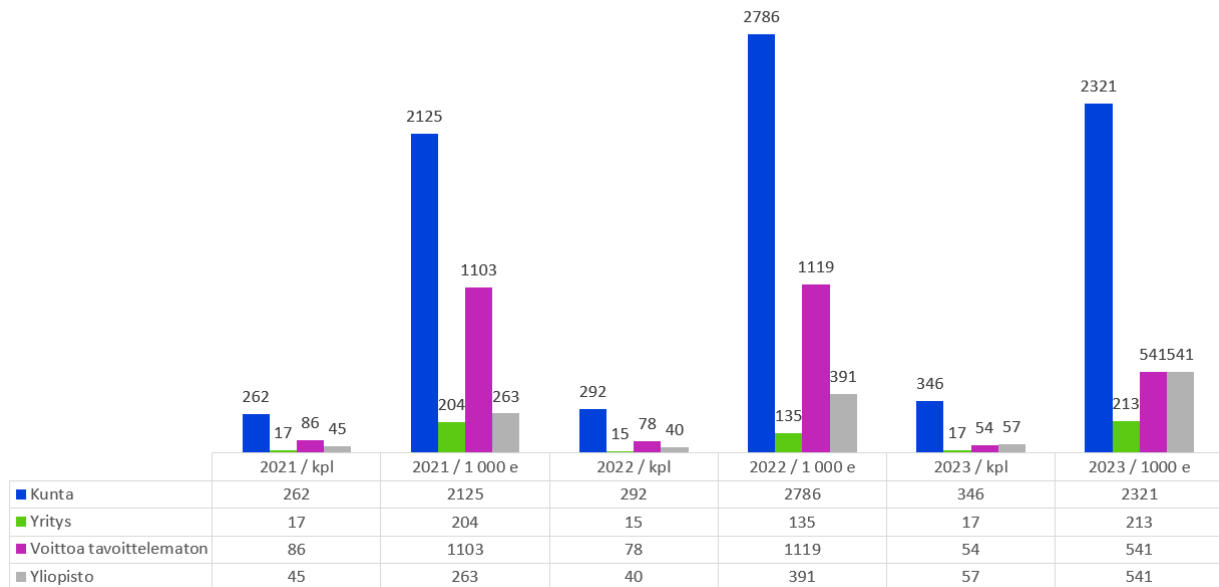
Omaehtoisia palautuksia kertyi vuonna 2023 yhteensä 474 kpl, yhteissummaltaan 3,8 milj. euroa korkoineen. Omaehtoisten palautusten perusteena on ollut pääasiassa ylimaksatus, eli käyttämätön avustus.

Kuva 14. Valtionavustusten takaisinperinnät vuosina 2020–2023

Kuva 15. Valtionavustuspäätöksen vastainen käyttö vuosina 2020–2023

Kuva 16. Opetushallitus-viraston valtionavustusten palautukset vuosina 2021–2023

Opetushallitus-viraston maksamat kv.-apurahat kohdistuivat pääasiassa liikkuvuus- ja koulutusyh-teistyöhankeisiin. Apurahojen käyttämättä jääneen osan laskutuksia tehtiin 363 kpl, yhteissummallaan 6,8 milj. euroa.

2. OPETUSHALLITUKSEN TALOUSARVION TOTEUTUMALASKELMA

Osaston, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2023	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteuma %
11. Verot ja veronluonteiset tulot	1 056 215,37	1 179 318	1 179 318,30	0,00	100
11.04.01. Arvonlisävero	1 056 215,37	1 179 318	1 179 318,30	0,00	100
12. Sekalaiset tulot	20 986 020,08	6 832 489	6 832 488,95	0,00	100
12.29.99. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnon- alan muut tulot	4 920 548,14	4 424 441	4 424 440,88	0,00	100
12.39.04. Siirrettyjen määrärahojen peruutukset	16 036 649,85	2 380 368	2 380 367,98	0,00	100
12.39.10. Muut sekalaiset tulot	28 822,09	27 680	27 680,09	0,00	100
Tuloarviotilit yhteensä	22 042 235,45	8 011 807	8 011 807,25	0,00	100

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2023 määrärahojen käyttö 2023	siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2023	Vertailu Talousarvio - Tilin- päätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
							Edellisiltä vuo- silta	Käytettävissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
23. Valtioneuvoston kanslia	8 072,06	51 222	51 222,05		51 222,05	0,00	341 465,15	341 465,15	221 465,15	120 000,00
23.01.25. Terveet tilat 2028 (S3)							341 465,15	341 465,15	221 465,15	120 000,00
23.01.25.1. Terveet tilat 2028 (KPY)							341 465,15	341 465,15	221 465,15	120 000,00

23.01.29.	Arvonlisäveromenot (A)	8 072,06	51 222	51 222,05		51 222,05	0,00				
25.	Oikeusministeriön hallinnonala	10 556,70	1 326	1 326,34		1 326,34	0,00	7 031,95	7 031,95	7 031,95	0,00
25.01.01.	Oikeusministeriön toimintamenot (nettob) (S2)	10 000,00						7 031,95	7 031,95	7 031,95	0,00
25.01.29.	Oikeusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (A)	556,70	1 326	1 326,34		1 326,34	0,00				
28.	Valtiovarainministeriön hallinnonala	8 155,50						144 300,00	144 300,00	27 009,51	117 290,49
28.01.29.	Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (A)	8 155,50									
28.70.01.	Julkisen hallinnon ICT:n ohjaus ja kehittäminen (S3)							144 300,00	144 300,00	27 009,51	117 290,49
29.	Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala	251 964 605,74	235 497 767	173 122 129,71	61 718 023,80	234 840 153,51	657 613,11	83 660 094,36	267 829 090,36	197 485 994,60	68 035 512,44
29.01.01.	Opetus- ja kulttuuriministeriön toimintamenot (nettob) (S2)	80 000,00	307 000	259 212,04	47 787,96	307 000,00	0,00	10 000,00	317 000,00	269 212,04	47 787,96
	29.01.01.1. Toimintamenot (KPY)	80 000,00	7 000	7 000,00		7 000,00	0,00		7 000,00	7 000,00	0,00
	29.01.01.2. Kehittämishankkeiden rahoittaminen (EK) (enintään)		300 000	252 212,04	47 787,96	300 000,00	0,00	10 000,00	310 000,00	262 212,04	47 787,96
	29.01.01.2.1. Education Finland -ohjelman toimeenpano		300 000	252 212,04	47 787,96	300 000,00	0,00		300 000,00	252 212,04	47 787,96
29.01.02.	Opetushallituksen toimintamenot (nettob) (S2)	64 351 000,00	68 283 000	58 580 494,95	9 702 505,05	68 283 000,00	0,00	10 817 403,96	79 100 403,96	68 980 776,21	9 702 505,05
	29.01.02.01. Toimintamenot		25 799 000	22 870 465,89	2 928 534,11	25 799 000,00	0,00		25 799 000,00	22 870 465,89	2 928 534,11

29.01.02.02. Kehittämis-, palvelu- ja hallintotehtävien sekä yhteiskunnan kansainvälistymisen edistäminen	24 042 000	19 098 536,37	4 943 463,63	24 042 000,00	0,00	24 042 000,00	19 098 536,37	4 943 463,63
29.01.02.02.01. Ruotsinkielisen ja muun vähälevikkisen oppimateriaali-myyntin liiketaloudellisten suoritteiden hintojen alentaminen (EK) (enintään)	620 000	0,00	620 000,00	620 000,00	0,00	620 000,00	0,00	620 000,00
29.01.02.02.02. Avustukset vähälevikkisen ruotsinkielisen oppimateriaalin tuottamiseen (EK) (enintään)	80 000	80 000,00		80 000,00	0,00	80 000,00	80 000,00	0,00
29.01.02.02.03. Avustus saamelaiskäräjille saamenkielisen oppimateriaalin tuottamiseen (EK)	700 000	700 000,00		700 000,00	0,00	700 000,00	700 000,00	0,00
29.01.02.02.04. Opetustoimen ja varhaiskasvatuksen henkilöstökoulutuksesta aiheutuvien menojen ja avustusten maksaminen (EK) (enintään)	14 806 000	14 234 927,50	571 072,50	14 806 000,00	0,00	14 806 000,00	14 234 927,50	571 072,50
29.01.02.02.05. Kielitutkintojen kehittäminen ja toimeenpano, auktorisoitujen kääntäjien koulutus ja tutkintojen kehittäminen sekä oikeustulkintakirjallisuuden kehittäminen ja ylläpito (EK)	524 000	414 564,67	109 435,33	524 000,00	0,00	524 000,00	414 564,67	109 435,33
29.01.02.02.06. Suomalaisen koulutuksen tunnettuuden ja yhteistyön edistäminen (47 htv) (EK)	1 600 000	1 126 475,56	473 524,44	1 600 000,00	0,00	1 600 000,00	1 126 475,56	473 524,44

29.01.02.02.07. Opiskelija-, harjoittelija-, opettaja-, nuoriso- ja asiantuntijavaihto sekä virkamiesvaihtoon myönnettävät stipendit, apurahat ja avustukset (EK)	2 870 000	871 581,90	1 998 418,10	2 870 000,00	0,00	2 870 000,00	871 581,90	1 998 418,10
29.01.02.02.08. EU:n ja Pohjoismaiden ministerineuvoston rahoittamien hankkeiden ja ohjelmien kansallinen rahoitus, monenkeskinen ja kahdenvälinen yhteistyö, korkeakoulutus (EK) (enintään)	2 842 000	1 670 986,74	1 171 013,26	2 842 000,00	0,00	2 842 000,00	1 670 986,74	1 171 013,26
29.01.02.03. Kopiointia, tallennusta ja käyttöoikeuksia koskeva tiedotus- ja selvitystoiminta (EK) (enintään)	15 377 000	14 655 619,10	721 380,90	15 377 000,00	0,00	15 377 000,00	14 655 619,10	721 380,90
29.01.02.04. Ennakoinnin kehittämisestä aiheutuvien menojen ja avustusten maksaminen jatkuvan oppimisen uudistuksen palvelujärjestelmän uudistamiseen liittyen (RRFP3C2R1) (EK) (varattu)	100 000		100 000,00	100 000,00	0,00	100 000,00		100 000,00
29.01.02.05. Luova Eurooppa -ohjelman hallinnointi ja kansallinen vastinrahoitus (EK) (enintään)	295 000	280 008,89	14 991,11	295 000,00	0,00	295 000,00	280 008,89	14 991,11
29.01.02.06. MPASS-järjestelmän ylläpito (EK) (enintään)	400 000	385 506,47	14 493,53	400 000,00	0,00	400 000,00	385 506,47	14 493,53

29.01.02.07. Työelämätoimintakunta- työn ja sihteeristön toimenpanosta ai- heutuvien menojen maksamiseen (EK) (enintään)	720 000	333 812,68	386 187,32	720 000,00	0,00		720 000,00	333 812,68	386 187,32
29.01.02.08. Luku- ja kirjoitustaidon parantamista edistävät toimenpiteet (EK) (enintään)	1 500 000	931 545,55	568 454,45	1 500 000,00	0,00		1 500 000,00	931 545,55	568 454,45
29.01.02.09. Nuori Aleksis -raatien järjestäminen (EK) (enintään)	50 000	25 000,00	25 000,00	50 000,00	0,00		50 000,00	25 000,00	25 000,00
29.01.02.1. Toimintamenot	22 677 300,00	0,00		0,00	0,00	3 878 211,71	3 878 211,71	3 878 211,71	0,00
29.01.02.2. Kehittämisen, palvelu- ja hallintotehtävien sekä yhteiskunnan kansainvälistymisen edistäminen	24 242 000,00	0,00		0,00	0,00	5 932 244,16	5 932 244,16	5 932 244,16	0,00
29.01.02.2.01. Ruotsinkielisen ja muun vähälevikkisen oppimateriaali- myynnin liiketaloudellisten suorittei- den hintojen alentaminen (EK) (enin- tään)	620 000,00	0,00		0,00	0,00	620 000,00	620 000,00	620 000,00	0,00
29.01.02.2.02. Avustukset vähälevik- kisen ruotsinkielisen oppimateriaalin tuottamiseen (EK) (enintään)	80 000,00								
29.01.02.2.03. Avustus saamelaiskä- räjille saamenkielisen oppimateriaalin tuottamiseen (EK)	500 000,00								

29.01.02.2.04. Opetustoimen ja varhaiskasvatuksen henkilöstökoulutuksesta aiheutuvien menojen ja avustusten maksaminen (EK) (enintään)	14 706 000,00					515 125,50	515 125,50	515 125,50	0,00
29.01.02.2.05. Kielitutkintojen kehittäminen ja toimeenpano, auktorisoitujen kääntäjien koulutus ja tutkintojen kehittäminen sekä oikeustulkintakirjallisuuden kehittäminen ja ylläpito (EK)	524 000,00	0,00		0,00	0,00	41 795,34	41 795,34	41 795,34	0,00
29.01.02.2.06. Suomalaisen koulutuksen tunnettuuden ja yhteistyön edistäminen (47 htv) (EK)	1 600 000,00	0,00		0,00	0,00	609 132,89	609 132,89	609 132,89	0,00
29.01.02.2.07. Opiskelija-, harjoittelija-, opettaja-, nuoriso- ja asiantuntijavaihto sekä virkamiesvaihtoon myönnettävät stipendit, apurahat ja avustukset (EK)	2 870 000,00	0,00		0,00	0,00	2 476 423,15	2 476 423,15	2 476 423,15	0,00
29.01.02.2.08. EU:n ja Pohjoismaiden ministerineuvoston rahoittamien hankkeiden ja ohjelmien kansallinen rahoitus, monenkeskinen ja kahdenvälinen yhteistyö, korkeakoulutus (EK) (enintään)	2 842 000,00	0,00		0,00	0,00	1 545 150,41	1 545 150,41	1 545 150,41	0,00
29.01.02.2.09. Education Finland -ohjelman toimeenpano (EK) (enintään)	500 000,00					124 616,87	124 616,87	124 616,87	0,00

29.01.02.3. Kopiointia, tallennusta ja käyttöoikeuksia koskeva tiedotus- ja selvitystoiminta (EK) (enintään)	14 676 700,00					19 080,90	19 080,90	19 080,90	0,00
29.01.02.4. Ennakoinnin kehittämisestä aiheutuvien menojen ja avustusten maksaminen jatkuvan oppimisen uudistuksen palvelujärjestelmän uudistamiseen liittyen (RRF pilari3) (EK) (varattu)	550 000,00	0,00		0,00	0,00	546 773,91	546 773,91	129 651,21	0,00
29.01.02.5. Luova Eurooppa -ohjelman hallinnointi ja kansallinen vastinrahoitus (EK) (enintään)	305 000,00					1 660,93	1 660,93	1 660,93	0,00
29.01.02.6. MPASS-järjestelmän ylläpito (EK) (enintään)	400 000,00	0,00		0,00	0,00			0,00	0,00
29.01.02.7. Luku- ja kirjoitustaidon parantamista edistävät toimenpiteet (EK) (enintään)	1 500 000,00					439 432,35	439 432,35	439 432,35	0,00
29.01.02.7.01. Kansallisen lukutaitostrategian toimeenpano ja eri ohjelmien johtaminen sekä Lukeva varhaiskasvatus-ohjelmapilotti (KPY)	200 000,00					200 000,00	200 000,00	200 000,00	0,00
29.01.02.7.02. Lasten luku-harrastuksen tukeminen (KPY)	50 000,00								
29.01.02.7.03. Tukimateriaali heikosti lukevien lasten, nuorten ja aikuisten tukemiseksi (KPY)	120 000,00								

29.01.02.7.04. Lukutaidon arviointi-työkalujen kehittäminen ja soveltaminen (KPY)	130 000,00						130 000,00	130 000,00	130 000,00	0,00
29.01.02.7.05. Lukeva kunta -verkon jatkaminen ja uusien kuntien sitouttaminen lukutaitotöihin (KPY)	1 000 000,00						109 432,35	109 432,35	109 432,35	0,00
29.01.03. Opetushallituksen yhteydessä toimivien viranomaisten toimintamenot (nettob) (S2)	5 058 000,00	9 781 000	8 207 800,28	1 573 199,72	9 781 000,00	0,00	935 555,79	10 716 555,79	9 143 356,07	1 573 199,72
29.01.03.1. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (EK)	3 122 000,00	4 560 000	4 386 010,37	173 989,63	4 560 000,00	0,00	672 735,23	5 232 735,23	5 058 745,60	173 989,63
29.01.03.2. Ylioppilastutkintolautakunnan kanslia (EK)	1 936 000,00	5 221 000	3 821 789,91	1 399 210,09	5 221 000,00	0,00	262 820,56	5 483 820,56	4 084 610,47	1 399 210,09
29.01.04. Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen toimintamenot (nettob) (S3)	33 608 486,83	39 833 000	1 001 618,87	38 831 381,13	39 833 000,00	0,00	32 313 865,77	72 146 865,77	31 726 609,44	38 831 381,13
29.01.04.1. Toimintamenot	1 083 486,83	27 483 000	1 001 618,87	26 481 381,13	27 483 000,00	0,00	1 100 000,00	28 583 000,00	2 101 618,87	26 481 381,13
29.01.04.2. Jatkuvan oppimisen uudistus, EU:n elpymis- ja palautumissuunnitelma (RRFP3C2R1) (EK) (varattu)	19 175 000,00	12 350 000		12 350 000,00	12 350 000,00	0,00	19 175 000,00	31 525 000,00	19 175 000,00	12 350 000,00
29.01.04.3. Jatkuvan oppimisen uudistus, EU:n elpymis- ja palautumissuunnitelma (RRF pilari3) (EK) (varattu)	13 350 000,00						12 038 865,77	12 038 865,77	10 449 990,57	0,00
29.01.21. Kansainvälinen yhteistyö (S2)	40 000,00	40 000		40 000,00	40 000,00	0,00	40 000,00	80 000,00	0,00	40 000,00

29.01.21.2. EU:n pilari-arvio (Pillar assessment)	40 000,00	40 000		40 000,00	40 000,00	0,00	40 000,00	80 000,00	0,00	40 000,00
29.01.29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan arvonnäisäveromenot (A)	11 511 688,94	12 019 271	12 019 270,62		12 019 270,62	0,00				
29.01.53. Jatkuvan oppimisen ja osaamisen kehittäminen (S2)	690 848,20	131 500	131 500,00		131 500,00	0,00	667 232,86	798 732,86	798 732,86	0,00
29.01.53.1. Jatkuvan oppimisen ja osaamisen kehittäminen (KPY)	200 000,00	100 000	100 000,00		100 000,00	0,00	200 000,00	300 000,00	300 000,00	0,00
29.01.53.1.1. Jatkuvan oppimisen ja osaamisen kehittäminen (KPY)	200 000,00						200 000,00	200 000,00	200 000,00	0,00
29.01.53.2. Jatkuvan oppimisen digitalisaatio-ohjelman mukaisten menojen ja avustusten maksaminen, EU:n elpymis- ja palautumissuunnitelma (RRF pilari3) (EK) (varattu)	490 848,20						467 232,86	467 232,86	467 232,86	0,00
29.01.53.2.1. Jatkuvan oppimisen digitalisaatio-ohjelman mukaisten menojen ja avustusten maksaminen, EU:n elpymis- ja palautumissuunnitelma (RRF pilari3)	490 848,20						467 232,86	467 232,86	467 232,86	0,00
29.01.53.3. Opetushallituksen digitaalisten palveluiden ylläpito ja kehitys		31 500	31 500,00		31 500,00	0,00		31 500,00	31 500,00	0,00
29.10.01. Valtion yleissivistävän koulutuksen toimintamenot (netto) (S2)	41 828 000,00	41 065 000	37 417 875,17	3 647 124,83	41 065 000,00	0,00	9 700 808,42	50 765 808,42	47 118 683,59	3 647 124,83
29.10.01.1. Kielikoulut	7 041 000,00	6 340 000	5 266 901,55	1 073 098,45	6 340 000,00	0,00	2 015 023,13	8 355 023,13	7 281 924,68	1 073 098,45

29.10.01.2. VALTERI-koulu	27 409 000,00	27 303 000	25 278 164,95	2 024 835,05	27 303 000,00	0,00	7 135 227,84	34 438 227,84	32 413 392,79	2 024 835,05
29.10.01.3. Koulukotien perusopetus	1 869 000,00	1 609 000	1 494 036,13	114 963,87	1 609 000,00	0,00	81 082,64	1 690 082,64	1 575 118,77	114 963,87
29.10.01.4. Eurooppa-koulut	1 869 000,00	2 221 000	2 194 486,23	26 513,77	2 221 000,00	0,00		2 221 000,00	2 194 486,23	26 513,77
29.10.01.5. Helsingin eurooppalainen koulu	3 640 000,00	3 592 000	3 184 286,31	407 713,69	3 592 000,00	0,00	469 474,81	4 061 474,81	3 653 761,12	407 713,69
29.10.20. Perusopetuksen, varhaiskasvatuksen ja vapaan sivistystyön yhteiset menot (S3)	19 306 730,00	3 441 056	1 446 136,01	1 994 919,99	3 441 056,00	0,00	3 776 017,48	7 217 073,48	4 452 342,15	2 753 145,91
29.10.20.1. Perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen yhteiset menot (KPY)	2 127 000,00	3 274 066	1 353 092,31	1 920 973,69	3 274 066,00	0,00	1 220 393,62	4 494 459,62	2 358 850,98	2 124 023,22
29.10.20.1.01. Jakamaton (KPY)		1 169 266	466 798,40	702 467,60	1 169 266,00	0,00	10 179,25	1 179 445,25	476 977,65	702 467,60
29.10.20.1.03. Opetussuunnitelmatyö yhden vuosiviikkotunnin lisäämiseksi yläkouluun (B1 kieli) (EK)		1 000 000	16 758,87	983 241,13	1 000 000,00	0,00	516,25	1 000 516,25	17 275,12	983 241,13
29.10.20.1.04. Varhaiskasvatuksen ja esi- ja perusopetuksen strategisten tavoitteiden toteuttaminen (KPY)		65 000	1 176,00	63 824,00	65 000,00	0,00	23 084,41	88 084,41	24 260,41	63 824,00
29.10.20.1.05. MPASS ID -palvelun kehittäminen (KPY)		50 000	34 519,29	15 480,71	50 000,00	0,00	159 452,99	209 452,99	184 680,64	15 480,71
29.10.20.1.06. MPASS ID -palvelun ylläpito (KPY)		126 000	69 584,97	56 415,03	126 000,00	0,00	20 000,00	146 000,00	89 584,97	56 415,03
29.10.20.1.07. Varhaiskasvatuksen tietovaranto Vardan kehittäminen (KPY)		83 000	60 874,34	22 125,66	83 000,00	0,00		83 000,00	60 874,34	22 125,66

29.10.20.1.08. Summatason tiedonkeruu -selvitys (KPY)	16 000	16 000,00	16 000,00	0,00	66 196,38	82 196,38	82 196,38	0,00
29.10.20.1.09. Perusopetuksen kestävyyskasvatushanke (KPY)	30 000	30 000,00	30 000,00	0,00	2 293,78	32 293,78	30 000,00	0,00
29.10.20.1.1. Jakamaton (KPY)	80 000,00				0,00	0,00	0,00	0,00
29.10.20.1.10. Opetushallituksen digitaalisten palveluiden ylläpito ja kehitys (KPY)	534 800	457 380,44	77 419,56	534 800,00	0,00	534 800,00	457 380,44	77 419,56
29.10.20.1.11. Oppimisvaikeuksien tuki- ja arviointityökalujen kehittäminen (KPY)	200 000	200 000,00		200 000,00	0,00	200 000,00	200 000,00	0,00
29.10.20.1.2. Varhaiskasvatuksen ja esi- ja perusopetuksen strategisten tavoitteiden toteuttaminen (KPY)	130 000,00				130 000,00	130 000,00	89 393,33	40 606,67
29.10.20.1.3. MPASS ID -palvelun kehittäminen (KPY)	320 000,00				165 125,05	165 125,05	165 125,05	0,00
29.10.20.1.4. MPASS ID -palvelun ylläpito (KPY)	126 000,00							
29.10.20.1.5. Varhaiskasvatuksen tietovaranto Vardan ylläpito (KPY)	50 000,00				2 842,66	2 842,66	2 842,66	0,00
29.10.20.1.6. Varhaiskasvatuksen tietovaranto Vardan kehittäminen (KPY)	491 000,00				329 456,27	329 456,27	249 615,43	79 840,84
29.10.20.1.7. Digitalisaation viitekehys (KPY)	30 000,00				30 000,00	30 000,00	4 979,48	25 020,52

29.10.20.1.8. Oppimistulosarviointi-järjestelmän kehittäminen (KPY)	900 000,00						281 246,58	281 246,58	223 665,08	57 581,50
29.10.20.2. Vapaan sivistystyön ja sivistystyötä tekevien järjestöjen hankkeet, elinikäinen oppiminen ja kansainvälinen yhteistyö (KPY)	76 000,00	166 990	93 043,70	73 946,30	166 990,00	0,00	28 110,33	195 100,33	103 675,23	91 425,10
29.10.20.2.01. Vapaa sivistystyö, sivistystyötä tekevät järjestöt ja elinikäinen oppiminen, jakamaton (KPY)		6 490	4 660,00	1 830,00	6 490,00	0,00		6 490,00	4 660,00	1 830,00
29.10.20.2.02. Vapaan sivistystyön perustaitojen osaamismerkkien kehittäminen (KPY)		33 000	32 501,47	498,53	33 000,00	0,00		33 000,00	32 501,47	498,53
29.10.20.2.03. Osaamismerkkijärjestelmän kehittäminen: Koski-palvelu (KPY)		46 250	15 383,64	30 866,36	46 250,00	0,00		46 250,00	15 383,64	30 866,36
29.10.20.2.04. Osaamismerkkijärjestelmän kehittäminen: ePerusteet (KPY)		51 250	40 498,59	10 751,41	51 250,00	0,00		51 250,00	40 498,59	10 751,41
29.10.20.2.05. Vapaan sivistystyön oppilaitosten kestävän kehityksen toimien nykytilan selvitys (KPY)		30 000		30 000,00	30 000,00	0,00		30 000,00		30 000,00
29.10.20.2.1. Jakamaton, vapaa sivistystyö, sivistystyötä tekevät järjestöt ja elinikäinen oppiminen (KPY)	11 000,00						0,00	0,00	0,00	0,00

29.10.20.2.2. Vapaassa sivistys-työssä saavutettu osaaminen Koski tietovarantoon (KPY)	35 000,00	1 006,97	1 006,97	1 006,97	0,00
29.10.20.2.3. Selvitys tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelmista ja niiden laadusta (KPY)	30 000,00	27 103,36	27 103,36	9 624,56	17 478,80
29.10.20.4. Perusopetuksen laatu- ja tasa-arvo-ohjelma (EK)	16 757 330,00	2 243 931,09	2 243 931,09	1 777 450,38	466 480,71
29.10.20.4.1. Jakamaton, perusopetuksen laatu- ja tasa-arvo-ohjelma (KPY)	661 330,00	1 460 370,67	1 460 370,67	1 023 043,22	437 327,45
29.10.20.4.2. Tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen toimeenpanon tuki ja koordinaatio (KPY)	56 000,00	22 569,21	22 569,21		22 569,21
29.10.20.4.3. Maahanmuuttotustaisten oppilaiden perustaitojen ja opetuskielen vahvistamisen toimenpideohjelma perusopetuksessa (KPY)	12 000 000,00				
29.10.20.4.4. Demokratia- ja ihmisoikeuspilotit (KPY)	40 000,00	10 894,17	10 894,17	4 310,12	6 584,05
29.10.20.4.5. Perusopetuksen ilmast- ja kestävyyskasvatushanke (KPY)	4 000 000,00	703 437,00	703 437,00	703 437,00	0,00
29.10.20.5. Varhaiskasvatuksen laatu- ja tasa-arvo-ohjelma (EK)	346 400,00	283 582,44	283 582,44	212 365,56	71 216,88

29.10.30.	Valtionosuus ja -avustus esi- ja perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen käyttökustannuksiin (A)	27 771 387,92	30 434 000	29 815 527,45	29 815 527,45	618 472,55
29.10.30.06.	Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 44 §:n mukaiset avustukset (EK) (enintään)	7 506 579,00				
29.10.30.06.1.	Digitalisaation kehittäminen ja edistäminen, alueellisen ja yksilöllisen yhdenvertaisuuden tukeminen sekä kansainvälinen toiminta (KPY)	3 799 680,00				
29.10.30.06.2.	Kaksikielisen opetuksen järjestäminen sekä kielikylpytoiminta (KPY)	842 000,00				
29.10.30.06.3.	Kerhotoiminnan tukeminen (KPY)	2 864 899,00				
29.10.30.07.	Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 44 §:n mukaiset avustukset (EK) (enintään)	20 040 939,00	7 507 000	7 477 000,00	7 477 000,00	30 000,00
29.10.30.07.1.	Digitalisaation kehittäminen ja edistäminen, alueellisen ja yksilöllisen yhdenvertaisuuden tukeminen sekä kansainvälinen toiminta (KPY)	74 945,00	3 800 000	3 800 000,00	3 800 000,00	0,00

29.10.30.07.2. Kaksikielisen opetuksen järjestäminen sekä kielikylpytoiminta (KPY)	19 965 994,00	842 000	842 000,00	842 000,00	0,00
29.10.30.07.3. Kerhotoiminnan tukeminen (KPY)		2 865 000	2 835 000,00	2 835 000,00	30 000,00
29.10.30.08. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 45 §:n 2 momentin mukaiset avustukset (EK) (enintään)		22 550 000	21 991 623,00	21 991 623,00	558 377,00
29.10.30.08.1. Saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden äidinkielen opetuksen järjestämiseen (KPY)		75 000	74 986,00	74 986,00	14,00
29.10.30.08.2. Vieraskielisten oppilaiden äidinkielen ja suomi/ruotsi toisena kielenä sekä heidän muun opetuksensa tukeminen (KPY)		22 475 000	21 916 637,00	21 916 637,00	558 363,00
29.10.30.10. Suomen ja Ruotsin välillä yhteistyöstä ulkomaanopetuksen alalla tehdyn sopimuksen mukaisiin menoihin (KPY)	223 869,92				
29.10.30.11. Suomen ja Ruotsin välillä yhteistyöstä ulkomaanopetuksen alalla tehdyn sopimuksen mukaisiin menoihin (KPY)		377 000	346 904,45	346 904,45	30 095,55
29.10.31. Valtionosuus ja -avustus vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttökustannuksiin (A)	3 499 998,00	3 465 000	3 464 997,00	3 464 997,00	3,00

29.10.31.2. Valtionavustukset (EK) (enintään)	3 499 998,00	3 465 000	3 464 997,00	3 464 997,00	3,00
29.10.31.2.1. Ylimääräiset avustukset (KPY)	127 051,00	150 000	150 000,00	150 000,00	0,00
29.10.31.2.1.2. Kansanopistot (KPY)	104 051,00	100 000	100 000,00	100 000,00	0,00
29.10.31.2.1.3. Kesäyliopistot (KPY)	23 000,00	50 000	50 000,00	50 000,00	0,00
29.10.31.2.2. Laatu- ja kehittämis- avustukset kansalaisopistoissa (KPY)	1 098 998,00	1 099 000	1 098 997,00	1 098 997,00	3,00
29.10.31.2.3. Opintotietojavustukset (KPY)	2 216 000,00	2 216 000	2 216 000,00	2 216 000,00	0,00
29.10.31.2.3.1. Kansalaisopistot (KPY)	1 000 000,00	1 000 000	1 000 000,00	1 000 000,00	0,00
29.10.31.2.3.2. Kansanopistot (KPY)	1 066 000,00	1 066 000	1 066 000,00	1 066 000,00	0,00
29.10.31.2.3.3. Opintokeskukset (KPY)	150 000,00	150 000	150 000,00	150 000,00	0,00
29.10.31.2.6. Valtionavustus kansan- opistoissa olevien oppivelvollisten op- pimateriaalien rahoittamiseksi (KPY)	57 949,00				
29.10.51. Valtionavustus järjestöille (K)	1 526 000,00	1 948 000	1 948 000,00	1 948 000,00	0,00
29.10.51.1. Valtionavustus yleissivis- tävän koulutuksen järjestöille ja eräille muille järjestöille (EK)	1 526 000,00	1 948 000	1 948 000,00	1 948 000,00	0,00

29.10.51.1.1. Valtionavustus yleis-											
vistävän koulutuksen järjestöille	271 000,00	271 000	271 000,00		271 000,00	0,00					
(KPY)											
29.10.51.1.2. Suomi-koulujen toimin-	729 000,00	729 000	729 000,00		729 000,00	0,00					
nan tukeminen (KPY)											
29.10.51.1.3. Kansanvalistusseuran											
ylläpitämän Etäkoulu Kulkurin/No-	398 000,00	398 000	398 000,00		398 000,00	0,00					
madskolanin sekä kotiperus-											
koulu/hemgrundskola-toiminnan tuke-											
minen (KPY)											
29.10.51.1.4. Kesälukioseura ry	128 000,00	128 000	128 000,00		128 000,00	0,00					
(KPY)											
29.10.51.1.5. Kriittisen korkeakoulun		128 000	128 000,00		128 000,00	0,00					
toimintaan (KPY)											
29.10.51.1.6. Sofia-opiston kannatus-		83 000	83 000,00		83 000,00	0,00					
yhdistys ry:n ulkosuomalaisten sivi-											
tystoimintaan (KPY)											
29.10.51.1.7. Karjalan Liitto ry:n toi-		211 000	211 000,00		211 000,00	0,00					
mintaan (KPY)											
29.20.01. Valtion ammatillisen koulutuksen toi-	8 503 000,00	8 771 000	7 045 638,30	1 725 361,70	8 771 000,00	0,00	1 471 987,16	10 242 987,16	8 517 625,46	1 725 361,70	
mintamenot (nettob) (S2)											
29.20.01.1. Toimintamenot	6 103 000,00	6 371 000	4 645 638,30	1 725 361,70	6 371 000,00	0,00	1 471 987,16	7 842 987,16	6 117 625,46	1 725 361,70	
29.20.01.2. Liiketaloudellisten suorit-											
teiden hintojen alentaminen (EK)	2 400 000,00	2 400 000	2 400 000,00		2 400 000,00	0,00		2 400 000,00	2 400 000,00	0,00	
(enintään)											

29.20.21. Ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen yhteiset menot (S3)	14 131 666,00	11 895 640	7 987 084,52	3 908 555,48	11 895 640,00	0,00	23 315 558,68	35 211 198,68	25 869 392,10	9 341 806,58
29.20.21.1. Jakamaton (KPY)	1 576 253,00	3 128 340	261 226,57	2 867 113,43	3 128 340,00	0,00	19 308 706,95	22 437 046,95	16 239 950,84	6 197 096,11
29.20.21.2. Pohjoiskalotin koulutussäätiön työvoimakoulutus (EK) (enintään)	1 280 413,00	1 700 000	1 226 158,92	473 841,08	1 700 000,00	0,00	372 228,57	2 072 228,57	1 598 387,49	473 841,08
29.20.21.3. Lukiokoulutuksen laatu- ja saavutettavuusohjelma (KPY)	10 000 000,00						2 853 892,00	2 853 892,00	940 229,00	1 913 663,00
29.20.21.4. Ammatillisen koulutuksen kehittäminen (KPY)	555 000,00	220 000	220 000,00		220 000,00	0,00	368 838,03	588 838,03	525 137,81	63 700,22
29.20.21.5. Lukiokoulutuksen ja siihen liittyvien kokeilujen kehittäminen	720 000,00	160 000	0,00	160 000,00	160 000,00	0,00	411 893,13	571 893,13	285 987,93	285 905,20
29.20.21.6. Kielitutkintojen, auktorisoitujen kääntäjien, sekä oikeustulkikirekisterin digitalisointi		300 000	300 000,00		300 000,00	0,00		300 000,00	300 000,00	0,00
29.20.21.7. Opetushallituksen digitaalisten palveluiden ylläpito ja kehitys		1 787 300	1 379 699,03	407 600,97	1 787 300,00	0,00		1 787 300,00	1 379 699,03	407 600,97
29.20.21.8. Ankkuritoiminnan tukeminen toisen asteen oppilaitoksissa (KPY)		3 000 000	2 397 473,00		2 397 473,00	602 527,00		3 000 000,00	2 397 473,00	0,00
29.20.21.9. Opetus- ja ohjaushenkilöstön hyvinvointi- ja turvallisuusosaamisen vahvistaminen ja ennaltaehkäisevän toimintakulttuurin kehittäminen (KPY)		1 600 000	2 202 527,00		2 202 527,00	-602 527,00		1 600 000,00	2 202 527,00	0,00

29.20.35.	Valtionosuus ja -avustus lukiokoulutuksen käyttökustannuksiin (A)	18 526 186,00	2 275 000	2 256 550,00		2 256 550,00		18 450,00			
29.20.35.03.	Valtionavustukset innovatiivisiin oppimisympäristöihin, digitaalisiin koulutuspalveluihin yms. sekä kansainväliseen toimintaan (EK) (enintään)	1 774 400,00	1 775 000	1 775 000,00		1 775 000,00		0,00			
29.20.35.04.	Valtionavustus ukrainalaisille pakolaisille järjestettävään lukiokoulutukseen ja tutkintokoulutukseen valmentavaan koulutukseen (EK) (enintään)	16 751 786,00	500 000	481 550,00		481 550,00		18 450,00			
29.40.20.	Korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteiset menot (S3)	528 000,00	620 800	373 612,06	247 187,94	620 800,00	0,00	611 664,24	1 232 464,24	609 264,68	373 199,56
29.40.20.1.	Korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteiset menot	138 000,00	620 800	373 612,06	247 187,94	620 800,00	0,00	305 410,83	926 210,83	553 011,27	373 199,56
29.40.20.1.1.	Jakamaton	63 000,00						247 049,99	247 049,99	164 549,99	82 500,00
29.40.20.1.2.	SIMHE yhteistyöryhmän toiminta (KPY)	50 000,00	25 000		25 000,00	25 000,00	0,00	50 000,00	75 000,00	10 000,00	65 000,00
29.40.20.1.3.	Opetushallituksen digitaalisten palveluiden ylläpito ja kehitys	25 000,00	595 800	373 612,06	222 187,94	595 800,00	0,00	8 360,84	604 160,84	378 461,28	225 699,56
29.40.20.3.	Kansainvälisten opiskelijoiden maahantuloprosessin sujuvoittamisen pilotti (EK) (enintään)							250 000,00	250 000,00	0,00	0,00

	29.40.20.4. Digitaalinen infrastruktuuri osaajien maahanmuuton tueksi, EU:n elpymis- ja palautumissuunnitelma (RRF pilari3) (EK) (varattu)	390 000,00				56 253,41	56 253,41	56 253,41	0,00
29.80.34.	Valtionosuus ja -avustus taiteen perusopetuksen käyttökustannuksiin (A)	868 239,00	1 120 000	1 099 312,44	1 099 312,44	20 687,56			
	29.80.34.02. Avustukset opetustuntikohtaista taiteen perusopetuksen valtionosuutta saaville opetuksen järjestäjille (EK) (enintään)	693 239,00	700 000	695 075,00	695 075,00	4 925,00			
	29.80.34.02.2. OPH:n jakamat avustukset opetuksen järjestäjille	693 239,00	700 000	695 075,00	695 075,00	4 925,00			
	29.80.34.03. Avustukset muille kuin opetustuntikohtaista valtionavustusta saaville taiteen perusopetuksen järjestäjille (EK) (enintään)	150 000,00	400 000	384 300,00	384 300,00	15 700,00			
	29.80.34.04. Selvitykset ja kehittäminen (EK) (enintään)	25 000,00	20 000	19 937,44	19 937,44	62,56			
	29.80.34.04.2. Taiteen perusopetuksen indikaattorityö (KPY)	25 000,00	20 000	19 937,44	19 937,44	62,56			
29.90.50.	Rahapelitoiminnan tuotot urheilun ja liikuntakasvatuksen edistämiseen (A)	67 500,00	67 500	67 500,00	67 500,00	0,00			
	29.90.50.05. Kansainväliseen yhteistyöhön (KPY)	67 500,00	67 500	67 500,00	67 500,00	0,00			

	29.90.50.05.2. Kansainväliseen yhteistyöhön Opetushallituksen käytettäväksi	67 500,00	67 500	67 500,00		67 500,00	0,00				
29.91.50.	Rahapelitoiminnan tuotot nuorisotyön edistämiseen (A)	67 874,85	0	0,00		0,00	0,00				
	29.91.50.05. Kokeilu, kehittäminen, tutkimus ja kansainvälinen yhteistyö (KPY)	67 874,85	0	0,00		0,00	0,00				
	29.91.50.05.6. European Solidarity Corps - kansallinen vastinrahoitus (KPY)	67 874,85	0	0,00		0,00	0,00				
32.	Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	45 360,83	832 216	43 538,63	788 677,00	832 215,63	0,00	0,00	829 498,11	40 821,11	788 677,00
32.01.29.	Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan arvonnäisäveromenot (A)	876,39	2 718	2 717,52		2 717,52	0,00				
32.30.51.	Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut (S2)	44 484,44	29 498	29 498,11		29 498,11	0,00		29 498,11	29 498,11	0,00
	32.30.51.07. Palkkatuetty työ, valti-onhallinto (KPY)	44 484,44	29 498	29 498,11		29 498,11	0,00		29 498,11	29 498,11	0,00
32.50.03.	Kotoutumisen ja työvoiman maahanmuuton edistäminen (S2)		800 000	11 323,00	788 677,00	800 000,00	0,00		800 000,00	11 323,00	788 677,00
	32.50.03.1. Kotoutumisen ja työvoiman maahanmuuton edistäminen (KPY)		800 000	11 323,00	788 677,00	800 000,00	0,00		800 000,00	11 323,00	788 677,00
33.	Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	18 733,04	17 485	17 485,45		17 485,45	0,00	110 964,55	110 964,55	38 179,89	0,00

33.03.31.	Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (S3)						109 917,01	109 917,01	37 132,35	0,00
33.03.31.01.	Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelman jatko						109 917,01	109 917,01	37 132,35	0,00
33.20.50.	Valtionosuus työttömyysetuuksien ansioturvasta ja vuorottelukorvauksesta (A)	6 762,02	8 201	8 201,38		8 201,38				0,00
33.20.50.01.	Palkkatuetty työ, valtionhallinto	6 762,02	8 201	8 201,38		8 201,38				0,00
33.20.52.	Valtionosuus työttömyysetuuksien perusturvasta (nettob) (A)	11 971,02	9 284	9 284,07		9 284,07				0,00
33.20.52.01.	Palkkatuetty työ, valtionhallinto	11 971,02	9 284	9 284,07		9 284,07				0,00
33.60.39.	Palvelurakenteen kehittäminen (S3)						1 047,54	1 047,54	1 047,54	0,00
33.60.39.08.	Lapsistrategia						1 047,54	1 047,54	1 047,54	0,00
Määrärahatilit yhteensä		252 055 483,87	236 400 016	173 235 702,18	62 506 700,80	235 742 402,98	657 613,11	84 263 856,01	269 262 350,12	197 820 502,21 69 061 479,93

Opetushallituksen talousarvion toteutumalaskelman tiedot valtuuksista ja niiden käytöstä momentin tarkkuudella

Opetushallituksella ei ole esitettävää liitteelle valtuudet.

3. OPETUSHALLITUKSEN TUOTTO- JA KULULASKELMA

	1.1.2023 - 31.12.2023		1.1.2022 - 31.12.2022	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	17 673 826,94		17 112 343,09	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	860 713,72		657 900,81	
Muut toiminnan tuotot	<u>19 908 612,90</u>	38 443 153,56	<u>19 158 851,24</u>	36 929 095,14
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	3 421 859,38		4 262 310,65	
Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-1 719,00		5 328,55	
Henkilöstökulut	92 453 116,18		86 977 606,20	
Vuokrat	20 212 624,18		18 071 493,12	
Palvelujen ostot	38 386 492,45		35 468 199,72	
Muut kulut	18 504 717,42		17 693 527,25	
Valmisteverastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	29 100,78		-11 317,36	
Poistot	<u>496 694,70</u>	<u>-173 502 886,09</u>	<u>406 876,71</u>	<u>-162 874 024,84</u>
JÄÄMÄ I		-135 059 732,53		-125 944 929,70
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	2 047 750,19		346 155,17	
Rahoituskulut	<u>-3 968,60</u>	2 043 781,59	<u>-5 360,07</u>	340 795,10
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	62,73		863,43	
Satunnaiset kulut	<u>-6 523,76</u>	<u>-6 461,03</u>	<u>-1 505,10</u>	<u>-641,67</u>
JÄÄMÄ II		-133 022 411,97		-125 604 776,27
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Tuotot				
Siirtotalouden tuotot paikallishallinnolta pl. hyvinvointialuehallinto	13 923 003,00		13 636 320,00	
Siirtotalouden tuotot EU:n toimielimiltä ja muilta elimiltä	49 331 792,28		39 775 990,82	
Muut siirtotalouden tuotot ulkomailta	<u>5 495 914,31</u>	68 750 709,59	<u>5 095 448,73</u>	58 507 759,55
Kulut				

Siirtotalouden kulut paikallishallinnolle pl. hyvinvointialuehallinto	87 837 203,14		110 168 928,62	
Siirtotalouden kulut elinkeinoelämälle	8 932 595,69		6 214 085,34	
Siirtotalouden kulut voittoa tavoittelemattomille yhteisöille	35 528 615,23		29 087 108,75	
Siirtotalouden kulut kotitalouksille	803 319,27		736 668,13	
Muut siirtotalouden kulut ulkomaille	4 788 931,13		4 106 750,18	
Siirtotalouden kulut valtionhallinnolle	<u>30 633 936,59</u>	<u>-168 524 601,05</u>	<u>31 029 672,88</u>	<u>-181 343 213,90</u>
JÄÄMÄ III		-232 796 303,43		-248 440 230,62
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Perityt arvonlisäverot	1 179 318,30		1 056 215,37	
Suoritetut arvonlisäverot	<u>-12 228 057,68</u>	<u>-11 048 739,38</u>	<u>-11 658 021,14</u>	<u>-10 601 805,77</u>
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ		<u>-243 845 042,81</u>		<u>-259 042 036,39</u>

4. OPETUSHALLITUKSEN TASE

	31.12.2023		31.12.2022	
VASTAAVAA				
KÄYTTÖMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIJOITUKSET				
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Aineettomat oikeudet	7 504,75		10 233,75	
Muut pitkävaikutteiset menot	<u>1 228 327,12</u>	1 235 831,87	<u>1 223 045,88</u>	1 233 279,63
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Rakennukset	658 148,19		702 663,17	
Rakennelmat	22 555,78		69 527,58	
Koneet ja laitteet	614 180,03		682 645,73	
Kalusteet	20 195,99		26 438,60	
Muut aineelliset hyödykkeet	<u>10 932,24</u>	1 326 012,23	<u>10 932,24</u>	1 492 207,32

KÄYTTÖOMAISUUSARVOPAPERIT JA MUUT
PITKÄAIKAISET SIOITUKSET

Käyttöomaisuusarvopaperit	100 000,00		100 000,00	
Muut pitkäaikaiset euromääräiset sijoitukset	<u>80 000 000,94</u>	<u>80 100 000,94</u>	<u>80 000 000,94</u>	<u>80 100 000,94</u>

KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET
SIOITUKSET YHTEENSÄ

82 661 845,04 82 825 487,89

VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS

VAIHTO-OMAISUUS

Valmiit tuotteet/Tavarat	<u>635 944,94</u>	635 944,94	<u>663 326,72</u>	663 326,72
--------------------------	-------------------	------------	-------------------	------------

PITKÄAIKAISET SAAMISET

Pitkäaikaiset saamiset	<u>9 000,00</u>	9 000,00	<u>9 000,00</u>	9 000,00
------------------------	-----------------	----------	-----------------	----------

LYHYTAIKAISET SAAMISET

Myyntisaamiset	2 707 347,19		4 279 326,46	
Siirtosaamiset	738 219,14		293 423,99	
Muut lyhytaikaiset saamiset	<u>2 365 001,78</u>	5 810 568,11	<u>502 147,56</u>	5 074 898,01

RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOI-
TUSVARAT

Kassatilit	724,70		913,99	
Kirjanpitoyksikön menotilit	-1 315,00		-1 371,15	
Muut pankkitilit	42 036 587,19		45 739 593,31	
Muut rahat ja pankkisaamiset	<u>4 532 260,01</u>	<u>46 568 256,90</u>	<u>4 368 949,70</u>	<u>50 108 085,85</u>

VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YH-
TEENSÄ

53 023 769,95 55 855 310,58

VASTAAVAA YHTEENSÄ

135 685 614,99

138 680 798,47

	31.12.2023		31.12.2022	
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
VALTION PÄÄOMA				
Valtion pääoma 1.1.1998	8 817 337,77		8 817 337,77	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	52 383 085,55		57 538 798,78	
Pääoman siirrot	239 580 720,38		253 886 323,16	
Tilikauden tuotto-/kulujäämä	<u>-243 845 042,81</u>	56 936 100,89	<u>-259 042 036,39</u>	61 200 423,32
RAHASTOJEN PÄÄOMAT				
Muut valtion rahastot ja lahjoitetut varat	<u>4 532 260,01</u>	4 532 260,01	<u>4 368 949,70</u>	4 368 949,70
VIERAS PÄÄOMA				
PITKÄAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA				
Muut pitkäaikaiset velat	<u>15 005 133,43</u>	15 005 133,43	<u>0,00</u>	0,00
LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA				
Saadut ennakot	33 450 818,03		49 530 003,66	
Ostovelat	6 154 120,76		5 589 012,59	
Kirjanpitoyksiköiden väliset tilitykset	2 166 529,13		2 020 983,47	
Edelleen tilitettävät erät	2 196 685,96		2 115 336,03	
Siirtovelat	13 888 336,25		13 087 953,63	
Muut lyhytaikaiset velat	<u>1 355 630,53</u>	<u>59 212 120,66</u>	<u>768 136,07</u>	<u>73 111 425,45</u>
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		74 217 254,09		73 111 425,45
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		<u>135 685 614,99</u>		<u>138 680 798,47</u>

Liitetiedot

Opetushallituksen tilinpäätöksen liite 1: Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta

Ylioppilastutkintolautakunnan maksullisen toiminnan tuotot ovat 1,75 milj. euroa vähemmän kuin vuonna 2022. Oppivelvollisuuslain muutosten toimeenpano tapahtuu vuosina 2021–2025. Oppivelvollisuuden piirissä oleva kokelas voi ilmoittautua maksuttomasti viiteen ensimmäiseen kokeeseen ja niiden hylättyjen arvosanojen uusimiseen.

Opetushallituksen maksullisen toiminnan tuottojen kasvuun (1,96 milj.euroa) vaikuttaa 1.1.2023 voimaan tullut lakimuutos yleisistä kielitutkinnoista. Yleisestä kielitutkintojärjestelmästä, sen kehittämisestä ja valvonnasta vastaa Opetushallitus. Opetushallitus voi tehdä yleisten kielitutkintojen laatimiseen ja arviointiin liittyviä sopimuksia korkeakoulujen kanssa ja perii tutkintoon ilmoittautuneilta tutkintomaksut.

Rahoitustuottojen kasvu (1,70 milj. euroa) koostuu pääosin saldolisten pankkitilien koroista ja avustusten takaisinperintöjen koroista.

Siirtotalouden kulut ovat 12,82 milj. euroa vähemmän kuin viime vuonna. Yhtenä osatekijänä tähän vaikuttaa koronapandemian tukitoimenpiteiden päättyminen.

Pitkäaikaiset saadut ennakot (15 milj. euroa) esitetään muissa pitkäaikaisissa veloissa. Muissa saaduissa ennakoissa esitetään seuraavan tilikauden osuus.

Valteri-koulun kustannusvastaavuuslaskelmat vuosien 2022 ja 2023 ei ole täysin vertailukelpoisia. ASPA (ohjaustoiminnan asiantuntijatyö, verkostotehtävät ja esimiestyö) toimintakokonaisuuden vyörytyssääntöjä on muutettu vuonna 2023 vastaamaan paremmin aiheuttamisperiaatetta.

Budjetoinnissa ei ole muilta osin tapahtunut olennaisia muutoksia, joilla olisi vaikutusta talousarvion toteutumalaskelmaan, tuotto- ja kululaskelman ja taseeseen tai niiden vertailtavuuteen.

Opetushallituksella ei ole ollut ulkomaanrahan määräisiä saamia eikä velkoja.

Tilinpäätöstä laadittaessa on noudatettu samoja arvostus- ja jaksotusperiaatteita, kuin aiemminkin. Menot ja tulot on kirjattu suoriteperusteisesti noudattaen jatkuvuuden periaatetta.

Opetushallituksen tilinpäätöksen liite 2: Nettoutetut tulot ja menot

Momentin numero ja nimi		Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö vuonna 2023	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat	Käytettävissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
25.01.01.	Bruttomenot	10 000,00								7 031,95	
Oikeusministeriön toimintamenot (nettob) (Siirtomääräraha 2 v)	Bruttotulot	0,00									
	Nettomenot	10 000,00						7 031,95	7 031,95	7 031,95	0,00
29.01.01.	Bruttomenot	80 000,00		259 212,04		307 000,00				269 212,04	
Opetus- ja kulttuuri- ministeriön toiminta- menot (nettob) (Siir- tomääräraha 2 v)	Bruttotulot	0,00		0,00		0,00				0,00	
	Nettomenot	80 000,00	307 000	259 212,04	47 787,96	307 000,00	0,00	10 000,00	317 000,00	269 212,04	47 787,96
29.01.02.	Bruttomenot	124 672 952,40		132 588 811,43		142 291 316,48				142 989 042,69	
Opetushallituksen toi- mintamenot (nettob) (Siirtomääräraha 2 v)	Bruttotulot	60 321 952,40		74 008 316,48		74 008 316,48				74 008 266,48	
	Nettomenot	64 351 000,00	68 283 000	58 580 494,95	9 702 505,05	68 283 000,00	0,00	10 817 403,96	79 100 403,96	68 980 776,21	9 702 505,05

29.01.03.	Bruttomenot	13 384 317,09		14 836 231,93		16 409 431,65				15 771 787,72	
Opetushallituksen yhteydessä toimivien viranomaisten toimintamenot (nettob) (Siirtomääräraha 2 v)	Bruttotulot	8 326 317,09		6 628 431,65		6 628 431,65				6 628 431,65	
	Nettomenot	5 058 000,00	9 781 000	8 207 800,28	1 573 199,72	9 781 000,00	0,00	935 555,79	10 716 555,79	9 143 356,07	1 573 199,72
29.01.04.	Bruttomenot	33 643 895,23		1 094 292,71		39 925 673,84				31 821 083,28	
Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen toimintamenot (nettob) (Siirtomääräraha 3 v)	Bruttotulot	35 408,40		92 673,84		92 673,84				94 473,84	
	Nettomenot	33 608 486,83	39 833 000	1 001 618,87	38 831 381,13	39 833 000,00	0,00	32 313 865,77	72 146 865,77	31 726 609,44	38 831 381,13
29.10.01.	Bruttomenot	64 443 893,13		60 733 599,44		64 380 724,27				70 434 407,86	
Valtion yleissivistävän koulutuksen toimintamenot (nettob) (Siirtomääräraha 2 v)	Bruttotulot	22 615 893,13		23 315 724,27		23 315 724,27				23 315 724,27	
	Nettomenot	41 828 000,00	41 065 000	37 417 875,17	3 647 124,83	41 065 000,00	0,00	9 700 808,42	50 765 808,42	47 118 683,59	3 647 124,83
29.20.01.	Bruttomenot	10 404 256,57		9 339 529,64		11 064 891,34				10 811 516,80	
Valtion ammatillisen koulutuksen toimintamenot (nettob) (Siirtomääräraha 2 v)	Bruttotulot	1 901 256,57		2 293 891,34		2 293 891,34				2 293 891,34	
	Nettomenot	8 503 000,00	8 771 000	7 045 638,30	1 725 361,70	8 771 000,00	0,00	1 471 987,16	10 242 987,16	8 517 625,46	1 725 361,70

33.20.52.	Bruttomenot	11 971,02		9 284,07		9 284,07	
Valtionosuus työttö-	Bruttotulot	0,00					
myysetuuksien pe-							
rusturvasta (nettob)							
(Arviomääräraha)	Nettomenot	11 971,02	9 284	9 284,07		9 284,07	0,00

Opetushallituksen tilinpäätöksen liite 3: Arviomäärärahojen ylitykset

Opetushallituksella ei ole ilmoitettavaa liitteessä 3.

Opetushallituksen tilinpäätöksen liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat

Pääluokan ja tilijaottelun numero ja nimi	Peruutettu	
	Tilijaottelu	Yhteensä
29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala		2 307 583,32
2021		261 585,42
29.10.20.1.05. Rahoituksen palvelut VALOS II (KPY)	9 291,64	
29.10.20.1.09. Tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen toimeenpanon tuki ja koordinaatio (KPY)	2 293,78	
29.40.20.3. Kansainvälisten opiskelijoiden maahantuloprosessin sujuvoittamisen pilotti (EK) (enintään)	250 000,00	
2022		2 045 997,90
29.01.02.4. Ennakoinnin kehittämisestä aiheutuvien menojen ja avustusten maksaminen jatkuvan oppimisen uudistuksen palvelujärjestelmän uudistamiseen liittyen (RRF pilari3) (EK) (varattu)	417 122,70	
29.01.04.3. Jatkuvan oppimisen uudistus, EU:n elpymis- ja palautumissuunnitelma (RRF pilari3) (EK) (varattu)	1 588 875,20	
29.01.21.2. EU:n pilari-arvio (Pillar assessment)	40 000,00	
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala		72 784,66
2021		72 784,66
33.03.31.01. Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelman jatko	72 784,66	
Pääluokat yhteensä		2 380 367,98
2021		334 370,08
2022		2 045 997,90

Opetushallituksen tilinpäätöksen liite 5: Henkilöstökulujen erittely

	2023	2022
Henkilöstökulut	77 432 952,08	72 803 575,90
Palkat ja palkkiot	76 830 856,72	72 387 368,87
Tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Lomapalkkavelan muutos	602 095,36	416 207,03
Henkilösivukulut	15 020 164,10	14 174 030,30
Eläkekulut	13 455 877,65	12 789 277,91
Muut henkilösivukulut	1 564 286,45	1 384 752,39
Yhteensä	92 453 116,18	86 977 606,20
Johdon palkat ja palkkiot, josta	2 114 376,14	2 030 403,43
- tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	109 212,75	86 380,66
Johto	2 500,00	2 378,47
Muu henkilöstö	106 712,75	84 002,19

Opetushallituksen tilinpäätöksen liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Opetushallituksella ei ole esitettävää liitteessä 6.

Opetushallituksen tilinpäätöksen liite 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

Opetushallituksella ei ole esitettävää liitteessä 7.

Opetushallituksen tilinpäätöksen liite 8: Rahoitustuotot ja kulut

Rahoitustuotot	Muutos		
	2023	2022	2023-2022
Korot euromääräisistä saamisista	2 047 883,88	346 184,12	1 701 699,76

Muut rahoitustuotot	-133,69	-28,95	-104,74
Rahoitustuotot yhteensä	2 047 750,19	346 155,17	1 701 595,02

Rahoituskulut	2023	2022	Muutos 2023-2022
Korot euromääräisistä veloista	3 728,12	5 164,47	-1 436,35
Muut rahoituskulut	240,48	195,60	44,88
Rahoituskulut yhteensä	3 968,60	5 360,07	-1 391,47
Netto	2 043 781,59	340 795,10	1 702 986,49

Opetushallituksen tilinpäätöksen liite 9: Talousarviotaloudesta annetut lainat

Opetushallituksella ei ole eitettävää liitteessä 9.

Opetushallituksen tilinpäätöksen liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Käyttö- ja rahoitusomaisuusarvopaperit

	31.12.2023						31.12.2022	
	Kappalemäärä	Markkina-arvo	Kirjanpitoarvo	Omistus- osuus %	Myyntioikeuksien alaraja %	Saadut osingot	Markkina-arvo	Kirjanpitoarvo
Julkisesti noteeraamattomat osakkeet ja osuudet			100 000,00			0,00		100 000,00
Oppiva Invest Oy	1 000		100 000,00	100,00		0,00		100 000,00
Osakkeet ja osuudet yhteensä			100 000,00			0,00		100 000,00

Muut oman pääoman ehtoiset sijoitukset

	Kirjanpitoarvo 31.12.2023	Kirjanpitoarvo 31.12.2022
Muut oman pääoman ehtoiset sijoitukset	80 000 000,94	80 000 000,94

Oppiva Invest Oy	80 000 000,94	80 000 000,94
Yhteensä	80 000 000,94	80 000 000,94

Opetushallituksen tilinpäätöksen liite 11: Taseen rahoituserät ja velat

31.12.2023	Vaihtuvakorkoiset			Kiinteäkorkoiset			Yhteensä
	Alle	1-5	Yli	Alle	1-5	Yli	
	1 vuosi	vuotta	5 vuotta	1 vuosi	vuotta	5 vuotta	

Vastaavien rahoituserät

Rahat, pankkisaamiset ja muut rahoitusva-

rat	46 568 256,90	46 568 256,90
Yhteensä	46 568 256,90	46 568 256,90

31.12.2023	Vaihtuvakorkoiset			Kiinteäkorkoiset			Yhteensä
	Alle	1-5	Yli	Alle	1-5	Yli	
	1 vuosi	vuotta	5 vuotta	1 vuosi	vuotta	5 vuotta	

Vastattavien rahoituserät

Muut pitkäaikaiset velat	15 005 133,43	15 005 133,43
--------------------------	---------------	---------------

Yhteensä	15 005 133,43	15 005 133,43
----------	---------------	---------------

Opetushallituksen tilinpäätöksen liite 12: Valtiontakaukset, -takuut sekä muut monivuotiset vastuut

Muut monivuotiset vastuut

Valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset

€	Talousarvio- menot 2023	Määräraha- tarve 2024	Määräraha- tarve 2025	Määräraha- tarve 2026	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
Tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset yhteensä	21 273 992,83	22 572 759,53	34 679 081,48	0,00	0,00	57 251 841,01

Opetushallituksen tilinpäätöksen liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Rahaston nimi	Varat 31.12.2023	Varat 31.12.2022	Käyttötarkoitus
Allmänna donatioensfonden vid Svenska skolan för syn- skadade	4 165 268,87	4 007 049,13	Valteri-koulu Silla, Svenska skolan för synskadade Testamenttien tahdon mukaisesti oppilaiden hyvinvointiin, vapaa-aikatoiminnan järjestämiseen yms.
Hilja Iivanaisen rahasto	130 616,47	127 437,65	Valteri-koulu Onerva Varojen tarkoituksena on tukea koulun oppilaiden opetusta, kasvatus- ja kuntoutusta (testamentti 18.1.1990)
Heta Lintumäen rahasto	74 065,60	75 324,79	Valteri-koulu Onerva Varoja käytetään oppilaiden koulutukseen, kuten järjestämällä opintomatkoja ja retkiä sekä antamalla stipendejä (testamentti 26.5.1986)
LEB-liikuntarahasto	14 823,05	14 697,65	Valteri-koulu Onerva Varoja käytetään koulun oppilaiden opintovälineiden tai leikkikalujen hankkimiseen, käsityötoimintaan tai liikuntaan.
Kuopion sokeainkoulun lahjoitusvarat	87 697,43	81 604,14	Valteri-koulu Onerva Varoja käytetään lahjakkaiden, mutta varattomien oppilaiden avustamiseen, musiikin ja muiden aineiden opiskelussa. Koulun varustamiseen opetus-, leikki- ja urheiluvälineillä. Koulun entisten oppilaiden tilapäisen avustaminen sokeainkirjo-

jen ja työvälineiden hankinnassa tai joissakin erityisen vaikeissa sairaustapauksissa.

Maria Kuusenannonrahasto	59 788,59	62 836,34	Valteri-koulu Mikael
			Kuurojen oppilaiden opiskelua edistävään toimintaan, virkistystoimintaan ja vaikeassa sosiaalisessa asemassa olevien oppilaiden auttamiseen.
Yhteensä	4 532 260,01	4 368 949,70	

Opetushallituksen tilinpäätöksen liite 14: Taseeseen sisällyttömät rahastoidut varat

Opetushallituksella ei ole esitettävää liitteessä 14.

Opetushallituksen tilinpäätöksen liite 15: Velan muutokset

Opetushallituksella ei ole esitettävää liitteessä 15.

Opetushallituksen tilinpäätöksen liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Opetushallituksella ei ole esitettävää liitteessä 16.

Opetushallituksen tilinpäätöksen liite 17: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut tiedot

Opetushallituksella ei ole esitettävää liitteessä 17.

Opetushallituksen tilinpäätöksen liite 18. Kilpailullisen toiminnan tuloslaskelma sekä kuvaus kustannuslaskennan periaatteista

TUOTOT	Opetushallitus kirjainpi- toyksikkö yhteensä	Opetushallitus (virasto)	Kansallinen koulutuksen arviointikes- kus (Karvi)
Kilpailullisen toiminnan myyntituotot	1 460 191	1 182 270	277 921
Kilpailullisen toiminnan muut tuotot	0	0	0
Tuotot yhteensä	1 460 191	1 182 270	277 921
KOKONAISKUSTANNUKSET			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	24	0	24
Henkilöstökustannukset	329 967	253 360	76 608
Vuokrat	130 799	130 652	146
Palvelujen ostot	419 886	411 263	8 623
Muut erilliskustannukset	56 073	30 935	25 138
Erilliskustannukset yhteensä	936 749	826 210	110 539
Tukitoimintojen kustannukset	277 998	227 391	50 607
Poistot	0	0	0
Korot	0	0	0
Muut yhteiskustannukset	105 066	86 949	18 118
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	383 064	314 340	68 724
Kokonaiskustannukset yhteensä	1 319 813	1 140 550	179 264
TULOS	140 378	41 720	98 658
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki	0	0	0
TULOS HINTATUEN JÄLKEEN	140 378	41 720	98 658
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki	0	0	0

Kuvaus kustannuslaskennan periaatteista:

Laskenta on toteutettu valtion yhteisen kustannuslaskentamallin mukaisesti ja laskennan lopputulos on raportoitavissa suoraan Kieku-järjestelmästä. Laskenta tehdään samoilla säännöillä kuin muutkin kustannusvastaavuuslaskelmat ja toimintotasoinen raportointi.

Laskentaperiaatteet yhteenvetona:

- Tuotto- ja kustannustiedot perustuvat liikekirjanpitoon ja henkilöstökustannusten kohdistaminen perustuu Kieku-järjestelmän mukaiseen toteutuneen työajan seurantaan.
- Tuottojen ja kustannusten kohdistamisessa maksullisen toiminnan toiminnoille ja suoritteille on noudatettu aiheuttamisperiaatetta.
- Kustannuslaskenta-ajurina on käytetty toteutuneita henkilötyövuosia.
- Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat ja tuloslaskelma on laadittu suoriteperusteisesti.

Liite 19. Opetushallituksen (virasto ja erillisyksiköt) ja valtion oppilaitosten henkilöstöä koskevat tunnusluvut

Henkilöstötilinpäätös			OPH			Karvi			YTL			JOTPA			Yhteensä
Opetushallitus ja erillisyksiköt			2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2023
1 NYKYISET HENKILÖSTÖRESURSSIT															
1.1 HENKILÖSTÖMÄÄRÄ															
Henkilöstömäärä vuoden lopussa	hlöä		369	405	408	54	49	47	25	24	25	2	14	16	496
1.1 HENKILÖTYÖVUODET	htv		357,5	380,5	400,1	53,5	52,8	50,4	24,5	24,1	23,9	0,4	11,5	14,8	489,2
Toimintamenomomentilta	htv		317,6	339,4	357,3	47,8	46,8	42,5	24,7	24,1	23,9	0,4	11,5	11,7	435,3
Henkilötyövuodet, ulkomaan lehtorit	htv														12,3
1.3 PALVELUSSUHDERAKENNE															
Henkilöstöryhmäjakauma															
- johto	%		1,9	1,5	1,5	1,9	2,0	2,1	4,0	4,2	4,0	50,0	7,1	6,3	1,8
- esihenkilöt	%		6,5	6,9	5,1	7,4	8,2	8,5							5,0
- asiantuntijat	%		76,4	77,3	81,4	79,6	85,7	85,1	60,0	58,3	60,0	50,0	92,9	93,8	81,0
- toimihenkilöt	%		13,8	13,3	12,0	11,1	4,1	4,3	36,0	37,5	36,0				12,1
- harjoittelijat	%		1,4	1,0	0,0										0,0
Sukupuolijakauma															
- miehet	%		22,2	21,7	21,8	16,7	18,4	17,0	44,0	45,8	40,0		28,6	25,0	22,4
- naiset	%		77,8	78,3	78,2	83,3	81,6	83,0	56,0	54,2	60,0	100,0	71,4	75,0	77,6
Vakinaiset	henkilöstöstä	%	81,6	81,7	82,1	60,4	61,2	72,3	92,0	100,0	92,0		64,3	56,3	80,8
- miehet	vakinaisista	%	20,6	22,4	23,0	21,9	23,3	23,5	43,5	45,8	43,5		33,3	33,3	24,5
- naiset	vakinaisista	%	79,4	77,6	77,0	78,1	76,7	76,5	56,5	54,2	56,5		66,7	66,7	75,6
Määräaikaiset (ei taustavirkaa valtiolla)	henkilöstöstä	%	18,4	18,3	17,9	40,7	38,8	27,7	8,0	0,0	8,0	100,0	35,7	43,8	19,2
- miehiä	määräaikaisista	%	29,4	18,9	16,4	9,1	10,5	0,0	50,0	0,0	0,0		20,0	14,3	13,7
- naisia	määräaikaisista	%	70,6	81,1	83,6	90,9	89,5	100,0	50,0	0,0	100,0	100,0	80,0	85,7	86,3
- määräaikaisia	asiantuntijoista	%	18,0	17,9	18,1	41,9	40,5	30,0	13,3	28,6	13,3	100,0	7,7	40,0	19,9
Kokoaikaiset	henkilöstöstä	%	94,0	93,6	96,1	98,1	100,0	93,6	88,0	95,8	96,0	100,0	100,0	100,0	96,0
- miehiä	kokoaikaisista	%	22,9	22,4	22,2	17,0	18,4	18,2	45,5	47,8	41,7		28,6	25,0	22,9
- naisia	kokoaikaisista	%	76,5	77,6	77,8	83,0	81,6	30,0	54,5	52,2	58,3	100,0	71,4	75,0	77,1
Osa-aikaiset	henkilöstöstä	%	6,0	6,4	3,9	1,9	0,0	6,4	12,0	4,2	4,0		0,0	0,0	4,0
- miehiä	osa-aikaisista	%	9,1	11,5	12,5		0,0	0,0	33,3	0,0	0,0		0,0	0,0	10,0
- naisia	osa-aikaisista	%	90,9	88,5	87,5	100,0	0,0	100,0	66,7	100,0	100,0		0,0	0,0	90,0

Henkilöstötilinpäätös Opetushallitus ja erillisyyksiköt		2021	OPH 2022	2023	2021	Karvi 2022	2023	2021	YTL 2022	2023	2021	JOTPA 2022	2023	Yhteensä 2023
1.4 TYÖVOIMAKUSTANNUKSET														
Tehdyn työajan %-osuus säänn. vuosi-työajasta	%	83,4	81,7	82,5	85,5	81,7	83,0	84,4	83,7	83,8	94,5	83,5	82,4	82,6
Työvoimakustannukset yhteensä:	tuhatta €	23 708	25 597	28 610	3 562	3 727	3 779	1 551	1 566	1 602	34	815	1 097	35 089
- Palkkasumma (tehty työaika + välilliset palkat)	tuhatta €	19 891	21 444	23 907	2 984	3 121	3 156	1 299	1 310	1 338	28	682	915	29 315
- Välilliset palkat	tuhatta €	4 399	5 376	5 507	594	861	740	260	283	289	0,9	132	196	6 732
- Sosiaaliturvamaksut	tuhatta €	3 375	3 662	4 140	511	534	550	223	225	234	5	117	161	5 084
- Muut välilliset työvoimakustannukset	tuhatta €	444	491	559	67	71	74	29	30	31	0,6	15,6	21	686
- Välilliset työvoimakustannukset yhteensä	tuhatta €	8 217	9 528	10 206	1 172	1 467	1 364	511	539	554	6	265	378	12 502
- Välilliset työvoimakust./Tehdyn työajan palkat	%	53 %	59 %	56 %	49 %	65 %	56 %	49 %	52 %	53 %	22 %	48 %	52 %	55 %
Henkilötyövuoden hinta	€	65 919	66 966	71 511	66 622	70 447	74 953	63 355	64 927	67 136	86 367	70 413	74 167	71 733
- Keskimääräinen kuukausipalkka (säännöllisen työajan ansio)	€	4 533	4 568	4 775	4 496	4 827	5 102	4 146	4 319	4 413	5 736	4 803	5 029	4 796
2 HENKILÖSTÖTARVE														
2.1 PALVELUSSUHTeen KESTO														
Rekrytoinnit / vakinaisiksi	henkilöä	33	50	27	0	0	0	0	1	0	0	8	0	27
Lähtövaihtuvuuden syyt														
- Poistuma yhteensä	(vuoden alun henk.) %	14,6	15,8	15,4	16,7	26,5	23,4	8,0	8,3	0,0		7,1	6,3	15,1
- Luonnollinen poistuma	(vuoden alun henk.) %	3,8	1,0	2,0	0,0	6,1	0,0	0,0	0,0	0,0		0,0	0,0	1,6
- Muu poistuma	(vuoden alun henk.) %	10,8	14,6	13,2	16,7	18,4	23,4	8,0	8,3	0,0		7,1	6,3	13,3
- Työkyvyttömyyseläkkeelle siirt.	(vuoden alun henk.) %	0,0	0,2	0,2	0,0	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0		0,0	0,0	0,2
Henkilöstön keskimääräinen palvelusaika	vuotta	11,3	9,1		2,4	3,4		2,9	4,8			4,4		8,3
2.2 IKÄRAKENNE JA ELÄKÖITYMINEN														
Henkilöstön keski-ikä vuoden lopussa	vuotta	47,8	47,7	48,1	45,7	47,1	48,3	46,8	49,3	49,8	45,5	42,4	41,3	48,0
45-v. ja vanhempien osuus henkilöstöstä	%	59,6	58,8	61,4	57,4	63,3	70,2	56,0	66,7	76,0	50,0	42,9	37,5	62,3
Virkistys ja liikunnan tukeminen	€/htv	344	962	848	0	673	910	9	536	529		389	919	839
Työterveyspalvelut														
- kustannukset (brutto, sis terveys-tarkastukset)	€/htv	1052	1053	1031	577	692	922	513	260	524		709	833	988
Työtyytyväisyysindeksi	(1-5)	3,52	3,64	3,7	3,79	4,04	4,0	3,73	3,66	4,0		4,32	4,0	
Sairauspoissaolot	tap./htv	3,1	2,9	2,5	2,5	1,7	1,4	2,3	1,2	1,2		3,7	2,1	2,3
	työpv/htv	10,0	9,5	7,1	8,8	9,1	3,7	8,9	3,7	2,5		14,4	6,4	6,5

Henkilöstötilinpäätös Opetushallitus ja erillisyksiköt		2021	OPH 2022	2023	2021	Karvi 2022	2023	2021	YTL 2022	2023	2021	JOTPA 2022	2023	Yhteensä 2023
3.2 KOULUTUSRAKENNE JA -INVESTOINNIT														
Koulutustasoindeksi	(1-8)	6,4	6,5	6,6	6,9	7,1	7,0	5,6	5,7	5,8	7,0	6,2	6,8	6,5
Henkilöstökoulutus														
- työpäivää/ henkilötyövuosi	työpv/htv	0,6	0,8	1,2	0,6	0,9	1,3	0,5	0,8	1,1		0,9	1,2	1,2
- koulutuskustannukset (sis.palkat)	€/htv	237	453	544	239	476	565	228	439	514	311	476	567	548
Henkilöstön koulutusjakauma (% koko henkilöstöstä)														
Perusaste	%	0,3												
Toinen aste (entinen keskiaste)	%	5,7	3,7	3,4	5,6	2,0	4,3	32,0	29,2	28,0		7,1	6,3	4,8
Erikoisammattikoulutusaste	%	0,3	0,5	0,5				4,0	4,2	4,0				0,6
Alin korkea-aste	%	4,6	4,4	4,7	3,7	2,0	2,1	4,0	4,2	4,0				4,2
Alempi korkeakouluaste	%	15,2	14,1	13,5	9,3	4,1	4,3	8,0	4,2	4,0		14,3		11,7
Ylempi korkeakouluaste	%	63,7	68,4	69,6	55,6	63,3	61,7	40,0	45,8	48,0	100,0	71,4	93,8	68,5
Tutkijakoulutusaste	%	7,3	6,4	5,9	25,9	28,6	27,7	12,0	12,5	12,0				8,1
Tyhjä tai tuntematon	%	3,0	2,5	2,5								7,1		2,0

Henkilöstötilinpäätös Valtion oppilaitokset		VALTERI-koulu			Suomalais-venäläinen koulu			Helsingin ranskalais-suomalainen koulu			Hgin eurooppalainen koulu			Meriturva			SAKK			Yhteensä		
		2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
1 NYKYISET HENKILÖSTÖRESURSSIT																						
1.1 HENKILÖSTÖMÄÄRÄ																						
Henkilöstömäärä vuoden lopussa	hlöä	559	557	575	112	126	119	108	105	112	78	90	91	26	27	28	79	75	67	962	984	992
1.2 HENKILÖTYÖVUODET																						
Henkilötyövuodet keskimäärin	htv	520	517	524	75	78	78	77	75	74	58	58	58	26	27	27	60	61	59	815	815	819
- toimintamenoista palkatut	htv	519	516	523	75	78	78	77	75	74	58	58	58	26	27	27	60	61	59	814	814	818
- kuntien maksamat	htv																					
- muut (ml. tukityöllistetyt)	htv	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,05	0	1	1	1
1.3 PALVELUSSUHDERAKENNE																						
Henkilöstöryhmäjakauma																						
- Johto	%	1 %	1 %	1 %	1 %	1 %	1 %	1 %	1 %	1 %	1 %	1 %	1 %	4 %	4 %	4 %	1 %	1 %	1 %	1 %	1 %	1 %
- Esihenkilöt	%	6 %	5 %	5 %	4 %	3 %	3 %	4 %	4 %	4 %	1 %	1 %	2 %	8 %	7 %	7 %	4 %	4 %	4 %	5 %	4 %	5 %
- Opettajat	%	21 %	22 %	21 %	49 %	45 %	49 %	58 %	55 %	53 %	54 %	49 %	48 %	42 %	41 %	39 %	39 %	41 %	45 %	33 %	33 %	32 %
- Opetusta tukeva henkilöstö	%	57 %	57 %	57 %	11 %	9 %	8 %	6 %	7 %	7 %	8 %	10 %	15 %	0	0	0	4 %	4 %	4 %	36 %	35 %	36 %
- Sivutoimiset tuntiopettajat	%	1 %	2 %	2 %	28 %	35 %	29 %	23 %	25 %	30 %	24 %	23 %	19 %	0	0	0	9 %	5 %	6 %	9 %	11 %	11 %
- Muu henkilöstö	%	14 %	14 %	14 %	8 %	7 %	9 %	7 %	9 %	5 %	12 %	16 %	14 %	46 %	48 %	50 %	43 %	44 %	39 %	15 %	16 %	15 %
Sukupuolijakauma																						
- Naiset	%	78 %	78 %	80 %	85 %	86 %	83 %	79 %	75 %	77 %	67 %	69 %	65 %	15 %	15 %	14 %	72 %	67 %	70 %	76 %	75 %	76 %
- Miehet	%	22 %	22 %	20 %	15 %	14 %	17 %	21 %	25 %	23 %	33 %	31 %	35 %	85 %	85 %	86 %	28 %	33 %	30 %	24 %	25 %	24 %
Vakinainen henkilöstö	hlöä	443	443	429	60	57	57	55	61	65	36	38	41	25	27	25	46	48	44	665	672	661
- Naiset	%	79 %	78 %	79 %	87 %	82 %	82 %	80 %	77 %	80 %	64 %	61 %	63 %	16 %	15 %	16 %	72 %	71 %	70 %	76 %	75 %	76 %
- Miehet	%	21 %	22 %	21 %	13 %	18 %	18 %	20 %	23 %	20 %	36 %	39 %	37 %	84 %	85 %	84 %	28 %	29 %	30 %	24 %	26 %	24 %
- Johto	hlöä	7	6	4	1	1	1	1	1	1	0	0	0	1	1	1	1	1	1	11	10	8
- Opettajat	hlöä	111	104	98	41	39	39	41	47	52	29	30	31	10	11	9	18	19	18	250	249	247
- Opetusta tukeva henkilöstö	hlöä	229	238	241	5	4	4	5	4	5	3	4	4	0	0	0	3	3	3	245	253	257
- Muu henkilöstö	hlöä	96	95	86	9	13	13	13	9	7	4	4	6	14	15	15	24	25	22	160	160	149
Määräaikaiset (ei taustavirkaa virastossa tai valtiolla)	hlöä	103	101	112	20	26	26	25	15	11	33	23	18	1	0	3	25	22	16	207	190	186
- Naiset	%	75 %	77 %	79 %	80 %	92 %	85 %	76 %	67 %	55 %	70 %	83 %	67 %	0 %	0 %	0 %	72 %	59 %	69 %	74 %	77 %	75 %
- Miehet	%	25 %	23 %	21 %	20 %	8 %	15 %	24 %	33 %	45 %	30 %	17 %	33 %	100 %	0 %	100 %	28 %	41 %	31 %	26 %	23 %	25 %
- opettajista määräaikaisia	hlöä	9	15	16	13	19	19	19	11	8	13	15	13	1	0	2	12	11	11	67	72	69
Kokoaikaiset	hlöä	484	485	489	72	71	72	67	61	63	48	49	41	26	27	28	54	53	42	751	747	735
- Naiset	%	78 %	77 %	78 %	85 %	85 %	83 %	78 %	72 %	78 %	69 %	69 %	68 %	15 %	15 %	14 %	74 %	68 %	74 %	75 %	74 %	75 %
- Miehet	%	22 %	23 %	22 %	15 %	15 %	17 %	22 %	28 %	22 %	31 %	31 %	32 %	85 %	85 %	86 %	26 %	32 %	26 %	25 %	26 %	25 %
Osa-aikaiset	hlöä	62	59	67	8	12	11	13	15	14	21	12	19	0	0	0	17	17	18	121	115	129
- Naiset	%	82 %	90 %	91 %	88 %	92 %	82 %	85 %	87 %	71 %	62 %	67 %	58 %	0 %	0 %	0 %	65 %	65 %	61 %	77 %	83 %	79 %
- Miehet	%	18 %	10 %	9 %	13 %	8 %	18 %	15 %	13 %	29 %	38 %	33 %	42 %	0 %	0 %	0 %	35 %	35 %	39 %	23 %	17 %	21 %
Sivutoimiset tuntiopettajat	hlöä	8	9	13	31	44	35	25	26	34	19	21	17	0	0	0	7	4	4	90	107	103

Henkilöstötilinpäätös Valtion oppilaitokset		VALTERI-koulu			Suomalais-venäläinen koulu			Helsingin ranskalais-suomalainen koulu			Hgin eurooppalainen koulu			Meriturva			SAKK			Yhteensä		
		2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
1.4 TYÖVOIMAKUSTANNUKSET																						
Tehdyn työajan %-osuus säänn. vuosityöajasta	%	80,2	79,5	81,3	83,6	81,2	82,0	92,2	92,1	93,1	91,9	91,9	92,7	79,1	78,1	75,7	83,3	79,4	80,5			
Työvoimakustannukset yhteensä:	tuhat €	27 530	28 137	29 617	4 429	4 682	4 880	4 660	4 664	4 850	3 479	3 474	3 674	1 766	1 887	1 951	3 306	3 498	3 458	45 170	46 149	48 430
- Palkkasumma	tuhat €	22 888	23 196	24 357	3 648	3 871	4 029	3 876	3 874	4 029	2 878	2 926	3 043	1 464	1 551	1 634	2 780	2 949	2 901	37 534	38 197	39 993
- Välilliset palkat	tuhat €	5 031	5 444	5 267	702	860	810	467	479	415	320	350	321	346	405	468	570	710	681	7 436	8 108	7 962
- Sosiaaliturva	tuhat €	3 828	4 095	4 395	671	701	754	652	679	739	540	522	565	271	277	274	487	492	507	6 449	6 761	7 233
- Muut välilliset työvoimakustannukset	tuhat €	814	846	866	111	111	97	132	111	82	61	26	66	31	59	44	39	57	50	1 188	1 191	1 205
- Välilliset työvoimakustannukset yhteensä	tuhat €	9 673	10 385	10 528	1 484	1 671	1 661	1 251	1 270	1 236	921	898	952	648	741	785	1 095	1 259	1 238	15 072	16 059	16 400
- Välilliset työvoimakusta./Tehdyn työajan palkat	%	54	59	55	50	55	52	37	37	34	36	35	35	58	65	67	50	56	56	51		
Henkilötyövuoden hinta	€	52 810	54 161	56 468	59 472	60 671	62 702,3	61 284	62 811	66 820,2	59 528	59 798	64 364,3	68 063	70 566	71 465	54 069	55 976	59 053,2			
- Keskimääräinen kuukausipalkka (säännöllisen työajan ansio)	€	3 538	3 587	3 701	3 971	4 048	4 179	4 166	4 326	4 455	4 077	4 014	4 273	4 531	4 641	4 670	3 645	3 753	3 859	3726	3783	3901
2 HENKILÖSTÖTARVE																						
2.1 PALVELUSSUHTEN KESTO																						
Rekrytoinnit / vakinaisiksi	hlöä																					
Vaihtuvuus																						
- Poistuma yhteensä	%	25,0	23,5	25,6	26,8	26,2	37,0	37,0	44,8	33,0	29,5	28,9	27,5	3,8	7,4	10,7	53,2	80,0	74,6	28,7	30,4	30,8
- Luonnollinen poistuma	%	2,9	2,3	0,9	1,8	2,4	0,0	0,9	1,0	0,9	1,3	0,0	0,0	0,0	0,0	3,6	0,0	0,0	3,0	2,1	1,7	0,9
- Muu poistuma	%	21,8	20,8	24,7	25,0	23,8	37,0	36,1	43,8	32,1	28,2	28,9	27,5	3,8	7,4	7,1	53,2	78,7	70,1	26,4	28,4	29,8
- Työkyvyttömyyseläkkeelle siirt.	%	0,4	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,3	1,5	0,2	0,3	0,1
Henkilöstön keskim. palvelusaika	vuotta	10	10	9	11	10	11	11,7	9,8	10,8	5,7	6	7	14	14	14	10	9	11	10	10	10
2.2 IKÄRAKENNE JA ELÄKÖITYMINEN																						
Henkilöstön keski-ikä vuoden lopussa	vuotta	47	47	47	48	48	49	48	47	48	44	43	46	51	53	52	51	51	51	47	47	48
45- ja yli vuotiaiden osuus henkilöstöstä	%	58 %	58 %	60 %	66 %	61 %	61 %	64 %	61 %	60 %	39 %	36 %	50 %	73 %	78 %	75 %	69 %	67 %	70 %	59 %	59 %	61 %
3 HENKILÖSTÖN MOTIVAATIO, OSAAMINEN JA TYÖKUNTO																						
3.1 TYÖYHTEISÖN HYVINVOINTI JA TOIMINTAKYKY																						
Virkestys ja liikunnan tukeminen	€/htv	49	187	188	118	242	322	279	402	336	77	148	118	227	325	325	0	160	150	81	212	211
Työterveyshuolto																						
- käyttäjiä, prosenttia koko henkilöstöstä	%																					
- kustannukset (brutto)	€/htv	582	583	671	846	1 103	1 158	1 303	1 233	1 007	831	614	897	956	1 485	1 243	793	942	903	719	752	799
Työtyytyväisyysindeksi	(1-5)	3,78	3,75	3,72	3,57	3,57	3,61	3,79	3,79	3,87	3,70	3,78	3,44	3,93	3,89	4,14	3,44	3,61	3,64			
Sairauspoissaolot	tap./htv	6,6	5,1	4,8	6,4	5,3	5,0	4,7	3,2	3,0	6,5	4,8	3,9	2,5	1,2	1,8	3,7	3,1	2,6	6,0	4,6	4,3
	työpv/h tv	27,0	19,7	16,3	15,9	16,7	13,3	19,4	12,0	9,1	14,8	10,3	8,8	9,5	8,7	15,1	14,8	15,8	11,8	29,8	17,4	14,5

Henkilöstötilinpäätös Valtion oppilaitokset		VALTERI-koulu			Suomalais-venäläinen koulu			Helsingin ranskalais-suomalainen koulu			Hgin eurooppalainen koulu			Meriturva			SAKK			Yhteensä		
		2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
3.2 KOULUTUSRAKENNE JA -INVESTOINNIT																						
Koulutustasoindeksi	(1-8)	5	5	5	6	6	6	6	7	7	6	6	6	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Henkilöstökoulutus																						
- työpäivää/ henkilötyövuosi	työpv/ht v	2	2	1	0,4	0,6	0,6	1	1	1	1	1	1	5	5	5	1	2	2			
- koulutuskustannukset (sis.palkat)	€/htv	334	621	652	74	405	216	278	329	264	311	258	566	1 659	1 636	977	197	547	801			
Henkilöstön koulutusjakauma (% koko henkilöstöstä)																						
- Perusaste	%	0,4 %	0 %	0 %	1 %	1 %	1 %	1 %	0 %	0 %	6 %	3 %	4 %	4 %	4 %	4 %				1 %	0 %	1 %
- Toinen aste (entinen keskiaste)	%	33 %	33 %	31 %	16 %	13 %	13 %	8 %	1 %	3 %	12 %	11 %	10 %	27 %	30 %	32 %	25 %	26 %	22 %	26 %	26 %	25 %
- Erikoisammattikoulutusaste		2 %	2 %	3 %				1 %	3 %	3 %				4 %	4 %	4 %	4 %	4 %	7 %	2 %	2 %	3 %
- Alin korkea-aste	%	11 %	10 %	9 %	3 %	2 %	1 %	1 %	1 %	1 %	1 %	1 %	1 %	12 %	11 %	11 %	15 %	14 %	15 %	9 %	8 %	7 %
- Alempi korkeakouluaste	%	20 %	19 %	21 %	9 %	12 %	13 %	11 %	9 %	9 %	16 %	11 %	10 %	23 %	22 %	21 %	21 %	23 %	17 %	18 %	17 %	18 %
- Ylempi korkeakouluaste	%	30 %	31 %	31 %	66 %	69 %	70 %	65 %	75 %	75 %	48 %	56 %	60 %	27 %	26 %	29 %	30 %	31 %	38 %	38 %	40 %	42 %
- Tutkijakoulutusaste	%	1 %	2 %	1 %	1 %	1 %	1 %	5 %	7 %	4 %	7 %	7 %	6 %	4 %	4 %	0 %	3 %	0 %	0 %	2 %	2 %	2 %
- Tyhjä tai tuntematon		2 %	2 %	2 %	4 %	1 %	0 %	8 %	4 %	5 %	10 %	11 %	7 %				1 %	1 %	2 %	3 %	3 %	3 %

5. ALLEKIRJOITUKSET

Opetushallituksen vuoden 2023 tilinpäätös on hyväksytty Opetushallituksen johtokunnassa. Kirjanpitoyksikön tilintarkastuksesta vastaa valtiontalouden tarkastusvirasto, joka antaa tarkastuksesta tilintarkastuskertomuksen.

Helsingissä 29.2.2024

Sofia Vikman
Kansanedustaja, puheenjohtaja

Eeva-Johanna Eloranta
Kansanedustaja, varapuheenjohtaja

Mikko Heinikoski
Koulutus- ja työllisyysasioiden päällikkö

Arja-Sisko Holappa
Opetusneuvos

Inka Hopsu
Kansanedustaja

Anne Kalmari
Kansanedustaja

Minna Kelhä
Pääjohtaja

Minja Koskela
Kansanedustaja

Jarkko Lahtinen
Kehittämispäällikkö

Nina Lahtinen
Koulutusjohtaja

Mikko Ollikainen
Kansanedustaja

Eemeli Rajala
Pääsihteeri

Heidi Rättyä
Koulutuspolitiikan asiantuntija

Fritjof Sahlström
Professori

Jaana Strandman
Kansanedustaja

Taina Vallander
Johtaja

Mikko Vieltojärvi
Asiantuntija

This documents contains 165 pages before this page

Dokumentet inneholder 165 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 165 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 165 sider før denne side

Detta dokument innehåller 165 sidor före denna sida

MINNA SUSANNA KELHÄ

Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: Opetushallitus

47ece5ee-2bb0-4bf6-b6f3-f8cf32e3b346 - 2024-03-04 15:58:12 UTC +02:00

BankID / MobileID - bc3fced5-b4d0-4de5-8ec9-9430876ca645 - FI

Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

EEVA-JOHANNA ELORANTA

Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: Opetushallituksen johtokunta

25349879-4e1c-4c8f-bd94-b447a2b4da97 - 2024-03-04 16:09:35 UTC +02:00

BankID / MobileID - 79ab77c7-d18f-4f94-9e4e-8eb26b921b31 - FI

Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

EEMELI RAJALA

Suomen Opiskelija-Allianssi - OSKU ry, FI18188312, Asemapäällikönkatu 1, 00520, Helsinki

6c7a1aaa-5fe6-4e6f-86c7-41c98fb0fe8c - 2024-03-04 16:18:12 UTC +02:00

BankID / MobileID - 8bf4b339-2428-4eef-91fc-68253cfc54cd - FI

Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

ARJA-SISKO HOLAPPA

Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: Opetushallitus

84356040-5226-4bb7-892b-f154e5089d2c - 2024-03-04 16:32:23 UTC +02:00

BankID / MobileID - ee34e68f-7a77-462e-974f-0eea93866841 - FI

Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

MIKKO HENRIK HEINIKOSKI

Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: Suomen ammattiliittojen keskusjärjestö SAK ry

b324165e-7cbb-4b54-9443-3822b47019a0 - 2024-03-04 16:36:33 UTC +02:00

BankID / MobileID - b4aa901b-b40a-4a01-bd67-a81b5eea3a33 - FI

Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

NINA ANNELI LAHTINEN

Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: Oaj

a0bfdae0-4934-464b-8060-c7f1e10138f9 - 2024-03-04 16:43:17 UTC +02:00

BankID / MobileID - b63ce438-73e2-4d2f-9c5f-74a2ef12872c - FI

Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

Mikko Karl Antero Ollikainen

Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: Opetushallitus

5ba61f7b-cd3d-4cb0-852b-2d304fa9c8dc - 2024-03-04 17:04:43 UTC +02:00

BankID / MobileID - 04cb5cd1-2bce-4a2f-a08c-bf2c2893f89f - FI

Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

authority to sign	asemavaltuutus	ställningsfullmakt	autoritet til å signere	myndighed til at underskrive
representative	nimenkirjoitusoikeus	firmatekningsrätt	representant	repræsentant
custodial	huoltaja/edunvalvoja	förvaltare	foresatte/verge	frihedsberøvende

This documents contains 166 pages before this page

Dokumentet inneholder 166 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 166 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 166 sider før denne side

Detta dokument innehåller 166 sidor före denna sida

JAANA BIRGITTA STRANDMAN

Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: 84002813

896f2311-0686-4094-8cda-3e41ab57387e - 2024-03-04 17:35:31 UTC +02:00

BankID / MobileID - 8e17f5de-5c6e-45f3-9e29-d2541b90f695 - FI

Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

MIKKO ILMARI VIELTOJÄRVI

Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: Elinkeinoelämän keskusliitto EK

938b3277-c3a9-4651-8757-9dd60458daa1 - 2024-03-04 23:35:33 UTC +02:00

BankID / MobileID - c40fd785-2a4f-4fdf-a260-cffbf42a1d27 - FI

Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

JENS FRITJOF SAHLSTRÖM

Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: Helsingfors universitet

cf531a49-afe1-4f1d-9379-9a736edbe9ca - 2024-03-05 08:02:45 UTC +02:00

BankID / MobileID - 32ad725e-10b4-4a27-b61b-53ec224fa0ad - FI

Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

JARKKO JOHANNES LAHTINEN

Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: Suomen Kuntaliitto ry

8ec4ca57-bec4-45c7-8eae-9cd985746b2c - 2024-03-05 08:15:34 UTC +02:00

BankID / MobileID - e6697882-769e-4ea8-b9ce-d004bde93df1 - FI

Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

ANNE KALMARI

Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: Eduskunta

40554044-7c4b-4afb-9de9-331e6c674295 - 2024-03-05 09:49:47 UTC +02:00

BankID / MobileID - 9e3a761d-27eb-43a8-b1fe-19b7daa0282e - FI

Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

MARIA SOFIA CHARLOTTA VIKMAN

Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: Eduskunta

6111b173-9708-4d09-9c8d-848349573be7 - 2024-03-05 10:23:39 UTC +02:00

BankID / MobileID - 94c31606-ad89-4ac2-9335-6d817ea48434 - FI

Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

TAINA CARINA VALLANDER

Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: STTK ry

e352d14b-ce7d-4bdf-be0e-a9d471c920d8 - 2024-03-05 11:02:13 UTC +02:00

BankID / MobileID - 2582bfae-660e-4c8e-a2eb-c8c055e386d4 - FI

Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

authority to sign	asemavaltuutus	ställningsfullmakt	autoritet til å signere	myndighed til at underskrive
representative	nimenkirjoitusoikeus	firimatekningsrätt	representant	repræsentant
custodial	huoltaja/edunvalvoja	förvaltare	foresatte/verge	frihedsberøvende

This documents contains 167 pages before this page

Dokumentet inneholder 167 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 167 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 167 sider før denne side

Detta dokument innehåller 167 sidor före denna sida

TAINA CARINA VALLANDER

Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: STTK ry

e02b986a-3d2b-4d50-bfc6-44c0bb2c75aa - 2024-03-05 12:21:24 UTC +02:00

BankID / MobileID - e051ae94-763b-4d68-946d-0ad8ee48652c - FI

Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

INKA INARI HOPSU

Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: Inka Hopsu/ Vihreä eduskuntaryhmä

46baf5ac-f73f-4915-94f2-206a0b670962 - 2024-03-05 13:38:11 UTC +02:00

BankID / MobileID - 03d83b0f-cc27-4047-a976-407ebcab265b - FI

Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

HEIDI MARIANNE RÄTTYÄ

Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: Suomen ylioppilaskuntien liitto

e6f924d1-b154-42c0-89f6-903ab84b2480 - 2024-03-06 09:48:21 UTC +02:00

BankID / MobileID - 7103721e-cce6-4507-972e-94d0fdd0e5cf - FI

Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

Minja Anna Marinka Koskela

Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: Eduskunta

634be3dc-c05b-454b-8974-e70ea8508f8d - 2024-03-10 14:25:59 UTC +02:00

BankID / MobileID - ef26ce18-d0ad-4c08-ae47-fe6ece8d58da - FI

Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuutus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmittekningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende